

DE RVA IN 2024

VOL. 2

INDICATOREN VAN DE ARBEIDSMARKT
EN EVOLUTIE VAN DE UITKERINGEN

DE RVA IN 2024

VOL. 2

INDICATOREN VAN DE
ARBEIDSMARKT EN EVOLUTIE
VAN DE UITKERINGEN

De RVA in 2024 – volume 2: indicatoren van de arbeidsmarkt en evolutie van de uitkeringen

is een publicatie uitgegeven door de RVA:

Keizerslaan 7
1000 Brussel
Tel. 02 515 44 35

Verantwoordelijke uitgever:

Jean-Marc Vandenberghe.

Verantwoordelijke publicatie:

Hugo Boonaert,
Janick Pirard.

Hoofdredacteur:

Michiel Segaert.

Redactie:

Nathalie Nuyts,
Sébastien Votquenne,
Tristan Vlerick,
Hilde Geeraers,
Brendan Verdonck,
Leen Vranckx,
David Sauwens,
Sébastien Malevez,
Jochen Vandekerckhove,
Jonathan Godfroid.

Hebben ook meegewerkt aan dit nummer:

Georges Martens,
Oscar Gwiza,
Toon Luyckx,
Béatrice Depas,
Carline Saucez,
Martine Vereeken,
Jaro Lenaerts.

Vormgeving:

Grafische Dienst –
directie Communicatie

Drukwerk:

dienst Drukkerij -
directie Communicatie

De gedeeltelijke of volledige overname van de teksten is slechts toegestaan mits schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISSN 2295-7634

WOORD VOORAF

2024: een kanteljaar

Het jaar 2024 liet zich misschien niet op zich kenmerken door grote, nieuwe ontwikkelingen op nationaal of internationaal niveau. Toch biedt bijvoorbeeld een blik op de snelle (geo)politieke evolutie begin 2025 er al een illustratie van hoe impactrijk bepaalde verschuivingen in het voorbije jaar zijn geweest. Een aantal RVA-cijfers onderschrijven alvast dit beeld:

- Het aantal uitkeringsgerechtigde **volledig werkloze werkzoekenden** lijkt zijn jarenlange algemeen dalende trend te beëindigen. Hun peil stagneert op een maandelijks gemiddelde van 284.859, d.i. 73 meer dan in 2023 (+0,03%). De stagnatie van dit gemiddelde verhult echter een vrij grote dynamiek: elke drie maand wordt ca. 18% van deze werklozenpopulatie vernieuwd door in- en uitstroom.
- De **tijdelijke werkloosheid**, die in 2023 in zeer algemene termen genormaliseerd bleek na de coronapieken, stijgt weer met 5,3% op jaarbasis. Vooral de zorgwekkende toestand van de industrie en het felle regenweer jagen de benutting van tijdelijke werkloosheid opnieuw de hoogte in.

- Het aantal **onderbrekingsuitkeringen** vervolgt zijn stijgende trend en neemt dus licht toe op jaarbasis (+0,6%). Nu het tijdskrediet weer een daling heeft ingezet, is dit nog uitsluitend te wijten aan de thematische verlopen, m.n. het ouderschapsverlof.
- Voor **alle RVA-uitkeringen samen** komen we hiermee op een gemiddeld maandelijks peil van 748.148. Het gaat om een daling die zo licht is op jaarbasis (-0,3%) dat ze waarschijnlijk beter als stabilisering wordt beschreven.

Heel wat indicatoren in 2024 eindigen op die manier als het ware op een *cliffhanger*. Ze suggereren dat zich een trendwijziging heeft ingezet. 2024 laat zich in die zin kenmerken als een kanteljaar. In 2025 zal moeten blijken waarheen die kanteling ons brengt.

De Europese dunkelflaute

Wie een treffende metafoor zoekt voor de uitdagingen die 2024 met zich meebracht en in 2025 blijven doorwerken, hoeft niet verder te kijken dan de *dunkelflaute* die Europa in november trof. De term mag dan ongewoon klinken, het fenomeen is dat allerm minst: een winters fenomeen van donkere bewolking en windluwte, die de productie van zonne- en windenergie sterk terugschroeft. Dit weersverschijnsel legt meteen een aantal breuklijnen bloot die momenteel onze economie en arbeidsmarkt vormgeven.

In een Europa dat voor de uitdaging van een grote **energietransitie**, zet zo'n *dunkelflaute* al gauw druk op de (vooral energie-intensieve) **industrie** onder de afnemende prestaties van zonnepanelen en windmolens. Vervolgens lijkt de Europese eensgezindheid in tijden van **geopolitieke spanning** barsten te vertonen, ondanks de opgezette samenwerkingen om net dit soort periodes te overbruggen. Zo'n onverwachte verstoring in de productieketens vergt **verhoogde flexibiliteit** van de economie en de arbeidsmarkt om de nodige buffers te bieden. En we kunnen slechts hopen dat zo'n donkere periode slechts een beperkte invloed heeft op het **mentaal welzijn** van onze inwoners, die een steeds sterkere uitdaging blijkt in onder andere het optrekken van onze nationale tewerkstellingsgraad.

Waar de *dunkelflaute* zich met zijn windluwte en donkere wolken sowieso al lijkt aan te dienen als geschikte metafoor voor het kanteljaar 2024, schetst ze dus ook een beeld van de samenhang van diverse macrotrends in onze economie en arbeidsmarkt. Toch laat ze nog een aantal belangrijke trends onbelicht: de **vergrijzing**, de **digitalisering**, de groei van **AI en cybercriminaliteit**, het vraagstuk rond **migratie**... zijn bekende uitdagingen die alle domeinen van de samenleving doorkruisen. Die maatschappelijke, vaak internationale evoluties zorgen ervoor dat we leven in complexe, soms instabiele tijden.

Minder betalingen, meer transities

De impact van die instabiliteit laat zich duidelijk voelen de dagelijkse dynamiek van de arbeidsmarkt. Terwijl het gemiddelde aantal betalingen uitgekeerd door de RVA de afgelopen jaren sterk is gedaald, is het totaal aantal personen dat op een bepaald moment een uitkering ontving op termijn juist toegenomen. Die schijnbare paradox wijst op een arbeidsmarkt in voortdurende beweging, waarin de ene jobs verdwijnen en de andere verschijnen, met allerlei **sociale transities** tot gevolg. Het onderstreept de noodzaak van een wendbare en doordachte sociale bescherming, die niet alleen reageert op structurele verschuivingen, maar ook inspeelt op de realiteit van vandaag.

Paraatheid en expertise

In deze context stelt de RVA zich op als een betrouwbare partner en draagt er binnen zijn domein toe bij om deze maatschappelijke uitdagingen het hoofd te bieden. De coronacrisis, waarbij de RVA bijna 1,7 miljoen mensen in bescherming nam, vroeg van de Rijksdienst de nodige veerkracht. Het was dan wel de omvangrijkste crisis van de voorbije jaren, maar lang niet de enige. In zijn lange bestaan – de RVA wordt in 2025 al **90 jaar** – navigeerde de Rijksdienst zich doorheen een uitgebreid gamma van diverse conjunctuurschommelingen, hervormingen en crisissen. De rode draad doorheen die 90 jaar is er één van paraatheid en expertise.

Bij de overgang naar 2025 lijken zich diverse hervormingen aan te dienen van RVA-materies. Daarnaast dreigen internationale spanningen nieuwe schokken door de wereldeconomie teweeg te brengen. De mogelijkheid van een nieuwe crisis is daardoor in de nabije toekomst erg aannemelijk, in zoverre ze zich niet al aandient in bepaalde sectoren en bedrijven. Als administrateur-generaal, kan ik er echter gerust op zijn wat dit alles betekent voor mijn organisatie. Je kunt een spreekwoordelijke *dunkelflaute* misschien niet vermijden, maar je kunt je er wel op voorbereiden. De RVA investeerde sterk in zijn **veerkracht en paraatheid**, zoals duidelijk mocht blijken in volume 1 van dit jaarverslag. Wat er zich ook aandient, wij staan klaar om onze verantwoordelijkheid op te nemen.

Een betrokken actor als de RVA is zich er echter van bewust dat het opnemen van zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid meer impliceert dan enkel het terugplooiën op de kerntaken. De RVA houdt dan ook een stevige **vinger aan de pols** van de arbeidsmarkt en zet zijn expertise in voor gedegen beleidsevaluatie en monitoring. Dit engagement bestaat bijna net zo lang als de Rijksdienst zelf. Onze uitgebreide reeks studies en verslagen ondersteunt dan ook beleidsvormende inzichten in binnen- zowel als buitenland. In dit volume volgen we niet alleen de belangrijkste ontwikkelingen op van onze betaalgegevens, we bieden er de nodige duiding en context bij, die toelaat alle relevante grote lijnen te zien die spelen in onze arbeidsmarkt en sociale zekerheid. De opbouw van dergelijke expertise over zijn positie in het grotere geheel, laat de RVA toe om niet alleen stil te staan bij de dagelijkse operationele noden, maar zich als betrokken administratie pro-actief voor te bereiden op de strategische uitdagingen van morgen.

Het kanteljaar 2024 heeft de RVA niet verrast, maar gesterkt. Waar onzekerheden en uitdagingen opdoemen, zetten wij paraatheid en expertise in als hefboom. Of het gaat nu om een geopolitieke storm of om een windstille *dunkelflaute*, wij laten ons niet uit koers slaan. Ons engagement om de burger, de economie en de arbeidsmarkt mee te beschermen, blijft de constante in een veranderende wereld.

Jean-Marc Vandenberghe

ADMINISTRATEUR-GENERAAL

INHOUDSTAFEL

Woord vooraf	3
1 2024 in vogelvlucht	9
1.1 Kerncijfers	9
1.2 2024 in historisch perspectief	14
1.3 Sociale uitgaven	21
1.4 Andere statistische eenheden	28
2 Maatschappelijke en socio-economische context	33
2.1 Evolutie van de conjunctuur en de arbeidsmarkt	34
2.2 De Belgische arbeidsmarktstructuur in Europese context	39
2.3 Impact van crisissen en macrotrends	58
2.4 Vooruitzichten en budget	89
3 Impact van recente reglementaire wijzigingen	99
3.1 Volledige werkloosheid	100
3.2 Tijdelijke werkloosheid	114
3.3 Onderbrekingsuitkeringen	115
3.4 Overige hervormingen	123
4 Volledige werkloosheid	125
4.1 Kerncijfers	125
4.2 Uitkeringsgerechtigde volledig werkloze werkzoekenden (UVW-WZ)	128
4.3 Uitkeringsgerechtigde volledig werkloze niet-werkzoekenden (UVW-NWZ)	142
4.4 Bijzondere vrijstellingen	145
4.5 Niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden	150
4.6 Evolutie van de gemiddelde uitkering (UVW)	154
4.7 Werkloosheidsgraad per kantoor (UVW-WZ)	157
4.8 Dynamische evolutie van de UVW-WZ	159
4.9 Springplank naar zelfstandige	167
4.10 Sancties	169

5	Tijdelijke werkloosheid	175
5.1	Kerncijfers.....	175
5.2	Volgens activiteitstak.....	177
5.3	Volgens motief.....	182
5.4	Volgens gewest.....	184
5.5	Volgens geslacht.....	188
6	Onderbrekingsuitkeringen.....	191
6.1	Kerncijfers.....	191
6.2	Tijdskrediet.....	195
6.3	Thematische verloven	197
6.4	Loopbaanonderbreking	204
6.5	Verdeling van alle onderbrekingsstelsels volgens motief	206
7	Overige uitkeringen.....	209
7.1	Deeltijds werkenden met een inkomensgarantie-uitkering (IGU)	210
7.2	Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen	216
7.3	Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven	220
7.4	Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels	222
8	Statistische ontwikkelingen.....	225
8.1	Statistische RVA-publicaties van het voorbije jaar.....	225
8.2	Persmededelingen i.v.m. punctuele publicaties	227
8.3	Voornaamste statistische bronnen en procedures.....	234
8.4	Statistische begrippen	242
	Referenties.....	247
	Lijst van afkortingen	255
	Lijst van tabellen en grafieken	259

1

2024 IN VOGELVLUCHT

1.1 Kerncijfers

Aantal betalingen volgens uitkeringsgroep

Tab. 1.1.1

	2020	2021	2022	2023	2024	Evol. 2020 - 2024	Evol. 2023 - 2024
Uitkeringsgerechtigde volledig w erklozen	378.148	346.498	308.344	295.801	292.790	-22,6%	-1,0%
<i>Werkzoekenden</i>	339.267	321.502	291.694	284.786	284.859	-16,0%	+0,0%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	38.881	24.996	16.649	11.015	7.931	-79,6%	-28,0%
Vrijstellingen van MVZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	35.176	33.660	30.348	28.664	30.239	-14,0%	+5,5%
Tijdelijke werkloosheid	504.830	304.137	165.313	120.565	126.985	-74,8%	+5,3%
Onderbrekingsuitkeringen	252.046	231.127	233.433	238.936	240.487	-4,6%	+0,6%
<i>Tijdskrediet</i>	95.000	90.938	88.808	89.723	86.693	-8,7%	-3,4%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	47.303	41.556	37.137	34.207	32.213	-31,9%	-5,8%
<i>Thematische verloven</i>	109.743	98.633	107.488	115.007	121.581	+10,8%	+5,7%
Overige uitkeringen	86.619	82.138	78.168	66.213	57.648	-33,4%	-12,9%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	31.788	31.075	29.433	25.532	23.629	-25,7%	-7,5%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	46.144	42.843	40.536	32.881	26.015	-43,6%	-20,9%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	6.508	6.392	6.960	6.673	6.761	+3,9%	+1,3%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	2.180	1.827	1.240	1.128	1.243	-43,0%	+10,2%
Totaal werklozen	413.324	380.159	338.692	324.465	323.029	-21,8%	-0,4%
Totaal werkenden	841.316	615.574	475.674	424.586	423.876	-49,6%	-0,2%
Algemeen totaal	1.256.820	997.560	815.605	750.179	748.148	-40,5%	-0,3%

Tabel 1.1.I geeft een overzicht in fysieke eenheden van alle uitkeringsgroepen die in de komende hoofdstukken aan bod komen. In 2024 werden in de verschillende uitkeringsstelsels van de RVA in totaal gemiddeld per maand 748.148 betalingen geteld, een aantal dat 40,5% lager ligt dan in 2020. Sinds meerdere jaren evolueert het gemiddelde aantal betalingen per maand in dalende lijn. Die tendens werd gebroken tijdens de periode 2020 – 2021 ten gevolge van de coronacrisis en het grote aantal betalingen tijdelijke werkloosheid dat hiervan het gevolg was.

De RVA biedt zowel ondersteuning aan werklozen als aan bepaalde groepen werkenden. De vergoede werklozen bestaan uit de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen en de bijzondere vrijstellingen. Voor de vergoede werkenden onderscheidt de RVA de volgende groepen:

- het stelsel tijdelijke werkloosheid;
- de stelsels voor deeltijdse werknemers;
- de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen;
- de aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven;
- de stelsels voor werknemers die hun arbeidstijd aanpassen (de onderbrekingsuitkeringen: tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven).

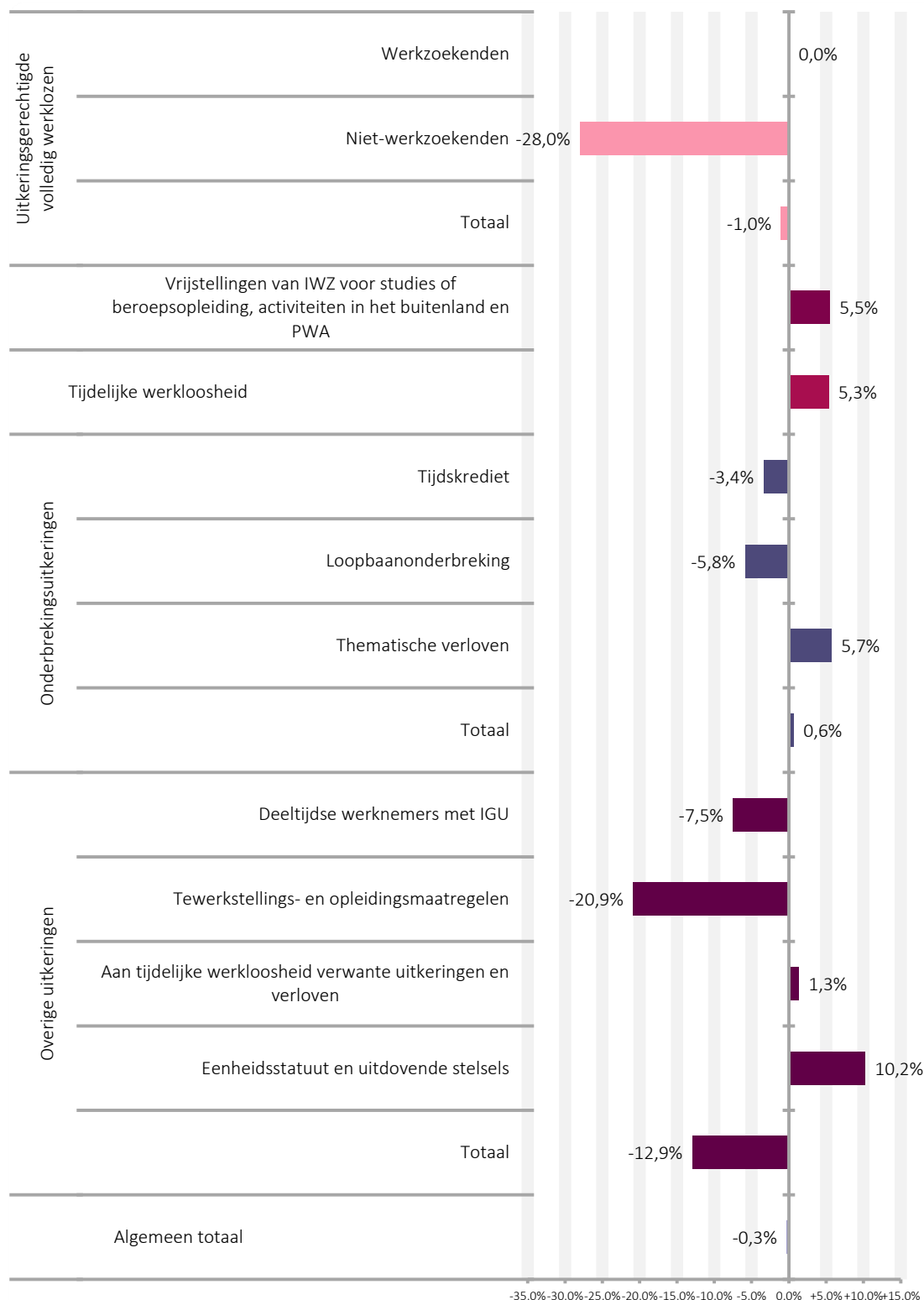
In 2024 zien we op jaarbasis zowel bij de vergoede werklozen (-0,4%) als bij de vergoede werkenden (-0,2%) een stagnatie. Het aantal niet-werkzoekenden vergoede werklozen daalt, terwijl het aantal werkzoekenden vergoede werklozen stagneert. De percentages zijn respectievelijk -28,0% en 0%. In 2024 werden voor de werkzoekende en de niet-werkzoekende werklozen samen 22,6% minder betalingen geteld dan in 2020. De groep met vrijstellingen van inschrijving als werkzoekende (voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA) stijgt met 5,5% op jaarbasis.

Na de uitzonderlijke cijfers in 2020 en 2021 voor tijdelijke werkloosheid door de coronacrisis zien we opnieuw een normalisering van de cijfers. Op jaarbasis is er een stijging van 5,3%. Ten opzichte van 2020 is er een sterk daling met 74,8%. Het aantal werkenden dat een onderbrekingsuitkering ontvangt stijgt lichtjes ten opzichte van 2023 met 0,6%. We zien een stijging op jaarbasis bij de thematische verloven (+5,7%) en een daling bij de tijdskrediet (-3,4%) en de loopbaanonderbreking (-5,8%).

Voor de overige uitkeringen noteren we ten slotte een daling van het aantal betalingen met 12,9% op jaarbasis. De grootste groep in deze categorie zijn de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen. Dit betreft grotendeels maatregelen waarvan de bevoegdheid overgedragen is naar de gewesten. Een groot deel is dan ook uitdovend, wat de daling met 20,9% op jaarbasis verklaart. Verder bevat deze groep de deeltijdse werknemers met een inkomensgarantie-uitkering, deze dalen met 7,5% op jaarbasis. De aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven stijgen met 1,3% op jaarbasis. Ten slotte bevat deze restgroep de maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut (crisispremie, ontslaguitkering en ontslagcompensatievergoeding), het (uitgevoerde) halftijds brugpensioen en stelsels voor grensarbeiders (+10,2%). Belangrijk om weten is dat heel wat van de maatregelen in deze groep bestaan uit toeslagen of premies die in principe slechts eenmalig worden uitbetaald aan de gerechtigde. Dit betekent dat het verschil tussen het aantal fysieke eenheden en het aantal verschillende personen (cf. deel 1.4.2) voor deze groep relatief gezien groter is dan voor de overige groepen.

Evolutie op jaarbasis van het aantal betalingen volgens uitkeringsgroep

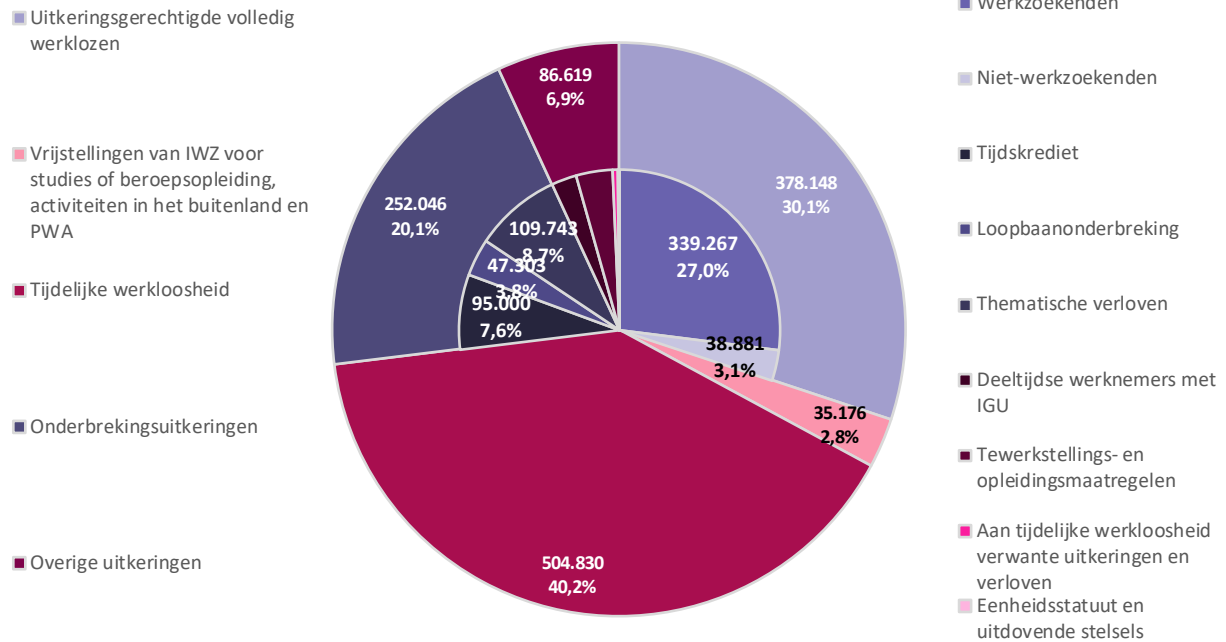
Gra. 1.1.1

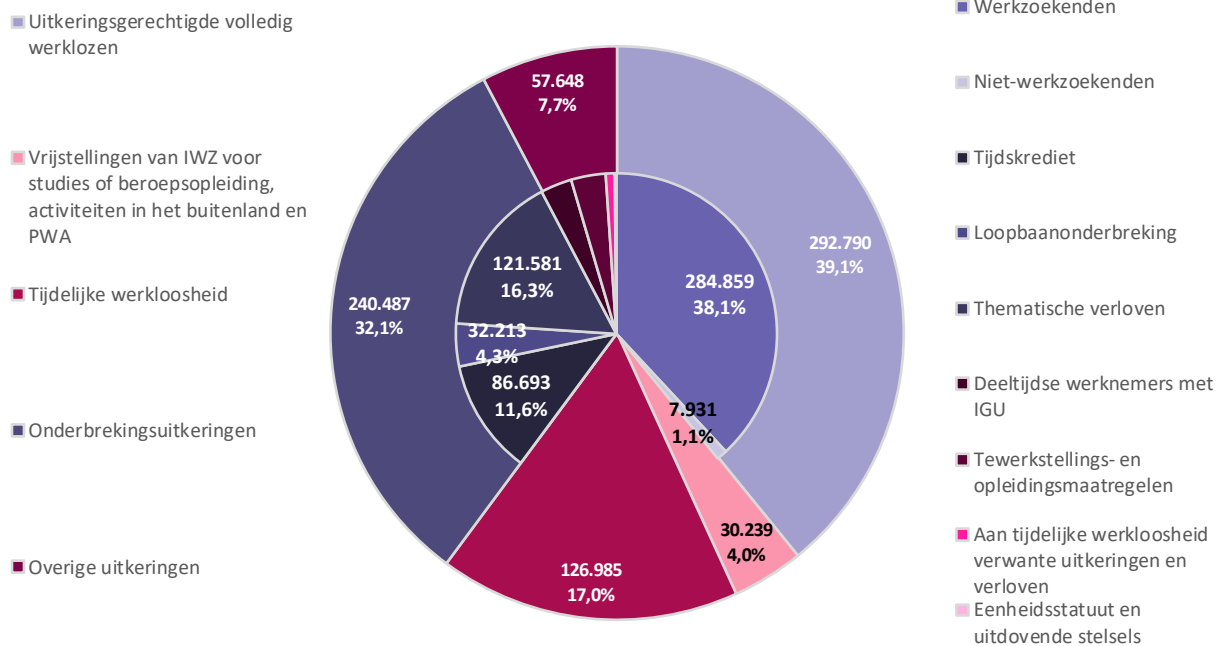
Verhouding van het aantal betalingen per uitkeringsgroep

Gra. 1.1.II

2020

2024

Wanneer we naar de verhouding tussen de verschillende uitkeringsgroepen kijken, zien we dat de meeste betalingen gebeuren in het kader van volledig werkloosheid (39,1%), gevolgd door de onderbrekingsuitkeringen (32,1%) en tijdelijke werkloosheid (17,0%).

Ten opzichte van 2020 is het aandeel van de volledig werklozen gestegen met 9,0%. Vooral het aandeel van de van de niet-werkzoekenden is sterk gedaald van 3,1% naar 1,1%.

De stijging van het aandeel van de onderbrekingsuitkeringen, kunnen we volledig toeschrijven aan het succes van de thematische verlopen, met name het ouderschapsverlof.

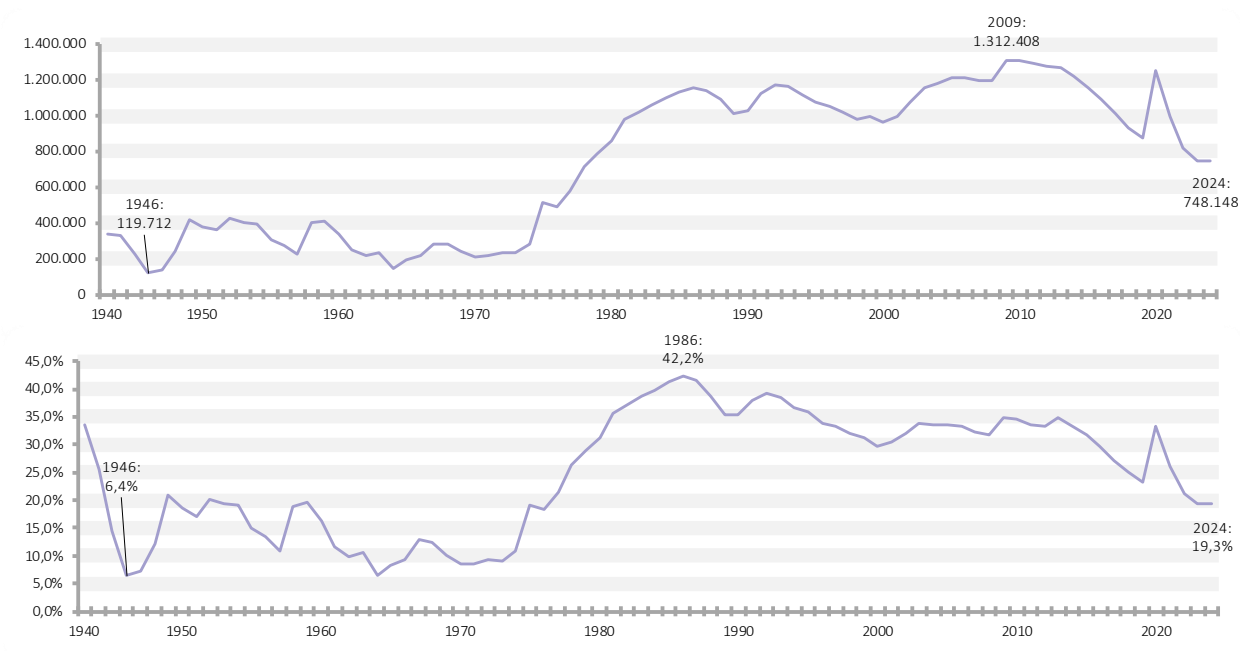
1.2

2024 in historisch perspectief

In de volgende hoofdstukken van het jaarverslag beperken we ons tot de trend van de laatste 5 jaar. In dit deel situeren we de actuele situatie per uitkeringsgroep in een ruimer historisch perspectief a.d.h.v. de historische data die de RVA in de loop van 2021 beschikbaar heeft gemaakt (Segaert & Nuyts, 2021).

Totaal aantal uitkeringsgerechtigden in absolute cijfers (boven) en als percentage van het totaal aantal tegen werkloosheid verzekerden (onder)

Gra. 1.2.1

Algemeen is er een duidelijke tweedeling tussen de periode voor ca. 1975 en die erna. Voor 1975 zien we veel schommelingen, maar blijft het gemiddelde aantal uitkeringen per jaar onder de 500.000. Het laagste aantal in die periode zien we in 1946, met 119.712 uitkeringen. Vanaf 1975 groeit het aantal uitkeringen snel aan, waardoor het aantal meer dan verdubbelt en boven de 1 miljoen uitkomt. In 2009 bereikt het aantal uitkeringen een absolute piek, met 1.312.408 uitkeringen per maand.

In het laatste decennium zien we dat de daling die volgde na de piek in 2009 in grote lijnen wordt voortgezet tot in 2019. De trend wordt onderbroken door de coronapandemie, waardoor het totaal aantal uitkeringen stijgt tot 1.256.820 in 2020. In 2024 zakt het aantal terug naar 748.148, waarmee de neerwaartse trend wordt aangehouden.

Bekijken we het aantal uitkeringen relatief ten opzichte van het aantal tegen werkloosheid verzekerden, dan zien we in de periode na de Tweede Wereldoorlog tot in de jaren '70 nog steeds schommelingen, gevolgd door een snelle stijging die vooral tot halverwege de jaren '80 aanhoudt. De hoogste graad wordt bereikt in 1986 met 42,2%. Na een aanvankelijke daling, lijkt de evolutie van de werkloosheid aan het begin van de 21^e eeuw in grote lijnen weer wat te stagneren. Net als in absolute cijfers is er in het laatste decennium echter een duidelijk dalende trend, die wordt onderbroken door de coronacrisis in 2020, waarna het cijfer in 2024 onder de waarde van 2019 blijft.

Verhoudingen van de uitkeringsgroepen in de laatste vijf decennia

Vanaf de jaren 1980, toen in reactie op de stijgende werkloosheid diverse uitkeringsstelsels het levenslicht zagen, kunnen we per uitkeringsgroep de langetermijnanalyse maken. Het aantal vergoede werklozen was het grootst in de jaren 1990 en de jaren 2000. Terwijl het aantal werkzoekenden binnen die groep al daalt in de jaren 2000 ten opzichte van het vorige decennium, stijgt het aantal niet-werkzoekenden nog licht. In de jaren 2020 is het aantal UVW-NWZ sterk afgenomen.

De tijdelijke werkloosheid piekt in de jaren 2020 door de coronacrisis, maar ook in de jaren 1980 was er een aanzienlijke groep tijdelijk werklozen t.o.v. de aantallen die we in de overige decennia waarnemen. De groep deeltijdse werknemers is het grootst in de jaren 1980 en 1990 en krimpt daarna weer in. De tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen zijn in de nasleep van de bankencrisis van 2009 veelvuldig ingezet, waardoor in de jaren 2010 gemiddeld het hoogst aantal uitkeringen worden geteld.

Bij de onderbrekingsuitkeringen zien we ten slotte een piek in de jaren 2010. Er is een duidelijke verschuiving te zien doorheen de jaren. In de jaren 1980 en 1990 waren er enkel uitkeringen voor loopbaanonderbreking en heel beperkt voor thematische verloven. Loopbaanonderbreking is als uitkeringsgroep op zijn grootst in de jaren 2000, en kent sindsdien een sterke daling. Deze daling is deels te wijten aan de methodologische afsplitsing van tijdskrediet uit loopbaanonderbreking. Sinds de introductie van tijdskrediet in de jaren 2000 hebben we een sterke aangroei gekend van uitkeringen binnen dit stelsel. In de jaren 2020 is er een daling ten opzichte van de jaren 2010. Thematische verloven waren tot en met de jaren 2000 eerder klein, maar groeien sindsdien sterk aan, om in de jaren 2020 de grootste categorie binnen de onderbrekingsuitkeringen te worden.

Decenniumgemiddelden per uitkeringsgroep

Tab. 1.2.1

	Jaren '80	Jaren '90	Jaren '00	Jaren '10	Jaren '20
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	585.131	705.010	694.476	569.771	324.316
<i>Werkzoekenden</i>	433.098	460.328	437.308	412.788	304.422
<i>Niet-werkzoekenden</i>	152.032	244.682	257.168	156.984	19.894
Vrijstellingen van WZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	8.892	24.271	37.134	39.038	31.618
Tijdelijke werkloosheid	243.306	162.829	136.258	130.174	244.366
Onderbrekingsuitkeringen	8.819	56.638	179.021	269.899	239.206
<i>Tijdskrediet</i>	0	0	70.016	128.101	90.232
<i>Loopbaanonderbreking</i>	8.819	55.937	80.098	68.617	38.483
<i>Thematische verloven</i>	0	701	28.907	73.181	110.490
Andere	210.116	123.305	102.270	136.275	74.157
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	90.136	94.665	44.261	45.185	28.291
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	1.449	2.418	42.339	77.529	37.684
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	0	0	8.727	9.426	6.659
<i>Overige</i>	118.531	26.222	6.944	4.136	1.523
Totaal werklozen	594.023	729.282	731.610	608.809	355.934
Totaal werkenden	343.710	316.550	410.606	532.213	556.205
Algemeen totaal	1.056.263	1.072.054	1.149.160	1.145.158	913.663

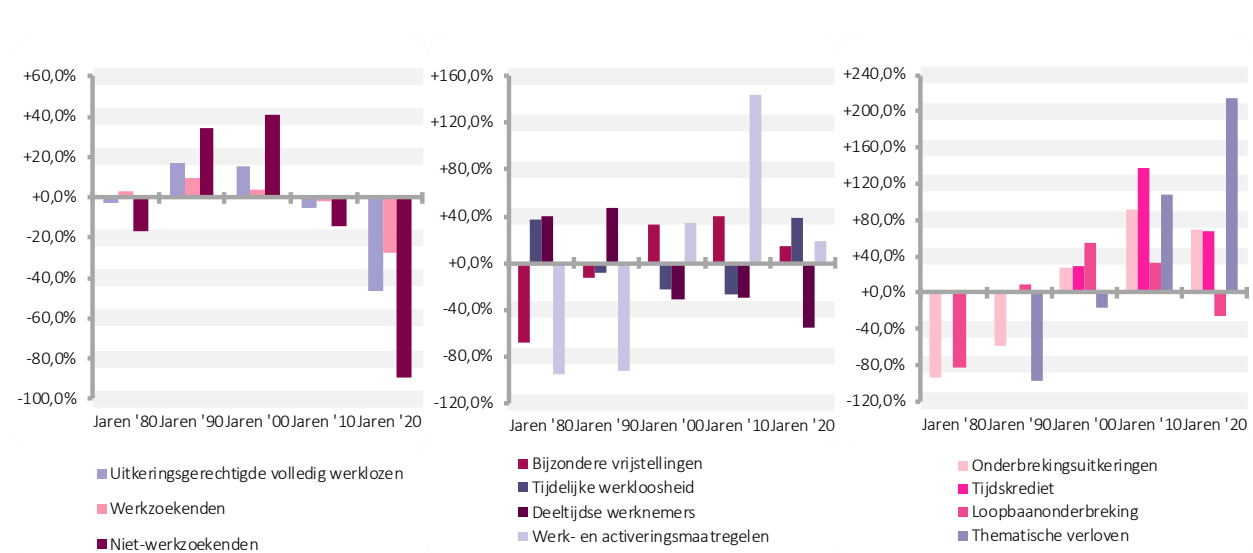
Decenniumgemiddelden per uitkeringsgroep

Gra. 1.2.II

Afwijking (in percentage) van decennia-gemiddelden ten opzichte van het algemene gemiddelde sinds 1980

Gra. 1.2.III

Ten slotte brengen we in grafiek 1.2.III nog de grootste tendensen per uitkeringsgroep in kaart, door telkens het gemiddelde per decennium te vergelijken met het gemiddelde voor de totale periode vanaf 1980. Op die manier wordt gevisualiseerd hoe, beschouwd op lange termijn, een decennium relatief gezien veel of weinig uitkeringsgerechtigden in een bepaalde uitkeringsgroep telde. Op die manier kunnen we het volgende samenvatten:

- Het peil vergoede werklozen ligt algemeen zeer laag in de jaren 2020. Dit geldt zowel voor de werkzoekenden als de niet-werkzoekenden, zij het in sterkere mate voor die laatste groep. De werkzoekenden bereikten vooral een hoog peil in de jaren '90, de niet-werkzoekenden in de jaren '90 en 2000.
- Het peil van de tijdelijke werkloosheid lag in de voorbije drie decennia relatief gezien laag, maar bereikt in de jaren 2020 extreme hoogtes.
- De stelsels voor deeltijdse werknemers waren vooral in de jaren '80 gangbaar, maar bereikten vanaf de 21^e eeuw een lager peil. Het omgekeerde geldt voor de bijzondere vrijstellingen en de werk- en activeringsmaatregelen.
- De onderbrekingsuitkeringen zijn vooral in de 21^e eeuw in opmars (mee o.i.v. de inrichting van het tijdskrediet), maar kennen in de jaren 2020 een kleine terugval t.o.v. de jaren 2010. Het stelsel van thematische verlopen, dat in de jaren '90 werd ingevoerd en toen dus nog bijzonder klein was, kent sindsdien een opvallende groei.

Mijlpalen voor grote uitkeringsgroepen

Tab. 1.2.II

	2024	Mijlpaal
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	292.790	Laagste peil sinds 1977 (290.804 eenheden)
Vrijstellingen van IZW voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	30.239	Hoogste peil sinds 2022 (30.348 eenheden)
Tijdelijke werkloosheid	126.985	Hoogste peil sinds 2022 (165.313 eenheden)
Onderbrekingsuitkeringen	240.487	Hoogste peil sinds 2020 (252.046 eenheden)
Deeltijdse werknemers met IGU	23.629	Laagste peil sinds 1982 (23.613 eenheden)
Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen	26.015	Laagste peil sinds 2002 (21.788 eenheden)
Algemeen totaal	748.148	Laagste peil sinds 1978 (712.578 eenheden)

In 2024 werden in de verschillende uitkeringsstelsels van de RVA in totaal gemiddeld per maand 748.148 betalingen geteld. Dit is het laagste peil sinds 1978. Dit lage cijfer kunnen we voornamelijk toeschrijven aan het lage aantal volledig werklozen. Deze bereiken in 2024 het laagste peil sinds 1977. Bij de tijdelijke werkloosheid zien we niet meer de extreme cijfers van tijdens het hoogtepunt van de coronacrisis, maar de cijfers blijven wel hoger dan in 2019. Bij de onderbrekingsuitkeringen zet de stijging zich eveneens verder. Enkel in 2020 waren er hogere cijfers, ook dit onder invloed van de coronacrisis met het corona ouderschapsverlof.

1.3

Sociale uitgaven

Uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep (in miljoen EUR)

Tab. 1.3.1

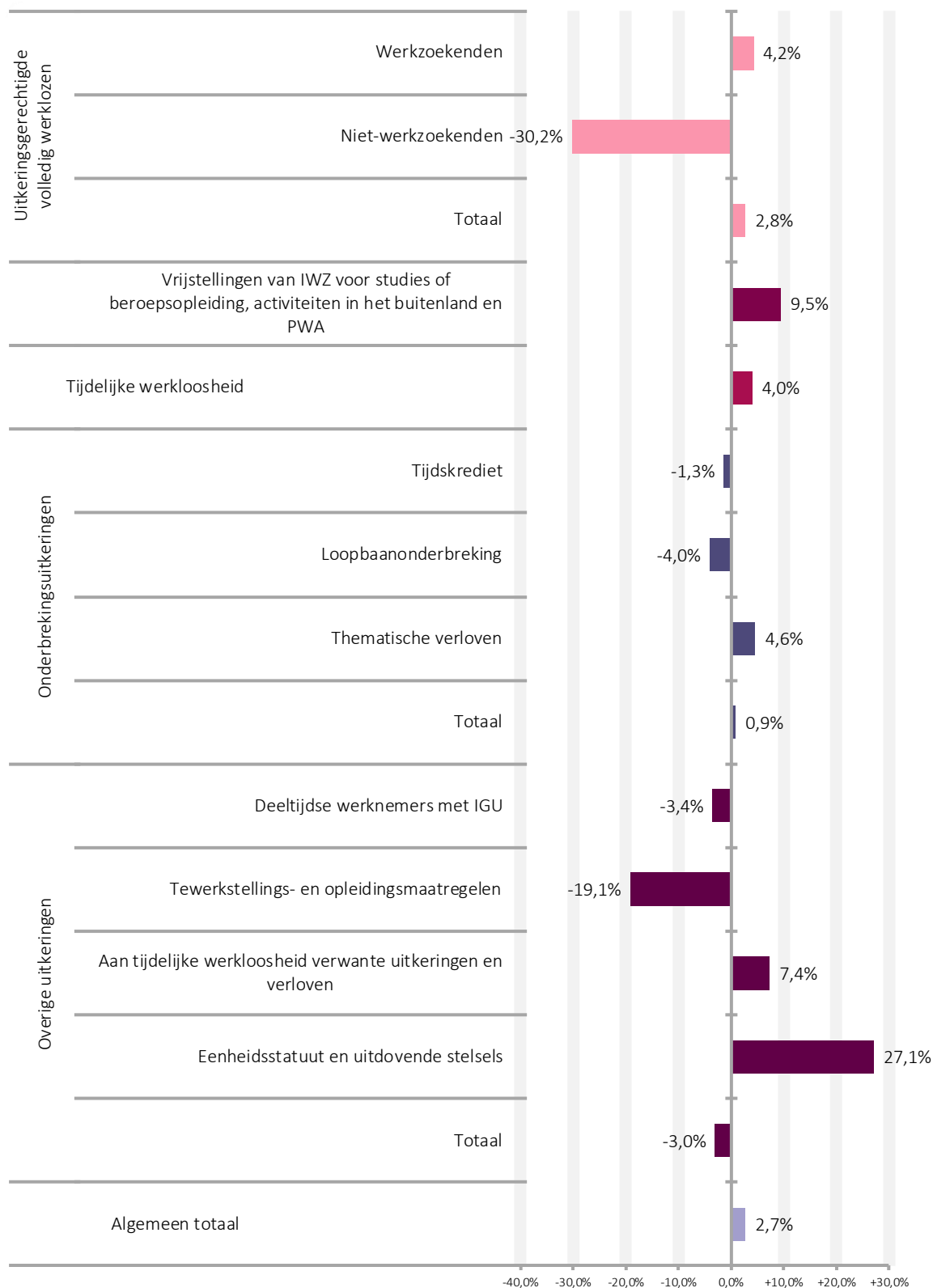
	2020	2021	2022	2023	2024	Evol. 2020 - 2024	Evol. 2023 - 2024
Uitkeringsgerechtigde volledig	4.690,5	4.450,9	4.191,8	4.196,0	4.312,2	-8,1%	+2,8%
<i>Werkzoekenden</i>	4.105,7	4.073,9	3.928,0	4.020,2	4.189,5	+2,0%	+4,2%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	584,8	376,9	263,8	175,8	122,8	-79,0%	-30,2%
Vrijstellingen van MVZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	447,8	458,6	449,7	442,5	484,3	+8,2%	+9,5%
Tijdelijke werkloosheid	4.300,2	2.153,8	848,4	571,3	594,1	-86,2%	+4,0%
Onderbrekingsuitkeringen	751,4	672,1	730,7	765,4	772,3	+2,8%	+0,9%
<i>Tijdskrediet</i>	312,7	296,9	313,5	334,8	330,4	+5,6%	-1,3%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	121,5	107,2	102,9	99,7	95,7	-21,2%	-4,0%
<i>Thematische verloven</i>	317,2	268,0	314,3	330,9	346,3	+9,2%	+4,6%
Overige uitkeringen	531,3	493,0	462,6	415,4	403,2	-24,1%	-3,0%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	212,6	197,4	185,8	170,0	164,2	-22,8%	-3,4%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	180,8	174,0	170,7	138,5	112,0	-38,0%	-19,1%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	42,4	43,3	48,3	45,4	48,8	+15,2%	+7,4%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	95,6	78,3	57,9	61,5	78,2	-18,2%	+27,1%
Totaal werklozen	5.138	4.909	4.641	4.638	4.797	-6,7%	+3,4%
Totaal werkenden	5.487	3.241	1.984	1.691	1.691	-69,2%	+0,0%
Algemeen totaal	10.721,3	8.228,2	6.683,1	6.390,6	6.566,2	-38,8%	+2,7%

NB: Het gaat hier om een weergave van de uitgekeerde bedragen volgens de statistische definitie. Voor een overzicht van de begrotingsuitgaven voor sociale prestaties, cf. hoofdstuk 2.4. Deze cijfers zijn exclusief de uitgaven voor specifieke premies omwille van corona.

In 2024 is het totaal van de uitgekeerde bedragen gestegen op jaarbasis met 175,5 miljoen EUR of 2,7%. Net als bij de andere statistische eenheden doet deze stijging zich voornamelijk voor bij de werkzoekende vergoede werklozen (+4,2%). Er is ook een stijging (+4,0%) bij de tijdelijke werkloosheid. Bij de onderbrekingsuitkeringen stijgen de uitgaven met 0,9%. Deze stijging is te wijten aan de thematische verlopen.

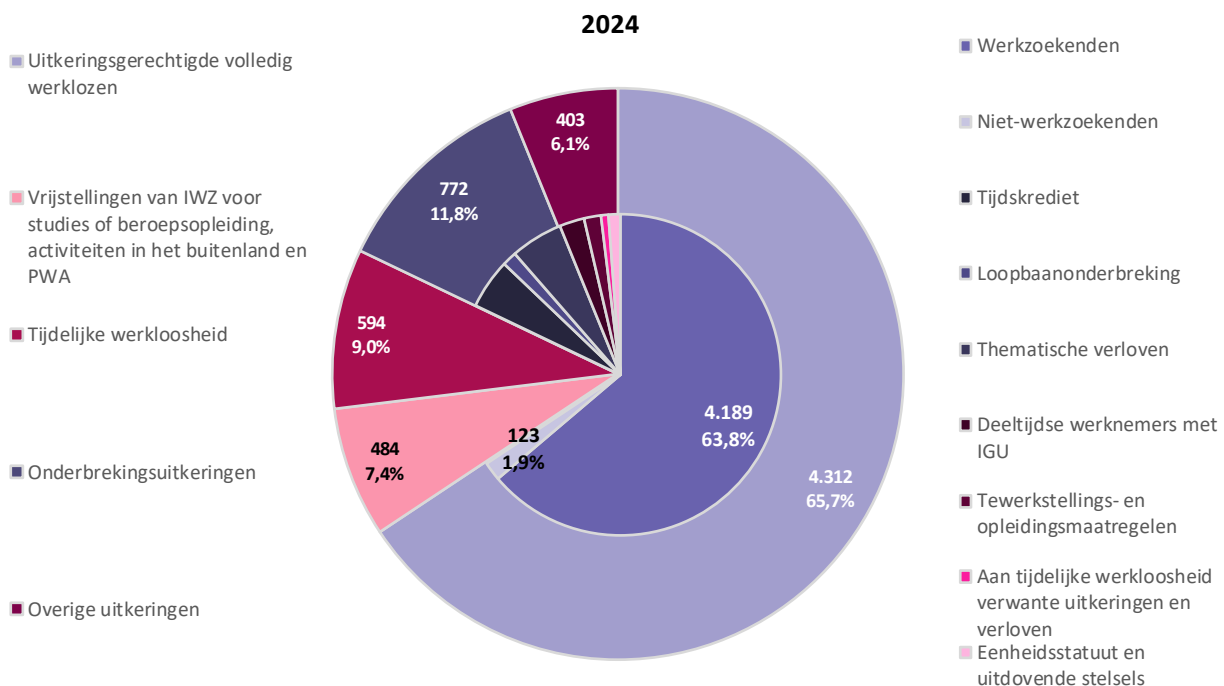
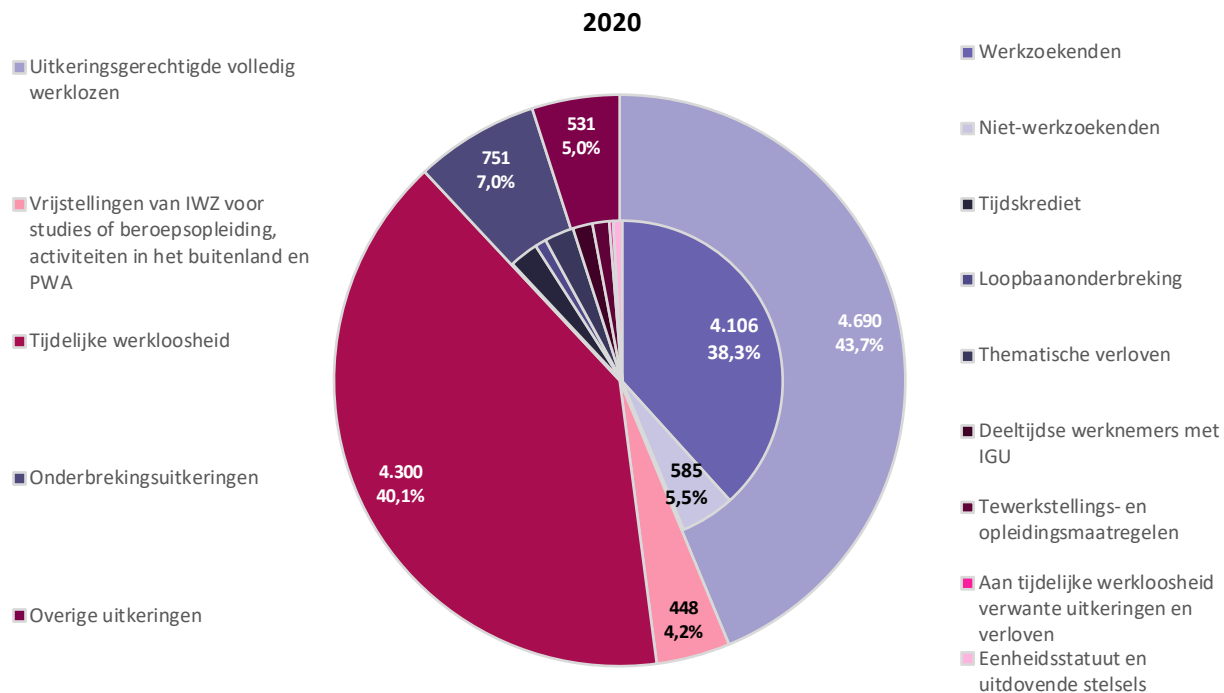
Evolutie op jaarbasis van het aantal uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep

Gra. 1.3.1

Verdeling van de uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep (in miljoen EUR)

Gra. 1.3.II

De onderlinge verhouding tussen de uitkeringsgroepen binnen de sociale uitgaven is niet dezelfde als die in fysieke eenheden. Bijna twee derde van de uitgekeerde bedragen van de RVA (65,7%) gaat naar volledige werkloosheid. Dit aandeel steeg met 22,0% t.o.v. 2020, door de sterke daling van de tijdelijke werkloosheid. Deze heeft nu een aandeel van 9,0% t.o.v. 40,1% vijf jaar geleden. De tweede grootste groep zijn de onderbrekingsuitkeringen met 11,8%, een stijging t.o.v. 2020.

Uitgekeerde bedragen volgens gewest (in miljoen EUR)

Tab. 1.3.II

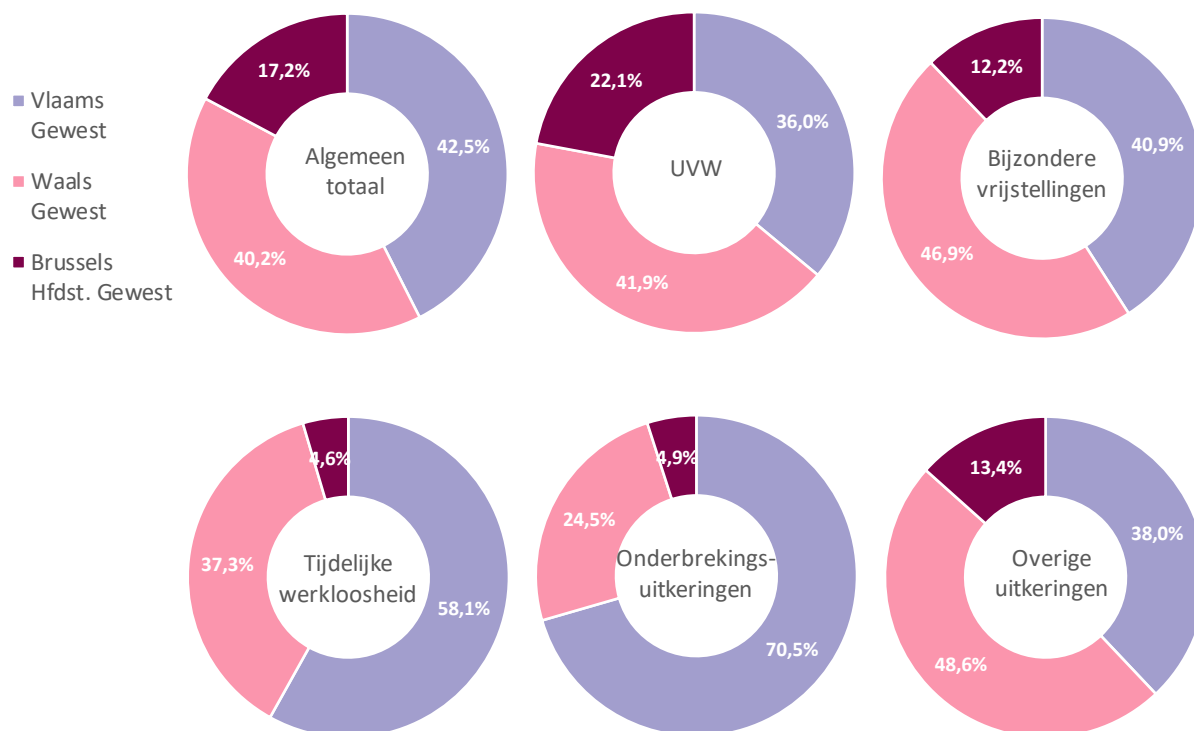
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	1.552,7	1.807,8	951,7	4.312,2	36,0%	41,9%	22,1%	100%
<i>Werkzoekenden</i>	1.466,9	1.778,5	944,1	4.189,5	35,0%	42,5%	22,5%	100%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	85,9	29,4	7,6	122,8	69,9%	23,9%	6,2%	100%
Vrijstellingen van MWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	198,3	226,9	59,1	484,3	40,9%	46,9%	12,2%	100%
Tijdelijke werkloosheid	345,2	221,8	27,1	594,1	58,1%	37,3%	4,6%	100%
Onderbrekingsuitkeringen	544,6	189,5	38,2	772,3	70,5%	24,5%	4,9%	100%
<i>Tijdskrediet</i>	250,4	69,1	10,8	330,4	75,8%	20,9%	3,3%	100%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	37,4	50,8	7,5	95,7	39,1%	53,1%	7,8%	100%
<i>Thematische verloven</i>	256,8	69,6	19,9	346,3	74,1%	20,1%	5,7%	100%
Overige uitkeringen	153,0	196,1	54,0	403,2	38,0%	48,6%	13,4%	100%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	62,4	78,6	23,2	164,2	38,0%	47,9%	14,1%	100%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	7,8	78,1	26,1	112,0	6,9%	69,8%	23,3%	100%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	27,1	18,5	3,2	48,8	55,5%	37,9%	6,6%	100%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	55,8	20,9	1,5	78,2	71,4%	26,7%	1,9%	100%
Totaal werklozen 2024	1.751,0	2.034,7	1.010,8	4.796,5	36,5%	42,4%	21,1%	100%
Totaal werkenden 2024	987,0	586,5	117,9	1.691,4	58,4%	34,7%	7,0%	100%
Algemeen totaal 2024	2.793,9	2.642,2	1.130,1	6.566,2	42,5%	40,2%	17,2%	100%
Algemeen totaal 2023	2.708,8	2.603,6	1.078,2	6.390,6	42,4%	40,7%	16,9%	100%
Algemeen totaal 2020	5.552,4	3.692,3	1.476,3	10.721,3	51,8%	34,4%	13,8%	100%
Evol. 2020-2024	-2.758,6	-1.050,2	-346,2	-4.155,1	-49,7%	-28,4%	-23,5%	-38,8%
Evol. 2023-2024	+85,1	+38,6	+51,9	+175,5	+3,1%	+1,5%	+4,8%	+2,7%

NB: Het gaat hier om de uitgekeerde bedragen als statistische definitie. Voor een overzicht van de begrotingsuitgaven voor sociale prestaties, cf. hoofdstuk 2.4.

De stijging op jaarbasis van de uitgaven doet zich voor in elk van de drie gewesten. Ze is relatief gezien het grootst in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (+4,8%), gevolgd door het Vlaams Gewest (+3,1%) en het Waals Gewest (1,5%).

Verdeling van de uitgekeerde bedragen volgens gewest

Gra. 1.3.III

Globaal bekeken gaat er 42,5% van de uitgekeerde bedragen naar het Vlaams Gewest, 40,2% naar het Waals Gewest en 17,2% naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Wanneer we de verschillende uitkeringsgroepen apart bekijken, zien we hier echter grote afwijkingen op. Zo gaat er verhoudingsgewijs in Vlaanderen meer naar de werkenden. 58,1% van de uitgaven tijdelijke werkloosheid en 70,5% van de uitgaven van de onderbrekingsuitkeringen gaat naar het Vlaams Gewest. Het Waals Gewest en het Brussel Hoofdstedelijk Gewest ontvangen dan weer verhoudingsgewijs een groter bedrag voor de volledig werklozen (respectievelijk 41,9% en 22,1%).

1.4

Andere statistische eenheden

1.4.1

Budgettaire eenheden en vergoede dagen

Aantal budgettaire eenheden volgens uitkerings-groep

Tab. 1.4.1

	2020	2021	2022	2023	2024	Evol. 2020 - 2024	Evol. 2023 - 2024
Uitkeringsgerechtigde volledig	332.005	302.623	266.251	254.799	250.906	-24,4%	-1,5%
<i>Werkzoekenden</i>	295.398	279.456	251.129	245.120	244.233	-17,3%	-0,4%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	36.608	23.167	15.122	9.678	6.673	-81,8%	-31,1%
Vrijstellingen van MWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	32.728	31.113	28.028	26.583	28.111	-14,1%	+5,7%
Tijdelijke werkloosheid	197.218	98.371	36.877	24.771	26.374	-86,6%	+6,5%
Onderbrekingsuitkeringen	244.492	224.894	225.799	230.226	231.516	-5,3%	+0,6%
<i>Tijdskrediet</i>	94.206	90.194	88.009	88.875	85.998	-8,7%	-3,2%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	47.193	41.452	36.878	33.934	31.952	-32,3%	-5,8%
<i>Thematische verloven</i>	103.093	93.248	100.912	107.418	113.567	+10,2%	+5,7%
Overige uitkeringen	16.536	15.164	13.543	11.764	11.116	-32,8%	-5,5%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	13.645	12.298	10.721	9.182	8.470	-37,9%	-7,8%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	218	202	136	125	113	-48,2%	-9,4%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	2.665	2.662	2.686	2.457	2.533	-5,0%	+3,1%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	7	1	0	0	0		
Totaal werklozen	364.733	333.736	294.279	281.382	279.017	-23,5%	-0,8%
Totaal werkenden	458.239	338.428	276.219	266.761	269.006	-41,3%	+0,8%
Algemeen totaal	822.979	672.165	570.498	548.143	548.022	-33,4%	-0,0%

Aantal vergoede dagen volgens uitkeringsgroep

Tab. 1.4.II

	2020	2021	2022	2023	2024	Evol. 2020 - 2024	Evol. 2023 - 2024
Uitkeringsgerechtigde volledig	104.199.047	94.627.858	83.291.316	79.509.468	78.799.388	-24,4%	-0,9%
<i>Werkzoekenden</i>	92.710.671	87.385.664	78.565.175	76.491.699	76.702.843	-17,3%	+0,3%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	11.488.377	7.242.194	4.726.141	3.017.768	2.096.545	-81,8%	-30,5%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	10.263.612	9.727.370	8.761.932	8.290.755	8.816.746	-14,1%	+6,3%
Tijdelijke werkloosheid	61.670.551	30.600.043	11.480.998	7.728.937	8.280.179	-86,6%	+7,1%
Onderbrekingsuitkeringen	76.281.471	70.166.773	70.449.298	71.830.552	72.232.937	-5,3%	+0,6%
<i>Tijdskrediet</i>	29.392.245	28.140.380	27.458.798	27.728.895	26.831.256	-8,7%	-3,2%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	14.724.265	12.932.986	11.505.838	10.587.318	9.968.880	-32,3%	-5,8%
<i>Thematische verloven</i>	32.164.961	29.093.407	31.484.662	33.514.339	35.432.801	+10,2%	+5,7%
Overige uitkeringen	5.184.845	4.747.312	4.248.768	3.685.890	3.507.890	-32,3%	-4,8%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	4.269.139	3.838.182	3.347.957	2.861.033	2.654.123	-37,8%	-7,2%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	68.418	63.263	42.317	38.996	35.432	-48,2%	-9,1%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	845.220	845.466	858.494	785.861	818.335	-3,2%	+4,1%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	2.068	401	0	0	0		
Totaal werklozen	114.462.659	104.355.228	92.053.248	87.800.223	87.616.134	-23,5%	-0,2%
Totaal werkenden	143.134.799	105.513.727	86.179.064	83.245.379	84.021.006	-41,3%	+0,9%
Algemeen totaal	257.599.526	209.869.356	178.232.312	171.045.601	171.637.140	-33,4%	+0,3%

De budgettaire eenheden worden berekend door het aantal vergoede dagen te delen door het aantal vergoedbare dagen van een refertemaand, d.i. in principe elke dag van de maand met uitzondering van de zondagen. Op die manier komt het aantal budgettaire eenheden ongeveer overeen met voltijdse equivalenten. Toeslagen of premies die in principe slechts eenmalig worden uitbetaald, worden niet uitgedrukt in een aantal vergoede dagen en tellen dan ook geen budgettaire eenheden.

Uitgedrukt in budgettaire eenheden daalt het aantal vergoede werklozen op jaarbasis met 0,8%, terwijl het aantal vergoede werkenden stijgt met 0,8%. Deze jaarlijkse verschillen zijn redelijk vergelijkbaar met de verschillen uitgedrukt in fysieke eenheden (aantal betaalingen) of in uitgekeerde bedragen.

1.4.2

Verschillende begunstigden

Tabel 1.4.III geeft het aantal verschillende personen weer dat een uitkering heeft ontvangen van de RVA. Ter herinnering: in de rest van dit deel van het jaarverslag wordt met ‘aantal uitkeringstrekkers’ bedoeld op het aantal fysieke eenheden (gemiddeld aantal betalingen per maand). Het aantal personen dat gedurende het kalenderjaar minstens één RVA-uitkering ontving, verschilt van deze cijfers (zie deel 8.4 voor meer info).

Het aantal begunstigden van de RVA is ten opzichte van 2023 afgenomen met 0,5% tot 1.249.673 personen. Achter deze daling schuilen tegengestelde trends in het aantal uitkeringsgerechtigden, met een stijging van 0,6% voor volledige werkloosheid en 2,3% voor onderbrekingsuitkeringen, terwijl het aantal mensen dat een uitkering voor tijdelijke werkloosheid ontvangt met 3% daalt.

Aantal verschillende begunstigten volgens uitkeringsgroep

Tab. 1.4.III

	2020	2021	2022	2023	2024	Evol. 2020 - 2024	Evol. 2023 - 2024
Uitkeringsgerechtigde volledig	504.381	466.066	435.322	419.485	421.831	-16,4%	+0,6%
<i>Werkzoekenden</i>	453.095	432.545	411.561	402.726	409.377	-9,6%	+1,7%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	51.286	33.521	23.761	16.759	12.454	-75,7%	-25,7%
Vrijstellingen van IWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	42.185	43.286	38.278	37.973	38.872	-7,9%	+2,4%
Tijdelijke werkloosheid	1.232.437	772.248	492.262	316.349	306.852	-75,1%	-3,0%
Onderbrekingsuitkeringen	371.309	338.269	360.987	371.430	380.098	+2,4%	+2,3%
<i>Tijdskrediet</i>	113.546	108.135	110.158	109.600	106.624	-6,1%	-2,7%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	55.652	50.346	45.810	42.651	40.702	-26,9%	-4,6%
<i>Thematische verloven</i>	202.111	179.788	205.019	219.179	232.772	+15,2%	+6,2%
Overige uitkeringen	119.229	123.808	121.809	111.087	102.020	-14,4%	-8,2%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	41.160	43.134	40.613	35.932	33.322	-19,0%	-7,3%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	45.392	47.588	46.993	41.256	33.177	-26,9%	-19,6%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	27.781	29.213	31.079	30.876	31.426	+13,1%	+1,8%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	4.896	3.873	3.124	3.023	4.095	-16,4%	+35,5%
Totaal werklozen	546.566	509.352	473.600	457.458	460.703	-15,7%	+0,7%
Totaal werkenden	1.718.079	1.230.452	971.934	795.843	784.875	-54,3%	-1,4%
Algemeen totaal	2.269.541	1.743.677	1.448.658	1.256.324	1.249.673	-44,9%	-0,5%

NB: Het aantal begunstigten wordt hier berekend als het aantal verschillende personen betaald in de loop van het jaar, toegewezen aan het uitkeringsstelsel van de laatst betaalde refertemaand.

2

MAATSCHAPPELIJKE EN SOCIO-ECONOMISCHE CONTEXT

Dit hoofdstuk schetst de conjuncturele en maatschappelijke evoluties die mee de evolutie van de RVA-uitkeringen beïnvloeden. Die staan sinds 2020 uiteraard voor een belangrijk deel in het teken van de diverse crisissen die zich in ons land aandienden.

In het eerste deel schetsen we de conjuncturele evoluties aan de hand van een aantal indicatoren met betrekking tot de economische groei, het ondernemersvertrouwen, de vraagzijde van de arbeidsmarkt, faillissementen en herstructureringen en de werkgelegenheid. We behandelen ook kort de demografische ontwikkelingen waartegen deze evolutie zich afspeelt.

Het tweede deel schetst de context van de Belgische arbeidsmarktstructuur en hoe die zich verhoudt ten opzichte van de rest van Europa en meer bepaald de buurlanden.

In een derde deel overlopen we welke maatregelen m.b.t. RVA-stelsels werden genomen om de negatieve effecten van de recente crisissen te bestrijden, maar maken er ook een algemeen overzicht van hoe de grote macrotrends de RVA-stelsels beïnvloeden. De impact van die macrotrends valt niet echt te becijferen, maar beïnvloeden desalniettemin soms sterk de evoluties in kwestie. Bovendien kunnen ze een katalysator zijn voor crisissen.

Een laatste deel geeft de budgettaire context en de vooruitzichten voor het komende jaar.

2.1

Evolutie van de conjunctuur en de arbeidsmarkt

2.1.1

Conjunctuur

Conjunctuurindicatoren voor de arbeidsmarkt in België

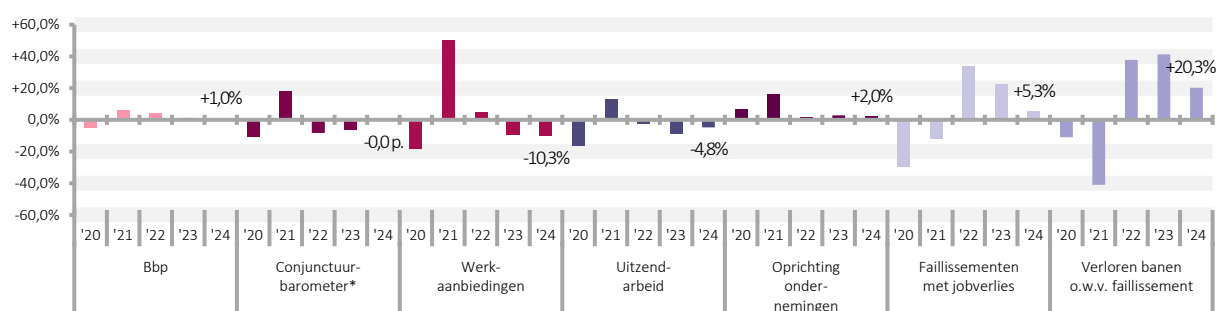
Tab. 2.1.I

	Bbp	Conjunctuur- barometer	Werk- aanbiedingen	Uitzend- arbeid	Oprichting onder- nemingen	Faillissementen met jobverlies	Verloren banen o.w.v. faillissement	Werknemers betrokken bij aankondiging van collectief ontslag
2020	463.751	-14,6	322.995	597.476	42.008	2.524	21.820	7.986
2021	492.515	+3,4	484.657	676.206	48.902	2.218	12.879	4.248
2022	513.366	-4,9	508.999	660.583	49.682	2.972	17.754	3.178
2023	519.791	-11,0	460.278	601.991	51.079	3.638	25.080	6.397
2024	524.943	-11,0	412.962	573.382	52.101	3.830	30.168	10.554
Evol. 2020- 2024	+ 13,2%	+3,6 p.	+ 27,9%	- 4,0%	+ 24,0%	+ 51,7%	+ 38,3%	+ 32,2%

	Bbp	Conjunctuur- barometer	Werk- aanbiedingen	Uitzend- arbeid	Oprichting onder- nemingen	Faillissementen met jobverlies	Verloren banen o.w.v. faillissement	Werknemers betrokken bij aankondiging van collectief ontslag
2020	100	+0,0 p.	100	100	100	100	100	100
2021	106	+18,0 p.	150	113	116	88	59	53
2022	111	+9,7 p.	158	111	118	118	81	40
2023	112	+3,6 p.	143	101	122	144	115	80
2024	113	+3,6 p.	128	96	124	152	138	132

Evolutie van de conjunctuurindicatoren op jaarbasis¹

Gra. 2.1.1

¹ Omwille van zijn aard, wordt de evolutie van de conjunctuurbarometer uitgedrukt in punten i.p.v. percentages. Vanwege de grote variaties werden het aantal werknemers betrokken bij aankondiging van een collectief ontslag niet opgenomen in deze visuele weergave.

Na het sterke herstel van de coronapandemie in 2021 en 2022 zien we de afgelopen jaren toch aanhoudende economische onzekerheid, mede door de hoge inflatie die nog steeds niet volledig gestabiliseerd is en militaire conflicten in het buitenland. In 2024 zet de groei zich niettemin voort, maar in beperkte mate zoals vorig jaar.

Die situatie zien we gereflecteerd in de andere indicatoren naast het bbp. Hoewel het ondernemersvertrouwen (gemeten via de zgn. conjunctuurbarmeter) niet verder zakt, blijft ze laag. Het aantal gepresteerde uren uitzendarbeid blijven verder dalen richting het niveau van het coronajaar 2020 en stijgt het aantal verloren banen door faillissementen voor een derde jaar op rij. Opvallend hierbij is ook de sterke stijging in het aantal aangekondigde collectieve ontslagen met een stijging van 65% vergeleken met vorig jaar.

Een bijkomende belangrijke indicator voor de evolutie van de werkloosheid is het aantal werkaanbiedingen. Na de pieken in het kielzog van de pandemie, daalt het aantal werkaanbiedingen op jaarbasis ook weer met ongeveer 10%, al blijft hun peil nog hoger dan vijf jaar geleden het geval was.

Bronnen: Nationale rekeningen - Kwartaal- en jaaraggregaten (NBB.Stat, 2025) + Flash estimate (NBB, 2025); maandelijkse conjunctuurenquête bij de ondernemingen (NBB.Stat, 2025); door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling ontvangen werkaanbiedingen uit het normale economische circuit, met uitzondering van uitzendarbeid en uitwisseling van aanbiedingen tussen de gewestelijke diensten (Actiris, 2024) (Forem, 2024)² (ADG, 2024) (VDAB, 2024); Uitzendarbeid - Jaarlijkse groei (Federgon, 2024) + Raming van het gemiddeld aantal gepresteerde uren uitzendarbeid per dag – berekening RVA; Oprichting van ondernemingen in de profitsector (E8-DBRIS Team FOD Economie, 2024) ; Interactieve statistieken FSO (FSO, 2024); Collectieve ontslagen - lange reeks (FOD WASO, 2024)

² NB: Door de invoering van een nieuwe digitale omgeving voor ondernemingen om hun werkaanbiedingen te verspreiden en op te volgen, zien we vanaf T4 2022 een reeksbreuk.

2.1.2

Werkgelegenheid en demografie

Belgische werkgelegenheid en bevolking (in duizenden personen)

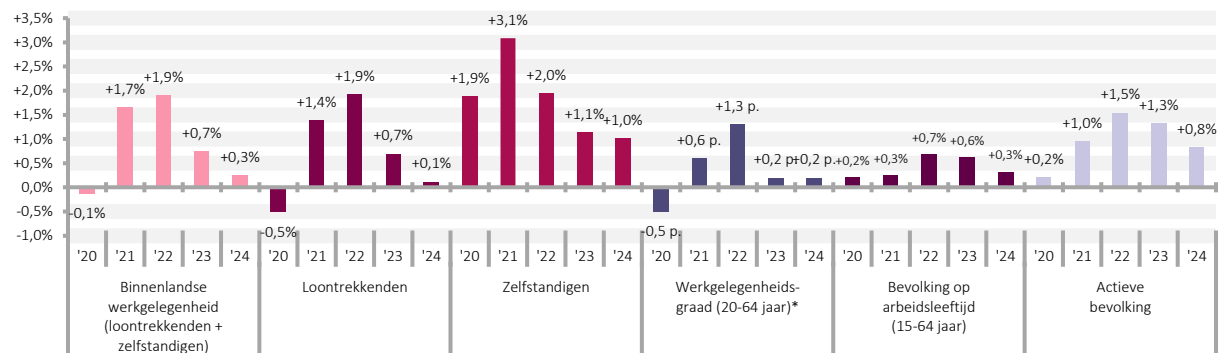
Tab. 2.1.II

	Binnenlandse werkgelegenheid (loontrekkenden + zelfstandigen)	Loontrekkenden	Zelfstandigen	Werkgelegenheids- graad (20-64 jaar)	Bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar)	Actieve bevolking
2020	4.956	4.041	834	70,0%	7.358	5.450
2021	5.038	4.097	860	70,6%	7.376	5.502
2022	5.134	4.176	877	71,9%	7.427	5.587
2023	5.172	4.205	887	72,1%	7.473	5.661
2024	5.185	4.210	896	72,3%	7.497	5.708
Evol. 2020- 2024	+ 4,6%	+ 4,2%	+ 7,4%	+2,3 p.	+ 1,9%	+ 4,7%

	Binnenlandse werkgelegenheid (loontrekkenden + zelfstandigen)	Loontrekkenden	Zelfstandigen	Werkgelegenheids- graad (20-64 jaar)	Bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar)	Actieve bevolking
2020	100	100	100	+0,0 p.	100	100
2021	102	101	103	+0,6 p.	100	101
2022	104	103	105	+1,9 p.	101	103
2023	104	104	106	+2,1 p.	102	104
2024	105	104	107	+2,3 p.	102	105

Evolutie van de werkgelegenheid en de bevolking op jaarbasis

Gra. 2.1.II

Bron: Jaarverslag NBB – gedetailleerde statistische tabellen (NBB Publicaties, 2025)

* De evolutie van de werkgelegenheidsgraad wordt uitgedrukt in procentpunt i.p.v. procent.

Hoewel de groei van de binnenlandse werkgelegenheid zich blijft voortzetten, lijkt deze de afgelopen jaren af te koelen. Dit weerspiegelt zich ook in het peil van de werkgelegenheidsgraad.

Waar we in 2023 nog een stijging van de binnenlandse werkgelegenheid met 0,7% op jaarbasis noteerden, bedraagt deze voor 2024 slechts 0,3%. De groei is zichtbaar bij zowel de loontrekkenden als de zelfstandigen. De werkgelegenheidsgraad stijgt met 0,2 procentpunt op jaarbasis en bereikt daarmee opnieuw het hoogste niveau van de laatste 5 jaar.

Zowel de stijging van de bevolking op arbeidsleeftijd als die van de actieve bevolking is dit jaar afgezwakt met respectievelijk 0,3% en 0,8% ten opzichte van vorig jaar. De afgelopen jaren groeide de actieve bevolking doorgaans sneller dan de bevolking op arbeidsleeftijd. Dit duidt op een relatief hogere instroom in inactiviteit, bijvoorbeeld door zorgtaken of arbeidsongeschiktheid.

2.2

De Belgische arbeidsmarktstructuur in Europese context

In dit hoofdstuk worden een aantal elementen aange-reikt voor het situeren van de Belgische werkloosheid (en in het kader daarvan ook de werkgelegenheid en inactiviteit) in een ruimer internationaal kader. Om een zo optimaal mogelijke vergelijking te kunnen voorzien, wordt hiervoor geen gebruik gemaakt van RVA-data maar van Eurostatgegevens (Eurostat, 2025). Eurostat, de statistische dienst van de Europese Commissie, publiceert namelijk internationaal geharmoniseerde arbeidsmarktstatistieken, geba-seerd op een trimestriële enquête bij een steekproef van de bevolking. Dit laat toe de effecten van verschil-len in reglementering te neutraliseren bij het maken van internationale vergelijkingen.

Aangezien de data binnen dit hoofdstuk afhankelijk zijn van de publicatiemomenten bij Eurostat, zijn de hier behandelde data met een jaar vertraging be-schikbaar.

2.2.1

Werkloosheid

Internationaal geharmoniseerde werkloosheid

Geharmoniseerde werkloosheidsgraad

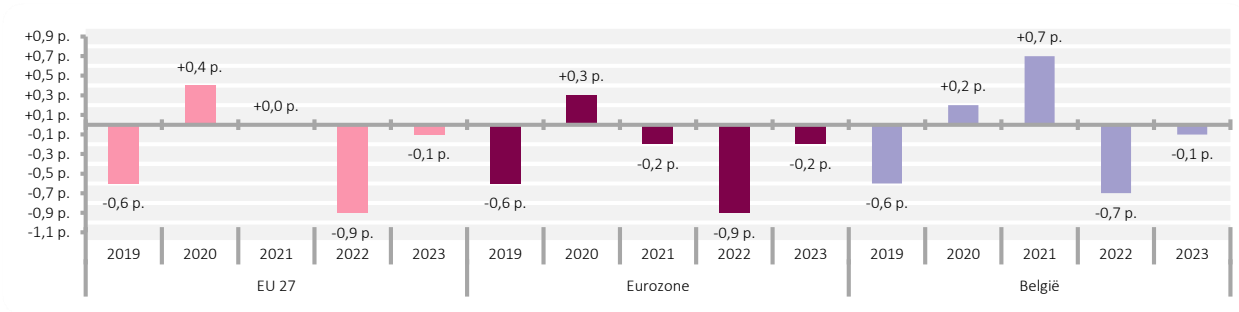
Tab. 2.2.I

	EU 27	Eurozone	België	EU 27	Eurozone	België
2019	6,7	7,6	5,4	+0,0 p.	+0,0 p.	+0,0 p.
2020	7,1	7,9	5,6	+0,4 p.	+0,3 p.	+0,2 p.
2021	7,1	7,7	6,3	+0,4 p.	+0,1 p.	+0,9 p.
2022	6,2	6,8	5,6	-0,5 p.	-0,8 p.	+0,2 p.
2023	6,1	6,6	5,5	-0,6 p.	-1,0 p.	+0,1 p.
Evol. 2019-2023	-0,6 p.	-1,0 p.	+0,1 p.			
Evol. 2022-2023	-0,1 p.	-0,2 p.	-0,1 p.			

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a)

Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkloosheidsgraad

Gra. 2.2.I

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a)

Voorafgaand aan de coronacrisis kenden de Europese en Belgische werkloosheidsgraden al ca. een half decennium aan dalingen op jaarbasis. De crisis bracht hier echter verandering in. De crisis veroorzaakte in 2020 overal een stijging van de werkloosheidscijfers en vervolgens in 2021 een beperkte daling voor de meeste lidstaten.

De stijging van de Belgische werkloosheidsgraad in 2021 (+0,7 procentpunt) houdt verband met de wijziging in de methodologie van Eurostat: aangezien in diverse lidstaten personen langdurig en ononderbroken in een stelsel van tijdelijke werkloosheid zijn terechtgekomen, worden personen die in een dergelijk stelsel minstens 3 maanden onafgebroken het werk hebben neergelegd voortaan geteld als werklozen (i.p.v. als tewerkgesteld of inactief).

Deze wijziging resulteerde in een aanzienlijke verhoging voor België, waar het systeem voor tijdelijke werkloosheid uitgebreid is en er langer dan in andere landen tijdelijke aanpassingen waren in het licht van de crisis.

In 2023 daalt de werkloosheidsgraad in België (-0,1 procentpunt), die daling ligt in lijn met de EU-27 (-0,1 procentpunt) en de eurozone (-0,2 procentpunt). Daarmee blijft de situatie met betrekking tot de werkloosheidsgraad gunstiger voor België dan voor de Europese gemiddelden.

Geharmoniseerde werkloosheidsgraad volgens profielkenmerken

Tab. 2.2.II

	EU 27	Eurozone	België	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.
Geslacht						
Mannen	5,8	6,2	6,0	3,7	8,9	10,2
Vrouwen	6,3	6,9	5,1	2,9	7,3	11,1
Leeftijdsklasse						
15-24 jaar	14,5	14,5	16,1	11,8	23,0	25,7
25-34 jaar	7,0	7,7	7,0	3,9	11,5	10,9
35-44 jaar	5,1	5,7	4,1	1,9	6,1	10,3
45-54 jaar	4,6	5,1	3,7	2,2	4,8	8,9
55-64 jaar	4,6	4,9	3,5	2,1	5,1	7,8
Scholingsniveau						
Kortgeschoold	11,8	11,6	13,1	7,8	18,4	22,3
Middengespoold	5,6	6,2	6,2	3,8	9,5	13,3
Langgeschoold	3,8	4,2	2,9	1,8	3,8	6,3
Nationaliteit						
Van de lidstaat	5,4	6,0	4,6	2,9	7,4	9,3
Buitenlandse EU-nationaliteit	6,4	6,5	5,8	4,3	5,7	7,8
Niet-EU-nationaliteit	10,8	10,6	11,5	7,0	15,6	15,0
Totaal in 2023	6,1	6,6	5,5	3,3	8,2	10,6

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a - Ifst_r_lfu3rt - Ifst_r_lfur2gan)

Berekeningen: RVA

Volgens gewest

De interregionale verschillen zijn een belangrijk aspect van de Belgische werkloosheidsgraad. Hoewel de totale Belgische graad in 2023 5,5% bedraagt, dat is 0,6 procentpunt onder het gemiddelde van de EU-27, ligt volgens gewest alleen de Vlaamse werkloosheidsgraad van 3,3% lager dan dit gemiddelde. Het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest laten werkloosheidsgraden van respectievelijk 8,2% en 10,6% noteren. België is daarmee de lidstaat met één van de hoogste interregionale verschillen op het vlak van werkloosheidsgraad. Dit gegeven laat zich voor een groot deel verklaren door de specifieke aard van het Brussels Hoofdstedelijke Gewest, dat in zijn geheel eigenlijk als een grootstedelijke zone kan worden beschouwd.

Volgens geslacht

Volgens geslacht valt in tegenstelling van de Europese gemiddelden op dat de Belgische werkloosheidsgraad bij mannen hoger ligt dan die bij vrouwen. Het grootste verschil in werkloosheidsgraad tussen de beide geslachten zien we in het Waals Gewest.

Volgens leeftijdsklasse

Volgens leeftijdsklasse zien we hoe de jongerenwerkloosheid in Europa beduidend hoger ligt dan de werkloosheid in de andere leeftijdscategorieën. Dit fenomeen is zelfs nog meer uitgesproken in België en in elk van zijn gewesten.

Volgens scholingsniveau

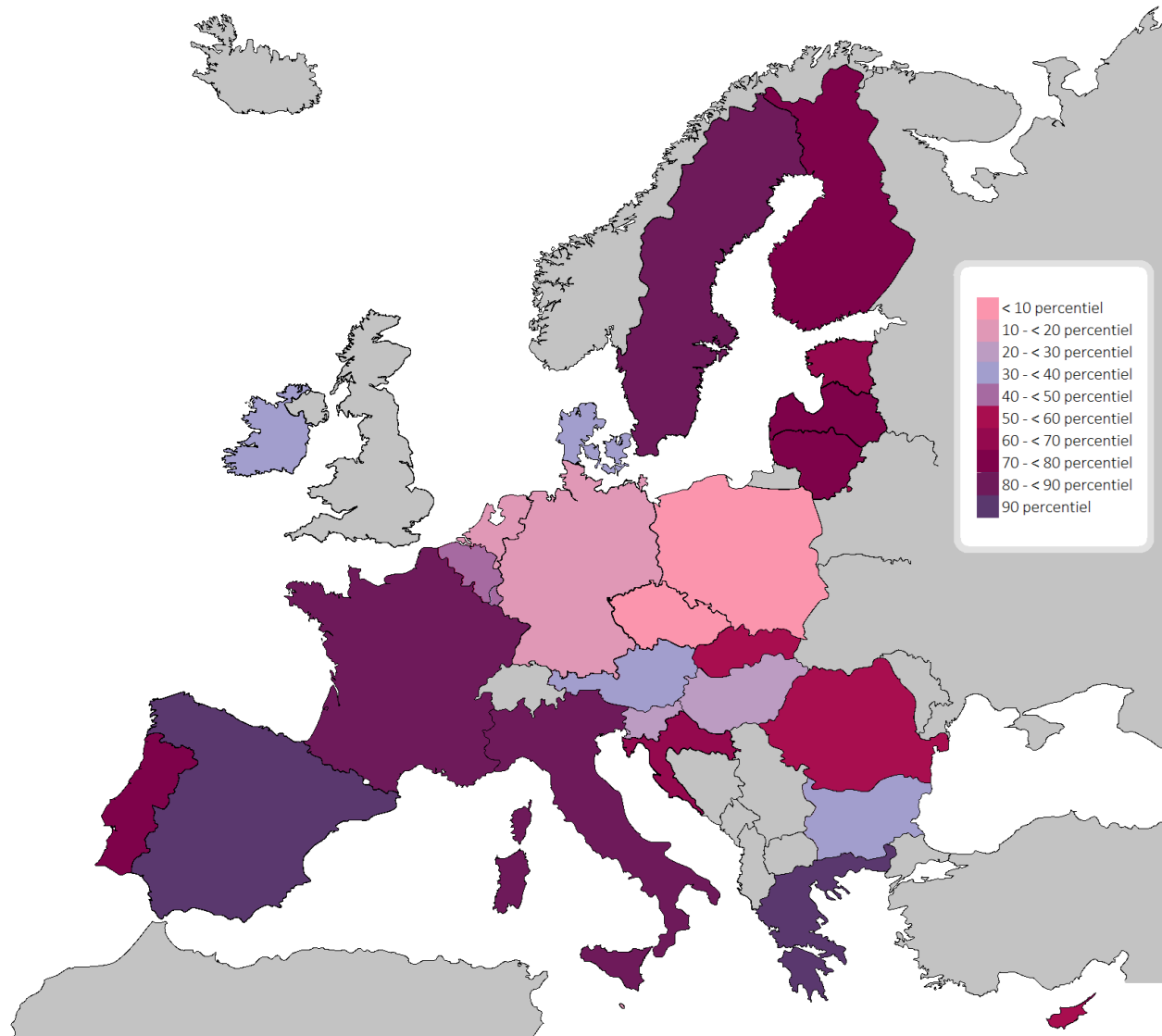
De werkloosheidsgraad neemt af naargelang het scholingsniveau stijgt. Dit geldt zowel in Europa als in België en zijn gewesten. In ons land lijkt dit fenomeen echter meer uitgesproken dan gemiddeld in Europa.

Volgens nationaliteit

Volgens nationaliteit zien we ten slotte hoe België in 2023 een bovengemiddelde werkloosheidsgraad kent bij de buitenlandse niet-EU nationaliteiten (11,5%, d.i. respectievelijk 0,7 en 0,9 procentpunt hoger dan in de EU-27 en de eurozone). Dit is het enige van de beschouwde profielkenmerken waarvoor de gemiddelde Belgische graad hoger ligt dan de Europese gemiddelden. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest valt de (voor dit gewest) relatief lage werkloosheidsgraad voor buitenlandse EU-nationaliteiten op. Dit houdt ongetwijfeld verband met de vele Europese instituten gevestigd in dit gewest.

Kaart – onderlinge verhouding van de recentste werkloosheidsgraad onder de Europese lidstaten

Gra. 2.2.II

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a)

In vergelijking met de overige landen van de Europese Unie, bevindt België zich in 2023 qua werkloosheidsgraad net onder het gemiddelde. Het land situeert zich samen met Luxemburg in de klasse van het 40 - < 50^e percentiel.

Aandeel vergoede werkloosheid binnen de totale werkloosheid volgens werkloosheidsduur

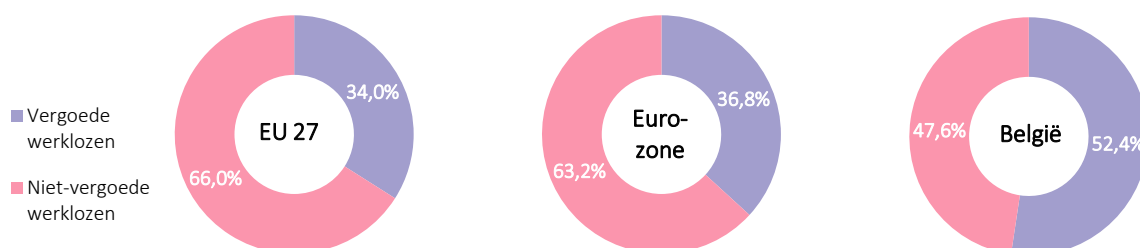
Tab. 2.2.III

	< 12 maanden werkloos			12 maanden of langer werkloos		
	EU 27	Eurozone	België	EU 27	Eurozone	België
2019	36,5	39,6	48,6	24,8	26,4	60,7
2020	36,0	39,2	53,8	22,5	23,9	67,1
2021	42,0	46,1	45,4	32,3	34,3	70,7
2022	35,6	38,8	41,6	30,3	32,1	70,5
2023	36,3	39,5	37,7	29,8	32,1	74,4
Evol. 2019-2023	-0,2 p.	-0,1 p.	-10,9 p.	+5,0 p.	+5,7 p.	+13,7 p.
Evol. 2022-2023	+0,7 p.	+0,7 p.	-3,9 p.	-0,5 p.	+0,0 p.	+3,9 p.

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (Ifsa_ugadra)

Verhouding tussen vergoede en niet-vergoede werklozen

Gra. 2.2.III

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (Ifsa_ugadra - Ifsa_upgan)

Berekeningen: RVA

Op internationaal vlak laat België zich opvallen door het feit dat de werkloosheidsuitkering in principe onbeperkt is in de tijd. Hierdoor is het aandeel werklozen met een uitkering hoger dan dat van werklozen zonder uitkering. In de rest van Europa krijgt net iets meer dan 1/3 van de werklozen een uitkering. Bij de werklozen van langere duur (12 maanden of langer werkloos) is het aandeel vergoede werklozen in België ca 2,5x zo groot als het gemiddelde in de EU-27.

De werkloosheid in ruime zin

Via de enquête naar de arbeidskrachten wordt de geharmoniseerde werkloosheid bepaald op basis van drie criteria:

- de betrokkene werkt niet (< 1 uur) in de referentieweek;
- de betrokkene zoekt in de referentieweek actief naar werk;
- de betrokkene is onmiddellijk beschikbaar om aan het werk te gaan.

Hoewel die definitie internationale vergelijking vereenvoudigt, is ze tegenover veel (bv. administratieve) invullingen van het begrip ‘werkloosheid’ eerder eng. Vandaar dat Eurostat naast de werkloosheid in enge zin ook statistieken publiceert over een aantal aanvullende indicatoren, die toelaten een werkloosheidsbegrip in ruimere zin in beschouwing te nemen.

In de eerste plaats gaat het om personen die o.b.v. het eerste werkloosheidscriterium geteld worden als tewerkgesteld, maar eigenlijk meer werkuren zouden willen kunnen presteren – d.i. de ondertewerkstelling. Vervolgens gaat het om personen die o.b.v. de twee laatste criteria geteld worden als inactief, maar hetzij tijdelijk niet actief op zoek zijn naar werk (bv. omdat ze hun vaardigheden proberen verhogen via opleiding), hetzij tijdelijk niet beschikbaar zijn (bv. omwille van mantelzorg) – dit zijn de potentiële arbeidskrachten. Samen met de werkloosheid in enge zin, vormen deze groepen in de marge een definitie van werkloosheid in ruime zin.

Werkloosheid in ruime zin

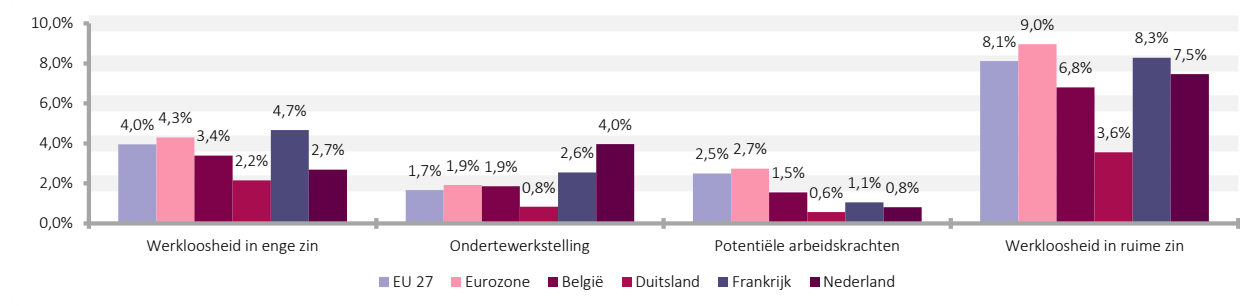
Tab. 2.2.IV

	Ondertewerkstelling			Potentiële arbeidskrachten		
	EU 27	Eurozone	België	EU 27	Eurozone	België
2019	6.353,0	5.729,0	180,0	9.456,0	8.094,0	197,0
2020	6.322,0	5.706,0	176,0	11.512,0	10.063,0	224,0
2021	6.278,0	5.658,0	199,0	9.970,0	8.722,0	165,0
2022	5.727,0	5.184,0	179,0	8.630,0	7.422,0	128,0
2023	5.563,0	4.990,0	161,0	8.348,0	7.141,0	134,0
	Werkloosheid in enge zin			Werkloosheid in ruime zin		
	EU 27	Eurozone	België	EU 27	Eurozone	België
2019	14.313,1	12.465,8	273,7	30.122,1	26.288,8	650,7
2020	14.976,9	12.855,5	282,4	32.810,9	28.624,5	682,4
2021	15.031,9	12.825,2	324,4	31.279,9	27.205,2	688,4
2022	13.351,3	11.397,1	293,7	27.708,3	24.003,1	600,7
2023	13.205,3	11.178,6	294,2	27.116,3	23.309,6	589,2

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a - lfsi_sup_a)

Graden van de werkloosheid in ruime zin

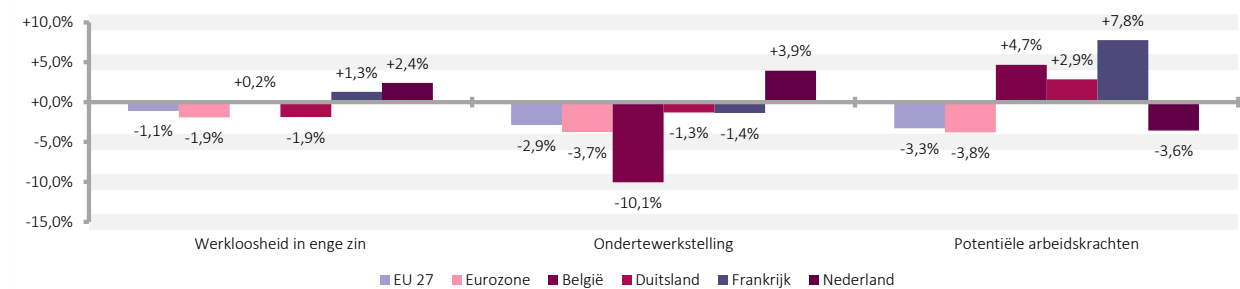
Gra. 2.2.IV

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a - lfsi_sup_a - lfsa_pganws); berekeningen: RVA

Evolutie op jaarbasis per subgroep van de werkloosheid in ruime zin

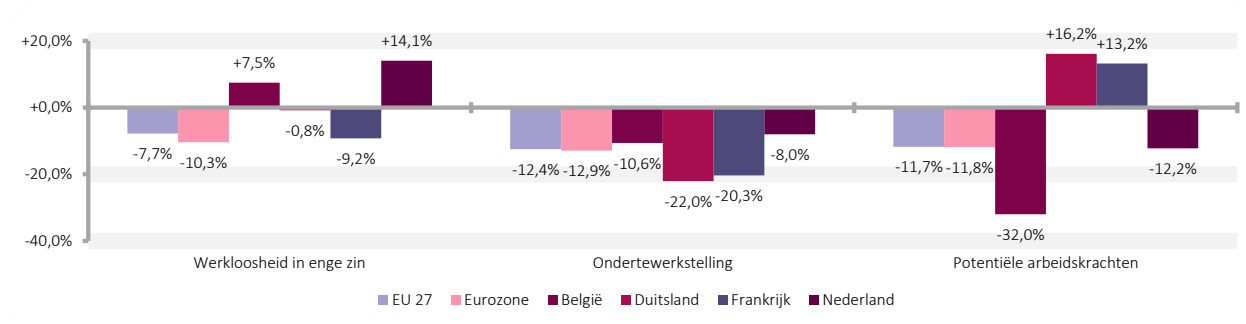
Gra. 2.2.V

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a - lfsi_sup_a); berekeningen: RVA

Evolutie op langere termijn (5 jaar) per subgroep van de werkloosheid in ruime zin

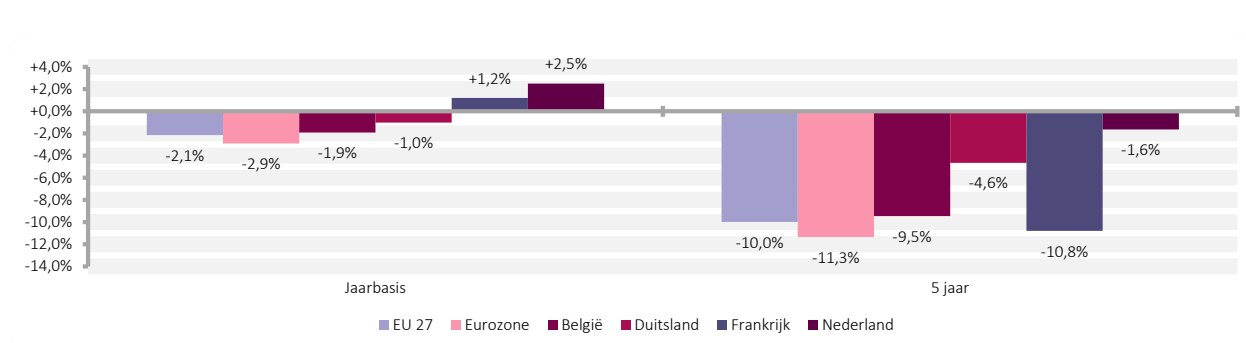
Gra. 2.2.VI

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a - lfsi_sup_a); berekeningen: RVA

Evolutie van de werkloosheid in ruime zin

Gra. 2.2.VII

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (une_rt_a - lfsi_sup_a); berekeningen: RVA

Voor werkloosheidsgraad in enge zin situeert België zich t.o.v. zijn buurlanden tussen de lagere waarden van Duitsland en Nederland en de hogere waarden van Frankrijk in. Voor de werkloosheid in ruime zin, ligt de graad in Nederland dan weer net iets hoger dan de Belgische. De Belgische graad van potentiële arbeidskrachten ligt echter hoger dan in zijn buurlanden.

Deze groep potentiële arbeidskrachten is in de voorbije 5 jaar voor België echter sterk gedaald t.o.v. de Europese gemiddelden en de buurlanden, waarvan Duitsland en Frankrijk zelfs een toename laten noteren.

Daar staat tegenover dat de Belgische werkloosheid in enge zin de afgelopen 5 jaar is toegenomen, terwijl de Europese gemiddelden gedaald zijn. Op vlak van ondertewerkstelling noteert België ook een lagere daling dan het Europese gemiddelde.

Vanuit die inzichten is het dan ook de moeite waard om in deel 2.2.2 de werkloosheid te contextualiseren vanuit de ontwikkelingen op het vlak van werkgelegenheid en inactiviteit.

2.2.2

Werkgelegenheden en inactiviteit

Geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad

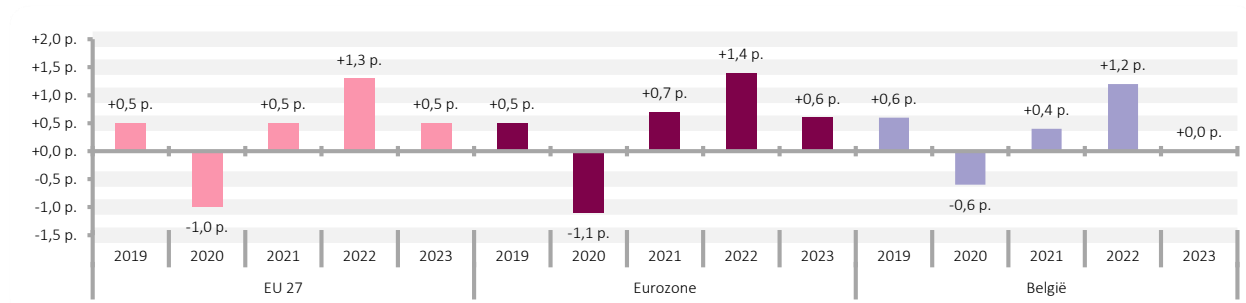
Tab. 2.2.V

	EU 27	Eurozone	België	EU 27	Eurozone	België
2019	60,0	59,6	57,0	+0,0 p.	+0,0 p.	+0,0 p.
2020	59,0	58,5	56,4	-1,0 p.	-1,1 p.	-0,6 p.
2021	59,5	59,2	56,8	-0,5 p.	-0,4 p.	-0,2 p.
2022	60,8	60,6	58,0	+0,8 p.	+1,0 p.	+1,0 p.
2023	61,3	61,2	58,0	+1,3 p.	+1,6 p.	+1,0 p.
Evol. 2019-2023	+1,3 p.	+1,6 p.	+1,0 p.			
Evol. 2022-2023	+0,5 p.	+0,6 p.	+0,0 p.			

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsa_ergan)

Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad

Gra. 2.2.VIII

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsa_ergan)

De werkgelegenheidsgraden kenden in Europa en België jaarlijkse stijgingen voorafgaand aan de coronacrisis. In het jaar 2020 noteren we echter dalingen. Voor België was de daling in 2020 met 0,6 procentpunt kleiner dan de Europese gemiddelden. Daarna steeg de werkgelegenheidsgraad in België, net als in de rest van Europa, en werd zo het verlies in het coronajaar gecompenseerd.

Sinds 2022 ligt de werkgelegenheidsgraad in zowel België als Europa hoger dan vóór de coronacrisis. De Europese gemiddelden laten daarentegen een sterkere stijging zien dan België.

Het contrast tussen de evolutie van de werkgelegenheidsgraad, in lijn met de Europese trends, en die van de werkloosheidsgraad bevestigt voor België dat een deel van de bevolking inactief is geworden na de crisis. Daarbij moeten we rekening houden met het feit dat de gewijzigde methodologie van Eurostat met betrekking tot de tijdelijke werkloosheid ook een invloed heeft op de cijfers.

Geharmoniseerde inactiviteitsgraad

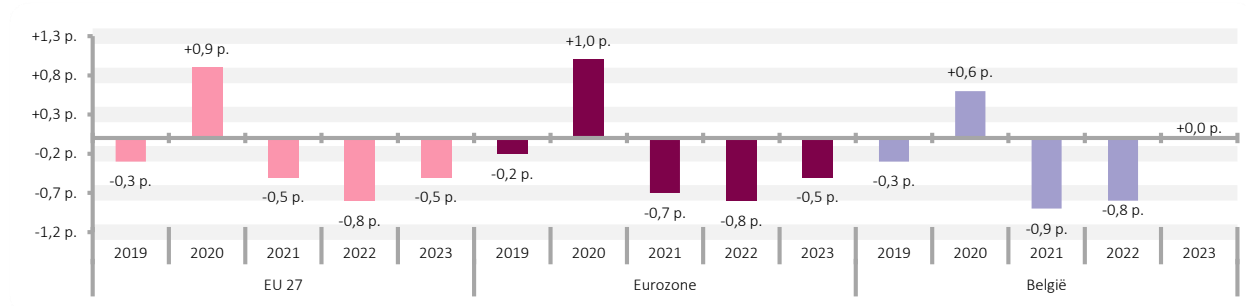
Tab. 2.2.VI

	EU 27	Eurozone	België	EU 27	Eurozone	België
2019	35,6	35,5	39,7	+0,0 p.	+0,0 p.	+0,0 p.
2020	36,5	36,5	40,3	+0,9 p.	+1,0 p.	+0,6 p.
2021	36,0	35,8	39,4	+0,4 p.	+0,3 p.	-0,3 p.
2022	35,2	35,0	38,6	-0,4 p.	-0,5 p.	-1,1 p.
2023	34,7	34,5	38,6	-0,9 p.	-1,0 p.	-1,1 p.
Evol. 2019-2023	-0,9 p.	-1,0 p.	-1,1 p.			
Evol. 2022-2023	-0,5 p.	-0,5 p.	+0,0 p.			

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (Ifsa_ipga)

Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde inactiviteitsgraad

Gra. 2.2.IX

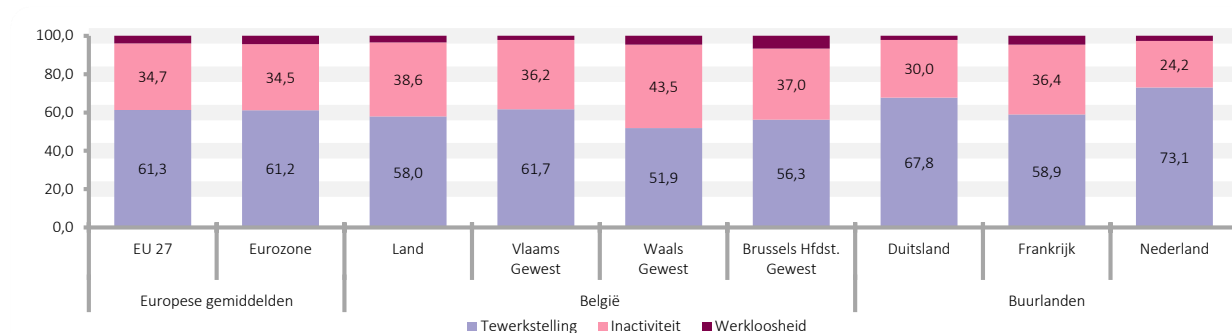

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (Ifsa_ipga)

Na een stijging van de inactiviteitsgraad in België en Europa in 2020, hervatten de cijfers in 2021 een gunstigere trend. De afgelopen paar jaar is die trend echter wel minder uitgesproken voor België. De inactiviteitsgraad van België blijft daarmee aanzienlijk hoger dan die van de EU-27 en de eurozone.

Structuur van de bevolking op arbeidsleeftijd (15-74 jaar)

Gra. 2.2.X

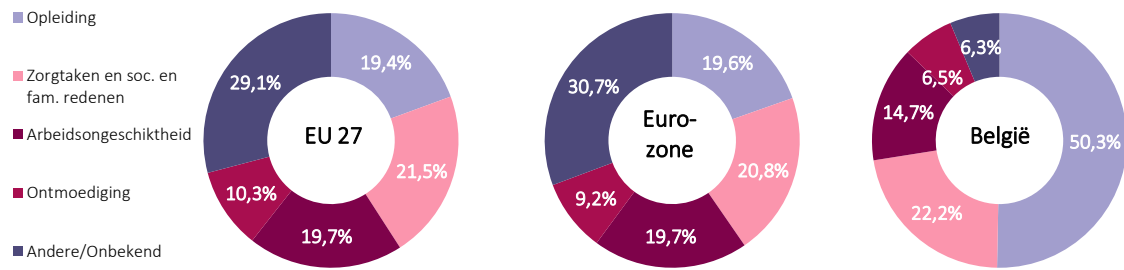

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten
(lfst_r_lfsd2pwn)

De grote relatieve hoogte van de inactiviteit toont zich in elk van de Belgische gewesten. Zelfs in het Vlaams Gewest, waarvan het aandeel werkenden aanzienlijk hoger ligt dan in het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, ligt de inactiviteitsgraad nog steeds hoger dan de Europese gemiddelden. België heeft in zijn geheel ook een hogere inactiviteitsgraad dan we kunnen noteren voor zijn buurlanden. Bijgevolg noteren we voor België t.o.v. de totale beroepsbevolking, ondanks een relatief laag percentage van werkloosheid, toch een lager werkgelegenheidspercentage dan voor de Europese gemiddelden of buurlanden. Voor de interpretatie hiervan moeten we echter mee de structuur van de inactiviteit en de werkgelegenheid in beschouwing nemen.

Structuur van de inactiviteit

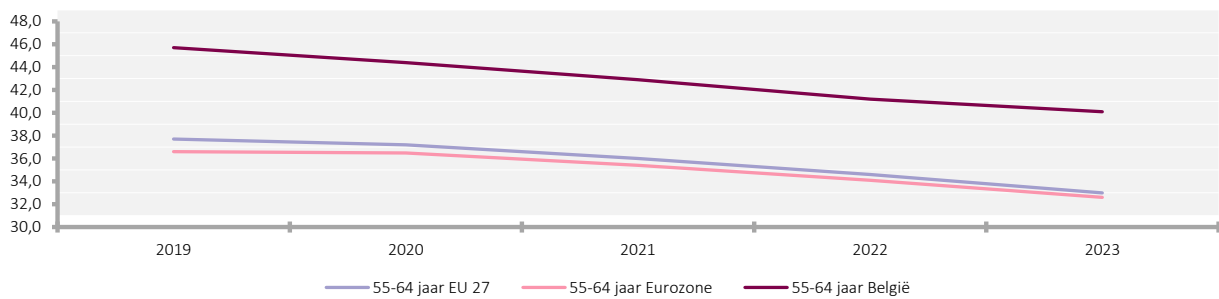
Gra. 2.2.XI

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (Ifsa_igar)

Evolutie van de inactiviteitsgraad voor de 55-64 jarigen

Gra. 2.2.XII

Bron : Eurostat – Enquête sur les forces de travail (Ifsa_ipga)

Berekeningen: RVA

De Belgische inactiviteit bij de bevolking op arbeidsleeftijd die geen werk zoeken bestaat voor een bovengemiddeld groot aandeel uit personen in opleiding. Het aandeel personen met zorgtaken en sociale of familiale redenen is min of meer vergelijkbaar met de Europese gemiddelden. Dit betekent dat bijna 3/4 van de Belgische inactieven deel uitmaken van deze groepen, die aanleunen bij het eerder beschreven concept van de potentiële arbeidskrachten. Bovendien kent België een kleinere groep ontmoedigden onder de inactieve bevolking.

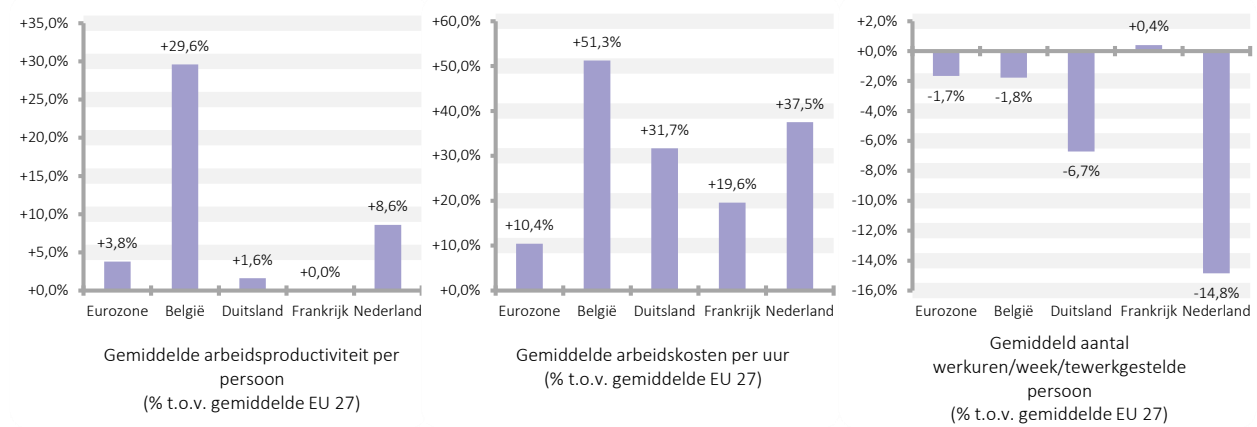
Door de wijzigingen in de rapportage van enquêtes door Eurostat zijn gepensioneerden (of andere niet-werkzoekenden) uit deze indicator verwijderd. Wetende dat inactiviteit historisch gezien belangrijker is bij de oudere bevolking van België, hebben we deze groep vanuit een andere hoek bevraagd om grafiek 2.2.XII te verkrijgen.

Hieruit blijkt dat België sinds de hervorming van de brugpensioenregeling geleidelijk dichterbij de Europese gemiddelden komt. In 2023 was voor deze categorie de daling in de EU27 en de eurozone echter sterker met respectievelijk 3,9% en 4,4% tegenover een daling van 2,7% in België.

Samenvattend is de inactiviteit in België hoger dan het gemiddelde in de marge van de werkloosheid, maar het betreft in verhouding meer mensen in een "dynamische" situatie (in opleiding of met verlof om gezinsredenen) dan mensen die gedemotiveerd of arbeidsongeschikt zijn in vergelijking met de rest van Europa.

Structuur en aard van de werkgelegenheid

Gra. 2.2.XIII

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten
(nama_10_lp_ulc - lc_lci_lev - lfsa_ewhuis - lfsa_epgais)

Berekeningen: RVA

Ook wanneer we kijken naar de structuur en aard van de tewerkstelling in België, kunnen we een nieuw licht werpen op de vergelijking van het relatieve aandeel werkenden in België en Europa. Zo zien we in de eerste plaats dat, als België relatief gezien minder werkende personen kent, de Belgische arbeidsproductiviteit per persoon zich wel sterk bovengemiddeld vertoont, m.n. 29,6% boven de gemiddelde productiviteit per persoon in de EU-27. Dit is ook veel hoger dan de waarden te noteren voor de buurlanden. Een dergelijk hoge productiviteitsnorm is dan wel een positief gegeven m.b.t. internationale concurrentiekracht, een bovengemiddeld hoge productiviteitsnorm kan mogelijks ook een bijkomende drempel vormen voor bepaalde bevolkingssegmenten om een succesvolle en duurzame (her)intrede op de arbeidsmarkt te maken. Bovendien staat tegenover die hogere productiviteit ook een bovengemiddeld hoge loonnorm (+51,3% t.o.v. het Europese gemiddelde), wat in bepaalde gevallen een drempel kan vormen op het vlak van werving. Ook in de buurlanden en algemeen binnen de eurozone zijn de arbeidskosten evenwel hoger t.o.v. het Europese gemiddelde dan in verhouding staat tot de arbeidsproductiviteit.

Behalve de grotere arbeidsproductiviteit, kent België tegenover de eurozone en verschillende van zijn buurlanden ook een relatief hoog aantal werkuren per persoon. Het aantal werkuren per week gepresteerd door een werkende Belg ligt 1,8% lager dan het Europese gemiddelde. Wanneer we dit vergelijken met een land als Nederland, waar de arbeidsmarkt veel sterker georiënteerd is richting deeltijds werk, loopt het verschil op tot 14,8% minder werktijd per persoon per week. Ook dit aspect moet mee in beschouwing worden genomen bij het interpreteren van het aandeel werkenden binnen de volledige Belgische bevolking op arbeidsleeftijd.

2.3

Impact van crisissen en macrotrends

De voorbije jaren behandelde de RVA in zijn jaarverslagen in detail de sterke impact van **crisissen** op de stelsels onder zijn bevoegdheid. Wij identificeerden hierbij met name:

- De **COVID-19-pandemie**, die algemeen ongetwijfeld de meest impactrijke crisis was van de voorbije jaren.
- De zgn. **Brexit** – het uittreden van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie – vanaf 31 januari 2020.
- De uitzonderlijke **watersnood** die vooral de oostelijke helft van ons land (met name in het Vesderdal) trof tussen 13 en 15 juli 2021 en opnieuw op 24 juli 2021, dit keer vooral in de provincies Namen en Waals-Brabant.
- De **geopolitieke spanningen en conflicten** die steeds manifester het wereldtoneel beïnvloeden. De meest directe impact komt voort uit het conflict in Oekraïne, dat uitbrak op 24 februari 2022. Deze oorlog lijkt eind 2024 nog steeds onverminderd door te gaan. Ook andere conflicten en spanningen zorgen echter voor destabilisering en onzekerheid, zoals de oorlog in Gaza en de dreiging tot een handelsoorlog vanuit de VS.
- De **energie- en kostencrisis** die weliswaar versterkt is door het hierboven genoemde conflict, maar al sinds het laatste kwartaal van 2021 aan belang won op de Europese agenda.

In 2024 zijn zowel België algemeen als specifiek de RVA-stelsels gespaard gebleven van nieuwe, grote crisissen. We zien in de RVA-statistieken echter nog steeds sporen van de crisismaatregelen die de voorbije jaren werden genomen. Het gaat daarbij meestal om latente en/of uitdovende effecten van eerder genomen maatregelen.

In 2024 ligt het totale aantal uitkeringsgerechtigden van de RVA lager dan het geval was in 2019, het jaar voor de coronacrisis. Desondanks ligt het aantal tijdelijk werklozen nog steeds gevoelig hoger dan het geval was in 2019. Dit is te wijten aan een combinatie van verschillende factoren. De grootste daling sinds 2019 situeert zich bij de uitkeringsgerechtigd volledig werklozen. Wanneer we de vergelijking maken met 15 jaar geleden, het jaar 2010 waarin de bankencrisis volop woedde, blijken zowel de werkloosheidscijfers (volledig en tijdelijk) alsook het aantal onderbrekingsuitkeringen relatief beperkt te blijven. Ook wanneer we vergelijken met 20 jaar terug (het jaar 2005) lijkt het werkloosheidspeil ondanks de ondertussen plaatsgevonden crisissen een dalende trend te vertonen. Hierbij spelen natuurlijk deels een aantal reglementaire hervormingen een rol.

Aantal betalingen volgens uitkeringsgroep sinds 2005

Tab. 2.3.I

	2005	2010	2019	2020	2024	Evol. 2005 - 2024	Evol. 2019 - 2024
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen	742.425	686.192	391.039	378.148	292.790	-60,6%	-25,1%
<i>Werkzoekenden</i>	490.960	460.709	329.360	339.267	284.859	-42,0%	-13,5%
<i>Niet-werkzoekenden</i>	251.465	225.483	61.678	38.881	7.931	-96,8%	-87,1%
Vrijstellingen van MWZ voor studies of beroepsopleiding, activiteiten in het buitenland en PWA	33.183	38.408	38.612	35.176	30.239	-8,9%	-21,7%
Tijdelijke werkloosheid	130.586	172.286	98.341	504.830	126.985	-2,8%	+29,1%
Onderbrekingsuitkeringen	194.848	265.575	249.367	252.046	240.487	+23,4%	-3,6%
<i>Tijdskrediet</i>	89.016	132.319	107.392	95.000	86.693	-2,6%	-19,3%
<i>Loopbaanonderbreking</i>	74.311	72.208	53.676	47.303	32.213	-56,7%	-40,0%
<i>Thematische verloven</i>	31.522	61.048	88.299	109.743	121.581	+285,7%	+37,7%
Overige uitkeringen	109.267	148.375	102.165	86.619	57.648	-47,2%	-43,6%
<i>Deeltijdse werknemers met IGU</i>	47.924	52.606	33.576	31.788	23.629	-50,7%	-29,6%
<i>Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen</i>	46.866	81.833	57.907	46.144	26.015	-44,5%	-55,1%
<i>Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven</i>	10.679	9.944	8.587	6.508	6.761	-36,7%	-21,3%
<i>Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels</i>	3.799	3.993	2.094	2.180	1.243	-67,3%	-40,6%
Totaal werklozen	775.608	724.600	429.651	413.324	323.029	-58,4%	-24,8%
Totaal werkenden	430.902	582.243	447.779	841.316	423.876	-1,6%	-5,3%
Algemeen totaal	1.210.310	1.310.836	879.524	1.256.820	748.148	-38,2%	-14,9%

Tijdelijke werkloosheid

Zonder twijfel was de impact van crisissen de voorbije jaren het meest zichtbaar in de tijdelijke werkloosheid. In het kader van de COVID-19-pandemie en de oorlog in Oekraïne werd een versoepelde toegang tot dit stelsel voorzien tot en met juni 2022. In 2023 waren er in principe nog betalingen mogelijk voor tijdelijke werkloosheid bij quarantaines, maar de omvang hiervan was in 2022 reeds bijna verwaarloosbaar. Voor 2023 was op het vlak van crisismaatregelen in tijdelijke werkloosheid nog vooral de tijdelijke werkloosheid voor energie-intensieve bedrijven van belang. Het gaat om een versoepelde regeling voor de tijdelijke werkloosheid om economische redenen, die van toepassing was in de periode van 01.10.2022 tot en met 31.03.2023. Aanvragen ingediend voor die einddatum bleven echter geldig tot de voorziene einddatum.

In het jaar 2024 zijn er geen lopende crisismaatregelen meer in het stelsel, die relevant zijn voor een interpretatie van de aantallen. Dit betekent uiteraard niet dat de effecten van crisissen geen impact meer hebben op dit stelsel, dat per definitie tot doel heeft een buffer te zijn tegen economische en andere schokken. Algemeen gesproken heeft de tijdelijke werkloosheid zich sinds de coronaperiode weer enigszins genormaliseerd (Nuyts & Votquenne, 2024), maar dat betekent niet dat de diverse ernstige crisissen geen nasleep kennen bij een aantal specifieke werkgevers of sectoren, zoals bv. de industrie.

Volledige werkloosheid

Voor de volledige werklozen werden gedurende de pandemie een aantal maatregelen getroffen om de verminderde opties om werk te kunnen vinden te compenseren (zie hiervoor de voorgaande edities van dit jaarverslag). Voor wie toegelaten was tot de uitkering o.b.v. werkprestaties, werd de zogenaamde degressiviteit van de uitkering - de regeling waarbij de uitkering met de loop der tijd afneemt - bevroren. Voor de rechthebbenden op een inschakelingsuitkering werd het basisrecht ten tijde van de pandemie verlengd. Aangezien de gebruikelijke trajecten pas na de pandemie weer worden hernomen, blijven deze maatregelen een financiële impact hebben totdat alle betrokken werklozen hetzij de werkloosheid hebben verlaten, hetzij tot het forfait of het einde van hun recht zijn gekomen. Algemeen gesproken zien we de voorbije jaren echter dalingen van het aantal vergoede werklozen – een trend die o.a. dankzij de bufferwerking van de tijdelijke werkloosheid weinig werd aangetast gedurende de pandemie.

In 2024 waren er nog 85.278 personen met betalingen waarvoor een bevroering van de degressiviteit geldt. Voor al die betalingen is er ondertussen in de praktijk ook een verschil qua bedrag te noteren, maar het gaat elk jaar om een stuk minder personen. Bovendien neemt de gemiddelde impact per persoon/betaling ook steeds verder af. Het effect van de vertraagde afnamen van de uitkeringen vertegenwoordigde dit jaar een meerkost van 28,7 miljoen EUR aan sociale uitgaven.

Voor de inschakelingsuitkeringen waren er ook nog 221 personen in 2024 die vergoede werkloosheidsdagen hadden omwille van verlengingen van hun basisrecht gedurende de pandemie. Dit effect vertegenwoordigde nog een meerkost van 1,6 miljoen EUR aan sociale uitgaven.

Aangezien er geen nieuwe bevroeringen of verlengingen van toepassing zijn, spreekt het voor zich dat beide effecten sterk uitdovend blijken.

Overzicht van het effect van de bevrozing van de degressiviteit

Tab. 2.3.II

	Alle statuten onderworpen aan degressiviteit			Aantal bevrozingen o.w.v. de coronacrisis			waarvan met effect op het uitkeringsbedrag			
	Fysieke eenheden	Personen	Bedragen	Fysieke eenheden	Personen	Bedragen	Fysieke eenheden	Personen	Bedragen	Meerkost
2020	359.376	530.962	4.301.417.771	119.202	244.127	1.557.713.939	47.793	151.267	622.097.562	81.171.354
2021	339.269	501.593	4.252.015.202	166.226	267.223	2.172.539.964	124.829	227.264	1.650.803.631	298.263.322
2022	309.936	467.218	4.106.343.731	119.119	178.879	1.527.829.434	92.670	164.545	1.188.401.009	301.951.808
2023	300.746	452.915	4.183.891.807	86.925	133.294	1.126.005.293	86.925	133.294	1.126.005.293	157.362.387
2024	304.134	458.966	4.431.401.678	59.381	85.278	784.478.434	59.381	85.278	784.478.434	28.736.106
Evol. 2023- 2024	+1,1%	+1,3%	+5,9%	-31,7%	-36,0%	-30,3%	-31,7%	-36,0%	-30,3%	-81,7%

Overzicht van het effect van het verlengen van het recht op inschakelingsuitkeringen

Tab. 2.3.III

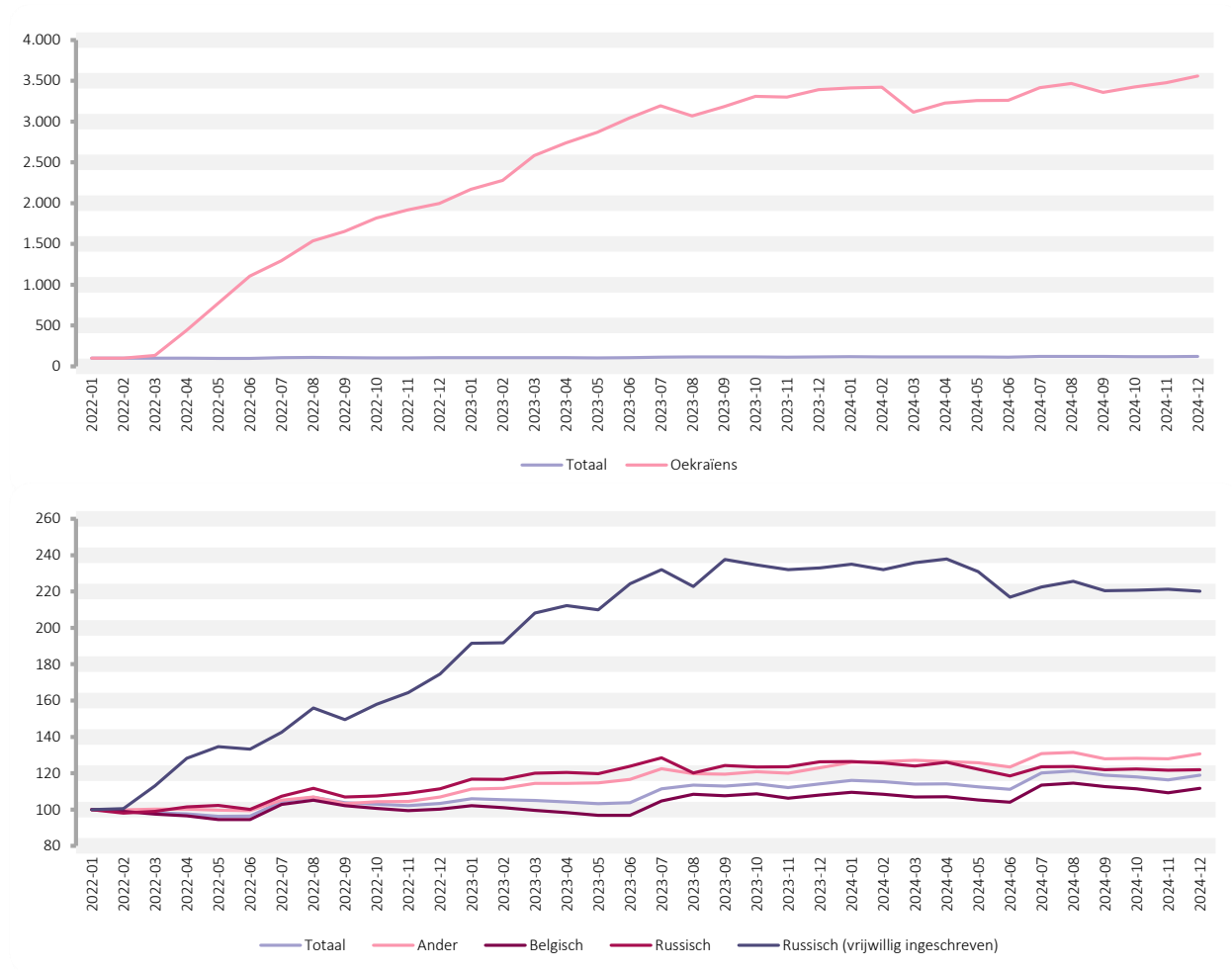
	Totaal inschakelingsuitkeringen			Verlengingen			
	Personen	Vergoede dagen	Bedragen	Toegekende verlengingen	Van toepassing zijnde verlengingen	Vergoede dagen	Bedragen
2020	57.947	10.454.326	337.294.065	52.248	2.129	162.832	4.543.348
2021	49.948	8.966.187	297.258.538	48.599	4.850	660.406	19.492.301
2022	43.433	7.667.046	281.582.027	-	3.230	500.577	17.108.060
2023	40.441	7.310.315	288.282.070	-	798	111.349	4.474.449
2024	39.435	7.011.673	280.373.894	-	221	32.725	1.579.662
Evol. 2023- 2024	-2,5%	-4,1%	-2,7%		-72,3%	-70,6%	-64,7%

Bij de niet-vergoede werklozen die zich als werkzoekende inschrijven bij de gewestelijke instanties (cf. deel 4.5), zien we sinds 2022 echter een markante weerslag van het Oekraïense conflict. Het aantal Oekraïners dat de Belgische arbeidsmarkt betreedt, zette een opvallende stijging in vanaf het uitbreken van de oorlog. Het gaat voornamelijk om vrijwillig ingeschreven werkzoekenden en om verplicht ingeschreven werkzoekenden (bv. zij die een equivalent leefloon ontvangen). De Oekraïners vormden eerder een erg beperkte nationaliteitsgroep onder de Belgische werkzoekenden, eind 2024 vormen zij echter de grootste buitenlandse werkzoekenden op de Belgische arbeidsmarkt.

We moeten er echter rekening mee houden dat ook uit Rusland sinds het begin van het conflict een vluchtelingenstroom op gang kwam. Aangezien voor hen niet dezelfde procedures werden voorzien als voor de Oekraïense oorlogsvluchtelingen, betreden zij de Belgische arbeidsmarkt voornamelijk als vrijwillig ingeschreven werklozen. Hoewel hun aantallen niet vergelijkbaar zijn met die van hun Oekraïense tegenhangers, zien we bij de vrijwillig ingeschreven Russische werkzoekenden toch ook een opvallende stijging sinds het begin van de oorlog.

Evolutie van het aantal niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden met focus op de Oekraïense en Russische nationaliteit (index: januari 2022 = 100)

Gra. 2.3.1

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Onderbrekingsuitkeringen

Binnen de onderbrekingsuitkeringen is er sinds de afloop van het corona-ouderschapsverlof in 2020 weinig impact van crisismaatregelen. Een aantal maatregelen met betrekking tot personeelsschaarste in de zorgsector werden in 2023 nog verlengd t.e.m. 31.03.2023, maar hadden geen impact die zichtbaar is in de RVA-statistieken. Voor het corona-tijdscrediet blijven we in 2024 betalingen registreren. Op zijn piekmomenten (augustus en oktober 2022) bereikte hun peil echter nog geen 150 betalingen per maand. Het aandeel van het corona-tijdscrediet is daardoor altijd kleiner gebleven dan 0,2% van het totale tijdscrediet, een nagenoeg verwaarloosbaar aandeel. De totale uitgaven voor dit stelsel bedroegen in 2024 654.795,96 EUR.

Totale financiële impact van de crisissen

De meerkosten voor specifieke crisismaatregelen vormen niet de totale financiële impact van deze crisissen op de RVA-stelsels. Hiervoor moeten we namelijk ook rekening houden met de invloed van de crisissen op de mate waarin bepaalde stelsels worden benut, eventuele verschuivingseffecten die voor die benutting kunnen optreden, en de secundaire effecten van de crisissen die zowel de benutting als de hoogte van de uitgaven kunnen beïnvloeden. Bij dit laatste denken we met name aan de hoge inflatie tijdens de crisisperiode, die bij overschrijding van de spilindex een indexering van de uitkeringen met zich meebrengt.

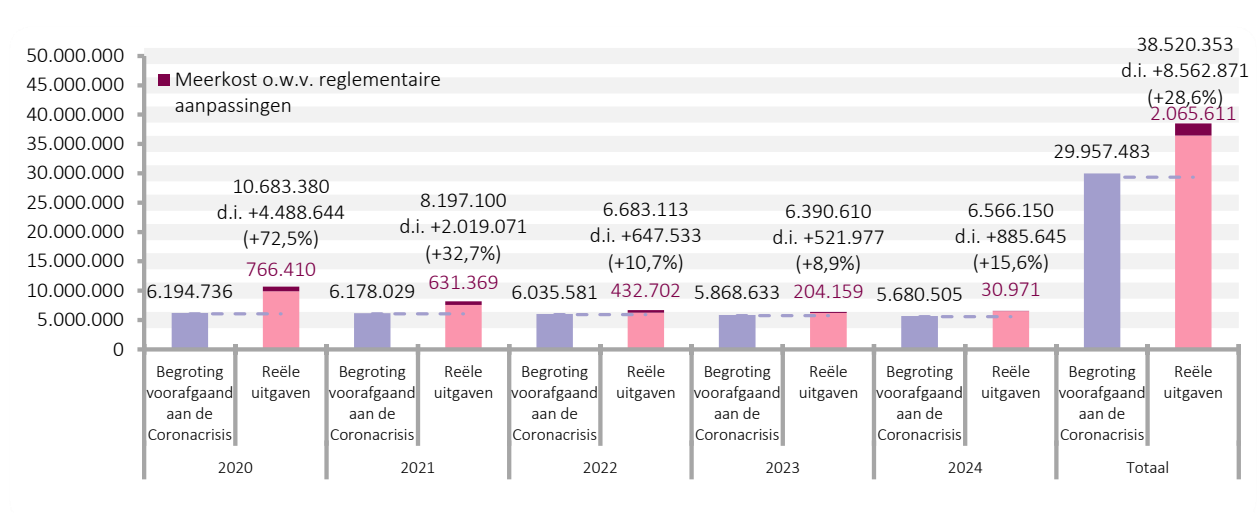
Financiële impact van de crisissen op de RVA-maatregelen per jaar (in duizend EUR)

Tab. 2.3.IV

	Totaal	Tijdelijke werkloosheid	UVW-WZ	Onderbrekings- uitkeringen	Andere stelsels
2020					
Begroting voorafgaand aan de Coronacrisis	6.194.736	401.386	3.710.085	641.859	1.441.406
Reële uitgaven	10.683.380	4.402.074	4.107.400	751.430	1.422.476
Vershil	+4.488.644	+4.000.688	+397.315	+109.571	-18.930
	+72,5%	+996,7%	+10,7%	+17,1%	-1,3%
2021					
Begroting voorafgaand aan de Coronacrisis	6.178.029	392.400	3.814.143	632.643	1.338.843
Reële uitgaven	8.197.100	2.173.558	4.073.957	672.070	1.277.515
Vershil	+2.019.071	+1.781.158	+259.813	+39.427	-61.328
	+32,7%	+453,9%	+6,8%	+6,2%	-4,6%
2022					
Begroting voorafgaand aan de Coronacrisis	6.035.581	389.074	3.765.444	641.070	1.239.993
Reële uitgaven	6.683.113	848.359	3.928.010	730.691	1.176.054
Vershil	+647.533	+459.285	+162.566	+89.621	-63.940
	+10,7%	+118,0%	+4,3%	+14,0%	-5,2%
2023					
Begroting voorafgaand aan de Coronacrisis	5.868.633	381.846	3.653.595	655.601	1.177.590
Reële uitgaven	6.390.610	571.270	4.020.200	765.420	1.033.720
Vershil	+521.977	+189.424	+366.605	+109.819	-143.870
	+8,9%	+49,6%	+10,0%	+16,8%	-12,2%
2024					
Begroting voorafgaand aan de Coronacrisis	5.680.505	370.353	3.491.963	671.194	1.146.995
Reële uitgaven	6.566.150	594.120	4.189.460	772.330	1.010.240
Vershil	+885.645	+223.767	+697.497	+101.136	-136.755
	+15,6%	+60,4%	+20,0%	+15,1%	-11,9%
Totale periode 2020-2024					
Begroting voorafgaand aan de Coronacrisis	29.957.483	1.935.059	18.435.230	3.242.365	6.344.828
Reële uitgaven	38.520.353	8.589.381	20.319.027	3.691.941	5.920.004
Vershil	+8.562.871	+6.654.322	+1.883.796	+449.576	-424.823
	+28,6%	+343,9%	+10,2%	+13,9%	-6,7%

Overzicht van de financiële impact van de crisissen op RVA-maatregelen (in duizend EUR)

Gra. 2.3.II

NB: Voor de berekeningen m.b.t. de periode 2020-2022 verwijzen we naar de voorgaande edities van dit jaarverslag. Voor 2023 en 2024 komt de specifieke meerkost overeen met de hierboven weergegeven uitgaven/meerkosten in tijdelijke en volledige werkloosheid en het corona-tijdscrediet.

Tabel 2.3.IV en grafiek 2.3.II bieden een weergave van de totale uitgaven verricht voor de stelsels onder de bevoegdheid van de RVA sinds 2020, het jaar waarin de pandemie uitbrak. Die uitgaven worden vergeleken met de recentst beschikbare begrotingsdocumenten die voor deze jaren werden gepubliceerd voordat de diverse crisissen in rekening werden gebracht. Hoewel men zich baseert op algemene macro-economische ramingen over meerdere jaren tijd, dateren deze berekeningen van net vóór men weet had van (de aard van) de pandemie en de daaropvolgende crisissen. Deze begroting kan bijgevolg gelden als referentiepunt voor de te verwachten evolutie van de uitgaven voor de diverse RVA-stelsels vanaf 2020 indien de in dit deel besproken omstandigheden nooit hadden plaatsgevonden. Vanuit dit uitgangspunt kunnen we stellen dat de totale financiële impact van de crisissen sinds 2020 8,6 miljard EUR bedraagt.

Dit cijfer moet echter enigszins worden genuanceerd. Zo moeten we er bijvoorbeeld rekening mee houden dat de meerkosten omwille van de specifieke crisismaatregelen die men heeft ingeschakeld om de bevolking te ondersteunen in deze uitzonderlijke periode (goed voor 2,1 miljard EUR), toelieten om veel hogere kosten te vermijden op menselijk, sociaal en economisch vlak.

Verder moeten we erkennen dat geen enkel voorspellend model volledig feilloos is en een budgettaire raming bijgevolg sowieso een zekere mate aan afwijking vertoont tegenover de realiteit. Daarom worden de budgettaire ramingen ook meermaals per jaar herzien. De budgettaire voorafbeelding van begin 2020 waarop deze berekeningen zijn gebaseerd, boden een vooruitzicht op 5 jaar tijd. We kunnen ervan uitgaan dat over zo'n relatief lange periode de reële uitgaven ook bv. zonder het uitbreken van de pandemie op de één of andere manier zouden zijn afgeweken van deze raming uit 2020.

Een voorbeeld hiervan is dat bij de volledige werkloosheid (UVW-WZ) opvalt hoe, als we geen rekening zouden houden met de berekende meerkost o.w.v. specifieke crisismaatregelen, de uitgaven in 2021-2022 lager zouden liggen dan voorafgaand begroot. Dit betekent dat de uitgaven voor de werkloosheidsuitkeringen ondanks deze crisissen gunstiger zijn geëvolueerd dan voorzien. Deze periode kan ondanks zijn uitzonderlijke crisiskarakter namelijk ook niet worden geïsoleerd beschouwd van bestaande maatschappelijke en economische macrotrends.

Macrotrends

Als we ‘trend’ definiëren als een ontwikkeling in een bepaalde richting, is een macrotrend een lang aanhoudende en wijdverspreide trend op grote (meestal internationale) schaal. Macrotrends omvatten vaak een grondige verschuiving in allerlei maatschappelijke domeinen en brengen zo veranderingen teweeg in het gedrag en de denkkaders die daar deel van uitmaken. Macrotrends neigen er bovendien naar met elkaar te overlappen en elkaar te beïnvloeden. Dit maakt het moeilijker om de impact van een welbepaalde macrotrend te isoleren. Wij beperken ons hier dan ook tot een eerder algemene beschouwing van relevante macrotrends en hoe die op lange termijn de RVA-maatregelen beïnvloeden.

Uiteraard oefenen reglementaire wijzigingen een grote rechtstreekse impact uit op de RVA-stelsels. De impact van een aantal recente wijzigingen is beschreven in hoofdstuk 3. Ook binnen de reglementaire evoluties kunnen echter een aantal macrotrends worden geïdentificeerd die een rode draad vormen doorheen uiteenlopende reglementaire wijzigingen.

Het Verdrag van Maastricht (1991) richtte zich op het creëren van het kader voor de economische en monetaire unie binnen de Europese Unie. Het legde de basis voor de invoering van de euro als gemeenschappelijke munteenheid en stelde daartoe zogenaamde **convergentiecriteria** vast waaraan EU-lidstaten moesten voldoen om de euro te kunnen aannemen. Deze criteria omvatten beperkingen op begrotingstekorten (overheidsuitgaven) en overheidsschuld als percentage van het bbp. Bijvoorbeeld, lidstaten moesten een begrotingstekort hebben dat niet groter was dan 3% van het bbp en een overheidsschuld die niet groter was dan 60% van het bbp. Het voldoen aan deze criteria vereiste vaak begrotingsdiscipline. In de praktijk voerden veel EU-landen een beleid van austeriteit: begrotingsbezuinigingen om aan de criteria van Maastricht te voldoen en de stabiliteit in de eurozone te handhaven.

De hang naar budgettaire sanering werd nog versterkt in de context van de bankencrisis. Om de sterker aanvoelde nood op te vangen voor een sterker socio-

economisch beheer en fiscale coördinatie op EU-niveau, werd vanaf 2010 het zogenaamde Europese Semester opgericht (Europese Commissie, 2024). Het gaat om een jaarlijks terugkerende cyclus waarin de nationale begrotingen en socio-economische context worden geanalyseerd en beoordeeld, om uit te monden in concrete aanbevelingen per land. Uiteraard kan de omgang met die aanbevelingen niet los worden gezien van bestaande nationale trends, maar een aantal belangrijke hervormingen van de RVA-stelsels sinds 2010 vinden op zijn minst inhoudelijke aanknopingspunten bij de voorafgaande aanbevelingen vanuit het Europese Semester.

Zo werden eind de jaren '70 en in de jaren '80 in België nog een aantal maatregelen genomen die erop waren gericht om bepaalde groepen toe te laten zich meer te distantiëren van de arbeidsmarkt ten voordele van de kansen voor andere werkzoekenden (bv. het brugpensioen). Onder invloed van de gewijzigde denkkaders, bestond in de recentere decennia eerder een tendens om alle bevolkingssegmenten sterker te activeren. Op een aantal vlakken stimuleert dit een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden bij de RVA, bv. door het optrekken van de pensioenleeftijd, maar meestal gaat het om beperkende en/of besparende maatregelen die dalingen van het aantal uitkeringsgerechtigden beogen. Voorbeelden hiervan zijn de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen, de afbouw van stelsels voor werklozen die worden vrijgesteld van het zoeken naar werk, de hervorming van het brugpensioen tot SWT en het verstrengen van de reglementering voor diverse onderbrekingsuitkeringen. Ook het nieuwe regeerakkoord, dat de basis vormt voor de regering-De Wever, stelt zich als intentie een prioriteit te maken van het beperken van het begrotingstekort en voorziet in dat licht belangrijke hervormingen van de RVA-stelsels (Belgium.be, 2025). Het spreekt echter voor zich dat dit regeerakkoord, afgesloten in januari 2025 nog geen effecten had in 2024, het jaar dat voorwerp is van dit jaarverslag.

Een andere macrotrend op politiek/reglementair vlak is de **herverdeling van bevoegdheden**. Via opeenvolgende staatshervormingen zijn verschillende RVA-bevoegdheden in de voorbije decennia geheel of gedeeltelijk overgedragen naar de gewesten of gemeenschappen. Deze hervormingen hebben geleid tot meer mogelijkheden voor de gewesten tot doelgerichte beleidsmaatregelen op regionaal niveau. Zo is er bv. de bevoegdheid van de gewestelijke instanties om regionale knelpuntberoepen te erkennen en er gerichte opleidingen toe in te richten.

Het uitvoeren van een bevoegdheidsoverdracht blijkt echter een heikele onderneming: voor de recentste staatshervorming, waarbij de gewestelijke instanties zelf konden het ritme van overdracht bepalen, duurde het 8 jaar voor de eerste volledige overdracht (naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) voltooid was. Tien jaar na de wettelijke overdracht zijn nog steeds niet alle bevoegdheden volledig overgedragen. De stapsgewijze, fragmentaire aard van de bevoegdheidsoverdrachten vroeg dan ook ernstige administratieve inspanningen om de rechtszekerheid en het continuïteitsprincipe te waarborgen.

Ook na overdracht blijkt het omgaan met nieuwe bevoegdheden geen sinecure: externe audits wijzen erop dat de regionale instanties worden geconfronteerd met een aantal uitdagingen bij het in kaart brengen en/of afstemmen op de noden van werkzoekenden voor hun inschakeling in de arbeidsmarkt. Daarnaast zien we hoe bv. de bevoegdheid om vrijstellingen te verlenen voor het volgen van opleidingen onderbenut blijft sinds de bevoegdheidsoverdracht, ook al wordt die beschouwd als een sleutel in het bestrijden van structurele werkloosheid (Segaert & Nuyts, 2024).

Anderzijds leiden deze herverdelingen, ongeacht de aard van het regionale beleid, tot een mate aan versnippering van bevoegdheden. Zo wordt bv. het moeilijke proces om buitenlandse diploma's te laten erkennen, een beleid dat niet eenduidig werd ontwikkeld, genoemd als hindernis om de (volledige) Belgische arbeidsmarkt te kunnen betreden (FOD WASO, Unia, 2020, p. 236).

Over dergelijke versnippering kan bovendien bezorgdheid rijzen dat de complexiteit van versnippering multiregionale activiteit en investering kan hinderen. Hoewel Europa de grootste eengemaakte markt huisvest, slaagt ze er ten opzichte van andere economische grootmachten vaak minder sterk in innovatieve bedrijven aan te trekken. Het gebrek aan uniforme reglementering, zelfs binnen de EU of de eurozone, wordt hiervoor sinds meerdere jaren als belangrijke verklarende factor aangedragen (IOE, 2017, p. 50; De Leus, 2017, pp. 112-118; Van de Calseyde, 2017). Het risico bestaat dan ook dat de knelpunten bij versnipperd beleid zoals op Europees niveau gesignaleerd zich op nationaal niveau manifesteren (Van de Calseyde, 2023). Gelet op de verhoogde complexiteit door het uiteenlopen van het doelgroepenbeleid, groeit met name het risico op een verstoring van de interregionale arbeidsmarktmobiliteit voor de beoogde werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Ondanks de aandacht voor die interregionale arbeidsmarktmobiliteit als knelpunt in het kader van de tewerkstellingsobjectieven, zijn er aanwijzingen dat binnen dit aspect van het doelgroepenbeleid de regionale tussenschotten op de Belgische arbeidsmarkt zijn versterkt door de regionalisering (Segaert & Nuyts, 2024).

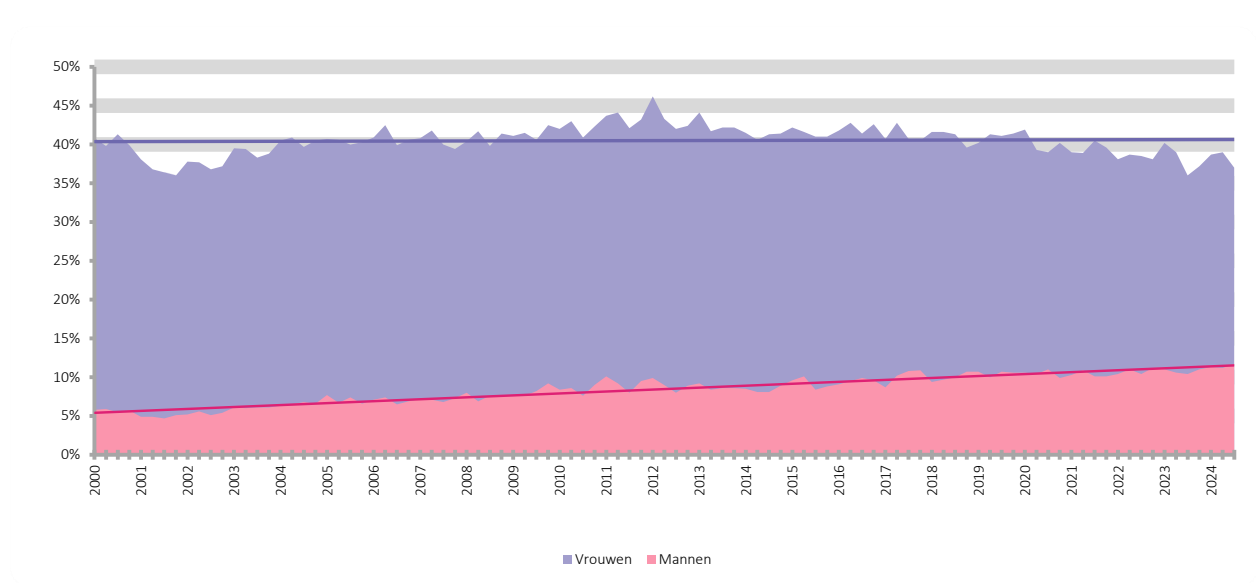
Los van de successen en risico's van staatshervormingen, kunnen we hier sowieso wijzen op de zichtbaarheid van hun impact op de RVA-statistieken. De regionaal verschillende strategieën rond de overgedragen bevoegdheden over sanctiebeleid (deel 4.10), loopbaanonderbreking (deel 6.4) en activeringsmaatregelen (deel 7.2) vertalen zich bv. in afwijkende evoluties per gewest.

Een maatschappelijke macrotrend die erg zichtbaar is in bepaalde RVA-statistieken, is het effect van **klassieke genderrollen op de arbeidsmarkt**. Deze ongelijkheden nemen weliswaar gestaag af in belang, maar op dit moment bestaan er nog steeds sterke verschillen in de arbeidsmarktposities van mannen en vrouwen: circa één op drie werkende vrouwen in België verricht deeltijdse prestaties, tegenover circa één op tien werkende mannen. De oververtegenwoordiging van mannen in sectoren zoals de bouw en de industrie en die van vrouwen in de dienstensector, verklaart mee de trends van de tijdelijke werkloosheid volgens geslacht (zie deel 5.5). Bovendien is de arbeidsmarktpositie van mannen en vrouwen vaak nog beïnvloed door het kostwinnersmodel, waarbij de man instaat voor het gezinsinkomen en de vrouw voor de onbetaalde zorgtaken. Dit leidt ertoe dat vrouwen nog steeds ondervertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt en vaker dan mannen deeltijds werken.

Dit fenomeen is zichtbaar in de RVA-statistieken over de onderbrekingsuitkeringen (zie hoofdstuk 6) en de inkomensgarantie-uitkering voor deeltijds werkenden (zie deel 7.1) en maakte reeds voorwerp uit van verschillende RVA-publicaties (RVA, 2019b; RVA, 2019c; Votquenne, 2023). Die hogere graad aan deeltijds werk, zeker in combinatie met vormen van arbeidsdiscriminatie zoals de loonkloof, zwangerschapsdiscriminatie, het zgn. glazen plafond enz., kan bovendien een impact hebben op de opbouw van rechten voor bv. een werkloosheidsuitkering. Voltijdse contracten van onbepaalde duur zijn namelijk duidelijk de efficiëntste manier om in de mogelijkheid te komen het recht op een werkloosheidsuitkering op basis van arbeid te openen (Nuyts, 2024). Onderzoek bevestigt hoe de RVA-uitgaven voor vrouwen door hun ongelijke arbeidsmarktpositie structureel lager blijken dan voor mannen (Segaert & Votquenne, 2024, pp. 47-48).

Deeltijds werk als percentage van de volledige tewerkstelling per geslacht

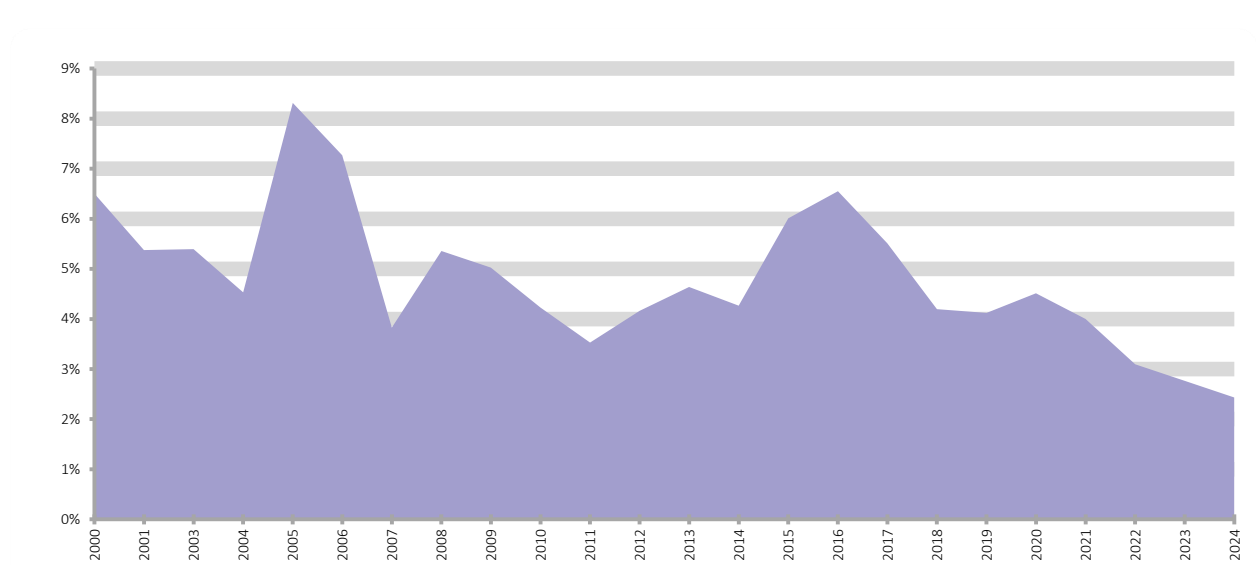
Gra. 2.3.III

Bron: Eurostat - Enquête naar de Arbeidskrachten (lfsq_eppga)

Evolutie van de loonkloof (procentueel verschil per geslacht van het gemiddelde equivalent netto inkomen)

Gra. 2.3.IV

Bron: Eurostat – Income and Living Conditions (ilc_di03);
berekeningen: RVA

Op demografisch vlak is de **vergrijzing** van de bevolking een brede macrotrend met grote impact. Een directe invloed van de vergrijzing is de toenemende druk op het arbeidsmarktlandschap. Met een groeiend aantal oudere werknemers die de pensioengerechtigde leeftijd bereiken, ontstaat er een vacuüm dat moeilijker opgevuld kan worden door jongere generaties. Dit kan resulteren in een krapte op de arbeidsmarkt. Vergrijzing wordt in die zin dan ook genoemd als een van de belangrijke verklaringsfactor in de grote piek van knelpuntberoepen die we wereldwijd kunnen waarnemen (Segaert, 2024). Dit kan gunstig zijn voor de evolutie van het aantal werkloze werkzoekenden: hun uitstroom uit de werkloosheid lijkt namelijk het sterkst bepaald door de mate van jobkansen (Nuyts, Segaert, & Votquenne, 2022). We kunnen inderdaad vaststellen dat het volgen van een opleiding om daarna in de zorgsector aan de slag te gaan, veelal een succesvolle terugkeer naar de arbeidsmarkt in de hand te werken voor de betrokken werklozen. Het succespercentage en de stabiliteit van de job na de opleiding zijn indrukwekkend, vooral omdat bijna 50% van de betrokken populatie bestaat uit langdurig werklozen (Votquenne, Segaert, & Nuyts, 2025).

De keerzijde is echter een mogelijke vermindering van economische groei. De groeiende kloof tussen het aantal werkenden en het aantal gepensioneerden en/of zorgbehoevenden, zet ook druk op de financiering van de sociale zekerheid. De bezorgdheid hierover inspireerde in de voorbije decennia diverse beleidskeuzes op het vlak van begrotingsdiscipline en het actief houden van de oudere arbeidsmarktsegmenten. Onder dit laatstgenoemde vallen ook de inspanningen op het vlak van opleiding en levenslang leren, al wordt de zichtbaarheid hiervan binnen de RVA-statistieken doorkruist door de regionalisering van bepaalde bevoegdheden over opleidingen. De impact van vergrijzing op zorgbehoeften beïnvloedt ongetwijfeld mee de aandacht voor en evolutie van mantelzorgers en medische bijstand in de uitkeringsvormen die hierop betrekking hebben. Binnen het gehele landschap van de Belgische Sociale Zekerheid winnen pensioenen en gezondheid ook sterk aan belang, waardoor de werkloosheid nog slechts een klein aandeel van de uitgaven betreft (Segaert & Votquenne, 2024, pp. 9-12).

Specifiek voor de tijdelijke werkloosheid kan ten slotte een trend worden aangeduid die gerelateerd is aan de vergrijzing, maar in de algemene statistieken enigszins onderbelicht blijft, m.n. de toename van het aantal tijdelijk werklozen wegens overmacht om medische redenen. Deze vorm betreft slechts een klein aandeel van het aantal tijdelijk werklozen, maar bijna 10% van de uitgaven. De medische redenen zorgen namelijk meestal voor een langere periode van volledige afwezigheid, waardoor uitkeringsgerechtigden in dit stelsel een sterk bovengemiddeld aantal tijdelijkewerkloosheidsdagen vergoed krijgen (Nuyts & Votquenne, 2024, pp. 32-33).

Naast de gezondheidsgevolgen van de vergrijzing, moeten echter ook die worden aangeduid van de evolutie van het **mentaal welzijn** van onze bevolking, waaronder die op arbeidsleeftijd. De psychosociale uitval, waardoor mensen de arbeidsmarkt verlaten richting beroepsinactiviteit, wint aan belang als verklarende factor waarom België een vrij lage werkloosheidsgraad combineert met een vrij lage tewerkstellingsgraad. Langdurige burn-out of depressie is sinds jaren in stijgende lijn en betreft een kwart van de langdurig arbeidsongeschikten. De groep betreft vooral vrouwen en 50-plussers (RIZIV, 2024). Mentale aandoeningen zijn één van de belangrijkste redenen voor langdurig ziekteverzuim, algemeen zijn musculoskeletale aandoeningen (die vaak ook stressgerelateerd zijn) aan te duiden als belangrijkste reden tot verzuim (Schouteden & Vandersmissen, 2024, pp. 21-23). Stressgerelateerde musculoskeletale aandoeningen vallen ook rechtstreeks aan te duiden als verhoogd risico voor werklozen, wat de uitstroom richting arbeidsongeschiktheid stimuleert: de onzekerheid over de toekomst en het inkomen beïnvloeden het mentaal welzijn van werklozen in die mate dat de zowel de intrede in de arbeidsongeschiktheid en de duur van het herstel bovengemiddeld hoog liggen (RIZIV, 2018, p. 30).

Ook voor tijdelijke werkloosheid, dat nochtans een bescherming biedt bij onverwachte veranderingen op de werkvloer die anderszins zouden leiden tot job- of inkomensverlies, kan zich een verhoogd risico rond mentaal welzijn voordoen. Hoewel het stelsel zijn bufferrol effectief lijkt te vervullen, wijzen een aantal onderzoeksresultaten erop dat de bijhorende onzekerheid een negatief effect kan hebben het mentaal welzijn van de betrokken werknemers. Waar de geboden buffer in eerste instantie opluchting kan bieden, riskeert veelvuldige of langdurige tijdelijke werkloosheid angst over de jobzekerheid en arbeidskwaliteit te stimuleren (Rodriguez Conde, et al., 2024).

De onderbrekingsuitkeringen laten van hun kant dan weer toe aan werknemers om de balans tussen werk en privéleven te versterken (voornamelijk in het kader van het opnemen van zorgtaken). Een gezonde balans tussen werk en privé kan een belangrijke factor zijn voor het mentaal welzijn van werkenden (Mental Health Foundation, 2021) en kan met name uitdagend zijn bij het ontstaan van een nieuwe zorgbehoefte (zoals de geboorte van een kind of het zorgbehoevend worden van een familielid). Verhoogde aandacht voor mentaal welzijn kan dan ook relevant zijn voor het interpreteren van de evolutie van de onderbrekingsstelsels, al is er voorlopig weinig tot geen onderzoek dat zich rechtstreeks richt op het verband tussen mentaal welzijn en deze specifieke stelsels.

Ook **urbanisering** is een demografische trend die vooral een aantal werkloosheidstrends beïnvloedt. Ze gaat namelijk gepaard met een concentratie van economische activiteiten in stedelijke gebieden, wat resulteert in een toename van arbeidsmigratie naar deze regio's. Dit kan leiden tot een concurrentiestrijd om werkgelegenheid in stedelijke centra, waardoor de arbeidsmarkt in deze gebieden dynamischer wordt (een breder scala aan werkgelegenheidskansen), maar ook competitiever (een vraag naar arbeid die de lokale bevolking overstijgt en wegdringt). Dit leidt tot een scherpere werkloosheidsproblematiek in bepaalde (groot)stedelijke gebieden zoals bv. Brussel. Als België de grootste interregionale spreiding kent qua werkloosheidsgraad (zie deel 2.2.1), valt dit natuurlijk grotendeels toe te schrijven aan het feit dat een volledig Belgisch gewest min of meer samenvalt met het Brusselse grootstedelijk gebied. Tegelijk kunnen deze concentraties ook soms leiden tot afnames van het aantal gepaste werkaanbiedingen op eerder afgelegen plaatsen op het platteland (RVA, 2022).

Een aantal economische macrotrends kentekenen voor de RVA-stelsels vooral de evolutie van de volledige en de tijdelijke werkloosheid. Zo is de verdeling van de werkloosheid doorheen het land nog steeds gekenmerkt door de achteruitgang van de mijnbouw en staalindustrie in de tweede helft van de 20^e eeuw, waardoor er nog steeds gevoelig hogere werkloosheidsgraden zijn in het voormalig **industriële bekken** - de zone die loopt van de omgeving van Doornik naar die van Luik, van Chimay naar Dinant en in mindere mate de voormalige mijnbekkens van Limburg (RVA, 2022). De economische opwaardering van deze regio's bestaat o.a. uit de uitbouw van het toerisme.

Op minder lange termijn laten de effecten zich nog steeds voelen van wat naar analogie met *long Covid* (de mogelijke langetermijngevolgen op gezondheidsvlak van een COVID-19-besmetting) wordt beschreven als **long transitory** (Krugman, 2023). Het gaat om de economische langetermijngevolgen van de pandemie in de vorm van o.a. verstoorde productieketens die zich niet meteen kunnen herstellen en zo bijvoorbeeld de inflatie beïnvloeden. Toenames van het aantal faillissementen (zie deel 2.1) – waaronder in 2024 een aantal grote faillissementen zoals die van Van Hool en Tupperware - zijn in die zin ongetwijfeld geen toeval. Deze lange transitie maakt de economische ontwikkelingen op dit moment enigszins onvoorspelbaar, zeker omdat ze zich tot op zekere hoogte vermengt met de langetermijngevolgen van de bankencrisis van 2008 en al zeker met de **energiecrisis** die vanaf eind 2021 merkbaar werd en zich nog verscherpte naar aanleiding van het Oekraïense conflict.

De arbeidsmarktimpact van deze trends laten zich in België in belangrijke mate opvangen door het goed uitgebouwde stelsel voor tijdelijke werkloosheid. Dit laat toe het jobverlies door economische (en andere) schokken enigszins te beperken, zeker wanneer specifieke crisismaatregelen van toepassing zijn. Na het hoge peil van de tijdelijke werkloosheid onder het versoepelde stelsel dat toepasbaar was tot en met het eerste semester van 2022, zien we in 2023 een normalisering van het algemene peil (Nuyts & Votquenne, 2024), al zien we in de detaillering volgens activiteitstak – met name in de industrie - nog de sporen van een verstoring op langere termijn (zie deel 5.2). Dankzij die buffer zien we geen directe impact op de volledige werkloosheid, al leidt de inflatie er wel tot hogere uitgaven in lopende prijzen (zie deel 4.6).

Als de RVA-uitkeringen de voorbije jaren sterk stegen door opeenvolgende overschrijdingen van de consumptieprijsindex, waren die vooral gedreven door de hoge energieprijzen. De mate waarin de indexeringen van de uitkering de koopkracht van de betrokken gerechtigden beschermden, vertoont gemengde resultaten. Doordat de consumptieprijsindex in 2021 en 2022 aanzienlijk overschat bleek, resulteerden geïndexeerde lonen en uitkeringen in die periode tot een kunstmatige koopkrachtstijging. Vanaf 2023 gebeurt echter het tegenovergestelde door een onderschatting van de inflatie. Uitkeringsgerechtigden met een sociaal energietarief zien die bovendien verder toenemen (Peersman, Schoors, & van den Heuvel, 2024).

De **digitalisering**, een term die we overkoepelend kunnen gebruiken voor de totale impact van de technologische vooruitgang op het vlak van informatie- en communicatietechnologie, beïnvloedt niet alleen de processen van de RVA (zie volume 1 van dit jaarverslag), maar ook de arbeidsmarkt en dus de sociale uitkeringen. Met de zich snel ontwikkelende digitale technologieën in allerlei sectoren evolueren ook de behoeften naar andere vaardigheden op de arbeidsmarkt. Algemeen zien we hierdoor een problematiek ontstaan die voortkomt uit toenemende arbeidsmarktpolarisatie (Segaert, 2017, pp. 18-20). Onderzoek toont aan dat de vatbaarheid voor automatisering niet wordt bepaald door de vereiste vaardigheid, maar door de mate van routine die bij de taken betrokken is (Autor, Levy, & Murnane, 2003): de jobs en vereiste vaardigheden van de toekomst hebben betrekking op niet-routinematig werk dat meestal te vinden is in langgeschoolde (bv. het oplossen van ongestructureerde problemen en/of het vinden en verwerken van nieuwe informatie) of kortgeschoolde banen (bijv. op maat gemaakt fysiek werk). In deze context verliezen vooral de middengeschoolde banen aan terrein.

Deze ontwikkeling leidt tot een dubbele discrepantie van zowel onder- als overkwalificatie op de arbeidsmarkt (Rathenau Instituut, 2015):

- **Onderkwalificatie** wordt veroorzaakt door een vraag naar hooggeschoolde werknemers die sneller groeit dan het aanbod, vooral omdat de nood aan technologie-ondersteund werk voor hooggeschoolden vaak zowel technische als andere vereiste vaardigheden vergt.
- **Overkwalificatie** ontstaat uit een dynamiek van neerwaartse verdringing. De druk op arbeidsmarktsegmenten die worden verdrongen door digitalisering, zorgt ervoor dat werkzoekenden genoeg moeten nemen met een baan onder hun eigenlijke kwalificatieniveau. Dit verhoogt op zijn beurt de druk op dit lager gekwalificeerde arbeidsmarktsegment, wat uiteindelijk minder jobkansen overlaat aan de moeilijkst plaatsbare werkzoekenden.

Deze dubbele discrepantie biedt mee een verklaring voor het grote aandeel langdurig werklozen (zie deel 4.2.6) ondanks de soms hoge pieken van werkaanbiedingen (zie deel 2.1.1). Hoewel dit niet altijd precies in kaart kan worden gebracht via de beschikbare RVA-variabelen, zijn er aanwijzingen dat een groot deel van de langdurig werklozen een moeilijk plaatsbaar profiel hebben. Zo was bv. in 2022 één op tien langdurig werkloze ooit toegelaten tot de werkloosheidsuitkering via een tewerkstellingstraject artikel 60§7 via het OCMW (Nuyts, 2023), een stelsel dat zich specifiek richt op leeflozers die weliswaar gemotiveerd zijn om te werken maar om diverse redenen kampen met een erg grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Door **artificiële intelligentie (AI)**, dat steeds snellere ontwikkeling kent, worden ook steeds de grenzen verder verlegd van het conceptualiseren en leren van gedragsregels en dus van wat als routinematig werk kan worden beschouwd. Naar schatting zullen administratieve medewerkers het sterkst worden getroffen door de ontwikkeling van AI, met waarschijnlijk banenverlies tot gevolg. We kunnen er echter van uitgaan dat het merendeel van de Belgische banen en sectoren sowieso werkinhoudelijk fundamentele verschuivingen zal zien onder invloed van AI. Ondanks dit potentieel om de arbeidsmarkt radicaal te veranderen, wordt er op dit moment niet van uitgegaan dat AI tot massale werkloosheid zou leiden (ING, 2024, pp. 6-7). De integratie van AI op de arbeidsmarkt lijkt in 2024 nog niet op kruissnelheid te zijn gekomen.

Een opvallend neveneffect van de invloed van informatica op de arbeidsmarkt is een verhoogde kwetsbaarheid voor **cybercriminaliteit**. Die kwetsbaarheid heeft onder meer een rechtstreeks impact op de tijdelijke werkloosheid wegens overmacht. Terwijl er in het tweede deel van 2022 slechts 288 aangiftes waren van tijdelijke werkloosheid wegens overmacht omwille van een cyberaanval, waren het er in 2023 al 912 en in de eerste 6 maanden van 2024 al 639 aangiftes (Nuyts & Votquenne, 2024, pp. 27-28).

De technologische ontwikkelingen creëerden ook steeds meer mogelijkheden tot **telewerk**. Hoewel de hiervoor relevante technologieën niet nieuw zijn en reeds in opmars waren, kenden ze onder invloed van de pandemie in de voorbij jaren een veel grotere benutting en groei. In het tweede kwartaal van 2020 steeg het aantal werkenden in België dat van thuis uit werkte met 40% op jaarbasis. In april 2022 gaf een erg grote groep (41,1%) van de thuiswerkers aan pas met thuiswerk begonnen te zijn naar aanleiding van de coronacrisis, een nog grotere groep (44,2%) doet sinds de pandemie beduidend meer telewerk dan daarvoor (WG SIC, 2022, p. 29).

De verdere impact van de opmars van telewerk op de Belgische arbeidsmarkt en/of de RVA-stelsels moet zich nog laten blijken. Zeker is dat telewerk een rol kan spelen in een betere balans tussen werk en het privéleven. De theorie dat dit zou leiden tot een daling bij de onderbrekingsstelsels (Cobbaut, 2023; ZigZagHR, 2021) kan op basis van de RVA-gegevens op dit moment niet worden bevestigd. Het ouderschapsverlof vervolgt namelijk zijn stijgende trend (zie hoofdstuk 6). De theorie dat wijdverspreid telewerk bij mannen potentieel biedt om de genderkloof op het vlak van huishoudelijk werk te laten afnemen (OESO, 2021, p. 7), ligt echter wel in de lijn van de observaties in de evolutie van de onderbrekingsuitkeringen. In dat geval lijken we weliswaar eerder te moeten uitgaan van een parallelle evolutie, dan van een ontwikkeling die het beroep op een onderbrekingsuitkering rechtstreeks beïnvloedt.

De mogelijkheid tot niet-plaatsgebonden werk laat zich ook merken in de context van **globalisering**. Voor dienstverlening die op een andere locatie kan worden voorzien, zoals die van callcenters, bestaat een context van internationale concurrentie. Binnen Europa laat België zich op concurrentieel vlak kenmerken door een hogere arbeidsproductiviteit, maar ook door een (verhoudingsgewijs nog) hogere arbeidskost (zie deel 2.2.2).

De globalisering laat zich ook kenmerken door productieketens die de landsgrenzen doorkruisen. Dit brengt veel potentieel met zich mee, maar biedt ook risico's voor activiteiten die afhankelijk zijn van buitenlandse productieketens, zeker in tijden van crisissen en geopolitieke spanningen. Verstoringen hiervan uiten zich vaak in een vorm van tijdelijke werkloosheid in de getroffen sectoren. Dit geldt in recente jaren zeker voor de verstoorde productieketens op het vlak van energieproducten, die zeker de (energie-intensieve) industrie treft.

De evolutie richting **meer flexibele arbeidsvormen** is een macrotrend op zich, al wordt ze vaak in verband gebracht met de technologische ontwikkelingen en globalisering (bv. in de context van platformwerk). In België bestaan die flexibele arbeidsvormen naast relatief gesproken groot aandeel regulier en voltijds werk (zie deel 2.2.2). Er bestaan bezorgdheden over de mate waarin de huidige sociale bescherming in België afdoende is afgestemd op deze nieuwe of vaker voorkomende arbeidsvormen, o.a. ook wat de toegang tot de werkloosheidsuitkering betreft (De Becker, Dockx, & Schoukens, 2022). Een grote intensiteit van flexibele contracten blijkt doorgaans effectief gepaard te gaan met een lagere werkintensiteit, die op zijn beurt kan resulteren in het later of niet behalen van de benodigde gepresteerde dagen om het recht op een werkloosheidsuitkering te openen. We zien echter dat flexibele werkers in het algemeen niet onbeschermd blijven en werknemers die regulier en flexibel werk combineren soms net sneller het recht op een uitkering kunnen openen (Nuyts, 2024). Op het vlak van uitstroom uit de werkloosheid, kunnen we vaststellen dat een bepaald segment werklozen ondanks frequent werken er niet in slaagt om de werkloosheidsuitkering te verlaten (RVA, 2020), al blijft de kwaliteit van de uitstroom van werklozen naar werk de laatste tien jaren stabiel op het vlak van duurzaamheid van de tewerkstelling (Nuyts, 2022).

De impact van **migratie** op de arbeidsmarkt en de sociale zekerheid kan niet eenduidig worden beschreven. EU-burgers kunnen normaliter vrij werken in andere lidstaten. Gezien de vestiging van EU-instellingen in Brussel, zijn relatief veel Europese burgers actief op onze arbeidsmarkt, waaronder zij die in die instellingen zijn tewerkgesteld en hun families. Bovendien kunnen binnen de EU zogenaamde internationaal gedetacheerden arbeid verrichten in andere landen (zonder daarom strikt genomen tot de arbeidsmarkt in het gastland te behoren). Arbeidsmigranten van buiten de EU hebben om in België te mogen werken in principe een arbeidskaart van bepaalde duur nodig. Na afloop van de geldigheidsduur moeten zij terugkeren naar het eigen land. Dat ligt echter anders voor wie vallen onder een erkenning van vluchteling of subsidiaire bescherming. Dit laatste statuut wordt bv. automatisch toegekend aan de Oekraïense vluchtelingen en impliceert de mogelijkheid van reguliere tewerkstelling op basis van deze bijzondere verblijfssituatie. Internationale rampen of conflictsituaties die leiden tot vluchtelingenstromen kunnen toenames veroorzaken in vooral de migratie onder die laatste statuten. Zo bestond in 2022 ongeveer de helft van het positief internationaal migratiesaldo in België uit Oekraïense vluchtelingen (Statbel, 2023).

In een context van arbeidsmarktkrapte kan immigratie een verrijking betekenen door het aanvullen van vaardigheden en expertise en bijdragen aan economische groei door het invullen van tekorten in bepaalde sectoren. Bovendien dragen arbeidsmigranten vaak bij aan de sociale zekerheid door het betalen van belastingen en bijdragen in het gastland. Anderzijds kunnen migratiestromen in bepaalde arbeidsmarktsegmenten ook leiden tot toenemende concurrentie en dus verdrijvingseffecten. Daarnaast kunnen socialezekerheidsstelsels belast worden als gevolg van een toename van de bevolking en de vraag naar sociale voorzieningen.

Welk van beide dynamieken de bovenhand neemt, hangt gedeeltelijk af van de achtergrond van de betrokkenen zelf: arbeidsmigratie is per definitie georiënteerd op bestaande of gehoopte arbeidsmarktkansen, terwijl het statuut van vluchteling of subsidiaire bescherming mogelijk een grotere afstand tot de arbeidsmarkt impliceert (FOD WASO; Unia, 2023, pp. 211-212). Ook de manier waarop de arbeidsmarktstructuur en -cultuur omgaat met nieuwkomers is echter van primordiaal belang. De recentste editie van de tweejaarlijkse socio-economische monitoring van de arbeidsmarkt wijst erop hoe in de steeds gedetailleerdere resultaten van de opeenvolgende edities telkens weer een hardnekkige structurele en institutionele discriminatie op de Belgische arbeidsmarkt blijkt. Ook de RVA-stelsels ontsnappen helaas niet aan de indirecte gevolgen van discriminatie op de arbeidsmarkt. Zo wijst het rapport erop dat o.a. de toegang tot het SWT en het tijdskrediet ondanks de objectieve criteria erg verschillend uitpakken voor verschillende originegroepen (FOD WASO; Unia, 2023, pp. 204-206). Een bijkomend indirect gevolg kan eruit bestaan dat discriminatie arbeidsmarktkrapte verscherpt (Krugman, 2022).

In het licht van de vastgestelde arbeidsmarkt migratie is de bovengemiddelde werkloosheidsgraad voor niet-EU-nationaliteiten in België opvallend (zie deel 2.2), alsook de overrepresentatie van niet-EU-nationaliteiten in de vergoede werkloosheid (zie deel 4.2.7).³ Ook in de tijdelijke werkloosheid zijn niet-EU-nationaliteiten vaak sterk vertegenwoordigd, wat o.a. te wijten is aan het feit dat deze groep vaker als arbeider is tewerkgesteld dan het geval is bij de EU-nationaliteiten (RVA, 2018a). Ten slotte maken niet-EU-migranten ook vaker gebruik van specifieke maatregelen of trajecten om de instroom op de arbeidsmarkt te bevorderen en de beschreven hordes te overwinnen (RVA, 2018b; Nuyts, 2023).

³ NB: Bij de interpretatie van dergelijke resultaten moeten we bovendien het onderscheid voor ogen houden tussen origine en nationaliteit.

Hoewel **geopolitieke spanningen** geen nieuwe macro-trend vormen, komen ze de voorbije jaren meer op de voorgrond. Dergelijke spanningen, zeker als ze leiden tot conflicten, kunnen leiden tot verstoringen van de productieketens en zelfs vluchtelingenstromen, zoals hierboven reeds beschreven. Binnen de EU leidt de recente verscherping van de internationale politieke verhoudingen er o.a. toe dat er meer vragen rijzen over de mate van zelfvoorzienigheid in cruciale productieketens en strategische zelfstandigheid. Dit geldt bij uitstek voor energieproducten, die bij schaarste zelfs onder bondgenoten internationale spanningen kunnen veroorzaken. Illustratief hiertoe zijn de spanningen eind 2024 onder Europese lidstaten over energieproductie. Hoewel de lidstaten strategisch samenwerken, onder andere in de verbinding van energienetten en het inzetten op alternatieve energiebronnen om de afhankelijkheid van bv. Rusland verder af te bouwen, wakkert een ongelegen passage van een *dunkelflaute* in Europa - een weersfenomeen dat zich kenmerkt door donkere wolken en windluwte – met een spanningen aan door zijn invloed op hernieuwbare energiebronnen zoals zonnepanelen en windturbines (Reed & Eddy, 2024). Het is slechts één van de kwetsbaarheden die de Europese, en dus Belgische, industrie vertoont.

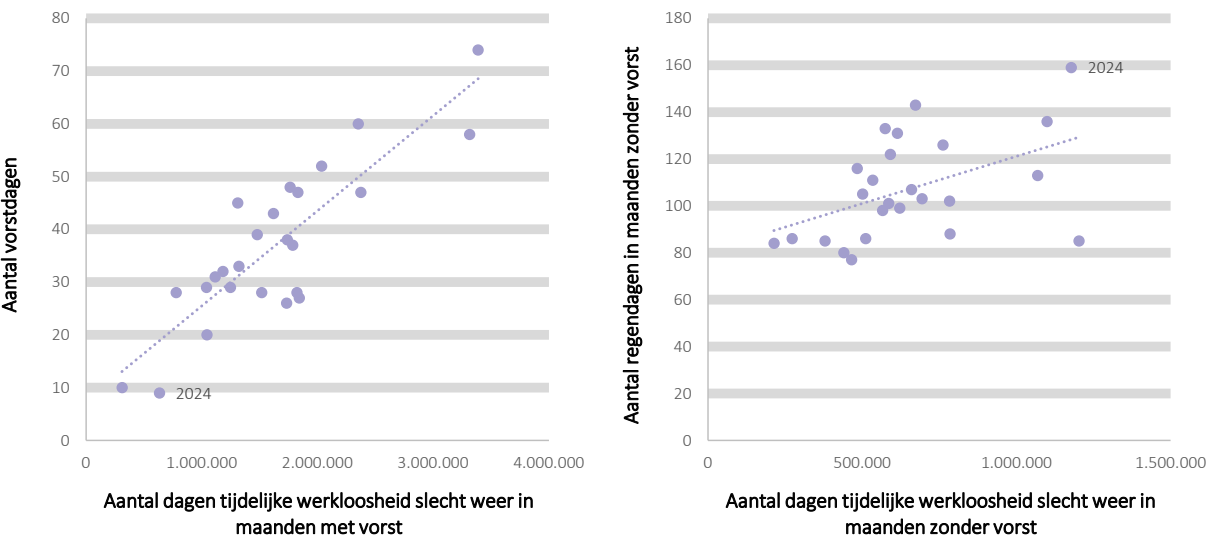
De combinatie van geopolitieke spanning met digitale capaciteit, leidt bovendien tot een context van cyberoorlogsvoering, een fenomeen dat steeds vaker opduikt ook tussen landen die niet formeel met elkaar in oorlog zijn. Dit kan onder andere gaan om cyberaanvallen van de ene natie tegenover de andere. Zoals vermeld doen zich opmerkelijke stijgingen voor van de tijdelijke werkloosheid wegens cyberaanvallen. Hoewel vanuit die cijfers op zich niet is op te maken in hoeverre ze voortkomen uit aanvallen van andere natiestaten, ligt de trend in lijn met de waarschuwingen van bedrijven zoals Microsoft en instanties zoals de Belgische Staatsveiligheid. In het recentste Microsoft Digital Defense Report bleek België op de tiende plaats gerangschikt op het vlak van cyberaanvallen in de categorie van natiestaatactiviteit in Europa (Microsoft, 2024, p. 13). Het recentste intelligence report van de Staatsveiligheid wijst dan weer op de toegenomen hybride dreiging uit het buitenland, waarbij vaak free-lance cybercriminelen worden ingezet (VSSE, 2025).

Een laatste macrotrend die we hier behandelen is die van de **strijd tegen klimaatverandering**. Activiteiten en normen in het kader van klimaatadaptatie en -mitigatie blijken een motor voor het ontstaan van nieuwe knelpuntberoepen. Sectoren zoals bv. die van hernieuwbare energie krijgen een stimulans op basis van klimaatnormen, waar sectoren zoals bv. transport of de bouwsector met de nood aan nieuwe investeringen op het vlak van materialen en vaardigheden worden geconfronteerd. Dergelijke verschuivingen vinden reeds plaats, al kunnen er nog niet echt effecten op de RVA-statistieken over in kaart worden gebracht. Algemeen gesproken zou de klimaattransitie volgens recent onderzoek moeten leiden tot een kleine netto jobwinst, maar kan de transitie wel een directe of indirecte impact hebben op ongeveer de helft van de bestaande Belgische jobs door bv. jobdestructie in de ene sector tegenover -creatie in de andere of door een heel andere jobinvulling met andere vaardigheidsvereisten (FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu; CLIMACT; KU Leuven - HIVA; ULiège - LENTIC, 2023, pp. 20-30). In dat licht is het niet verwonderlijk dat ook de Hoge Raad voor Werkgelegenheid recent een thematisch verslag uitbracht over de transitie naar een groenere arbeidsmarkt (HRW, 2025), waarin onder de aanbevelingen aandacht wordt gevraagd voor het ontwikkelen van de benodigde vaardigheden op de arbeidsmarkt. Het rapport in kwestie waarschuwt hoe het algemene gebrek aan STEM-vaardigheden bij de populaties van werklozen en arbeidsinactieven ertoe leidt dat deze populaties niet mee de vruchten kunnen plukken van werkgelegenheid in de groene beroepen. Bovendien riskeren werknemers uit emissie-intensieve sectoren zich moeilijker te kunnen aanpassen als ze hun job verliezen.

De mate waarin de maatregelen voor klimaatmitigatie en -adaptatie de werkloosheid beïnvloeden, zal voor een groot deel worden bepaald door de manier waarop bestaande en nieuwe werklozenpopulaties in dit kader worden begeleid. Desalniettemin lijken de risico's veroorzaakt door die maatregelen niet op te wegen tegen de arbeidsmarktgerelateerde en sociale (en andere) risico's van het overschrijden van de planetaire grenzen, zeker aangezien die bestaande kwetsbaarheden nog zouden versterken (CERAC, 2024, pp. 66-112).

Los van deze algemenere arbeidsmarkteffecten creëren de extremere weersfenomenen die gepaard gaan met de klimaattransitie ook een directe impact op de tijdelijke werkloosheid. Waar waterbommen zoals in de zomer van 2021 voorlopig eerder uitzonderlijk blijven, kan tijdelijke werkloosheid omwille van slecht weer in periodes zonder vorst worden ingeroepen bij zware regenval of extreme hitte (zie deel 5.3). Die vormen van tijdelijke werkloosheid wegens slecht weer zijn echter minder eenduidig in kaart te brengen en dus te voorspellen: de correlatie tussen regenval en tijdelijke werkloosheid is er bijvoorbeeld wel -zoals ook blijkt uit de gevolgen van de zware regenval in het jaar 2024-, maar ze is minder sterk als die bij vorst. Bovendien mogen we niet vergeten dat de noden die ontstaan voor energie-intensieve bedrijven niet alleen een economisch en geopolitiek, maar ook een ecologisch component omvatten.

Correlatie tussen vorst- en regendagen en tijdelijke werkloosheid wegens slecht weer, resultaten sinds het jaar 2000
Gra. 2.3.V

Bron weersgegevens: MeteoBelgië (Meteo België, 2025)

Dit is slechts een zeer algemeen, niet-exhaustief overzicht van de macrotrends die de RVA-stelsels (en bij uitbreiding de arbeidsmarkt, economie en sociale zekerheid) beïnvloeden. Zij leggen echter een aantal grote krachtlijnen bloot die een verklaring bieden voor bepaalde trends die we in de komende hoofdstukken zullen zien.

Bovendien bieden een aantal van deze macrotrends een inkijk in bepaalde actuele of toekomstige risico's die de nodige aandacht verdienen bij het beschouwen van onze arbeidsmarkt. Het Nationaal Crisiscentrum riep in zijn recentste Belgium National Risk Assessment (BNRA) op tot voorbereiding op verschillende mogelijke scenario's, die aansluiten op diverse hierboven beschreven macrotrends. "Eén van de belangrijkste doelstellingen van deze nationale risicobeoordeling is dan ook om een bescheiden bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van een risicocultuur in België en om de weerbaarheid van onze samenleving als geheel te vergroten. [...]"

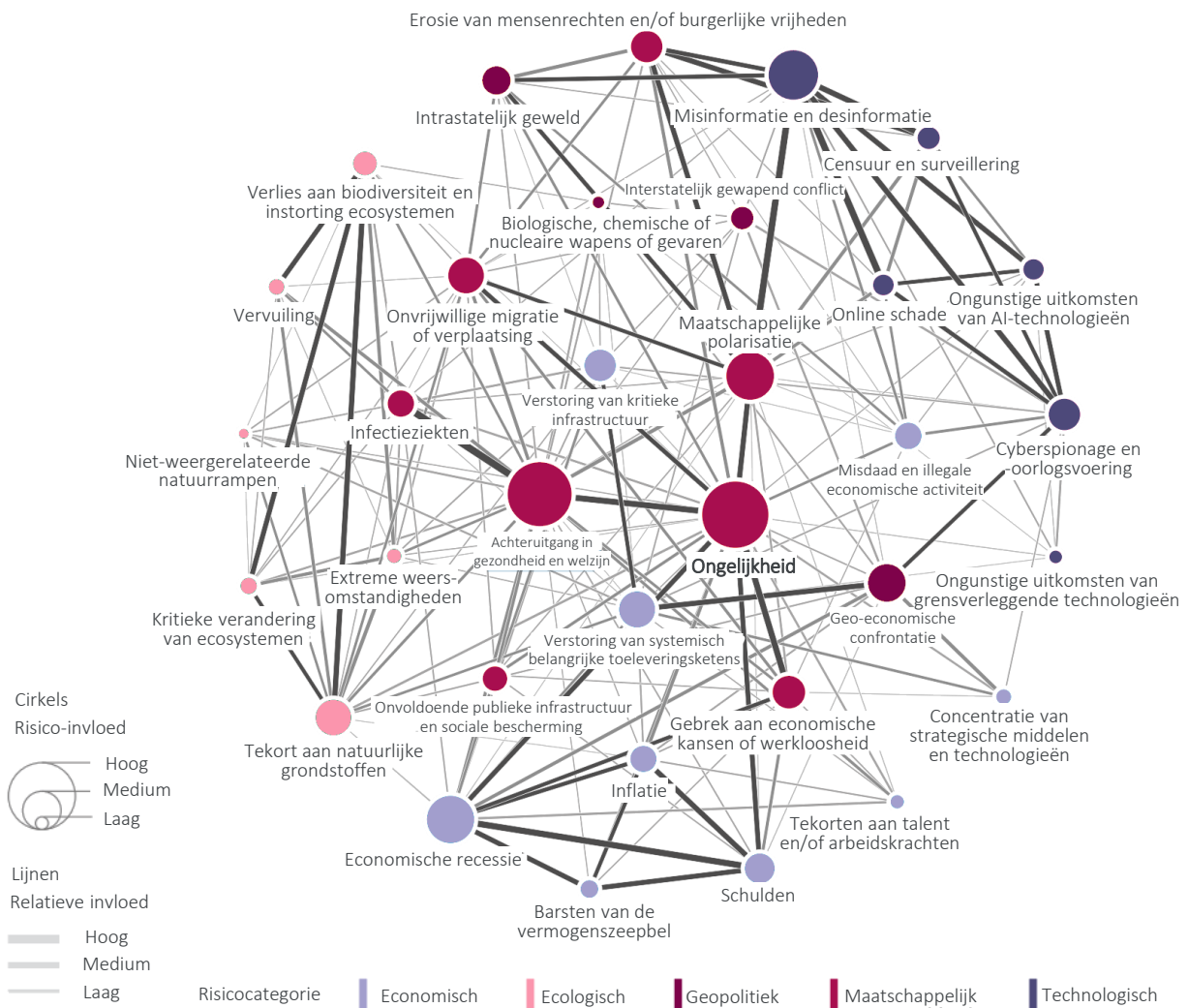
Safety en security is een zaak van iedereen.

Dat betekent vooral dat je voldoende kennis moet hebben van de potentiële risico's waar België mee te maken heeft" (Nationaal Crisiscentrum, 2024, p. 64). Deze aanzet tot beschrijving van macrotrends en risico's die de RVA-maatregelen (kunnen) beïnvloeden, kan in die zin in dezelfde geest worden gelezen.

Het is daarbij echter van belang voor ogen te houden dat de mate waarin trends een risico op economische of arbeidsmarktgerelateerde verstoringen lijken in te houden onderling kunnen verschillen, alsook dat de onderlinge interacties bepaalde trends/risico's kunnen versterken (een zogenaamd cascade-effect). Grafiek 2.3.III brengt in die zin de voornaamste verstoringrisico's en hun onderlinge interacties in kaart. De invloed van een macrotrend kan ook mettertijd evolueren: bepaalde trends nemen toe in impact terwijl andere eerder uitdovend zijn. Globaal wordt aangenomen dat in de komende tien jaar de (mogelijke) verstoringen verbonden met technologische en vooral ecologische evoluties aan belang zullen winnen (zie tabel 2.3.V).

Globaal risico-landschap: interconnecties

Gra. 2.3.VI

Bron: WEF (WEF, 2025, p. 9)

Wereldwijde risicofactoren gerangschikt volgens ernst

Tab. 2.3.V

Korte termijn (2 jaar)

1	Misinformatie en desinformatie
2	Extreme weersomstandigheden
3	Internationaal gewapend conflict
4	Maatschappelijke polarisatie
5	Cyberspionage en -oorlogsvoering
6	Vervuiling
7	Ongelijkheid
8	Onvrijwillige migratie of verplaatsing
9	Geo-economische confrontatie
10	Erosie van de mensenrechten en burgerlijke vrijheden
11	Misdaad en illegale economische activiteit
12	Concentratie van strategische middelen
13	Gebrek aan economische opportunities en werkloosheid
14	Online schade
15	Schulden
16	Censuur en surveillering
17	Kritieke verandering in ecosystemen
18	Tekorten aan natuurlijke hulpbronnen
19	Economische recessie
20	Onvoldoende openbare infrastructuur en diensten
21	Biodiversiteitsverlies en ineenstorting van ecosystemen
22	Verstoringen van een systemisch belangrijke productieketen
23	Biologische, chemische of nucleaire gevaren
24	Intrastatelijk geweld
25	Barsten van vermogenszeepbel
26	Verstoringen van kritieke infrastructuur
27	Infectieziekten
28	Tekorten aan talent en/of arbeidskrachten
29	Inflatie
30	Achteruitgang gezondheid en welzijn
31	Nadelige gevolgen van AI-technologieën
32	Niet-weergerelateerde natuurrampen
33	Nadelige gevolgen van grensverleggende technologieën

Lange termijn (10 jaar)

1	Extreme weersomstandigheden
2	Biodiversiteitsverlies en ineenstorting van ecosystemen
3	Kritieke verandering in ecosystemen
4	Tekorten aan natuurlijke hulpbronnen
5	Misinformatie en desinformatie
6	Nadelige gevolgen van AI-technologieën
7	Ongelijkheid
8	Maatschappelijke polarisatie
9	Cyberspionage en -oorlogsvoering
10	Vervuiling
11	Onvrijwillige migratie of verplaatsing
12	Internationaal gewapend conflict
13	Concentratie van strategische middelen
14	Censuur en surveillering
15	Misdaad en illegale economische activiteit
16	Gebrek aan economische opportunities en werkloosheid
17	Erosie van de mensenrechten en burgerlijke vrijheden
18	Geo-economische confrontatie
19	Biologische, chemische of nucleaire gevaren
20	Schulden
21	Infectieziekten
22	Online schade
23	Nadelige gevolgen van grensverleggende technologieën
24	Onvoldoende openbare infrastructuur en diensten
25	Verstoringen van kritieke infrastructuur
26	Verstoringen van een systemisch belangrijke productieketen
27	Economische recessie
28	Achteruitgang gezondheid en welzijn
29	Intrastatelijk geweld
30	Barsten van vermogenszeepbel
31	Tekorten aan talent en/of arbeidskrachten
32	Inflatie
33	Niet-weergerelateerde natuurrampen

Risicocategorieën

Economisch
Ecologisch
Geopolitiek

Maatschappelijk
Technologisch

Bron: WEF (WEF, 2025, p. 12)

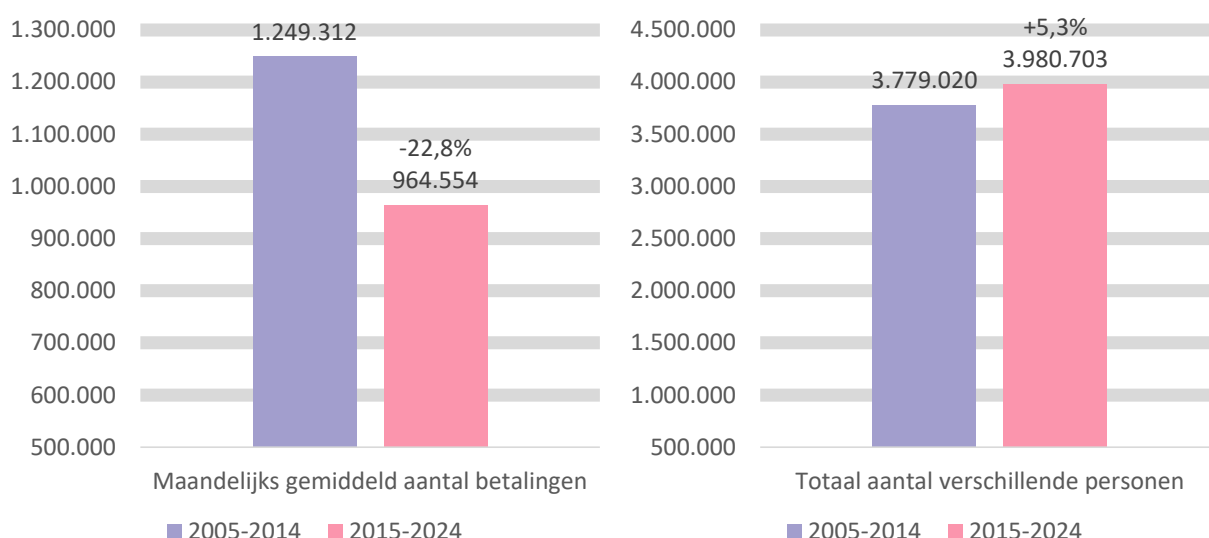
Het effect van deze macrotrends, die zich in hun geheel vooral laten kenmerken door de impact van de triple transition (vergrijzing, digitalering en groene transitie) maar ook door de sporadische crisis, leidt vaak tot de voorspelling van een netto groei aan werkgelegenheid. Dit netto resultaat vormt echter de som van een grote voorspelde arbeidsmarktdynamiek van jobdestructie en -creatie. Anders gezegd leiden de huidige trends tot een verhoogd aantal socio-economische transities.

Dit resultaat toont zich onder andere in de dynamische werkloosheidsstatistieken (zie deel 4.8). Hoewel we daar een lange tijd een dalend werkloosheidspeil zagen, tekent dit zich af tegen een vrij grote in- en uitstroom uit de werkloosheid. Als we kijken naar het totaal van de RVA-uitkeringen zien we ook hoe het aantal betalingen (zie deel 1.1) een stuk sneller is afgenomen dan het aantal verschillende personen (zie deel 1.4) dat de RVA vergoedt.

Dit verhoogde aantal transities levert op macrovlak een paradoxaal ogend fenomeen op: hoewel het gemiddelde maandelijkse aantal betalingen de voorbije tien jaar opmerkelijk lager lag dan de tien voorgaande jaren (-22,8%), lag het totale aantal personen dat op een gegeven moment een uitkering ontving via de RVA een stuk hoger (+5,3%). Dit resultaat wordt slechts ten dele beïnvloed door de coronacrisis.

Macro-evolutie van de RVA-uitkeringen: gemiddeld aantal betalingen versus verschillende personen per tien jaar

Gra. 2.3.VII

2.4

Vooruitzichten en budget

In dit deel schetsen we een algemeen overzicht van het RVA-budget voor sociale prestaties. Het RVA-budget is georganiseerd volgens uitgaveposten. Die indeling ziet er anders uit dan de statistische, aangezien ze conform dient te worden opgesteld voor budgettaire verantwoording.

Deel 2.4.1 biedt een overzicht van de verhouding tussen de indeling volgens uitgavepost en de statistische indeling. Bovendien wordt voor het jaar 2024 verduidelijkt welke uitgaven in het kader van de Zesde Staatshervorming behouden blijven binnen het federale RVA-budget. Een aantal betalingen werden immers door de RVA als operator verricht op het budget van andere instanties, voornamelijk de gewestelijke.

Deel 2.4.2 geeft een overzicht van de vooruitzichten en het budget voor 2025. Dit budget wordt gesitueerd in een periode die teruggaat tot en met 2020. In tegenstelling tot in deel 2.4.1, waarin een overzicht van alle uitgaven per post wordt getoond waarvoor de RVA als operator verantwoordelijk was, worden in de overzichten van deel 2.4.2 alleen die uitgaven opgenomen die in het jaar in kwestie tot het federale RVA-budget behoorden.

2.4.1

Uitgaveposten en de regionalisering

Tabel 2.4.I verduidelijkt de indelingswijze volgens uitgaveposten aan de hand van de fysieke eenheden en totale uitgaven voor 2024. Tabel 2.4.II schetst vervolgens de evolutie op langere termijn volgens die indelingsvorm.

Overzicht van de indeling van de betalingen in uitgaveposten in 2024

Tab. 2.4.I

	Fysieke eenheden	Uitgaven (in miljoen EUR)
Globale werkloosheid	463.611	5.174,2
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (excl. SWT)	280.252	3.908,0
Tijdelijke werkloosheid	127.673	597,5
Deeltijdse werknemers met IGU	23.629	164,2
Vrijgestelde werklozen voor opleidingen of studies	29.308	469,1
Niet-bezoldigde periode in het onderwijs	2.750	35,3
Andere uitkeringen	5.182	91,6
Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen (excl. niet-bezoldigde periode in het onderwijs)	4.011	13,5
Crisispremie, ontslagpremie, ontslagcompensatievergoeding	1.171	78,1
Activering en premies	26.946	127,2
Werk- en activeringsmaatregelen	32.477	138,0
Vrijstellingen (excl. vrijstellingen voor opleidingen of studies)	1.033	16,0
Andere	404	0,5
SWT (incl. halftijds brugpensioenen)	10.351	199,1
Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoelag	10.351	199,1
Halftijds brugpensioenen	0	0,0
Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verlopen	240.487	772,3
Loopbaanonderbreking - federale entiteiten	8.841	37,0
Loopbaanonderbreking - gefedereerde entiteiten	23.372	58,7
Tijdskrediet	86.693	330,3
Thematische verlopen	121.581	346,3
Outplacement	439	3,5
Rest (grensarbeiders)	73	0,1
Algemeen totaal	747.088	6.368,0

Hierbij dient te worden opgemerkt dat de financiering voor de thematische verlopen vanaf 2017 wordt verdeeld onder het globaal beheer voor de private sector en een rijkstoelage van de FOD WASO voor de openbare sector. Voor het gedeelte loopbaanonderbreking bij de federale entiteiten gebeurt de financiering vanaf 2017 via een rijkstoelage van de FOD WASO. In deze tabel 2.4.II en ook in de volgende tabellen van dit hoofdstuk worden de achterstallige betalingen buiten beschouwing gelaten.

Tijdelijke werkloosheid wordt in dit hoofdstuk berekend vóór verificatie in indieningsmaanden (tegenover 6 maanden na verificatie en 6 maanden vóór verificatie in andere hoofdstukken). De bijzondere vrijstellingen voor werklozen vanaf 50 jaar die werken in een ontwikkelingsland, jonge coöperanten en deelname aan humanitaire acties worden opgenomen onder activeringen en premies (tegenover de vrijstellingen voor opleiding en studies in de tabellen voor sociale prestaties van de begroting).

Evolutie van het aantal betalingen en van de uitgekeerde bedragen volgens uitgavepost (in miljoen EUR)

Tab. 2.4.II

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	SWT (incl. halftijds bruggpensioen)	Loopbaan- onderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Outplacement	Rest (grensarbeiders)	Algemeen totaal
Fysieke eenheden								
2020	918.194	5.584	47.580	42.643	252.046	0	137	1.266.185
2021	688.506	5.267	44.070	32.311	231.127	1.026	124	1.002.431
2022	512.736	5.286	41.668	23.232	233.433	999	112	817.467
2023	458.150	5.018	33.914	15.549	238.936	689	83	752.338
2024	465.799	5.182	26.946	10.351	240.487	439	73	749.276
Bedragen								
2020	9.220,6	105,7	198,8	681,1	751,4	0,0	0,2	10.957,8
2021	6.877,8	88,0	190,0	519,5	672,1	5,6	0,1	8.353,1
2022	5.300,6	69,8	186,9	404,2	730,7	8,8	0,1	6.701,2
2023	5.117,7	74,0	154,4	288,0	765,4	6,6	0,1	6.406,2
2024	5.379,3	91,6	127,2	199,1	772,3	3,5	0,1	6.573,0

Het is van groot belang aan te stippen dat in het kader van de Zesde Staatshervorming bepaalde van de bovenstaande uitgaven budgettair werden overgedragen naar de gewesten, maar de RVA hierover nog een (al dan niet tijdelijke) operationele bevoegdheid bewaart. Concreet gaat het om een aantal tewerkstellingsmaatregelen en om de loopbaanonderbreking bij personeelsleden van gefedereerde entiteiten (gewesten en gemeenschappen). Bij het opstellen van het federale RVA-budget wordt geen rekening meer gehouden met die overgedragen uitgaven. Tabel 2.4.III geeft van de voorbije jaren per uitgavepost weer hoeveel betalingen en uitgaven in het federale RVA-budget behouden bleven.

Overzicht van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties

Tab. 2.4.III

	Fysieke eenheden			Uitgaven (in miljoen EUR)		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Globale werkloosheid	512.736	458.150	465.799	5.300,6	5.117,7	5.379,3
Uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (excl. SWT)	285.111	280.252	282.440	3.787,5	3.908,0	4.113,1
Tijdelijke werkloosheid	166.175	122.035	127.673	857,7	580,3	597,5
Deeltijdse werknemers met IGU	29.433	25.532	23.629	185,8	170,0	164,2
Vrijgestelde werklozen voor opleidingen of studies	29.216	27.631	29.308	433,5	426,5	469,1
Niet-bezoldigde periode in het onderwijs	2.801	2.700	2.750	36,2	32,8	35,3
Andere uitkeringen	5.135	4.854	4.999	69,5	73,7	91,2
Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen (excl. niet-bezoldigde periode in het onderwijs)	4.007	3.809	3.828	11,8	12,2	13,0
Crisispremie, ontslagpremie, ontslagcompensatievergoeding	1.128	1.045	1.171	57,8	61,4	78,1
Activering en premies	1.287	1.293	1.182	17,5	17,7	16,8
Werk- en activeringsmaatregelen	155	260	251	1,2	1,7	1,6
Vrijstellingen (excl. vrijstellingen voor opleidingen of studies)	1.132	1.033	931	16,2	16,0	15,2
Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (incl. halftijds brugpensioenen)	23.232	15.549	10.351	404,2	288,0	199,1
Stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag	23.232	15.549	10.351	404,2	288,0	199,1
Halftijds brugpensioenen	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	205.198	213.429	217.115	661,7	701,3	713,7
Loopbaanonderbreking	8.902	8.699	8.841	33,9	35,6	37,0
Tijdskrediet	88.808	89.723	86.693	313,5	334,8	330,3
Thematische verloven	107.488	115.007	121.581	314,3	330,9	346,3
Outplacement	999	689	439	8,8	6,6	3,5
Rest (grensarbeiders)	112	83	73	0,1	0,1	0,1
Algemeen totaal	748.700	694.045	699.957	6.462,4	6.205,0	6.403,6

Zoals gezien in deel 2.3 gaf vooral de coronacrisis aanleiding tot een hele reeks maatregelen. Met ingang van 1 oktober 2022 is er een nieuw statuut voor kunstwerkers die de oude regeling voor artiesten vervangt. Dit statuut is inbegrepen in de categorie uitkeringsgerechtigde volledig werklozen. De nieuwe uitkeringen voor interregionale mobiliteit, knelpuntberoep en voor gezondheidszorg (cf. deel 3.4) worden als activeringsmaatregelen ingedeeld.

2.4.2

Vooruitzichten en budget voor 2025

Voor het opstellen van het budget voor 2025 houdt de RVA rekening met de prognoses van het Federaal Planbureau en de verlenging van de verschillende economische maatregelen genomen door de federale overheid. Er moet echter worden opgemerkt dat de maatregelen die de nieuwe regering in de notificaties van 15 februari 2025 heeft genomen, niet in deze begroting zijn opgenomen. Het Planbureau voorziet in zijn laatste prognose voor België (Federaal Planbureau, 2025) een economische groei van +1,2% op jaarbasis in 2025.

Het Planbureau verwacht ook een stijging in de binnenlandse werkgelegenheid in 2025 met 23.800 eenheden in vergelijking met 2024 (+0,5%).

Volgens de prognoses van het Planbureau, wordt voor 2025 een stijging van het aantal werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen met 3,4% verwacht. De tijdelijke werkloosheid zou in 2025 met 10,6% afnemen.

Conjuncturele vooruitzichten

Tab. 2.4.IV

	Groeivoet van het bbp in volume (in %)	Binnenlandse werkgelegenheid (in duizendtallen)	UVW-WZ (fysieke eenheden)	Tijdelijke werkloosheid (budgettaire eenheden)
2020	-4,8	4.875,0	339.267	201.999
2021	+6,2	4.957,2	321.502	99.807
2022	+4,2	5.052,7	291.694	37.112
2023	+2,2	5.092,3	284.786	25.092
2024	+1,4	5.105,8	284.859	26.524
2025	+1,2	5.129,6	294.560	23.700
Evol. 2023-2024	-0,8 p.	+0,3%	+0,0%	+5,7%
Evol. 2024-2025	-0,2 p.	+0,5%	+3,4%	-10,6%

Bronnen: RVA - historische gegevens UVW-WZ en tijdelijke werkloosheid; Economische begroting - Tabel B.5.bis Situatie op de arbeidsmarkt detail (Federaal Planbureau, 2025); Nationale rekeningen - Kwartaal- en jaaraggregaten (NBB.Stat, 2025) + Flash estimate (NBB, 2025)

In tabellen 2.4.V tot en met 2.4.VIII wordt volgens diverse benaderingen weergegeven welke uitgaven per post voorzien worden voor het jaar 2025. Naar analogie met de werkwijze die voor het merendeel van de tabellen van dit jaarverslag wordt gehanteerd, worden die uitgaven in een perspectief geplaatst dat teruggaat tot 2020. Zoals gezegd zijn hierin alleen die uitgaven opgenomen die in het jaar in kwestie tot het RVA-budget (globaal beheer) behoorden. In deze tabellen worden de achterstallige betalingen buiten beschouwing gelaten.

Evolutie van de fysieke eenheden volgens uitgavepost in het federale RVA-budget

Tab. 2.4.V

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	SWT (incl. halftijds brugpensioenen)	Loopbaan- onderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Outplacement	Algemeen totaal
2020	918.194	5.462	1.593	42.643	166.427		1.134.318
2021	688.506	5.129	1.382	32.311	155.382		882.711
2022	512.736	5.135	1.287	23.232	158.629		701.019
2023	458.150	4.854	1.293	15.549	163.994	689	644.528
2024	465.799	4.999	1.182	10.351	165.561	439	648.331
2025	348.758	5.332	1.100	8.400	165.200	251	529.041

Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen EUR)

Tab. 2.4.VI

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	SWT (incl. halftijds brugpensioenen)	Loopbaan- onderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Outplacement	Algemeen totaal
2020	9.220,6	105,5	19,3	681,1	517,0		10.543,5
2021	6.877,8	87,7	17,3	519,5	469,1		7.971,3
2022	5.300,6	69,5	17,5	404,2	515,4		6.307,2
2023	5.117,7	73,7	17,7	288,0	547,4	6,6	6.051,0
2024	5.379,3	91,2	16,8	199,1	713,7	3,5	6.403,5
2025	5.820,9	103,6	17,6	166,2	566,2	2,0	6.676,5

Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties als procent van het bbp

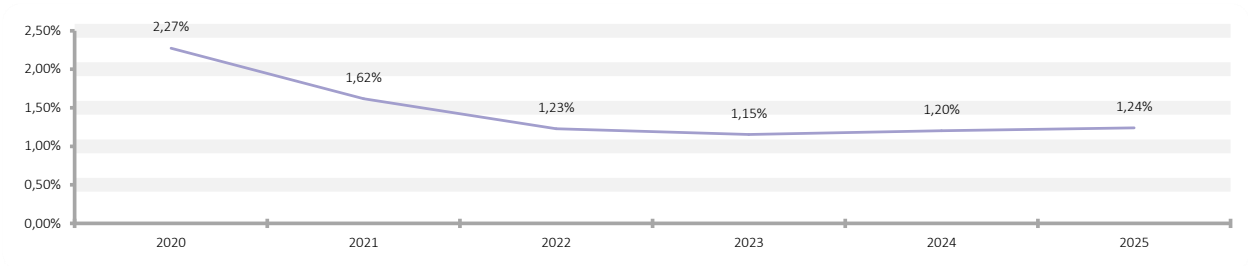
Tab. 2.4.VII

	Bbp in miljoenen kettingeuro's	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	SWT (incl. halftijds brugpensioen)	Loopbaan- onderbreking, tijdskrediet en thematische verloven	Outplacement	Algemeen totaal
2020	463.750,8	1,99%	0,02%	0,004%	0,15%	0,11%		2,27%
2021	492.515,4	1,40%	0,02%	0,004%	0,11%	0,10%		1,62%
2022	513.365,7	1,03%	0,01%	0,003%	0,08%	0,10%		1,23%
2023	524.680,0	0,98%	0,01%	0,003%	0,05%	0,10%	0,00%	1,15%
2024	532.025,5	1,01%	0,02%	0,003%	0,04%	0,13%	0,00%	1,20%
2025	538.409,8	1,08%	0,02%	0,003%	0,03%	0,11%	0,00%	1,24%

Bron i.v.m. het bbp: Nationale rekeningen - Kwartaal- en jaarag-
gregaten (NBB.Stat, 2025) + Flash estimate (NBB, 2025)

Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties als procent van het bbp

Gra. 2.4.I

Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in prijzen van 2020 (in miljoen EUR - index 2020=100)

Tab. 2.4.VIII

	Globale werkloosheid	Andere uitkeringen	Activering en premies	SWT (incl. halftijds brugpensioen)	Loopbaan- onderbreking, tijdskrediet en thematiese verloven	Outplacement	Algemeen totaal	Vereffenings- coëfficiënt
In prijzen van 2020								
2020	9.220,6	105,5	19,3	681,1	517,0		10.543,5	1,4235
2021	6.809,8	86,9	17,1	514,4	464,4		7.892,6	1,4377
2022	4.862,7	63,8	16,0	370,8	472,8		5.786,1	1,5517
2023	4.425,6	63,7	15,3	249,0	473,4	5,7	5.232,7	1,6461
2024	4.515,8	76,5	14,1	167,2	599,1	2,9	5.375,6	1,6957
2025	4.735,4	84,3	14,3	135,2	460,6	1,6	5.431,5	1,7498
Index								
2020	100	100	100	100	100		100	
2021	74	82	88	76	90		75	
2022	53	60	83	54	91		55	
2023	48	60	79	37	92	100	50	
2024	49	73	73	25	116	52	51	
2025	51	80	74	20	89	29	52	

3

IMPACT VAN RECENTE REGLEMENTAIRE WIJZIGINGEN

In de voorgaande hoofdstukken werden reeds een aantal crisismaatregelen aangehaald die de evolutie van de RVA-uitkeringen mee verklaren. Ook buiten de crisiscontext worden de RVA-uitkeringen echter beïnvloed door reglementaire wijzigingen. Dit hoofdstuk brengt voor de drie grootste uitkeringsgroepen (volledige werkloosheid, tijdelijke werkloosheid en onderbrekingsuitkeringen) telkens de wijzigingen van de laatste 5 jaar in kaart en bespreekt hun impact systematisch. De cijferreeksen in dit hoofdstuk gaan altijd terug tot het jaar voor de wijziging, waardoor er in bepaalde tabellen een periode van 6 jaren wordt behandeld.

3.1

Volledige werkloosheid

3.1.1

Stelsel van werkloosheidsuitkeringen

Aanpassingen minima en forfait

De laatste jaren zijn de werkloosheidsuitkeringen in het kader van het interprofessioneel akkoord (IPA) verschillende keren opgetrokken bovenop de indexeringen. Inzake de welvaartsaanpassing voor 2019-2020 werden op 1 juli 2019 de minima en de forfaits en op 1 september 2019 de maxima nog verder opgetrokken. In het kader van een welvaartsaanpassing is een bijkomende baremawijziging doorgevoerd vanaf 1 januari 2020. Het gaat om welvaartsaanpassingen, toegespitst op het vermijden van armoederisico's bij kwetsbare groepen, zonder evenwel het risico op inactiviteits- of werkloosheidsvallen te verhogen. Dat draagt bij tot de verhoging van de gemiddelde werkloosheidsuitkering. Vanaf 1 juli 2021 volgde een nieuwe stijging in het kader van de welvaartsenveloppe 2021-2022. Op 1 juli 2023 wijzigden de minima in het kader van de welvaartsenveloppe 2023-2024.

Naast de verhogingen in het kader van het IPA, heeft de federale regering in 2021 beslist een jaarlijkse welvaartsaanpassing door te voeren waardoor de minima van de uitkeringen stijgen met telkens 1,125%. De uitkeringen zijn gestegen op 1 januari 2021, 2022 en 2023. De laatste verhoging die in de meerjarenbegroting van 2021-2024 was ingepland en die zou ingaan op 1 januari 2024, is geschrapt.

Het optrekken van de minima heeft ertoe geleid dat er voor bepaalde degressieve fases niet langer een onderscheid is tussen het minimum- en maximumbedrag. Dat was voor het eerst het geval in september 2017. Voor gezinshoofden is er vanaf dan in de laatste degressieve fase (periode 24) geen onderscheid meer tussen het minimum- en het maximumbedrag. In 2019 komen voor de gezinshoofden ook de minima en maxima in de voorlaatste degressieve fase (periode 23) op hetzelfde niveau te liggen als die voor de laatste fase. De barema-aanpassingen van 2021 maken dat de minima- en maximumbedragen voor de degressieve fases 22 tot en met 24 gelijk zijn. Vanaf 2022 zijn voor gezinshoofden alle minima en maxima voor degressieve fases 21 tot en met 24 gelijk aan het forfait.

In 2021 verdwijnt voor het eerst ook het onderscheid tussen het minimum- en maximumbedrag voor samenwonenden en alleenstaanden. Het betreft de degressieve fase 24. In 2023 zien we dat bij de alleenwonenden de minima en maxima voor de degressieve fases 23 en 24 gelijk zijn aan het forfait. Enkel bij de samenwonenden blijft de degressiviteit van de uitkering bestaan zoals die theoretisch is ontworpen.

In hoofdstuk 4 zijn het aantal UVW-WZ per periode en fase terug te vinden alsook de corresponderende gemiddelde uitkeringen.

Dagbedragen van de volledige uitkering in de degressieve fases volgens gezinscategorie (zonder anciënniteitstoeslag)

Tab. 3.1.I

		Periode 21	Periode 22	Periode 23	Periode 24	Forfait
Gezinshoofden	minimum	66,89	66,89	66,89	66,89	66,89
	maximum	66,89	66,89	66,89	66,89	66,89
Alleenwonenden	minimum	54,21	54,21	54,21	54,21	54,21
	maximum	58,19	55,74	54,21	54,21	54,21
Samenwonenden	minimum	37,56	35,20	32,85	30,49	28,13
	maximum	41,18	37,27	33,37	30,49	28,13

Statuut voor kunstwerkers

Met ingang van 1 oktober 2022 is er een nieuw statuut voor kunstwerkers die de oude regeling voor artiesten ('werknemers die artistieke of technische activiteiten in de artistieke sector uitoefenen') vervangt. Het nieuwe statuut voor kunstwerkers geldt niet enkel voor kunstenaars, maar ook voor personen die artistieke of technische ondersteuning bieden aan kunstenaars.

Vanaf 1 januari 2024 is de Kunstwerkcommissie opgestart, die verantwoordelijk is voor het uitreiken van het kunstwerkattest. Tot dan golden er overgangsmaatregelen⁴. Dankzij het attest hoeft de RVA niet meer de aard van de activiteit die de kunstwerker uitoefent te beoordelen, maar enkel het aantal gewerkte dagen in rekening moeten brengen.

Alle werklozen die al voor 1 oktober 2022 vielen onder de oude voordeelregeling voor artiesten, werden automatisch overgeschakeld naar het nieuwe statuut voor 'kunstwerkers'. Het recht op een kunstwerkuitkering wordt telkens toegekend voor een periode van 36 maanden en is, mits voldaan aan bepaalde voorwaarden, hernieuwbaar.

Kunstwerkers moeten niet actief beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt, maar moeten wél ingeschreven blijven als werkzoekende. De kunstwerker mag een betrekking aangeboden in een andere sector dan de kunstwerksector weigeren.

Het kunstwerkersstatuut is niet onderworpen aan de degressiviteit, waardoor het bedrag van de kunstwerkuitkering onveranderd blijft gedurende de hele toepassingsperiode. Het vergoedingspercentage bedraagt 60% van het laatst verdiende loon, net als in de oude regeling. De minima en de maxima zijn, ten opzichte van de oude regeling, verhoogd.

Het nieuwe systeem heeft, gezien de overgangsfase, voorlopig weinig invloed op het aantal uitkeringsgerechtigden. De overzetting van de oude voordeelregeling voor artiesten naar het statuut voor kunstwerkers gebeurt automatisch. Algemeen zien we dat 91% van de artiesten die de vier maanden voor de hervorming een uitkering kreeg als artiest, in de eerste drie maanden na de hervorming een uitkering voor kunstwerker heeft ontvangen. Indien we de populatie werklozen uitbreiden naar alle artiesten die in de laatste 12 maanden voor de hervorming, dan vinden we nog altijd voor 86% van deze werklozen een betaling terug binnen het nieuwe statuut. De beperkte uitval kan worden verklaard door artiesten die door een tewerkstelling geen aanspraak maken op de werkloosheidsverzekering.

Hoewel de overzetting naar het nieuwe statuut automatisch verloopt, hebben de werklozen de keuze om af te zien van het nieuwe statuut en in plaats daarvan naar het gewone werkloosheidssysteem over te schakelen. Minder dan 1% van de werklozen die in de oude regeling het voordeel voor artiesten genoot heeft 12 maanden na de hervorming een uitkering binnen het gewone werkloosheidssysteem ontvangen.

⁴ De werknemers moesten 156 arbeidsdagen bewijzen, waarvan minstens 104 arbeidsdagen in een artistieke activiteit en/of als technicus in de artistieke sector.

Cumulatie overgangsuitkering pensioen

Sinds de invoering van de overgangsuitkering binnen het pensioenstelsel in 2015 is het mogelijk om deze uitkering te cumuleren met een werkloosheidsuitkering. De overgangsuitkering is een uitkering die beperkt is in de tijd. Vanaf 2022 is deze duur verlengd tot maximaal drie jaar (afhankelijk van de gezinssituatie). Het aantal werklozen dat ook een overgangsuitkering ontvangt neemt weliswaar toe, maar blijft echter zeer beperkt. In 2024 bedraagt hun aantal 12 fysieke eenheden.

Aantal betalingen die een cumul betreffen met een overgangsuitkering pensioen

Tab. 3.1.II

	Fysieke eenheden
2016	0
2017	3
2018	8
2019	7
2020	8
2021	9
2022	9
2023	12
2024	12

3.1.2

Stelsel van inschakelingsuitkeringen

Door het invoeren van de beperking in tijd van de inschakelingsuitkeringen ontstond de mogelijkheid dat (langdurig) werklozen met een MMPP-problematiek of met een arbeidsongeschiktheid van minstens 33 procent (hierna afgekort tot AO33%) het einde van het recht op een inschakelingsuitkeringen bereikten. MMPP staat voor medische, mentale, psychische en/of psychiatrische problemen. Werklozen met dergelijke problemen, of met een AO33%, kunnen door de regionale tewerkstellingsdiensten (RTD) niet onmiddellijk worden opgenomen in een gewoon traject naar betaalde tewerkstelling. Voor hen ontwikkelden de RTD speciale trajecten. Om aan de situatie van die groep tegemoet te komen, werd het recht op een inschakelingsuitkeringen voor die groep uitgebreid tot dat er een nieuwe uitkering werd ontworpen specifiek voor die groep wiens recht op een inschakelingsuitkeringen ten einde komt.

Zo werd er eind 2017 beslist dat die werklozen recht hadden op een bijkomende periode van inschakelingsuitkeringen:

- indien het einde van het basisrecht verliep vóór 31 december 2017, werd het recht verder toegekend voor een vaste periode van drie jaar;
- voor alle anderen heeft de uitbreiding een duur van twee jaar.

Daarna werd met het KB van 7 januari 2018 beslist om de uitbreiding van het recht:

- te verlengen tot 31 december 2019 indien het einde van het recht valt vóór 31 december 2019;
- te beperken tot 31 december 2019 indien het einde van het recht valt na 31 december 2019 (KB 07.01.2018, BS 24.01.2018).

Een nieuwe reglementering die op 1 juli 2019 is ingegaan, verlengt het recht op inschakelingsuitkeringen voor die werkzoekenden tot 31 maart 2020 en creëert een nieuw statuut. Het gaat om het statuut van niet-toeleidbare werkzoekende. Dat garandeert voor de gerechtigde een inkomen gelijkwaardig aan wat hij eerder ontving.

Vanaf 1 oktober 2020 staat de RVA in voor een nieuwe uitkering: de 'beschermingsuitkering'. Die uitkering wordt toegekend aan niet-toeleidbare werkzoekenden van wie het recht op een inschakelingsuitkeringen vervalst. In de periode na 31 maart (het einde van de verlenging van het recht op inschakelingsuitkeringen voor niet-toeleidbare werkzoekenden volgens de reglementering van 1 juli 2019) tot 1 oktober (het begin van de beschermingsuitkering) is er een laatste verlenging van het recht op inschakelingsuitkeringen. Die maatregel werd genomen in het kader van de coronapandemie.

In 2024 telden we 2.188 fysieke eenheden voor de beschermingsuitkeringen. Gezien het profiel van de werklozen is er weinig dynamiek binnen de beschermingsuitkering. Dit is zichtbaar in de beperkte wijzigingen van het aantal fysieke eenheden, maar ook aan de hoge gemiddelde duur.

Werklozen met een beschermingsuitkering

Tab. 3.1.III

	Fysieke eenheden	Gemiddeld aantal vergoede maanden
2020	2.146	2,8
2021	2.336	9,7
2022	2.192	10,0
2023	2.086	10,0
2024	2.188	9,3

Werklozen van wie het recht op inschakelingsuitkeringen werd uitgebreid omdat zij een traject MMPP of een traject voor AO33% volgen (aantal personen per jaar)

Tab. 3.1.IV

	Aantal verschillende personen per jaar			
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
2020	1.854	1.768	483	4.105
2021	166	120	9	295
2022	74	49	4	127
2023	47	29	1	77
2024	34	20	1	55
Evol. 2020-2024	-1.820	-1.748	-482	-4.050
	-98,2%	-98,9%	-99,8%	-98,7%
Evol. 2023-2024	-13	-9	+0	-22
	-27,7%	-31,0%	+0,0%	-28,6%

Door het invoeren van de beschermingsuitkering zijn de laatste verleningen van het recht op een inschakelingsuitkering doorgevoerd voor 1 oktober 2020. Steeds meer werklozen wiens recht op een inschakelingsuitkering werd uitgebreid komen aan het einde van die termijn, waardoor deze groep steeds kleiner wordt. In 2024 telde men nog 55 verschillende personen van wie het recht op inschakelingsuitkeringen werd uitgebreid ingevolge het volgen van een specifiek traject MMPP of AO33%. Dat is een daling met 28,6% t.o.v. 2023.

Het totaal aantal werklozen met een inschakelingsuitkering die een traject MMPP of AO33% volgen is door de invoering van de beschermingsuitkering ook sterk afgenomen. Ten opzichte van 2023 daalt hun aantal van 404 naar 257 personen, d.i. 36,4%.

Werklozen met een inschakelingsuitkering die een traject MMPP of AO33% volgen (aantal personen per jaar)

Tab. 3.1.V

	Aantal verschillende personen per jaar			
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gewest	Land
2020	3.476	2.125	518	6.119
2021	919	374	29	1.322
2022	413	210	17	640
2023	255	139	10	404
2024	160	91	6	257
Evol. 2020-2024	-3.316	-2.034	-512	-5.862
	-95,4%	-95,7%	-98,8%	-95,8%
Evol. 2023-2024	-95	-48	-4	-147
	-37,3%	-34,5%	-40,0%	-36,4%

3.1.3

Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag

Aangescherpte toegangsvoorwaarden

Om toe te kunnen treden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag, moeten de werknemers naargelang het stelsel aan een aantal toegangsvoorwaarden voldoen (leeftijd en aantal jaren beroepsverleden). Toen op 1 januari 2015 werd beslist om de toegangsvoorwaarden aan te scherpen, werden er ook een aantal geleidelijke verscherpingen voorzien over een periode van meerdere jaren. Voor bepaalde stelsels werden de leeftijd en/of het vereiste aantal jaren beroepsverleden opgetrokken. Het stelsel met een lange loopbaan die minder dan 40 jaar bedraagt, is afgeschaft, behoudens uitzonderingen.

Evolutie van de toelatingsvoorwaarden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage volgens stelsel

Tab. 3.I.VI

	Algemeen stelsel	Erkenning van het bedrijf als zijnde in herstructurering	Erkenning van het bedrijf als zijnde in moeilijkheden	Stelsel met 40 jaar beroepsverleden	Stelsel zwaar beroep	33 jaar beroepsverleden + nachtwerk/ bouw	Stelsel medische redenen
2020	Leeftijd: 62 jaar (behoudens uitzonderingen) Beroepsverleden: mannen 40 jaar en vrouwen 36 jaar	Vanaf 31.12.2020 - Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Vanaf 31.12.2020 - Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 59 jaar Beroepsverleden: 40 jaar	Leeftijd: 59 jaar Beroepsverleden: 35 jaar	Leeftijd: 59 jaar Beroepsverleden: 33 jaar	Leeftijd: 58 jaar Beroepsverleden: 35 jaar
2021	Leeftijd: 62 jaar (behoudens uitzonderingen) Beroepsverleden: mannen 40 jaar en vrouwen 37 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 40 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 35 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 33 jaar	Leeftijd: 58 jaar Beroepsverleden: 35 jaar
2022	Leeftijd: 62 jaar (behoudens uitzonderingen) Beroepsverleden: mannen 40 jaar en vrouwen 38 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 40 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 35 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 33 jaar	Leeftijd: 58 jaar Beroepsverleden: 35 jaar
2023	Leeftijd: 62 jaar (behoudens uitzonderingen) Beroepsverleden: mannen 40 jaar en vrouwen 39 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 40 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 35 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 33 jaar	Leeftijd: 58 jaar Beroepsverleden: 35 jaar
2024	Leeftijd: 62 jaar (behoudens uitzonderingen) Beroepsverleden: mannen en vrouwen 40 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 10/20 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 40 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 35 jaar	Leeftijd: 60 jaar Beroepsverleden: 33 jaar	Leeftijd: 58 jaar Beroepsverleden: 35 jaar

Aantal personen toegetreden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (exclusief halftijds brugpensioen) volgens stelsel⁵

Tab. 3.1.VII

	Algemeen stelsel	Erkenning van het bedrijf als zijnde in herstructurering	Erkenning van het bedrijf als zijnde in moeilijkheden	Stelsel met 40 jaar beroepsver leden	Stelsel zwaar beroep	33 jaar beroepsverleden + nachtwerk/ bouw	Stelsel medische redenen	Totaal
2020	652	552	105	1.042	293	327	142	3.365
2021	671	310	112	1.600	490	603	185	4.099
2022	547	215	23	989	383	452	113	2.810
2023	377	50	5	778	288	324	215	2.105
2024	354	41	47	714	271	276	228	2.011
Evol. 2020-2024	-298	-511	-58	-328	-22	-51	+86	-1.354
	-45,7%	-92,6%	-55,2%	-31,5%	-7,5%	-15,6%	+60,6%	-40,2%
Evol. 2023-2024	-23	-9	+42	-64	-17	-48	+13	-94
	-6,1%	-18,0%	+840,0%	-8,2%	-5,9%	-14,8%	+6,0%	-4,5%

NB Het totaalcijfer omvat ter volledigheid ook stelsels die ondertussen uitgedoofd zijn en die niet langer in dit hoofdstuk met betrekking tot recente reglementaire wijzigingen behandeld worden.

De aangescherpte toegangsvoorwaarden zorgen voor een daling van het aantal nieuwe intreders. Het totaal aantal toetreders daalt van 3.365 personen in 2020 naar 2.011 personen in 2024. Het grootste aantal intreders is terug te vinden in het stelsel met 40 jaar beroepsverleden. In 2024 zien we voor alle stelsels een daling van het aantal intreders op jaarbasis, met uitzondering van het stelsel medische redenen en het stelsel voor bedrijven die erkend zijn als zijnde in moeilijkheden. In de periode van 2020-2024 is er een stijging terug te vinden bij het stelsel medische redenen.

⁵ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

3.1.4

Stelsels van vrijstelling van inschrijving als werkzoekende

Vanaf 1 januari 2015 zijn de voorwaarden hervormd voor het bekomen van een vrijstelling van inschrijving als werkzoekende op basis van hun leeftijd of beroepsverleden. Enkel de oudere volledig werklozen die op 31 december 2014 reeds voldeden aan de oude voorwaarden kunnen nog een vrijstelling op grond van de toen geldende criteria aanvragen. Wie op die datum nog niet voldeed aan de voorwaarden, is in principe onderworpen aan de verplichting van gewone beschikbaarheid (tot de leeftijd van 60 jaar) of van aangepaste beschikbaarheid van 60 tot 65 jaar.

De aangepaste beschikbaarheid houdt onder meer in dat men moet ingeschreven zijn als werkzoekende, meewerken aan begeleidingsacties van de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling (VDAB, Actiris, FOREM, ADG) en men geen aangeboden dienstbetrekking mag weigeren. Wie aangepast beschikbaar is moet echter niet zelf actief op zoek gaan naar werk en is ook niet onderworpen aan de procedure voor de activering van het zoekgedrag naar werk.

Onder bepaalde voorwaarden is het nog steeds mogelijk om een vrijstelling te krijgen van de verplichting van aangepaste beschikbaarheid. In 2015 konden volledig werklozen vanaf de leeftijd van 60 jaar of bij minstens 40 jaar beroepsverleden onder bepaalde voorwaarden een vrijstelling krijgen. De voorwaarden voor deze vrijstelling zijn jaarlijks met 1 jaar verhoogd tot en met 2020. Vanaf 2020 geldt dat men een vrijstelling kan aanvragen vanaf 44 jaar beroepsverleden. De toegang tot het systeem o.b.v. leeftijd is niet langer mogelijk.

Evolutie van de criteria voor vrijstelling van inschrijving

Tab. 3.1.VIII

	Criterion vrijstelling wegens leeftijd	Criterion vrijstelling wegens beroepsverleden (leeftijd min. 57 jaar)	Criterion aangepaste beschikbaarheid wegens leeftijd
2015	60	40	-
2016	61	41	60
2017	62	42	60
2018	63	43	60
2019	64	44	60
2020	-	44	60
2021	-	44	60
2022	-	44	60
2023	-	44	60

Aantal personen toegetreden tot het statuut van vrijgestelde oudere werkloze volgens leeftijd⁶

Tab. 3.1.IX

	< 60 jaar	60 jaar of ouder	Totaal
2019	11	201	212
2020	12	33	45
2021	4	29	33
2022	3	26	29
2023	2	12	14
2024	1	23	24
Evol. 2019-2024	-10	-178	-188
	-90,9%	-88,6%	-88,7%
Evol. 2023-2024	-1	+11	+10
	-50,0%	+91,7%	+71,4%

Door de stelselmatige verhoging van de leeftijds- en loopbaanvoorwaarden voor het verkrijgen van een vrijstelling van inschrijving als werkzoekende ligt het aantal intreders in sterk dalende lijn. In 2024 traden er slechts 24 personen toe tot het statuut van vrijgestelde oudere werkloze. Dat is 88,7% minder dan in 2019. Slechts 1 persoon die een vrijstelling kreeg was jonger dan 60 jaar.

⁶ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

3.1.5

Cumulatie van werkloosheidsuitkeringen met opleidingsvergoedingen

Vanaf 1 september 2022 mag men de voordelen die personen in het kader van een opleiding, studie of stage worden toegekend volledig cumuleren met een uitkering op voorwaarde dat ze een vrijstelling of toelating hebben gekregen van de gewestinstellingen. Voor deze reglementaire wijziging was die cumul geplafonneerd, waardoor de uitkeringen indien nodig werden vermindert.

Het aantal werklozen dat een opleidingsvergoeding ontvangt, is beperkt. In 2021, het laatste volledige jaar dat de cumulatiebeperking nog gold, betrof dit 1.237 fysieke eenheden of 3,7% van het totaal fysieke eenheden met een vrijstelling voor een studie of beroepsopleiding. In de eerste 8 maanden van 2022 betrof dit gemiddeld 1.162 fysieke eenheden (4,0% van het totaal). Bij 28% van deze werklozen met een opleidingsvergoeding was de vergoeding hoger dan het toegelaten plafond, waardoor de uitkering werd vermindert. In 2021 werd er gemiddeld 221 EUR per persoon per maand afgehouden van de werkloosheidsuitkering, terwijl dit in de eerste acht maanden van 2022 223 EUR betrof. In meer dan de helft van de gevallen zijn de werklozen met een verminderde uitkering door de cumul met een opleidingsvergoeding samenwonenden.

Door de schrapping van het artikel, bestaat er na de hervorming geen indicatie meer in de data over het al dan niet ontvangen van een opleidingsvergoeding. Hierdoor kan deze hervorming niet verder worden opgevolgd in de periode na de schrapping.

3.1.6

Verlenging van de degressieve fase na een terugkeer uit moederschapsverlof

Vanaf 1 januari 2023 wordt de vergoedingsperiode verlengd met de periode waarin men gedekt is door een moederschapsuitkering wanneer deze geheel of gedeeltelijk buiten een periode van tewerkstelling valt. In totaal zijn er volgens onze huidige telmethode 477 personen teruggekeerd naar de werkloosheid, wiens degressieve fase is verlengt met de duurtijd van een moederschapsuitkering die geheel of gedeeltelijk buiten een periode van tewerkstelling valt. 81% van de gevallen betreft het statuut UVW-WZ na arbeid. Drie vierde van de personen is samenwonende, terwijl 23% gezinshoofd is. Alleenstaanden omvatten slecht 1% van het totaal. De werklozen keren voornamelijk terug naar een fase in de eerste vergoedingsperiode (48%). 33% keert terug naar de 2de vergoedingsperiode en 18% naar de forfaitaire fase.

3.2

Tijdelijke werkloosheid

Vanaf 1 januari 2020 wordt er geen rekening meer gehouden met de gezinstoestand voor het bepalen van de uitkering tijdelijke werkloosheid. De bedragen voor samenwonende en alleenstaande werknemers worden opgetrokken tot het niveau van de gezinshoofden. Het minimumdagbedrag voor alleenstaanden steeg daardoor van 41,89 EUR en voor samenwonenden van 31,10 EUR tot 50,60 EUR (respectievelijk +21% en +63%). Vanaf 1 april 2024 geldt een minimum dagbedrag van 61,00 EUR en een maximum dagbedrag van 77,66 EUR voor alle tijdelijk werklozen, behalve in de gevallen die het motief overmacht betreffen, waar de minima 66,09 EUR en de maxima 84,13 EUR bedragen.

Dit verschil in minima en maxima al naargelang het motief is het resultaat van het verlagen van het vergoedingspercentage voor alle motieven buiten overmacht naar 60% vanaf 1 januari 2024. Voor de tijdelijke werkloosheid omwille van overmacht blijft het vergoedingspercentage van 65% behouden. Tijdens de coronaperiode lag het vergoedingspercentage op 70%. Sinds 1 juli 2022 was dit terug gedaald tot het pre-crisisniveau van 65%. De invloed van deze wijzigingen in het vergoedingspercentage op de minima en maxima zijn terug te vinden in grafiek 3.2.I.

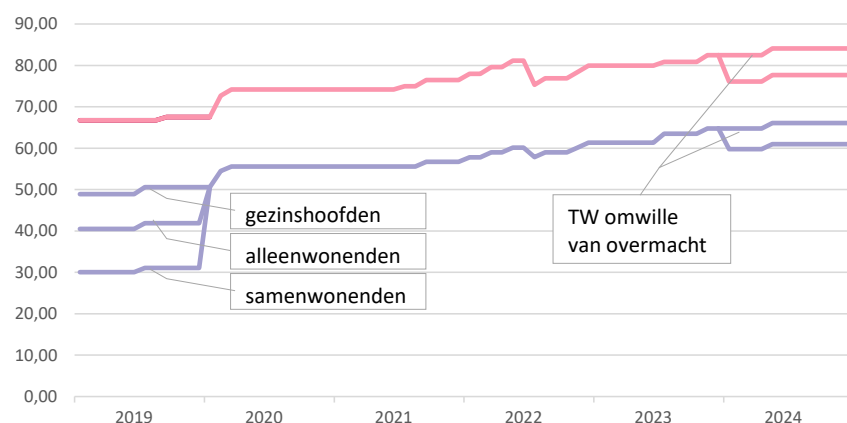
Minimum en maximum brutodagbedragen

Tab. 3.2.I

		december 2019	januari 2020	evolutie 2019- 2020	december 2024	evolutie 2019- 2024
Gezinshoofden	minimum	50,60	50,60	+0,0%	61,00	+20,6%
	maximum	67,52	67,52	+0,0%	77,66	+15,0%
Alleenwonenden	minimum	41,89	50,60	+20,8%	61,00	+45,6%
	maximum	67,52	67,52	+0,0%	77,66	+15,0%
Samenwonenden	minimum	31,10	50,60	+62,7%	61,00	+96,1%
	maximum	67,52	67,52	+0,0%	77,66	+15,0%

Evolutie van de minimum (paars) en maximum (roos) brutodagbedragen

Gra. 3.2.I

3.3

Onderbrekingsuitkeringen

Van 14 juli 2021 tot en met 31 maart 2022 kon een werknemer getroffen door de overstromingen van 14 en 15 juli 2021 met onderbreking tijdelijk inwonen bij familie of vrienden zonder invloed op de gezinscategorie van hemzelf of de personen met wie hij samenwoonde.

Vanaf 1 september 2024 wijzigde de regelgeving voor het vroegtijdig stopzetten van tijdskrediet, loopbaanonderbreking of thematisch verlof. Indien de minimale verlofperiode nog niet is bereikt, verliest men de resterende dagen om de minimumduur te bereiken, maar moet men de al betaalde uitkeringen niet meer terugbetalen aan de RVA (behalve voor tijdskrediet landingsbanen).

3.3.1

Privésector: tijdskrediet

Vanaf 1 juli 2021 is er een verhoging van het bedrag van de onderbrekingsuitkeringen voor het 1/5de tijds-krediet met motief voor alle alleenstaande werknemers die een eenoudergezin vormen ongeacht het opgenomen motief.

Op 15 juli 2021 zijn twee interprofessionele cao's goedgekeurd, die voorzien in de mogelijkheid om, mits voldaan is aan bepaalde voorwaarden, een onderbrekingsuitkering te ontvangen bij een onderbreking tot de helft of met 1/5de vanaf de leeftijd van 55 jaar. De maatregel is mogelijk, met terugwerkende kracht, vanaf 1 januari 2021 en loopt tot en met 30.06.2023. In 2023 zijn er nieuwe cao's afgesloten die deze maatregel verlengen, dit keer tot 30.06.2025.

In februari 2023 zijn er verschillende reglementaire wijzigingen doorgevoerd binnen het tijdskrediet:

1. De verhoogde uitkering bij tijdskrediet einde-loopbaan is geschrapt. Daarnaast is het verhoogde bedrag dat gekoppeld is aan de anciënniteit van minstens 5 jaar bij de werkgever dat was toegekend aan de werknemers in voltijds of halftijds tijdskrediet geschrapt.
2. Voorts zijn er wijzigingen in de reglementering aangebracht, waardoor er meer situaties bestaan waarbij men recht heeft op een onderbreking, maar geen recht op een uitkering. Voor het recht op uitkeringen bij een voltijds tijdskrediet met motief 'zorgen voor zijn kind' gaat de leeftijd van het kind van 8 jaar naar 5 jaar. Indien het kind ouder dan 5 jaar is, maar minder dan 8 jaar, kan men een onderbreking nemen, maar dan zonder uitkering. De leeftijd van 8 jaar blijft behouden voor halftijds of 1/5 tijdskrediet zowel voor het recht op verlof (bij zijn werkgever) als voor het recht op uitkeringen. Daarnaast wordt het recht op uitkeringen verlaagd van 51 maanden naar 48 maanden voor het tijdskrediet 'zorgen voor zijn kind' voor alle vormen (voltijds, halftijds en 1/5), terwijl

het recht op een onderbreking op 51 maanden blijft behouden. De maximumperiode van recht en uitkeringen blijft 51 maanden voor de andere zorgmotieven en 36 maanden voor het motief opleiding. Ten slotte zijn er gewijzigde tewerkstellingsvoorwaarden voor het recht op een voltijdse en halftijdse onderbreking en uitkering. De tewerkstellingsvoorwaarde voor het 1/5 tijdskrediet en de landingsbanen blijft ongewijzigd.

Vanaf 1 juni 2023 wijzigt de anciënniteitsvoorwaarde. De anciënniteitsvoorwaarde gaat van 24 maanden naar 36 maanden om uitkeringen te kunnen krijgen in het kader van een tijdskrediet met motief 'zorgen voor zijn kind' voor alle vormen (voltijds, halftijds en 1/5 tijdskrediet). De werknemer kan dus al recht op verlof (bij zijn werkgever) krijgen vanaf 24 maanden anciënniteit, maar zal pas recht hebben op uitkeringen vanaf 36 maanden anciënniteit. Op 1 juli 2023 zijn de bedragen verhoogd voor het 1/5 tijdskrediet met motief voor alleenstaanden met kinderen ten laste.

In 2022 zagen we een algemene stijging van het aantal intreders in alle regimes tijdskrediet met uitkering door de anticipatie op de reglementaire wijzigingen die uiteindelijk zijn doorgevoerd in 2023. Dit aantal kende in 2023 een daling, die zich sterker doorzet in 2024. Het totaal aantal intreders met een uitkering blijft hoger liggen dan in 2019, door een groter aantal intreders binnen het einde-loopbaanstelsel.

Opvallend is de stijging van het aantal intreders met een onderbreking zonder uitkering: +61,4% op jaar-basis. De aanvragen zonder uitkering betreffen voor 89% het motief 'zorgen voor zijn kind' en een meerderheid wordt ambtshalve toegekend. Dit betekent dat men een aanvraag tot een uitkering heeft gemaakt, maar enkel het recht op een onderbreking heeft toegekend gekregen.

Personen toegetreden tot het stelsel van tijdskrediet⁷

Tab. 3.3.I

		Halftijds, geen verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Halftijds, verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Vermindering 1 /5, geen verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Vermindering 1/5, verhoogde uitkeringen einde loopbaan	Totaal	Totaal (incl. Zonder stelsel uitkeringen)	Totaal (incl. Zonder stelsel zonder uitkeringen)
	Voltijds							
2019	2.699	2.301	981	11.803	3.441	21.225	1.703	22.928
2020	2.710	1.980	1.498	9.700	8.224	24.112	1.121	25.233
2021	2.503	2.248	1.373	10.162	4.394	20.680	1.239	21.919
2022	2.781	2.269	3.017	10.462	11.486	30.015	1.245	31.260
2023	2.277	1.624	2.808	10.950	11.654	29.313	2.038	31.351
2024	2.292	1.243	2.402	10.143	10.815	26.895	3.289	30.184
Evol. 2019 - 2024	-407	-1.058	+1.421	-1.660	+7.374	+5.670	+1.586	+7.256
	-15,1%	-46,0%	+144,9%	-14,1%	+214,3%	+26,7%	+93,1%	+31,6%
Evol. 2023 - 2024	+15	-381	-406	-807	-839	-2.418	+1.251	-1.167
	+0,7%	-23,5%	-14,5%	-7,4%	-7,2%	-8,2%	+61,4%	-3,7%

⁷ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

3.3.2

Publieke sector: loopbaanonderbreking

Vanaf 1 februari 2023 is het verhoogde bedrag afgeschaft, dat gekoppeld was aan de anciënniteit van minstens 5 jaar bij de werkgever en was toegekend aan de werknemers van de autonome overheidsbedrijven in voltijdse of halftijdse loopbaanonderbreking.

Het aantal intreders in het stelsel van loopbaanonderbreking kende een licht dalende trend, die is onderbroken vanaf 2021. Sinds 2022 is er een stijging van het aantal intreders. De stijgende trend blijft aanhouden in 2024, met +5,4% op jaarbasis.

Personen toegetreden tot het stelsel van loopbaanonderbreking⁸

Tab. 3.3.II

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels H. Gewest	Land
2020	1.548	4.624	820	6.992
2021	1.648	5.055	825	7.528
2022	1.865	5.414	861	8.140
2023	1.798	5.567	898	8.263
2024	1.907	5.794	1.007	8.708
Evol. 2020 - 2024	+359	+1.170	+187	+1.716
	+23,2%	+25,3%	+22,8%	+24,5%
Evol. 2023 - 2024	+109	+227	+109	+445
	+6,1%	+4,1%	+12,1%	+5,4%

NB: Intreden in het stelsel van loopbaanonderbreking kan binnen het Vlaamse Gewest enkel voor ambtenaren uit de federale entiteiten.

⁸ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

3.3.3

Focus op het eindeloopbaanstelsel

Sinds 2012 zijn er verschillende wijzigingen doorgevoerd die de leeftijdsvoorwaarden verhogen om het recht op een uitkering eindeloopbaanstelsels binnen tijdskrediet en loopbaanonderbreking te openen.

Recent is er enkel bij tijdskrediet een aanpassing doorgevoerd. Op 15 juli 2021 zijn twee interprofessionele cao's goedgekeurd, die voorzien in de mogelijkheid om, mits voldaan is aan bepaalde voorwaarden, een onderbrekingsuitkering te ontvangen bij een onderbreking tot de helft of met 1/5de vanaf de leeftijd van 55 jaar. De maatregel is mogelijk, met terugwerkende kracht, vanaf 1 januari 2021 en loopt tot en met 30.06.2023. Dankzij nieuwe CAO's is deze maatregel verlengd tot 30.06.2025. Sinds 01.07.2023 hebben ook doelgroepwerknemers die werken in PC327 (maatwerkbedrijven) onder voorwaarden toegang tot het eindeloopbaanstelsel vanaf 55 jaar.

Personen toegetreden tot de eindeloopbaanstelsels loopbaanonderbreking en tijdskrediet⁹

Tab. 3.3.III

	Loopbaanonderbreking			Tijdskrediet			
	55 jaar en ouder			60 jaar en ouder			
	50-54 jaar	ouder	Totaal	50-54 jaar	55-59 jaar	ouder	Totaal
2020	407	1.818	2.225	3	7.147	2.572	9.722
2021	394	2.010	2.404	1	2.523	3.243	5.767
2022	441	2.260	2.701	2	10.052	4.449	14.503
2023	502	2.449	2.951	0	9.860	4.602	14.462
2024	472	2.602	3.074	0	8.033	5.184	13.217
Evol. 2020 - 2024	+65	+784	+849	-3	+886	+2.612	+3.495
	+16,0%	+43,1%	+38,2%	-100,0%	+12,4%	+101,6%	+35,9%
Evol. 2023 - 2024	-30	+153	+123	+0	-1.827	+582	-1.245
	-6,0%	+6,2%	+4,2%	-	-18,5%	+12,6%	-8,6%

Het aantal intreders in het eindeloopbaanstelsel binnen de loopbaanonderbreking kent een stijging op jaarbasis (+4,2%). Bij het tijdskrediet zien we een lichte daling na een grote stijging in 2022. In 2024 zien we een stijging bij de leeftijdsklasse van 60 jaar en ouder (+12,6%). De stijging van het aantal intreders in 2022 is onder andere gerelateerd aan de aangekondigde verstrengingen die in 2023 werden doorgevoerd. Zoals ook al in het verleden is voorgevallen, anticipeert een groep werknemers op mogelijke verstrengingen in de toekomst waardoor ze in de voorafgaande periode beslissen om in te stappen.

⁹ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

3.3.4

Thematische verloven

In de thematische verloven waren de reglementaire wijzigingen over het algemeen minder ingrijpend. Bovendien ging het ook vaker om uitbreidingen in plaats van beperkingen.

Vanaf 1 oktober 2019 is een nieuw thematisch verlof in het leven is geroepen, het verlof voor erkende mantelzorgers. Sinds 1 september 2020 is het na erkenning door het ziekenfonds mogelijk om dit verlof aan te vragen bij de RVA. Vanaf 1 september 2021 wordt de maximumduur verhoogd van de onderbreking per persoon die hulp nodig heeft.

Om de coronacrisis in 2020 door te komen, heeft de federale regering beslist om een nieuwe vorm van ouderschapsverlof in het leven te roepen om ouders te helpen om hun werk en de opvang van hun kinderen te combineren. Deze maatregel was van toepassing in de periode mei t.e.m. september 2020. Dit ouderschapsverlof kon worden opgenomen in een halftijdse onderbreking of een onderbreking met 1/5. Voor een alleenwonende ouder of een ouder van een kind met een handicap was een voltijdse onderbreking eveneens mogelijk vanaf de maand juli.

De uitkering in dit stelsel lag 25 tot 50% hoger dan het bedrag van het gewone ouderschapsverlof. De duurtijd van het corona-ouderschapsverlof werd niet afgetrokken van de maximumduur van het gewone ouderschapsverlof. Een diepgaande analyse van het corona-ouderschapsverlof kan worden teruggevonden in de gelijknamige spotlightpublicatie op de RVA-website (www.rva.be) in de rubriek "Documentatie/publicaties/studies".

Vanaf 1 juli 2021 is er een verhoging van het bedrag van de onderbrekingsuitkeringen voor eenoudergezinnen voor de werknemers uit de privésector om te zorgen voor een kind. In juli 2023 is hetzelfde bedrag nogmaals verhoogd.

Op 1 februari 2023 is het verhoogde bedrag toegerekend aan 50-plussers die een halftijdse, 1/5 of 1/10 loopbaanonderbreking nemen in het kader van een thematisch verlof in alle sectoren afgeschaft.

Personen toegetreden tot de thematische verlopen¹⁰

Tab. 3.3.IV

	Ouderschaps- verlof	Palliatieve zorgen	Medische bijstand	Mantelzorg	Totaal
2019	85.211	2.002	17.877		105.090
2020	126.701	1.779	15.814	10	144.304
2021	76.919	1.952	17.221	475	96.567
2022	94.723	1.892	18.377	614	115.606
2023	97.656	1.931	17.312	657	117.556
2024	101.431	1.853	17.154	656	121.094
Evol. 2019 - 2024	+16.220	-149	-723		+16.004
	+19,0%	-7,4%	-4,0%		+15,2%
Evol. 2023 - 2024	+3.775	-78	-158	-1	+3.538
	+3,9%	-4,0%	-0,9%	-0,2%	+3,0%

Tussen 2019 en 2024 is er voor alle stelsels van thematische verlopen samen een stijging van het aantal intreders met 15,2%. Het ouderschapsverlof is voor heel de periode het belangrijkste stelsel. De kleinste groep zijn de intreders voor mantelzorg.

In 2021 daalt het aantal intreders in het ouderschapsverlof na een sterke stijging in 2020 (onder invloed van het corona-ouderschapsverlof). In 2022 start echter opnieuw een stijgende trend, die zich voortzet in 2024. Voor het verlof voor palliatieve zorgen daalt het aantal intreders met 4,0% en voor medische bijstand daalt het aantal intreders met 0,9%.

¹⁰ Toegetreden = betaling in maand X en geen betaling in maand X-1 tot X-12

3.4

Overige hervormingen

Op 01.09.2022 zijn er enkele nieuwe tewerkstellingsmaatregelen ingevoerd. Langdurig werklozen die worden tewerkgesteld in een knelpuntberoep of in een ander gewest kunnen onder bepaalde voorwaarden gedurende maximaal 3 maanden een uitkering ontvangen die gelijk is aan 25% van de uitkering die hij normaal zou ontvangen als volledig werkloze tijdens de fase 11. Daarnaast kunnen werklozen die tewerkgesteld worden in de zorgsector onder bepaalde voorwaarden gedurende maximaal 3 maanden een uitkering ontvangen die gelijk is aan 25% van de uitkering die hij normaal zou ontvangen als volledig werkloze tijdens de fase 11. Deze laatste maatregel voor de zorgsector eindigde op 31.03.2023.

Sinds het begin van de maatregelen hebben 53 personen uitkeringen voor de zorgsector ontvangen, 49 voor interregionale mobiliteit en 926 voor knelpuntberoepen. Voor de deeltijdse premies betreft het een gemiddelde uitkering van 176,20 EUR per maand, terwijl dit bij de voltijdse premies gemiddeld 379,45 EUR bedraagt.

4

VOLLEDIGE WERKLOOSHEID

4.1

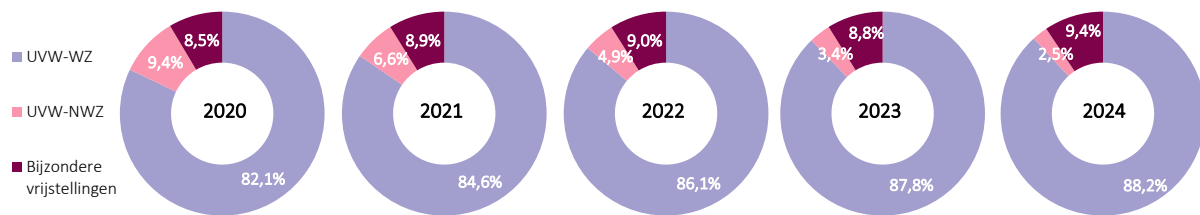
Kerncijfers

De uitkeringsgerechtigde volledig werklozen omvatten werkzoekenden werklozen (UVW-WZ), niet-werkzoekenden werklozen (UVW-NWZ) en werkzoekenden met een bijzondere vrijstelling. Onder de werkzoekenden rekenen wij de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van studies, de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van vrijwillig deeltijdse arbeidsprestaties, de werkzoekende uitkeringsgerechtigden binnen het stelsel voor werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT), de niet-toeleidbare werkzoekenden met een beschermingsuitkering en de kunstwerkers. De groep van de UVW-NWZ bestaat uit de niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van vrijwillig deeltijds werk, de oudere vrijgestelde uitkeringsgerechtigde volledig werklozen toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen die zijn vrijgesteld van inschrijving als werkzoekende (IWZ) omwille van mantelzorg of sociale of familiale moeilijkheden, en de SWT'ers die zijn vrijgesteld van IWZ.

De groep van de werkzoekenden met een bijzondere vrijstelling bestaat uit werkzoekenden met een vrijstelling voor het volgen van een beroepsopleiding in een knelpuntberoep of in een niet knelpuntberoep, werkzoekenden met een vrijstelling voor het hervatten van studies toegekend aan programma's die leiden tot erkende knelpuntberoepen of voor een niet knelpuntberoep en werkzoekenden met een vrijstelling voor PWA- en stadswacht-activiteiten.

Verhoudingen van de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen

Gra. 4.1.I

In 2020 namen de UVW-NWZ nog 9,4% van de totale werkloosheid voor hun rekening (38.881 van de 413.323 UVW). Hun aandeel blijft jaar na jaar afnemen. In 2024 gaat het om nog slechts 2,5% van het totale aantal UVW.

Evolutie van het aantal de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen

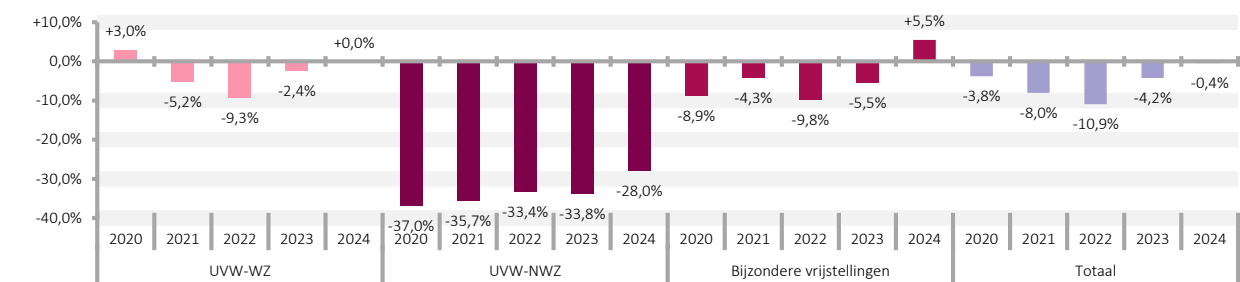
Tab. 4.1.I

	UVW-WZ	UVW-NWZ	Bijzondere vrijstellingen	Totaal	UVW-WZ	UVW-NWZ	Bijzondere vrijstellingen	Totaal
2020	339.266	38.881	35.176	413.323	100	100	100	100
2021	321.502	24.996	33.660	380.159	95	64	96	92
2022	291.694	16.649	30.348	338.692	86	43	86	82
2023	284.786	11.015	28.664	324.465	84	28	81	79
2024	284.859	7.931	30.239	323.029	84	20	86	78
Evol. 2020-2024	-16,0%	-79,6%	-14,0%	-21,8%				

In de periode 2020-2024 zijn de werkzoekende UVW met 16,0% en de niet-werkzoekende UVW met 79,6% afgenomen. De gunstige economische conjunctuur en het effect van de aan deze periode voorafgaande reglementaire wijzigingen hebben in de voorbije vijf jaar geleid tot een daling van het aantal vergoede volledig werklozen (al dan niet werkzoekend) onder de symbolische grens van 300.000 met een gemiddeld maandelijks aantal in 2024 van slechts 292.790. Zelfs als we daar nog de 30.239 werklozen bijtellen die er via een bijzondere vrijstelling naar streven om hun arbeidsmarktpositie te verbeteren, komen we met een totale daling van 21,8% tot werkloosheidscijfers die sinds de tweede oliecrisis nooit gunstiger waren. Merk op dat er weinig evolutie is tussen 2023 en 2024, hetgeen wijst op een verzwakking van de dalende trend.

Evolutie op jaarbasis van het aantal de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen

Gra. 4.1.II

Zowel de evolutie van de UVW-WZ als die van de UVW-NWZ wordt beïnvloed door reglementaire wijzigingen wanneer die de voorwaarden om vrijgesteld te worden van IWZ verstrengen of versoepelen. Als gevolg van die bepalingen functioneren de UVW-WZ en de UVW-NWZ dan als communicerende vaten. Echter, de evolutie van de UVW-WZ (en in mindere mate van de UVW-NWZ) hangt ook in belangrijke mate af van de conjunctuur.

Het aantal UVW-NWZ is de voorbije vijf jaar zeer sterk afgenomen met percentages die jaarlijks boven de 30% uitstijgen, behalve in 2024. Dat is vooral het gevolg van de verstrengde voorwaarden inzake de toekenning van de vrijstelling van IWZ (cf. deel 3.1.4). Ondanks die strengere voorwaarden zien we voor de UVW-WZ, met uitzondering van 2024, eveneens dalingen op jaarbasis. Dat is vooral het gevolg van de gunstige conjunctuur en de demografische evolutie.

In 2020 viel het aantal werkaanbiedingen sterk terug (cf. deel 2.1.1), waardoor de UVW-WZ moeilijker konden uitstromen uit de werkloosheid. Het aantal UVW-WZ begon hierdoor opnieuw te stijgen (+3,0%). Vanaf 2021 werd evenwel opnieuw aangeknoopt met de dalende trend van vóór de coronacrisis.

Met uitzondering van 2024 zien we ook een daling van het aantal werklozen dat er via een bijzondere vrijstelling naar streeft om hun arbeidsmarktpositie te verbeteren.

Het totaal van de UVW-WZ, de UVW-NWZ en de bijzondere vrijstellingen daalt in 2024 op jaarbasis met 0,4% en komt daarmee op een jaargemiddelde van 323.029 fysieke eenheden, het laagste niveau sinds 1977.

4.2

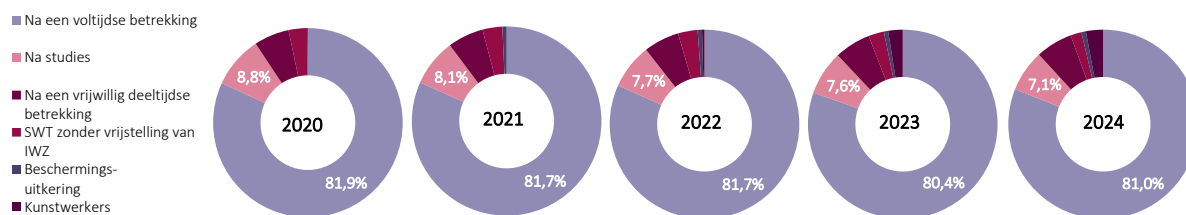
Uitkeringsgerechtigde volledig werkloze werkzoekenden (UVW-WZ)

4.2.1

Volgens subgroep

Verhouding van de subgroepen van de UVW-WZ

Gra. 4.2.1

De maatregelen van de regering om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan hebben gevolgen gehad voor de dienstverlening omdat de onthaaldiensten van de kantoren van de uitbetalingsinstellingen, van de RVA en van de diensten voor arbeidsbemiddeling moesten sluiten. Als gevolg werden bepaalde voorlopige maatregelen ingevoerd. Het gaat onder meer om de verlenging van het basisrecht op inschakelingsuitkeringen van 01.04.2020 t.e.m. 30.09.2021.

In 2024 is het aandeel werkzoekenden die toegelaten zijn tot de werkloosheid o.b.v. studies verder gedaald met 0,5 procentpunt t.o.v. 2023, na dalingen van 0,1% in 2023, 0,4% in 2022 en 0,7% in 2021. Die dalingen werden nog beïnvloed door de beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen, maar worden sinds de coronacrisis afgeremd door de verlenging van dit recht. Hun aandeel binnen de UVW-WZ bedraagt nu nog 7,1%. Het merendeel van de UVW-WZ (81,0%) is nog steeds toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties. De aandelen van de UVW-WZ op basis van vrijwillig deeltijdse arbeidsprestaties en de werkzoekende SWT'ers bedragen ten slotte respectievelijk 6,3% en 1,9%.

Sinds 1 oktober 2020 werd een nieuw statuut gecreëerd. Het gaat om de niet-toeleidbare werkzoekende: de werkzoekende die de bevoegde dienst voor arbeidsbemiddeling identificeert aan de hand van de internationaal erkende screeningstool ICF - International Classification of Functioning, Disability and Health - en erkent als iemand die te maken krijgt met een combinatie van psychologische, medische en sociale factoren die zijn gezondheid en/of zijn sociale of professionele integratie ernstig aantasten, waardoor hij niet in het normale economische circuit of in het kader van al dan niet bezoldigd aangepast of omkaderd werk kan werken.

Het statuut van niet-toeleidbare werkzoekende wordt toegekend voor een periode van twee jaar en is hernieuwbaar met een nieuwe evaluatie door de screeningstool ICF. In 2024 vertegenwoordigen deze niet-toeleidbare uitkeringsgerechtigde werkzoekenden die een beschermingsuitkering genieten 0,8% van de UVW-WZ.

Als gevolg van de hervorming van de regelgeving voor werknemers in de kunstensector is sinds 1 oktober 2022 een nieuw statuut gecreëerd. In 2024 vertegenwoordigen de kunstwerkers 2,9% van de UVW-WZ.

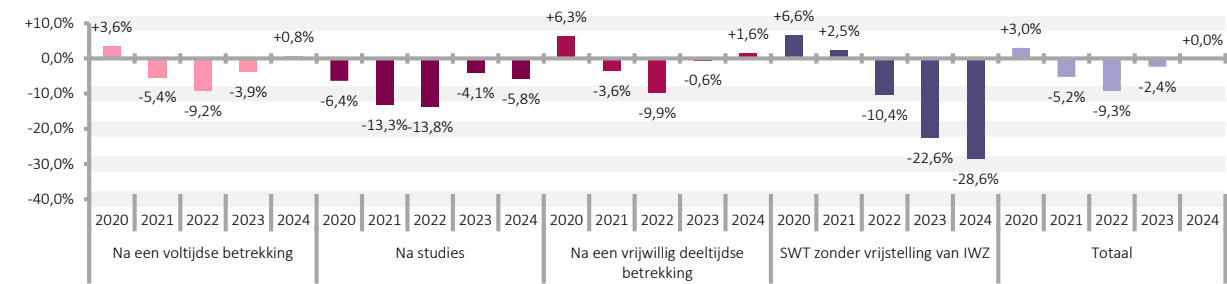
UVW-WZ volgens subgroep

Tab. 4.2.I

	Na een voltijdse betrekking	Na studies	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	SWT zonder vrijstelling van IWZ	Beschermings- uitkering	Kunstwerkers	Totaal	Na een voltijdse betrekking	Na studies	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	SWT zonder vrijstelling van IWZ	Totaal
2020	277.744	30.024	20.359	10.603	536	0	339.266	100	100	100	100	100
2021	262.640	26.041	19.617	10.868	2.336	0	321.502	95	87	96	102	95
2022	238.402	22.448	17.677	9.743	2.192	1.233	291.694	86	75	87	92	86
2023	229.033	21.528	17.568	7.538	2.086	7.033	284.786	82	72	86	71	84
2024	230.844	20.288	17.845	5.385	2.188	8.308	284.859	83	68	88	51	84
Evol. 2020- 2024	-16,9%	-32,4%	-12,3%	-49,2%	+308,0%	-	-16,0%					

Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens subgroep

Gra. 4.2.II

In het algemeen kunnen we stellen dat de stijging in 2020 bij de UVW-WZ na een voltijdse betrekking en bij de UVW-WZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking een éénmalig fenomeen lijkt. In 2021 werd terug aangeknoopt met de tendensen van voor de gezondheids-crisis.

2024 lijkt opnieuw een kantelmoment te vormen : in 2024 zijn de UVW-WZ na een voltijdse betrekking (+0,8%) en de UVW-WZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking (+1,6%) opnieuw in aantal toegenomen op jaarbasis.

Het aantal werkzoekende SWT'ers daalt opnieuw sterk op jaarbasis (-28,6%).

De daling van het aantal UVW-WZ na studies bedraagt 5,8% op jaarbasis.

Op vijf jaar tijd (2020-2024) is het aantal UVW-WZ met 16,0% afgenomen. Het aantal UVW-WZ na voltijdse arbeidsprestaties is met 16,9% afgenomen, ondanks het feit dat de toelatingsvoorwaarden voor de vrijstelling o.b.v. leeftijd of beroepsverleden strenger zijn geworden. Daardoor blijven meer 50-plussers, voor het merendeel toegelaten op basis van voltijdse arbeidsprestaties, werkzoekend (cf. deel 3.1).

De UVW-WZ na studies zijn in die periode met maar liefst 32,4% afgenomen. Deze daling wordt verklaard door de hervormingen van dit statuut in 2012 en 2015, met name de reeds genoemde beperking van het recht op inschakelingsuitkeringen.

Het aantal werkzoekende SWT'ers is sinds 2019 met 49,2% gedaald.

4.2.2

Volgens gewest

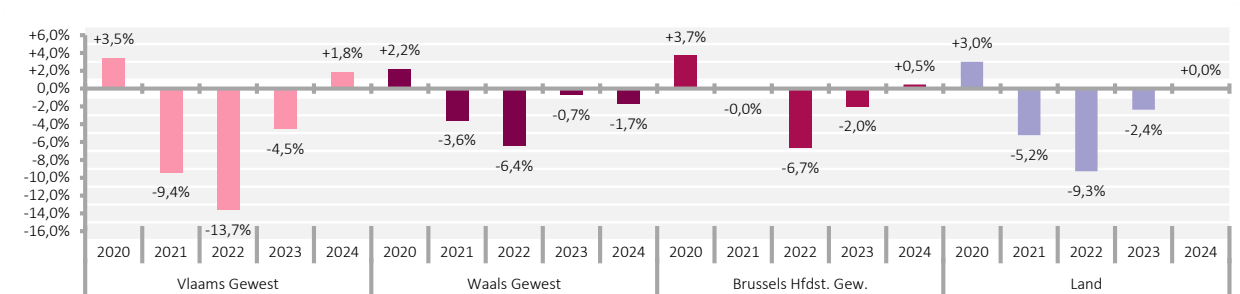
UVW-WZ volgens gewest

Tab. 4.2.II

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2020	136.292	137.086	65.888	339.266	100	100	100	100
2021	123.461	132.178	65.863	321.502	91	96	100	95
2022	106.577	123.665	61.452	291.694	78	90	93	86
2023	101.740	122.824	60.223	284.786	75	90	91	84
2024	103.618	120.735	60.506	284.859	76	88	92	84
Evol. 2020-2024	-24,0%	-11,9%	-8,2%	-16,0%				

Evolutie op jaarbasis van de Uvw-WZ volgens gewest

Gra. 4.2.III

In het Vlaams Gewest is het aantal Uvw-WZ in de periode 2020-2024 met 24,0% afgenomen. In het Waals Gewest en in het Brussel Hoofdstedelijk Gewest is die daling minder uitgesproken met respectievelijk 11,9% en 8,2%.

Op jaarbasis zien we in 2024 andere tendensen. Het aantal Uvw-WZ is in het Vlaams Gewest gestegen (1,8%), net als in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (0,5%). In het Waals Gewest daalde het aantal Uvw-WZ nog verder (-1,7%)

4.2.3

Volgens geslacht

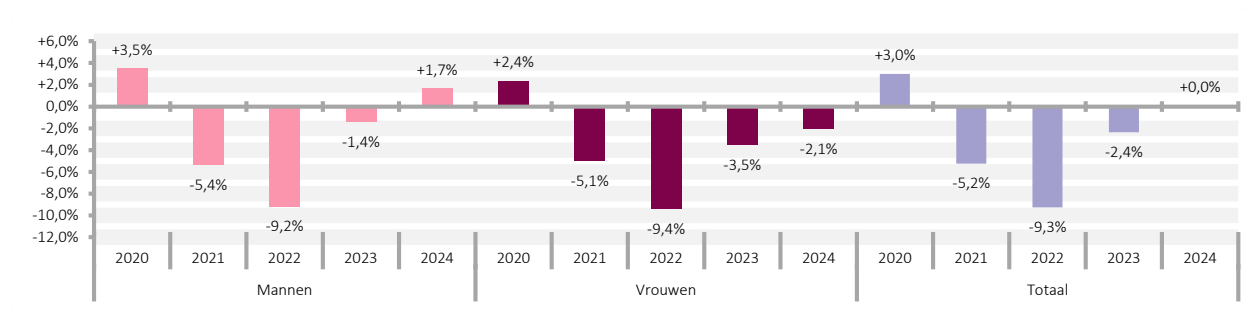
UVW-WZ volgens geslacht

Tab. 4.2.III

	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2020	189.251	150.015	339.266	100	100	100
2021	179.063	142.439	321.502	95	95	95
2022	162.615	129.079	291.694	86	86	86
2023	160.266	124.520	284.786	85	83	84
2024	162.935	121.925	284.859	86	81	84
Evol. 2020-2024	-13,9%	-18,7%	-16,0%			

Evolutie op jaarbasis van de Uvw-WZ volgens geslacht

Gra. 4.2.IV

De werkloosheid kent de laatste vijf jaar bij de mannen (-13,9%) een gelijkaardige evolutie als bij de vrouwen (-18,7%).

Op jaarbasis kennen de mannen een stijging van 1,7% en de vrouwen een daling van 2,1%. Het aandeel mannen is 57,2% en dat van de vrouwen 42,8%.

4.2.4

Volgens leeftijdsklasse

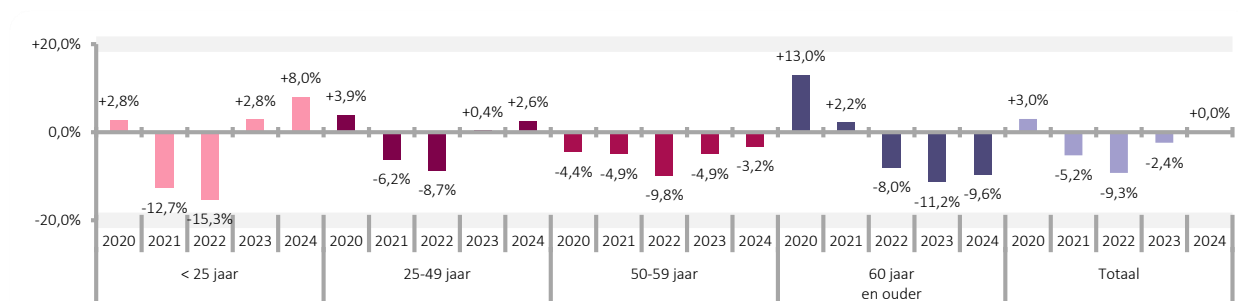
UVW-WZ volgens leeftijdsklasse

Tab. 4.2.IV

	< 25 jaar	25-49 jaar	50-59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal	< 25 jaar	25-49 jaar	50-59 jaar	60 jaar en ouder	Totaal
2020	25.491	192.117	74.230	47.429	339.266	100	100	100	100	100
2021	22.260	180.227	70.566	48.449	321.502	87	94	95	102	95
2022	18.863	164.613	63.658	44.561	291.694	74	86	86	94	86
2023	19.396	165.266	60.565	39.559	284.786	76	86	82	83	84
2024	20.939	169.526	58.614	35.780	284.859	82	88	79	75	84
Evol. 2020-2024	-17,9%	-11,8%	-21,0%	-24,6%	-16,0%					

Evolutie op jaarbasis van de Uvw-WZ volgens leeftijdsklasse

Gra. 4.2.V

De evolutie sinds 2020 van de volledige werkloosheid verschilt sterk naargelang de leeftijdsklasse.

Bij de leeftijdsgroep onder de 25 jaar is het aantal Uvw-WZ gedaald met om en bij de 17,9%. In de leeftijdsgroep van 25 tot 49 jaar zien we een kleinere maar toch nog aanzienlijke daling van 11,8%. De leeftijdsgroepen 50 tot 59 jaar en 60 jaar en ouder zijn de afgelopen vijf jaar ook met 21,0% en 24,6% gedaald.

Deze dalingen zijn hoofdzakelijk het gevolg van de gunstige economische conjunctuur. De daling van de jongerenwerkloosheid (jonger dan 25 jaar) wordt bovendien beïnvloed door de hervormingen van 2012 en 2015.

De kleinere daling bij de 60-plussers is het gevolg van het optrekken van de leeftijd vanaf dewelke de werklozen een vrijstelling kunnen krijgen van inschrijving als werkzoekende. Vanaf 1 januari 2016 werd de leeftijd voor een vrijstelling ieder jaar met 1 jaar verhoogd, tot ze in 2020 op 65 jaar kwam te liggen. Ook het beroepsverleden op basis waarvan men een vrijstelling kan bekomen, werd opgetrokken vanaf 1 januari 2015 (zie ook deel 3.1.4).

Op jaarbasis zijn het aantal Uvw-WZ < 25 jaar (+8,0% of +1.543 eenheden) en het aantal Uvw-WZ van 25 tot 49 jaar (+2,6% of +4.260 eenheden) gestegen. Het aantal Uvw-WZ van 50 tot 59 jaar (-3,2% of -1.951 eenheden) en bij de 60-plussers (-9,6% of -3.779 eenheden) zijn gedaald.

4.2.5

Volgens studieniveau¹¹

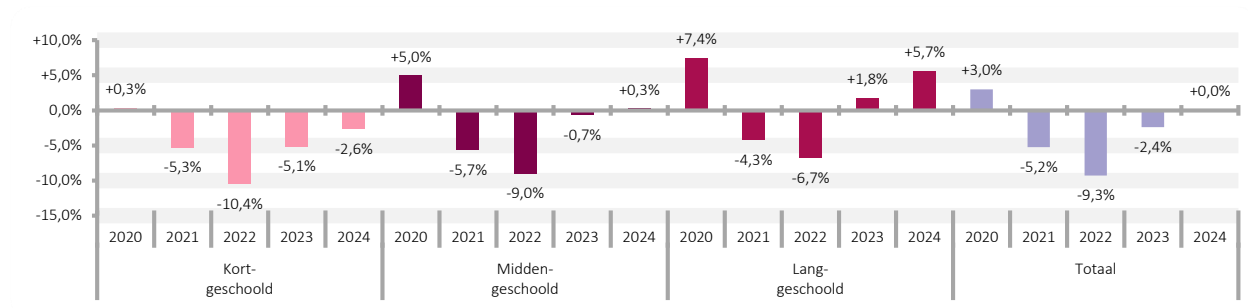
UVW-WZ volgens studieniveau

Tab. 4.2.V

	Kort- geschoold	Midden- geschoold	Lang- geschoold	Totaal	Kort- geschoold	Midden- geschoold	Lang- geschoold	Totaal
2020	162.065	113.536	61.563	339.266	100	100	100	100
2021	153.504	107.117	58.937	321.502	95	94	96	95
2022	137.465	97.482	54.967	291.694	85	86	89	86
2023	130.409	96.789	55.932	284.786	80	85	91	84
2024	126.991	97.069	59.096	284.859	78	85	96	84
Evol. 2020- 2024	-21,6%	-14,5%	-4,0%	-16,0%				

Evolutie op jaarbasis van de Uvw-WZ volgens studieniveau

Gra. 4.2.VI

In de afgelopen vijf jaar is het aantal kortgeschoolde en middengeschoolde Uvw-WZ aanzienlijk gedaald (respectievelijk -21,6% en -14,5%). De daling bij de langgeschoolden is met 4,0% veel beperkter.

In 2024 neemt het aantal Uvw-WZ op jaarbasis bij de kortgeschoolden af met 2,6%. De middengeschoolden en de langgeschoolden daarentegen kennen een stijging van respectievelijk 0,3% en 5,7%.

¹¹ De studieniveaus zijn als volgt gedefinieerd:

- Kortgeschoold: ten hoogste 2de graad van het secundair onderwijs;
- Middengeschoold: 3de graad secundair onderwijs, 4de graad secundair onderwijs, 7de specialisatiejaar, middenstandopleiding of leercontract;
- Langgeschoold: diploma hoger onderwijs.

Het totaal omvat ook de Uvw-WZ waarvan het scholingsniveau onbekend is.

4.2.6 Volgens werkloosheidsduur

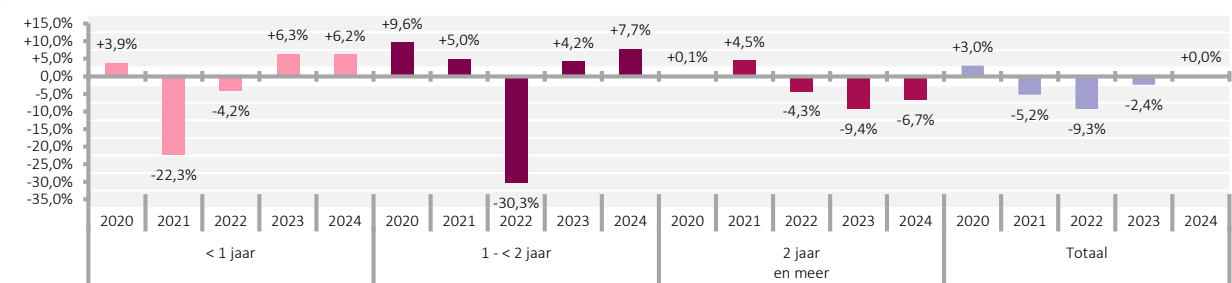
UVW-WZ volgens werkloosheidsduur

Tab. 4.2.VI

	< 1 jaar	1 - < 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal	< 1 jaar	1 - < 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal
2020	124.241	59.252	155.773	339.266	100	100	100	100
2021	96.546	62.205	162.751	321.502	78	105	104	95
2022	92.509	43.364	155.822	291.694	74	73	100	86
2023	98.369	45.180	141.238	284.786	79	76	91	84
2024	104.440	48.652	131.768	284.859	84	82	85	84
Evol. 2020-2024	-15,9%	-17,9%	-15,4%	-16,0%				

Evolutie op jaarbasis van de Uvw-WZ volgens werkloosheidsduur

Gra. 4.2.VII

Het aantal werklozen is de voorbije 5 jaar sterk gedaald, en dit onafhankelijk van hun werkloosheidsduur. De werklozen met een werkloosheidsduur van minder dan een jaar zijn gedaald met 15,9%, en deze met een duur van 1 tot < 2 jaar met 17,9%. De groep met een duur van 2 jaar of meer tenslotte is gedaald met 15,4%.

Uit de variaties op jaarbasis zien we dat de werklozen met een werkloosheidsduur van minder dan een jaar en die met een werkloosheidsduur van 1 tot < 2 jaar in 2024 met respectievelijk 6,2% en 7,7% zijn gestegen.

De werklozen met een werkloosheidsduur van 2 jaar of meer (-6,7%) zagen hun aantal dalen, met een trend die terugkeert naar die van vóór de gezondheidscrisis. De verschuiving van kortdurende werkloosheid (< 1 jaar) naar werkloosheid op middellange termijn (1 - < 2 jaar) heeft zich in 2024 licht herpakt: terwijl de stijging van de kortdurende werkloosheid 6.071 eenheden bedraagt, is er een kleinere stijging van 3.472 eenheden in de werkloosheid op middellange termijn. De verschuiving van middellange naar langdurige werkloosheid (2 jaar en langer) is gestopt, met een daling van 9.470 eenheden in deze laatste klasse, vooral gezien de relatief kleinere omvang van het aantal werklozen met een gemiddelde duur.

4.2.7

Volgens nationaliteit

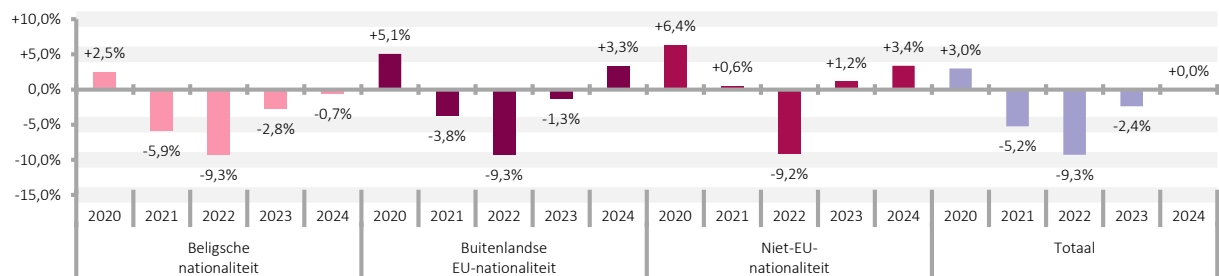
UVW-WZ volgens nationaliteit

Tab. 4.2.VII

	Belgische nationaliteit	Buitenlandse EU- nationaliteit	Niet-EU- nationaliteit	Totaal	Belgische nationaliteit	Buitenlandse EU- nationaliteit	Niet-EU- nationaliteit	Totaal
2020	281.802	33.059	24.405	339.266	100	100	100	100
2021	265.149	31.811	24.543	321.502	94	96	101	95
2022	240.551	28.854	22.289	291.694	85	87	91	86
2023	233.759	28.477	22.549	284.786	83	86	92	84
2024	232.127	29.417	23.315	284.859	82	89	96	84
Evol. 2020- 2024	-17,6%	-11,0%	-4,5%	-16,0%				

Evolutie op jaarbasis van de Uvw-WZ volgens nationaliteit

Gra. 4.2.VIII

In vergelijking met 2020 is het aantal werklozen met de Belgische nationaliteit in 2024 gedaald met 17,6%. Het totale aantal vreemdelingen (EU en niet-EU) is de afgelopen vijf jaar gedaald met 8,2%. Dit is het resultaat van een grotere daling bij niet-Belgische EU-onderdanen met 11,0% en een kleinere daling bij niet-EU-onderdanen met 4,5%.

Op jaarbasis noteren we in 2024 een daling van 0,7% voor de groep Belgische werklozen en een stijging van 3,3% voor de groep vreemdelingen uit de EU en 3,4% voor de groep vreemdelingen van buiten de EU.

4.2.8

Volgens gezinscategorie en uitkeringsfase

UVW-WZ volgens gezinscategorie

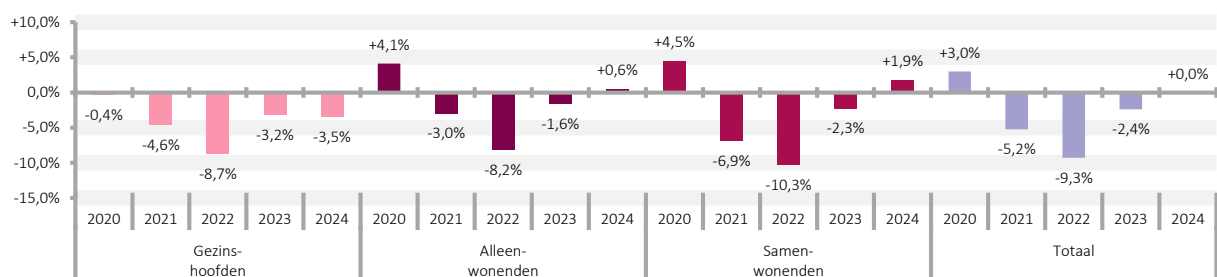
Tab. 4.2.VIII

	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal	Gezins- hoofden	Alleen- wonenden	Samen- wonenden	Totaal
2020	93.253	90.469	155.544	339.266	100	100	100	100
2021	88.923	87.782	144.794	321.502	95	97	93	95
2022	81.198	80.593	129.901	291.694	87	89	84	86
2023	78.575	79.276	126.934	284.786	84	88	82	84
2024	75.854	79.722	129.283	284.859	81	88	83	84
Evol. 2020- 2024	-18,7%	-11,9%	-16,9%	-16,0%				

NB: het totaal omvat ook een klein aantal UVW-WZ met een andere gezinscategorie dan de drie bovenstaande meest gebruikelijke categorieën.

Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens gezinscategorie

Gra. 4.2.IX

In 2024 is er een daling van het aantal UVW-WZ op jaarbasis terug te vinden bij de gezinshoofden (3,5%). We noteren een stijging van 0,6% voor de alleenwonenden en van 1,9% voor de samenwonenden.

In vergelijking met 2020 zien we de grootste daling bij de gezinshoofden (-18,7%) en de kleinste bij de alleenwonenden (-11,9%).

De uitkering die een werkloze krijgt, hangt behalve de gezinscategorie ook af van zijn referentieloon en zijn uitkeringsfase. Hier volgen dan ook nog twee overzichtstabellen met de evolutie van het aantal UVW-WZ volgens gezinscategorie en uitkeringsfase alsook de gemiddelde maandelijkse uitkering. Qua aantal zien we een grote stijging in 2020 en 2021 bij de eerste fase van periode 1 en dit voor alle gezinscategorieën. Dit is het resultaat van de bevrizing van de degressiviteit in het kader van de coronacrisis. Vanaf 2022 keert de trend terug naar die van voor de gezondheidscrisis.

UVW-WZ volgens gezinscategorie en uitkeringsfase

Tab. 4.2.IX

		1ste periode			2de periode						forfait	totaal
		fase 1	fase 2	fase 3	fase A	fase B	fase 21	fase 22	fase 23	fase 24		
Gezinshoofden	2020	7.424	3.330	5.285	11.068	4.402	995	625	325	164	43.105	93.253
	2021	13.700	2.813	3.859	8.821	3.547	770	522	251	116	39.125	88.923
	2022	3.169	4.705	8.507	8.224	4.044	680	425	227	115	36.650	81.198
	2023	3.058	2.796	4.709	7.234	5.588	1.034	406	214	117	39.303	78.575
	2024	3.297	3.001	4.804	6.575	3.587	906	675	286	100	39.671	75.854
Evol. 2020 - 2024		-55,6%	-9,9%	-9,1%	-40,6%	-18,5%	-9,0%	+8,1%	-12,0%	-38,8%	-8,0%	-18,7%
Evol. 2023 - 2024		+7,8%	+7,4%	+2,0%	-9,1%	-35,8%	-12,4%	+66,5%	+33,7%	-14,1%	+0,9%	-3,5%
Alleenwonenden	2020	9.905	4.079	6.329	18.317	4.978	1.176	680	414	208	34.597	90.469
	2021	17.804	3.253	4.454	14.895	3.986	969	588	353	186	32.002	87.782
	2022	4.667	6.268	10.430	13.375	4.506	857	546	324	173	30.803	80.593
	2023	4.755	4.142	6.419	12.295	6.355	1.130	512	292	150	34.254	79.276
	2024	5.280	4.598	6.877	11.240	4.498	1.002	730	361	142	36.025	79.722
Evol. 2020 - 2024		-46,7%	+12,7%	+8,7%	-38,6%	-9,6%	-14,8%	+7,4%	-12,8%	-31,6%	+4,1%	-11,9%
Evol. 2023 - 2024		+11,0%	+11,0%	+7,1%	-8,6%	-29,2%	-11,4%	+42,5%	+23,6%	-5,0%	+5,2%	+0,6%
Samenwonenden	2020	29.980	11.107	15.757	20.751	8.224	1.524	770	435	276	40.653	155.545
	2021	46.642	7.430	9.257	15.643	5.151	1.039	557	312	209	33.362	144.794
	2022	13.509	15.660	23.172	16.740	6.461	944	489	269	158	30.014	129.901
	2023	13.672	10.833	15.244	16.807	11.628	1.555	495	258	146	34.618	126.934
	2024	15.336	12.090	16.589	15.542	8.519	1.689	992	378	123	37.303	129.283
Evol. 2020 - 2024		-48,8%	+8,9%	+5,3%	-25,1%	+3,6%	+10,8%	+28,8%	-13,2%	-55,3%	-8,2%	-16,9%
Evol. 2023 - 2024		+12,2%	+11,6%	+8,8%	-7,5%	-26,7%	+8,6%	+100,6%	+46,4%	-15,8%	+7,8%	+1,9%

Gemiddelde uitkering volgens gezinscategorie en uitkeringsfase

Tab. 4.2.X

		1ste periode			2de periode						forfait	totaal
		fase 1	fase 2	fase 3	fase A	fase B	fase 21	fase 22	fase 23	fase 24		
Gezinshoofden	2020	1.505,3	1.433,9	1.404,9	1.391,6	1.369,7	1.367,5	1.352,6	1.342,9	1.345,3	1.343,1	1.380,5
	2021	1.517,0	1.477,7	1.430,6	1.423,0	1.406,7	1.399,8	1.391,5	1.390,1	1.390,9	1.390,2	1.426,6
	2022	1.661,6	1.563,9	1.589,1	1.568,7	1.569,8	1.545,6	1.544,8	1.540,2	1.546,3	1.545,0	1.564,6
	2023	1.791,1	1.733,1	1.700,3	1.674,8	1.659,7	1.670,4	1.665,5	1.660,2	1.665,3	1.664,0	1.680,8
	2024	1.882,4	1.820,7	1.779,4	1.746,8	1.739,8	1.730,2	1.735,3	1.733,5	1.736,8	1.735,8	1.758,0
Evol. 2020 - 2024		+25,1%	+27,0%	+26,7%	+25,5%	+27,0%	+26,5%	+28,3%	+29,1%	+29,1%	+29,2%	+27,4%
Evol. 2023 - 2024		+5,1%	+5,1%	+4,7%	+4,3%	+4,8%	+3,6%	+4,2%	+4,4%	+4,3%	+4,3%	+4,6%
Alleenwonenden	2020	1.477,2	1.378,3	1.330,2	1.213,0	1.182,3	1.173,9	1.153,3	1.126,3	1.098,0	1.101,7	1.190,5
	2021	1.473,7	1.394,9	1.330,5	1.233,8	1.197,6	1.190,8	1.171,4	1.144,4	1.128,7	1.134,6	1.234,9
	2022	1.603,1	1.467,8	1.471,2	1.353,2	1.326,0	1.303,0	1.277,0	1.255,2	1.249,9	1.252,9	1.332,9
	2023	1.728,0	1.619,7	1.564,5	1.442,6	1.412,8	1.404,5	1.367,4	1.350,7	1.347,2	1.349,9	1.421,8
	2024	1.829,2	1.715,6	1.653,1	1.500,4	1.481,1	1.463,1	1.431,3	1.410,1	1.407,2	1.408,2	1.491,5
Evol. 2020 - 2024		+23,8%	+24,5%	+24,3%	+23,7%	+25,3%	+24,6%	+24,1%	+25,2%	+28,2%	+27,8%	+25,3%
Evol. 2023 - 2024		+5,9%	+5,9%	+5,7%	+4,0%	+4,8%	+4,2%	+4,7%	+4,4%	+4,5%	+4,3%	+4,9%
Samenwonenden	2020	1.501,5	1.390,0	1.333,5	981,1	883,2	836,1	773,2	708,8	638,9	600,8	998,5
	2021	1.497,4	1.401,7	1.320,7	988,5	893,6	841,1	780,3	714,9	650,0	616,2	1.066,4
	2022	1.614,6	1.472,2	1.468,3	1.069,8	993,0	922,0	855,0	783,0	712,6	677,0	1.114,8
	2023	1.738,5	1.615,8	1.550,6	1.109,9	1.042,8	995,5	913,9	835,0	767,6	729,0	1.128,2
	2024	1.834,5	1.708,1	1.637,3	1.150,5	1.089,7	1.026,6	955,6	872,5	798,0	756,8	1.188,1
Evol. 2020 - 2024		+22,2%	+22,9%	+22,8%	+17,3%	+23,4%	+22,8%	+23,6%	+23,1%	+24,9%	+26,0%	+19,0%
Evol. 2023 - 2024		+5,5%	+5,7%	+5,6%	+3,7%	+4,5%	+3,1%	+4,6%	+4,5%	+4,0%	+3,8%	+5,3%

In 2024 zijn alle barema's gestegen ten opzichte van 2023. Deze verhogingen houden verband met de inflatie in 2024.

4.2.9

Volgens mate van arbeidsgeschiktheid

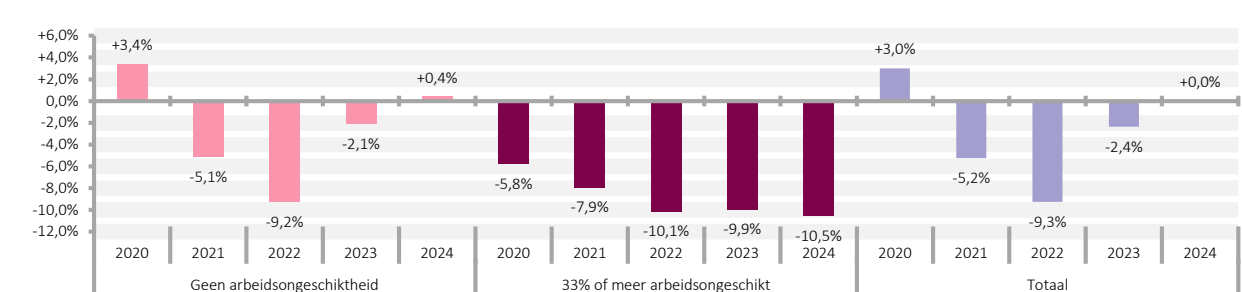
UVW-WZ volgens mate van arbeidsgeschiktheid

Tab. 4.2.XI

	Geen arbeids- ongeschiktheid	33% of meer arbeids- ongeschikt	Totaal	Geen arbeids- ongeschiktheid	33% of meer arbeids- ongeschikt	Totaal
2020	326.443	12.823	339.266	100	100	100
2021	309.698	11.804	321.502	95	92	95
2022	281.086	10.608	291.694	86	83	86
2023	275.233	9.553	284.786	84	75	84
2024	276.313	8.546	284.859	85	67	84
Evol. 2020-2024	-15,4%	-33,4%	-16,0%			

Evolutie op jaarbasis van de Uvw-WZ volgens mate van arbeidsgeschiktheid

Gra. 4.2.X

Sinds het jaar 2020 zien we een daling van de Uvw-WZ zonder arbeidsongeschiktheid met 15,4%. Het aantal Uvw-WZ met minstens 33% arbeidsongeschiktheid is de voorbije vijf jaar met bijna een derde gedaald. Die evolutie wordt voor een groot deel beïnvloed door het feit dat sinds 1 november 2012 de procedure voor de activering van het zoekgedrag naar werk is uitgebreid tot de rechthebbenden op werkloosheidsuitkeringen die een arbeidsongeschiktheid van minstens 33% hebben. Die reglementaire wijziging bracht een daling met zich mee van het aantal aanvragen tot erkenning van gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid, die het vroeger mogelijk maakte om te worden vrijgesteld van die procedure.

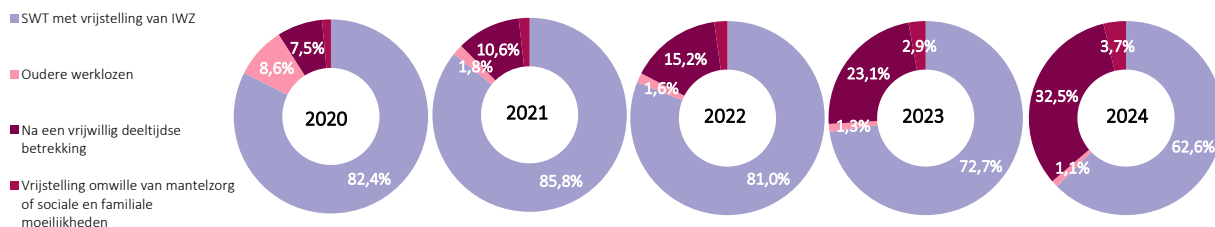
Uit de grafiek met de variaties op jaarbasis blijkt dat de daling van het aantal Uvw-WZ met minstens 33% arbeidsongeschiktheid niet of nauwelijks vertraagd werd door de pandemie

4.3

Uitkeringsgerechtigde volledig werkloze niet-werkzoekenden (UVW-NWZ)

Verhouding van de subgroepen van de UVW-NWZ

Gra. 4.3.I

De niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW-NWZ) bestaan voor een groot deel uit SWT'ers met vrijstelling van inschrijving als werkzoekende. In 2024 vertegenwoordigt hun aandeel 62,6% van de UVW-NWZ. Jaar op jaar neemt het aandeel van de vrijgestelde oudere werklozen na voltijdse arbeidsprestaties af, met een aandeel van 1,1% in 2024, tegen 8,6% in 2020. De UVW-NWZ na een vrijwillig deeltijdse betrekking en mantelzorgers vertegenwoordigen respectievelijk 32,5% en 3,7% van het totale aantal UVW-NWZ in 2024.

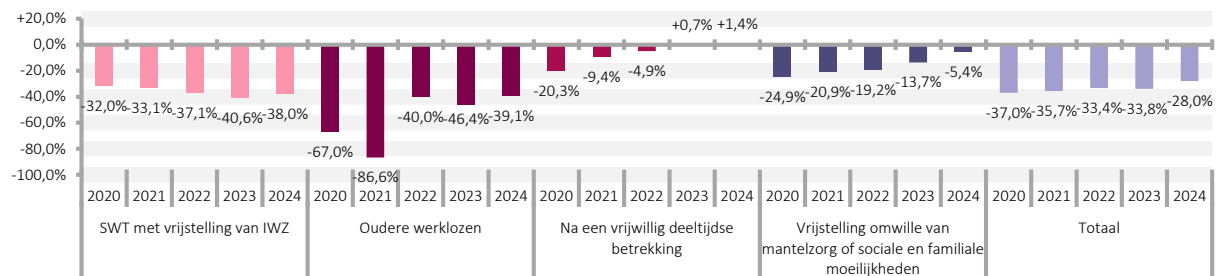
UVW-NWZ volgens subgroep

Tab. 4.3.I

	SWT met vrijstelling van IWZ	Oudere werklozen	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	Vrijstelling omwille van mantelzorg of sociale en familiale moeilijkheden	Totaal	SWT met vrijstelling van IWZ	Oudere werklozen	Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	Vrijstelling omwille van mantelzorg of sociale en familiale moeilijkheden	Totaal
2020	32.033	3.345	2.933	570	38.881	100	100	100	100	100
2021	21.442	448	2.657	450	24.996	67	13	91	79	64
2022	13.490	268	2.527	364	16.649	42	8	86	64	43
2023	8.011	144	2.546	314	11.015	25	4	87	55	28
2024	4.966	88	2.581	297	7.931	16	3	88	52	20
Evol. 2020- 2024	- 84,5%	- 97,4%	- 12,0%	- 47,8%	- 79,6%					

Evolutie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens subgroep

Gra. 4.3.II

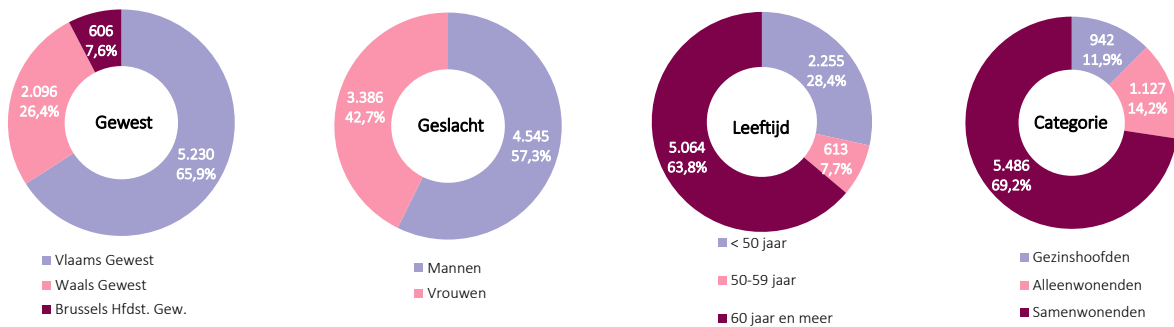
In de voorbije vijf jaar is het aantal UVW-NWZ in alle subcategorieën zeer sterk afgenomen, behalve deze na een vrijwillig deeltijdse betrekking (-12%). Er zijn in 2024 nog slechts 88 oudere werklozen (-97,4%). Ook de niet werkzoekende SWT'ers zijn sterk afgenomen met 84,5%.

Sinds 2020 is het aantal UVW-NWZ dat is vrijgesteld om sociale of familiale redenen of als mantelzorger, gedaald met 47,8%, wat het gevolg is van het feit dat sinds april 2015 alleen nog de vrijstelling voor mantelzorg is toegestaan.

In 2024 bedraagt de daling van het totale aantal UVW-NWZ op jaarbasis 28,0%. De grootste daling op jaarbasis doet zich voor bij de groep vrijgestelde oudere werklozen na voltijdse arbeidsprestaties (-39,1%). Hun aantal neemt versneld af ingevolge de uitstroom van werklozen die nog overgangsmaatregelen konden genieten.

Profiel van de UVW-NWZ

Gra. 4.3.III

Wanneer we de verdeling voor 2024 bekijken volgens de beschreven profielkenmerken, stellen we vast dat 65,9% van de uitkeringsgerechtigden uit het Vlaams Gewest komt, 63,8% 60 jaar en ouder is en 69,2% samenwonend is. De mannen zijn in de meerderheid met een aandeel van 57,3%.

4.4

Bijzondere vrijstellingen

In het kader van de Zesde Staatshervorming werd aan de gewestelijke diensten de bevoegdheid overgedragen om bepaalde vrijstellingen toe te kennen, alsook over bepaalde aspecten van de reglementering rond vrijstellingen. Aangezien de betrokkenen met één van de desbetreffende vrijstellingen betalingen ontvangen in het kader van de werkloosheidsuitkering, blijven deze maatregelen deel uitmaken van de RVA-statistieken.

De stelsels van vrijstellingen voor het volgen van studies, opleidingen en stages werden overgedragen zonder tot nu toe fundamentele wijzigingen te ondergaan. In het Vlaams Gewest werd de regelgeving inzake vrijstellingen weliswaar enigszins aangepast, maar daarbij werd vaak uitgegaan van wat al federaal was voorzien.

Hoewel die materie niet wordt overgedragen, is het in deze context nuttig te vermelden dat vanaf 1 januari 2016 ook de PWA-vrijstelling een belangrijke hervorming kende. Ze werd voortaan beperkt tot de PWA-vrijstellingen beoogd in artikel 79, §4 bis, 2de lid (180 PWA-uren +33% permanente arbeidsongeschiktheid) en artikel 79ter, §5 (activiteit als PVP).

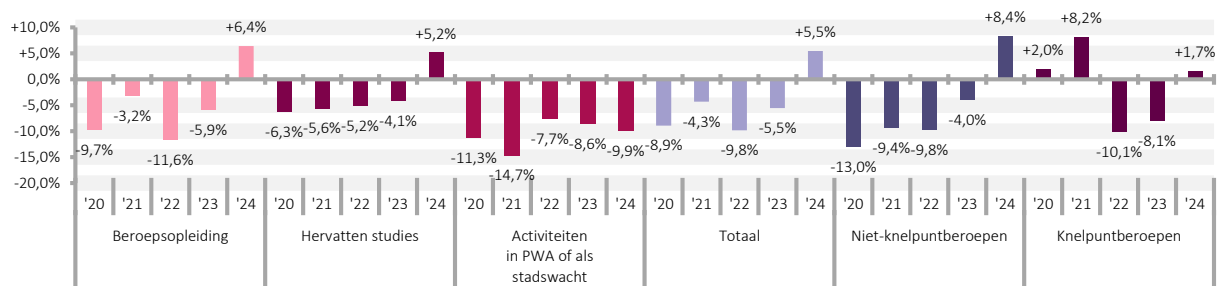
Vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen¹²

Tab. 4.4.I

	Beroepsopleiding			Hervatten studies			Activiteiten in PWA of als stadswacht	Totaal
	Niet-knelpunt-beroepen	Knelpunt-beroepen	Totaal	Niet-knelpunt-beroepen	Knelpunt-beroepen	Totaal		
2020	17.099	7.536	24.636	6.059	3.045	9.104	1.433	35.176
2021	15.550	8.292	23.842	5.438	3.154	8.592	1.222	33.660
2022	13.786	7.282	21.068	5.139	3.009	8.148	1.129	30.348
2023	13.263	6.557	19.820	4.906	2.905	7.811	1.031	28.664
2024	14.685	6.406	21.092	5.003	3.214	8.216	929	30.239
Evol. 2020-2024	-14,1%	-15,0%	-14,4%	-17,4%	+5,5%	-9,7%	-35,2%	-14,0%
2020	100	100	100	100	100	100	100	100
2021	91	110	97	90	104	94	85	96
2022	81	97	86	85	99	90	79	86
2023	78	87	80	81	95	86	72	81
2024	86	85	86	83	106	90	65	86

Evolutie op jaarbasis van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen

Gra. 4.4.I

¹² Het totaal omvat ook het kleine aandeel vrijstellingen voor activiteiten in het buitenland.

In vergelijking met 2020 is het aantal vrijstellingen voor een beroepsopleiding in een knelpuntberoep en in een niet knelpuntberoep in 2024 gedaald met respectievelijk 15,0% en 14,1%. In vergelijking met 2020 is het aantal vrijstellingen voor het hervatten van studies toegekend aan programma's die leiden tot erkende knelpuntberoepen toegenomen met 5,5% en zijn de vrijstellingen niet-knelpuntberoep met 17,4% afgenomen. Vrijstellingen voor activiteiten in PWA of als stadswacht daalden met 35,2%. Het totale aantal vrijstellingen is de afgelopen vijf jaar gedaald met 14,0%.

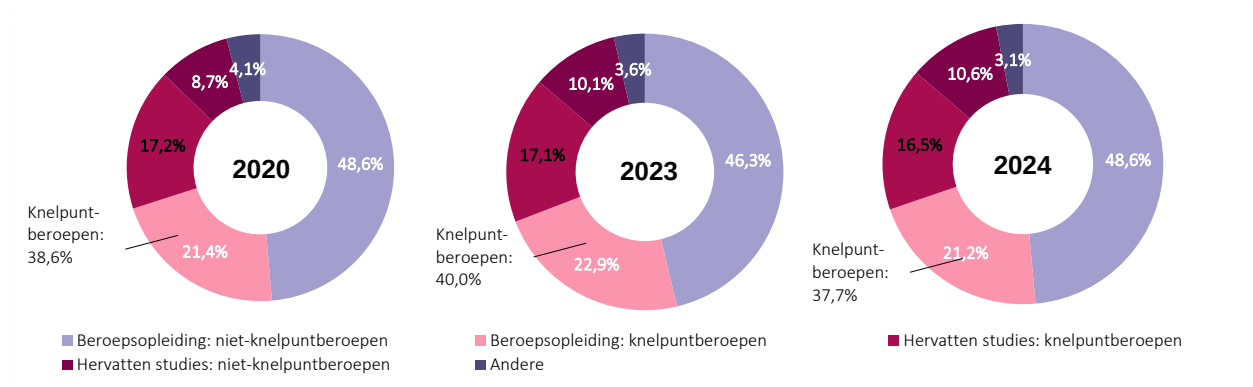
Gemiddeld werden per maand in 2024 30.239 betalingen uitgevoerd voor al deze vrijstellingen. Globaal gezien noteren we in 2024 een stijging met 5,5% ten opzichte van 2023 van het aantal betalingen voor vrijstellingen.

In 2024 wordt meer dan een derde van de vrijstellingen voor een beroepsopleiding en voor het hervatten van studies toegekend aan programma's die leiden tot erkende knelpuntberoepen.

In 2024 bedraagt de stijging van het totale aantal vrijstellingen voor een knelpuntberoep op jaarbasis 1,7%, terwijl dit 8,4% is voor een niet knelpuntberoep. Het totale aantal vrijstellingen voor beroepsopleidingen is gestegen met 6,4% en het totale aantal vrijstellingen voor het hervatten van studies is gestegen met 5,2%.

Verhoudingen van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen

Gra. 4.4.II

Verdeling van de vrijstellingen in het kader van opleidingen volgens stelsel: aantal betalingen (gemiddeld per maand) en aantal verschillende personen (jaartotaal)

Tab. 4.4.II

	Aantal betalingen (maandelijks gemiddelde)				Aantal verschillende personen			
	Brussels				Brussels			
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Hfdst. Gewest	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Hfdst. Gewest	Land
Beroepsopleiding	10.479	8.768	1.845	21.091	24.566	23.733	4.464	52.763
Studies met volledig leerplan voor een knelpuntberoep	304	1.146	273	1.723	511	1.731	435	2.677
Studies met volledig leerplan, niet voor een knelpuntberoep	222	319	328	868	358	491	482	1.331
Studies aanvaard door de RTD	2	1.761	0	1.763	2	3.409	2	3.413
Opleiding in het kader van een individueel actieplan	210	538	802	1.549	479	932	1.411	2.822
Middenstandsopleiding	44	11	190	245	105	29	313	447
Overeenkomst met activiteitencoöperatie als kandidaat-	128	16	140	285	241	42	267	550
Alternerende opleiding	11	977	13	1.001	23	1.552	16	1.591
Opleidingen "entreprise / atelier de formation"	1	750	0	751	1	1.225	1	1.227
Opleiding of stage in het buitenland	0	12	18	30	0	49	46	95
Totaal	11.401	14.298	3.609	29.308	26.286	33.193	7.437	66.916

De betalingen voor vrijstellingen voor het volgen van opleidingen vertegenwoordigen in 2024 96,9% van alle betalingen voor vrijstellingen. In 2024 is het aandeel vrijstellingen voor een beroepsopleiding in een knelpuntberoep gestegen met 2,3 procentpunt t.o.v. 2023, na een daling van 2,3 procentpunt ten opzichte van 2020. Dit is tegengesteld aan de trend voor vrijstellingen voor een beroepsopleiding in een niet knelpuntberoep, die afnemen met 0,6 procentpunt t.o.v. 2023 na te zijn gedaald met 0,1 procentpunt ten opzichte van 2020. De aandelen van vrijstellingen voor het hervatten van studies toegekend aan programma's die leiden tot erkende knelpuntberoepen of niet knelpuntberoep bedragen ten slotte respectievelijk 16,5% en 10,6%. Deze cijfers zijn stabiel ten opzichte van 2023.

In 2024 werden in die stelsels 66.916 verschillende personen met een vrijstelling voor het volgen van een opleiding vergoed. De betrokken werklozen volgden in de loop van het jaar m.a.w. gemiddeld gedurende ca. 5 maanden een opleiding. Het aantal personen met een vrijstelling voor het volgen van een opleiding is hoger in het Waals dan in het Vlaams Gewest.

4.5

Niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden

NVNW-WZ volgens inschrijvingsvorm

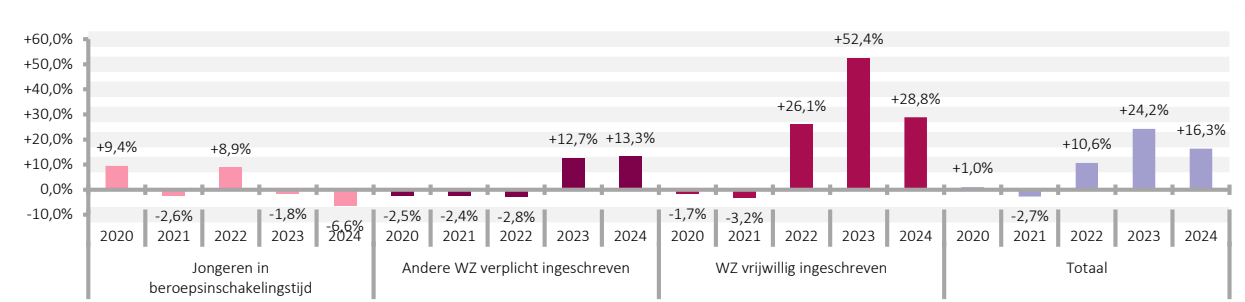
Tab. 4.5.I

	Jongeren in beroeps- inschakelings- tijd	Andere WZ verplicht ingeschreven	WZ vrijwillig ingeschreven	Totaal	Jongeren in beroeps- inschakelings- tijd	Andere WZ verplicht ingeschreven	WZ vrijwillig ingeschreven	Totaal
2020	48.573	60.570	58.209	167.352	100	100	100	100
2021	47.302	59.126	56.336	162.763	97	98	97	97
2022	51.528	57.480	71.018	180.026	106	95	122	108
2023	50.581	64.786	108.215	223.582	104	107	186	134
2024	47.259	73.413	139.415	260.086	97	121	240	155
Evol. 2020- 2024	- 2,7%	+ 21,2%	+ 139,5%	+ 55,4%				

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Evolutie op jaarbasis van de NVNW-WZ volgens inschrijvingsvorm

Gra. 4.5.I

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Volledigheidshalve dient hier te worden vermeld dat niet alle werkzoekenden worden vergoed door de RVA in het kader van de werkloosheidsverzekering. Daarnaast bestaat het totale aantal werkzoekenden enerzijds uit werkende werkzoekenden (die hierna buiten beschouwing worden gelaten), en anderzijds uit niet-werkende werkzoekenden die niet vergoed worden in het kader van de werkloosheidsverzekering. Tabel 4.5.I bevat gegevens over deze niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden; die gegevens worden verzameld door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en samengebracht door de RVA.

De groep niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden bestaat uit jongeren in beroepsinschakelingstijd, alsook uit niet-werkende werkzoekenden die verplicht of vrijwillig ingeschreven zijn. Onder de verplicht ingeschreven bevinden zich de gesanctioneerde werklozen, de werkzoekenden ten laste van het OCMW en de werkzoekenden die door de FOD Sociale Zekerheid erkend zijn als mindervalide.

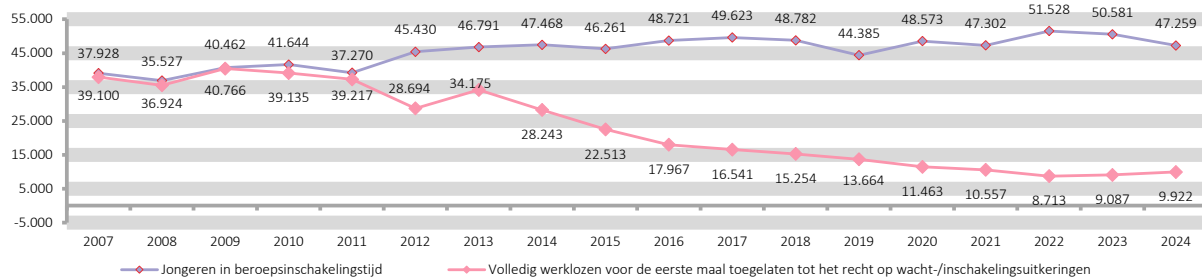
Bij de vrijwillig ingeschreven werkzoekenden vinden we heel wat niet-werkende werkzoekenden terug met een vreemde nationaliteit, die zich inschrijven om toegang te hebben tot de Belgische arbeidsmarkt, maar die (nog) geen recht hebben op werkloosheidsuitkeringen.

In 2024 zien we een stijging van het aantal NVNW-WZ (+16,3% op jaarbasis). Na een stijging van het aantal jongeren in de beroepsinschakelingstijd in 2022 (+8,9% op jaarbasis) worden in 2023 en 2024 dalingen genoteerd. Het aantal verplicht ingeschreven werkzoekenden steeg op jaarbasis met 13,3%. Het aantal vrijwillig ingeschreven werkloze werkzoekenden steeg met 28,8%. Deze sterke stijging wordt gedeeltelijk verklaard door de komst van veel Oekraïners die de oorlog ontvluchten en werk zoeken in België (zie deel 2.3.2). Voorts voegt de FOREM vanaf december 2021, ingevolge een wijziging van het koninklijk besluit betreffende de regeling van de werkloosheid ten aanzien van ontslagen werknemers, werkzoekenden in de opzeggingstermijn met een ontslagvergoeding toe aan de groep van de vrijwillig ingeschreven werkzoekenden.

Het aantal NVNW-WZ is in 2024 gestegen tot 260.086 personen gemiddeld per maand.

Evolutie van het aantal BIT en het aantal UVW voor de eerste maal toegelaten tot het recht op wacht-/inschakelingsuitkeringen

Gra. 4.5.II

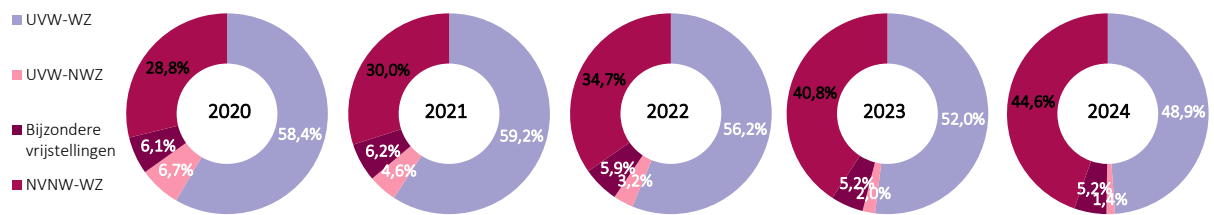
Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Grafiek 4.5.II vergelijkt de evolutie van het aantal jongeren in beroepsinschakelingstijd met de evolutie van jonge volledig werklozen voor de eerste maal toegelaten tot het recht op wacht-/inschakelingsuitkeringen. Tijdens de periode 2007-2011 bleef het aantal jongeren in beide groepen zeer dicht bij elkaar, rond de 40.000 eenheden. Daarna stijgt het aantal jongeren in beroepsinschakelingstijd licht maar gestaag tot boven de 50.000 eenheden vanaf 2022. Het aantal jonge volledig werklozen voor de eerste maal toegelaten tot het recht op inschakelingsuitkeringen neemt daarentegen sterk af tot 9.922 eenheden vanaf 2024.

Deze ontwikkeling wordt verklaard door enkele regelgevende veranderingen in het stelsel van uitkeringen voor jongeren die hun studie hebben afgerond. Deze veranderingen hebben tot doel de toegangsvoorwaarden te verstrengen en de duur van het recht op inschakelingsuitkeringen te beperken. Vanaf 1 januari 2012 moeten jongeren die hun studie hebben afgerond, ongeacht hun leeftijd, een beroepsinschakelingstijd van 310 dagen voltooiën voordat zij recht hebben op inschakelingsuitkeringen. Daarna worden de inschakelingsuitkeringen toegekend voor een maximale periode van 36 maanden, verlengbaar onder bepaalde voorwaarden. Vanaf 1 september 2015 gelden er aanvullende voorwaarden voor jongeren jonger dan 21 jaar op het moment van hun uitkeringsaanvraag, zoals het voortzetten van de studie, doorlopen van de beroepsinschakelingstijd, positieve evaluaties van de zoektocht naar werk en het behalen van een gespecificeerd diploma of certificaat, om recht te hebben op uitkeringen.

Verhouding van de subgroepen van de UVW en van de NVNW-WZ

Gra. 4.5.III

Bron: gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en berekeningen RVA

Vergeleken met 2020 is het aandeel niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden (NVNW-WZ) sterk gestegen, van 28,8% naar 44,6% in 2024. Deze sterke stijging wordt grotendeels verklaard door de komst van veel Oekraïners die de oorlog ontvluchten en werk zoeken in België. Het aandeel vergoede volledig werklozen (al dan niet werkzoekend) daalt van 65,1% in 2020 naar 50,2% in 2024. Het effect van de aan deze periode voorafgaande reglementaire wijzigingen hebben ook bijgedragen aan deze trend naar een daling van het aandeel werklozen met een uitkering en een stijging van het aandeel werklozen zonder uitkering.

4.6

Evolutie van de gemiddelde uitkering (UVW)

Gemiddelde maandelijkse uitkering van UVW volgens subgroep (in lopende prijzen)

Tab. 4.6.I

	2020	2021	2022	2023	2024	Evol. 2020 - 2024	Evol. 2023 - 2024
UVW-WZ	1.158,25	1.214,84	1.303,45	1.366,74	1.429,46	+23,4%	+4,6%
Na een voltijdse betrekking	1.189,59	1.249,91	1.334,46	1.392,60	1.458,29	+22,6%	+4,7%
<i>waarvan gezinshoofden</i>	1.388,88	1.435,30	1.571,87	1.685,74	1.761,26	+26,8%	+4,5%
<i>waarvan alleenwonenden</i>	1.207,46	1.251,93	1.346,01	1.427,96	1.496,97	+24,0%	+4,8%
<i>waarvan samenwonenden</i>	1.039,39	1.116,11	1.153,40	1.151,04	1.219,76	+17,4%	+6,0%
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	1.069,26	1.140,05	1.209,69	1.246,83	1.300,88	+21,7%	+4,3%
Na studies	834,58	858,38	953,49	1.018,61	1.038,48	+24,4%	+2,0%
Kunstwerkers				1.674,40	1.748,22		+4,4%
SWT zonder vrijstelling van IWZ	1.373,24	1.390,61	1.506,33	1.603,48	1.672,02	+21,8%	+4,3%
Beschermingsuitkering		821,63	922,16	1.012,14	1.053,70		+4,1%
UVW-NWZ	1.331,12	1.355,84	1.453,50	1.513,77	1.533,13	+15,2%	+1,3%
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	1.053,58	1.160,88	1.258,54	1.297,13	1.340,12	+27,2%	+3,3%
Vrijgestelde ouderen	1.191,46	1.332,59	1.429,59	1.456,08	1.517,77	+27,4%	+4,2%
Vrijstelling om soc. of fam. redenen of mantelzorg	288,14	290,71	317,21	346,80	363,84	+26,3%	+4,9%
SWT met vrijstelling van IWZ	1.380,09	1.393,59	1.506,57	1.602,09	1.663,05	+20,5%	+3,8%

NB: de gemiddelde uitkering wordt berekend als de som van de bedragen gedeeld door het aantal budgettaire eenheden.

De gemiddelde maandelijkse uitkering in 2024 bedroeg 1.429,46 EUR bij de werkzoekenden en 1.533,13 EUR bij de niet-werkzoekenden. Er zijn echter grote verschillen naargelang het statuut en naargelang de gezinscategorie. Zo bedroeg de gemiddelde uitkering voor werkzoekende volledig werkloze gezinshoofden na een voltijdse betrekking 1.761,26 EUR, terwijl die van samenwonenden slecht 1.219,76 EUR bedroeg. De laagste gemiddelde uitkering situeert zich bij de mantelzorgers (363,84 EUR), hoge gemiddelde uitkeringen zijn voorzien bij het statuut voor de kunstwerkers (1.748,22 EUR) en voor het stelsel van SWT (respectievelijk 1.672,02 EUR bij de werkzoekenden en 1.663,05 EUR bij de niet-werkzoekenden).

We stellen sinds 2020 vast dat de stijging van de uitkeringen van de UVW-WZ na arbeidsprestaties groter is dan in voorgaande jaren. Deze vaststelling kan in het begin worden verklaard door de bevrozing van de degressiviteit die werd toegepast als onderdeel van de ondersteunende maatregelen tijdens de gezondheidscrisis, alsook door de uitvoering van de welvaartsaanpassingen. In 2022 vonden door de recordinflatie ook zes indexeringen plaats, die dit fenomeen nog hebben geaccentueerd. In 2023 heeft slechts één indexering plaatsgevonden in november, en er waren welvaartsaanpassingen op 1 januari en 1 juli 2023. In 2024 heeft slechts één indexering plaatsgevonden in mei, maar door de welvaartsaanpassingen op 1 juli 2023 en de indexering van november 2023 blijft de algemene stijging van de bedragen relatief aanzienlijk. Hoewel het verschil sinds 2021 afneemt, blijven de meeste van deze bedragen lager dan de armoededrempels (Statbel, 2025).

Tijdens de periode 2020-2024 steeg de gemiddelde maandelijkse uitkering zowel bij de werkzoekenden als bij de niet-werkzoekenden met respectievelijk +23,4% en +15,2%. Hierbij moet men rekening houden met het feit dat die bedragen in lopende prijzen worden uitgedrukt, m.a.w. ze zijn niet gecorrigeerd voor de inflatie. In constante prijzen (cf. tabel 4.6.II) zou de gemiddelde uitkering van de UVW-WZ op jaarbasis licht zijn gestegen (+0,3%), maar ten opzichte van 2020 is ze wel gedaald (-0,2%). Bij de UVW-NWZ zien we dat door de omzetting naar constante prijzen, de gemiddelde uitkering is gedaald op jaarbasis (-2,9%) als ook in de periode van 5 jaar (-6,8%).

Ten slotte is ook het gemiddelde profiel van de uitkeringsgroepen een belangrijke factor bij het berekenen van de gemiddelde uitkering. Wanneer een bepaalde groep aan uitkeringsgerechtigden toeneemt of afneemt, beïnvloedt dit het resultaat afhankelijk van of de betreffende groep gekenmerkt wordt door een gemiddeld hoge toewijzing of niet. In 2024 is de verhouding tussen de verschillende categorieën begunstigden bij de UVW-WZ weinig veranderd en dit beïnvloedt dan ook niet wezenlijk de kortetermijnevolutie van het gemiddelde uitkeringsbedrag. Daarentegen is bij de UVW-NWZ de proportie vrijgestelde ouderen werklozen sterk gedaald (zie hoofdstuk 4.3), wat de gemiddelde uitkering van de hele groep aanzienlijk naar beneden heeft getrokken.

Gemiddelde maandelijkse uitkering van UVW volgens subgroep (in constante prijzen)

Tab. 4.6.II

	2020	2021	2022	2023	2024	Evol. 2020 - 2024	Evol. 2023 - 2024
UVW-WZ	1.158,25	1.202,72	1.186,09	1.153,08	1.156,16	-0,2%	+0,3%
Na een voltijdse betrekking	1.189,59	1.237,44	1.214,31	1.174,90	1.179,48	-0,9%	+0,4%
<i>waarvan gezinshoofden</i>	1.388,88	1.420,98	1.430,35	1.422,22	1.424,52	+2,6%	+0,2%
<i>waarvan alleenwonenden</i>	1.207,46	1.239,44	1.224,82	1.204,73	1.210,76	+0,3%	+0,5%
<i>waarvan samenwonenden</i>	1.039,39	1.104,98	1.049,55	971,10	986,55	-5,1%	+1,6%
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	1.069,26	1.128,68	1.100,78	1.051,92	1.052,16	-1,6%	+0,0%
Na studies	834,58	849,82	867,64	859,38	839,93	+0,6%	-2,3%
Kunstwerkers				1.412,65	1.413,98		+0,1%
SWT zonder vrijstelling van IWZ	1.373,24	1.376,74	1.370,71	1.352,82	1.352,34	-1,5%	-0,0%
Beschermingsuitkering			839,13	853,92	852,24		-0,2%
UVW-NWZ	1.331,12	1.342,32	1.322,64	1.277,13	1.240,01	-6,8%	-2,9%
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	1.053,58	1.149,30	1.145,23	1.094,36	1.083,90	+2,9%	-1,0%
Vrijgestelde ouderen	1.191,46	1.319,30	1.300,88	1.228,46	1.227,59	+3,0%	-0,1%
Vrijstelling om soc. of fam. redenen of mantelzorg	288,14	287,81	288,65	292,59	294,28	+2,1%	+0,6%
SWT met vrijstelling van IWZ	1.380,09	1.379,69	1.370,93	1.351,64	1.345,09	-2,5%	-0,5%

4.7

Werkloosheidsgraad per kantoor (UVW-WZ)

Werkloosheidsgraad per kantoor in 2020 en 2024

Tab. 4.7.I

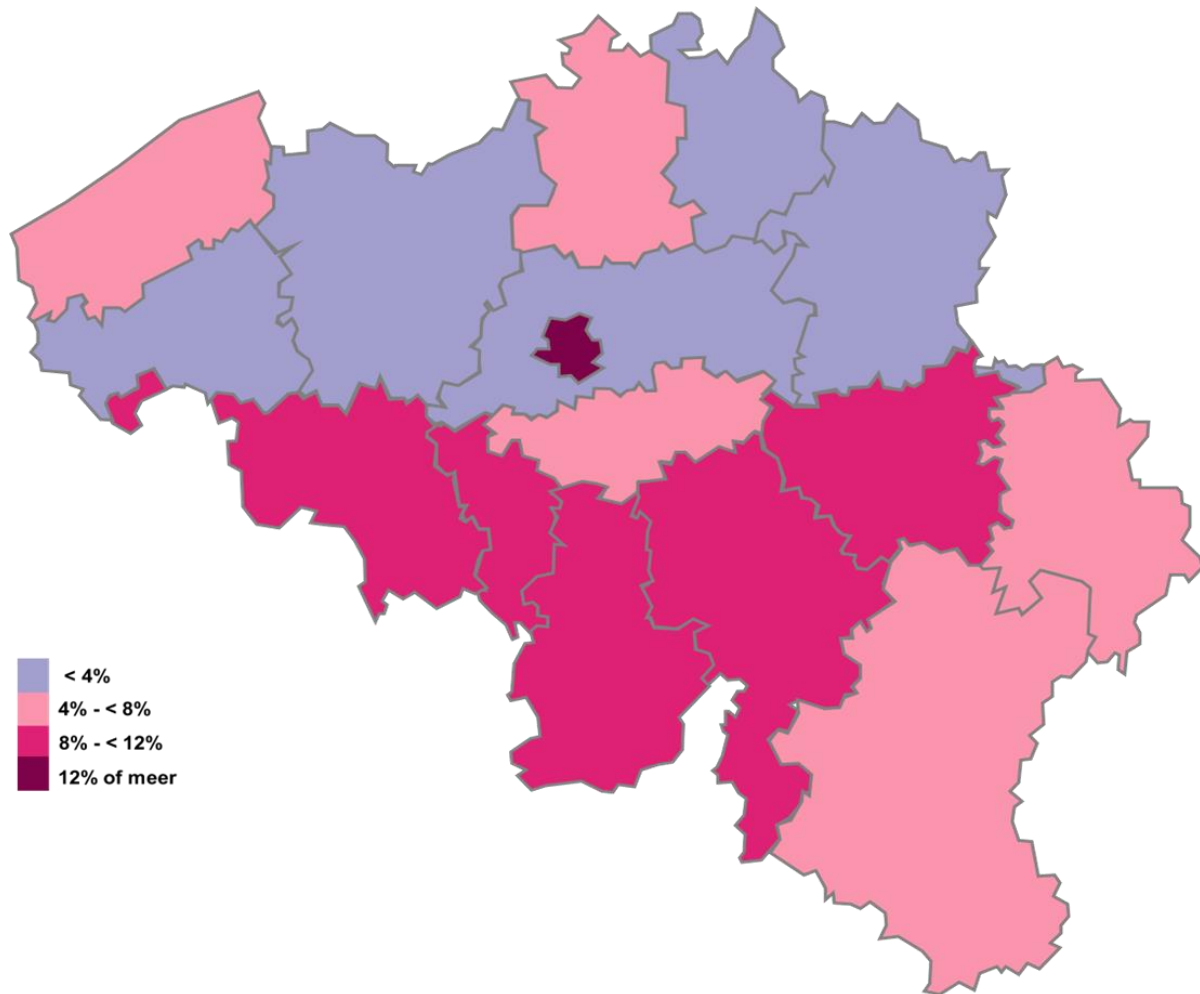
	2020	2024	Evol. 2020 - 2024
Kortrijk	3,9	2,6	-1,3
Leuven	4,4	3,1	-1,3
Gent	4,8	3,5	-1,3
Turnhout	5,1	3,6	-1,5
Hasselt	5,8	3,8	-2,0
Brugge	6,7	4,6	-2,1
Antwerpen	7,6	5,6	-2,0
Aarlen	7,3	6,1	-1,2
Nijvel	9,3	7,4	-1,9
Verviers	9,3	7,7	-1,6
Namen	10,2	8,3	-1,9
Bergen	11,8	9,8	-2,0
La Louvière	12,9	10,6	-2,3
Luik	13,1	10,9	-2,2
Charleroi	14,3	11,6	-2,7
Brussel	16,7	14,2	-2,5
Land	+8,3	+6,5	-1,8

Tabel 4.7.I geeft de werkloosheidsgraad per kantoor weer, berekend door het aantal UVW-WZ in de maand juni van 2020 en 2024 te delen door het aantal tegen werkloosheid verzekerden op 30 juni van respectievelijk de jaren 2020 en 2023. De berekeningen werden door de RVA gemaakt op basis van RVA-gegevens over de UVW-WZ en RSZ-gegevens over de werknemers en RIZIV-gegevens over de grensarbeiders.

Van 2020 tot 2024 laten alle kantoren een daling van hun werkloosheidsgraad noteren. De grootste daling betreft de kantoor Charleroi (-2,7% werkloosheid), gevolgd door Brussel (-2,5%). Grafiek 4.7.I biedt een geografische weergave van die werkloosheidsgraden.

Kaart – Werkloosheidsgraad per kantoor in 2024

Gra. 4.7.1

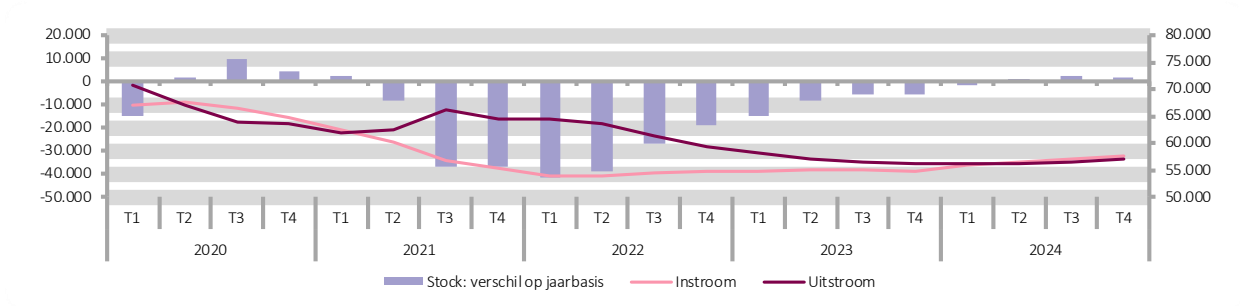
De kaart laat zien dat de werkloosheidsgraden in België geografisch heel verschillend zijn. De meeste Vlaamse kantoren hebben een werkloosheidsgraad lager dan 4%. Twee Vlaamse kantoren (Brugge en Antwerpen) en drie kantoren in het Waals Gewest (Nijvel, Verviers en Aarlen) registreren een werkloosheidsgraad tussen 4% en 8%. De werkloosheidsgraad overschrijdt de 8% in de kantoren van Charleroi, Luik en La Louvière. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ligt de werkloosheidsgraad hoger dan 12%.

4.8 Dynamische evolutie van de UVW-WZ

4.8.1 Evolutie van de in- en uitstromen

Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ vergeleken met de in- en uitstroom

Gra. 4.8.1

NB: De grafiek geeft de variatie op jaarbasis weer van het aantal verschillende personen in de groep van de UVW-WZ in indieningsmaanden.

Grafiek 4.8.I vergelijkt de variatie van het aantal verschillende personen in de groep van de UVW-WZ met de evolutie van de in- en uitstromen (glijdende jaargemiddelden) in de loop van de periode 2020-2024. Een instroom wordt als dusdanig geteld indien een UVW-WZ in een trimester gedurende 1 van de 3 indieningsmaanden een betaling ontving, maar geen betaling kreeg in het daaraan voorafgaande trimester. Omgekeerd tellen we een uitstroom indien een UVW-WZ gedurende geen van de 3 indieningsmaanden van een trimester een betaling ontving, maar het daaraan voorafgaande trimester wel minstens 1 betaling kreeg. Bijgevolg stemt de stock van een trimester overeen met de som van de blijvers en de instromers, en verwijst deze dus naar de UVW-WZ die in dat trimester een betaling ontvingen.

De instroom en uitstroom evolueren in het kielzog van de economische conjunctuur, waardoor een hogere instroom meestal gepaard gaat met een lagere uitstroom en omgekeerd.

We zien een dalende trend bij de in- en uitstroom tot medio 2021. Terwijl de instroom verder daalt tot T1 2022 om daarna licht stijgt te stijgen, is de uitstroom vanaf T2 2021 veel groter dan de instroom, met als gevolg een sterke afname van de stock. Het einde van 2023 wordt gekenmerkt door stabilisatie, waarbij het aantal instromers nagenoeg gelijk is aan het aantal uitstromers. De stock UVW-WZ is sindsdien gestabiliseerd.

Al deze ontwikkelingen weerspiegelen het economisch herstel dat in 2022 is begonnen. Ongeacht de aanhoudende onzekerheid op conjunctureel gebied, is het logisch dat de inkomende en uitgaande stromen uiteindelijk stabiliseren rond een werkloosheidspercentage dat bijdraagt aan de dynamiek van de arbeidsmarkt.

Verhouding tussen de stock, blijvers, instroom en uitstroom in 2023 en 2024

Tab. 4.8.I

		Stock	Blijvers	Instroom	Uitstroom	Stock T-1			Stock	Blijvers	Instroom	Uitstroom
2023	T1	316.819	258.637	58.182	49.927	308.564	2023	T1	100%	81,6%	18,4%	16,2%
	T2	307.910	258.130	49.780	58.689	316.819		T2	100%	83,8%	16,2%	18,5%
	T3	312.938	255.058	57.880	52.852	307.910		T3	100%	81,5%	18,5%	17,2%
	T4	303.135	249.598	53.537	63.340	312.938		T4	100%	82,3%	17,7%	20,2%
	Jaar	310.201	255.356	54.845	56.202	311.558		Jaar	100%	82,3%	17,7%	18,0%
2024	T1	315.340	253.504	61.836	49.631	303.135	2024	T1	100%	80,4%	19,6%	16,4%
	T2	309.049	256.693	52.356	58.647	315.340		T2	100%	83,1%	16,9%	18,6%
	T3	315.376	255.159	60.217	53.890	309.049		T3	100%	80,9%	19,1%	17,4%
	T4	305.173	249.450	55.723	65.926	315.376		T4	100%	81,7%	18,3%	20,9%
	Jaar	311.235	253.702	57.533	57.024	310.725		Jaar	100%	81,5%	18,5%	18,4%

Tabel 4.8.I geeft een beter inzicht in de onderlinge verhoudingen tussen de instroom, de uitstroom, de stock en de blijvers. De instroom, uitstroom en stock werden hierboven reeds gedefinieerd. Een blijver in een bepaald trimester is een UVW-WZ die zowel in dit trimester als in het voorgaande trimester een betaling ontving.

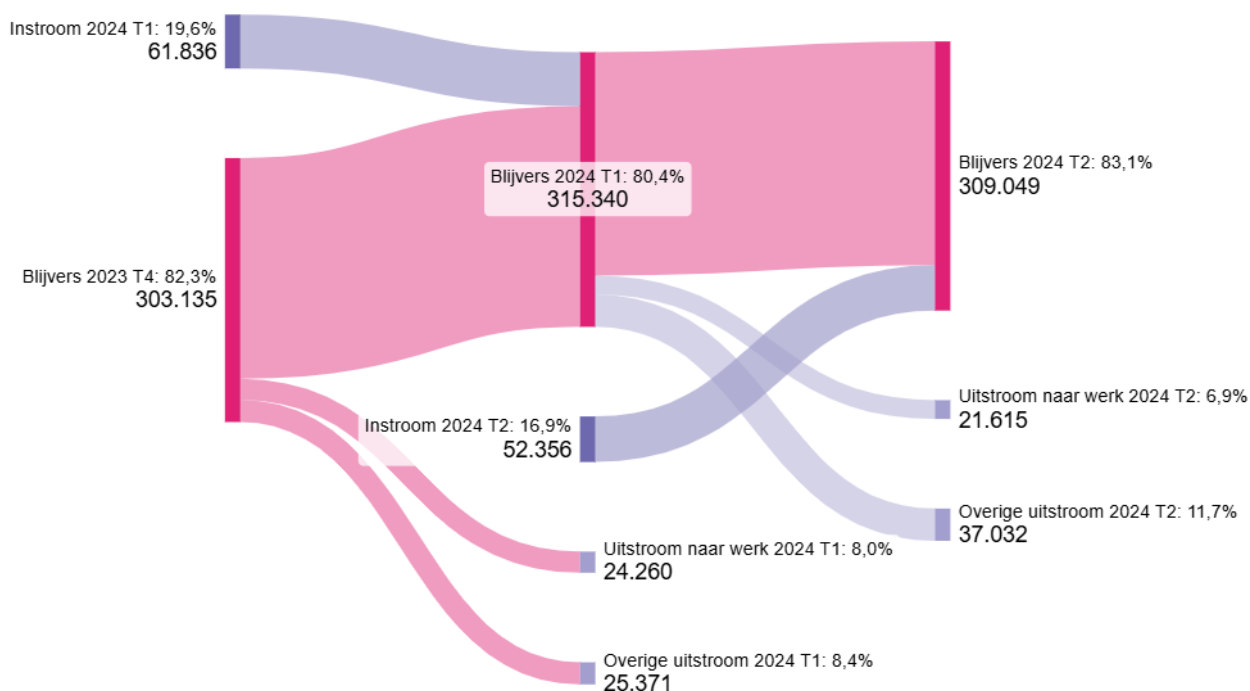
De verhoudingen tussen de verschillende categorieën veranderen licht tussen 2023 en 2024. In 2023 bestaat de stock gemiddeld voor iets meer dan 82,3% uit blijvers, en voor iets minder dan 17,7% uit instromers. De uitstromers vertegenwoordigen 18,0%.

In 2024 zien we dat het aandeel van de blijvers gezakt is naar 81,5%, terwijl het aandeel van de instroom gestegen is tot 18,5%. Het percentage uitstromers ligt iets hoger in vergelijking met 2023: 18,4%.

Daar waar het uitstroombepaalde in 2023 nog 0,3 procentpunt hoger was dan het instroombepaalde, is dit niet langer het geval in 2024 waar het instroombepaalde 0,1 procentpunt hoger is. Voorlopig lijkt deze onderlinge verhouding zich te stabiliseren op een licht hogere uit- dan instroom in de werkloosheid. Volgens de prognoses voor 2025 (zie deel 2.4) zou dit (bij ongewijzigd beleid) de komende tijd nog leiden tot een lichte toename van het aantal UVW-WZ.

Verhoudingen tussen de in- en uitstroom en de blijvers in T4 2023 en T1 en T2 2024, en bepaling van de uitstroomrichting

Gra. 4.8.II

Uitstroomcijfers laten ons toe de dynamiek die aan de basis ligt van evoluties in de werkloosheid beter te begrijpen. De totale uitstroom geeft echter geen informatie over de kwalitatieve aspecten van de uitstroom. Daarom is het interessant na te gaan in welke socio-economische positie de werklozen na hun uitstroom terechtkomen. Voor het bepalen van die socio-economische positie wordt gebruik gemaakt van de Dopfluxbisprocedure, een gestandaardiseerde procedure binnen de RVA-databases voor de opvolging van de socio-economische positie van uitstromers (zie deel 8.3).

Voor de uitstromers (die worden bepaald op basis van betaalgegevens op indieningsmaand) bekijken we de volgende refertemaand die overeenstemt met die betaling. Daar zoeken we naar een bericht van overlijden, pensionering, tewerkstelling of ziekte in de periode vanaf de maand die voorafgaat aan de uitstroom t.e.m. de maand die op de uitstroom volgt.

Grafiek 4.8.II toont opnieuw de onderlinge verhoudingen tussen de verschillende categorieën in het laatste trimester van 2023 en de eerste twee trimesters van 2024, maar voegt er informatie over de uitstroomrichting aan toe. In tegenstelling tot T2 2023 waar de uitstroom naar werk goed was voor meer dan de helft van het aantal uitstromers, is het aandeel van de uitstroom naar werk in T2 2024 gedaald tot 36,86% van de totale uitstroom.

4.8.2

Kenmerken van de uitstroom naar werk

In het eerste semester 2024 stroomden gemiddeld 22.938 personen uit naar werk. Dit betekent dat de uitstroomratio naar werk in het eerste semester van 2024 7,4% bedroeg, een daling ten opzichte van het eerste semester van 2023 (9,3%).

Tabel 4.8.II beschrijft de verdeling van de uitstroom naar werk volgens verschillende kenmerken van de profielen.

De meeste trends die in 2023 werden waargenomen, worden hernomen, maar de indicatoren voor het eerste semester van 2024 zijn aanzienlijk minder gunstig. Mannen en vrouwen hebben vrijwel een gelijk aandeel (7,2% en 7,7%). De werklozen die het meest geneigd zijn om werk te vinden, zijn, net als in 2023, de werklozen met een korte werkloosheidsduur (14,2%), langgeschoolde werklozen (10,9%), werklozen na voltijdse (8,0%) of deeltijdse vrijwillige (8,8%) tewerkstelling en samenwonenden (10,6%). Bovendien onderscheidt het Vlaamse Gewest zich opnieuw door haar hogere percentage uitstroom naar werk (10,4%).

Opvallend is dat het uitstroompercentage van jongeren onder de 25 jaar (4,4%) net zoals vorig jaar opnieuw sterk gedaald is na de piek aan het begin van 2022.

Het uitstroompercentage naar werk van de kunstwerkers (2,7%) is laag in vergelijking met de algemene gemiddelden. Deze groep werkt echter veel vaker dan andere werklozen tijdens de werkloosheidsperiode (i.e. werklozen met bijkomende activiteiten), zonder uit te stromen uit de werkloosheid.

Uitstroom naar werk van de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (verschillende personen) in het eerste semester van 2024

Tab. 4.8.II

	Gemiddelde aantal UVW-WZ in het eerste semester van 2024	Gemiddelde uitstroom naar werk in het eerste semester van 2024		Gemiddelde uitstroom naar werk in het eerste semester van 2023
		Aantal	Ratio	
Geslacht				
Mannen	175.141	12.628	7,2%	9,2%
Vrouwen	134.097	10.310	7,7%	9,4%
Leeftijdscategorie				
< 25 jaar	22.364	981	4,4%	10,1%
25-49 jaar	184.112	18.282	9,9%	12,2%
50 jaar of ouder	102.762	3.676	3,6%	4,3%
Werkloosheidsduur				
< 1 jaar	109.793	15.586	14,2%	18,3%
1-2 jaar	54.611	3.929	7,2%	9,2%
2 jaar of langer	144.834	3.424	2,4%	3,2%
Opleidingsniveau				
Kortgeschoold	137.607	7.339	5,3%	6,9%
Middengespoold	106.576	8.665	8,1%	10,5%
Langgeschoold	63.001	6.864	10,9%	13,1%
Statuut				
Na een voltijdse betrekking	250.191	20.010	8,0%	9,9%
Na studies	23.238	1.010	4,3%	6,8%
Na een vrijwillig deeltijdse betrekking	18.940	1.664	8,8%	11,0%
SWT zonder vrijstelling van IWZ	6.788	5	0,1%	0,2%
Beschermingsuitkering	2.126	32	1,5%	2,4%
Kunstwerkers	7.956	218	2,7%	
Gezinscategorie				
Gezinshoofden	82.674	3.144	3,8%	4,9%
Samenwonenden	141.731	14.990	10,6%	13,2%
Alleenwonenden	84.833	4.805	5,7%	7,2%
Gewest				
Vlaams Gewest	113.882	11.816	10,4%	13,2%
Waals Gewest	133.675	8.097	6,1%	7,5%
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	61.681	3.025	4,9%	6,1%
Nationaliteit				
Belgische nationaliteit	253.724	19.013	7,5%	9,3%
Buitenlandse EU-nationaliteit	30.966	2.177	7,0%	9,0%
Niet-EU-nationaliteit	24.548	1.748	7,1%	9,4%
Totaal	309.238	22.938	7,4%	9,3%

Semestergemiddelden o.b.v. trimestriële gegevens.

NB: het totaal omvat ook de UVW-WZ waarvan het scholingsniveau onbekend is.

4.8.3

Kenmerken van de instroom

Instroom als werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze (verschillende personen) in het eerste semester van 2024 (< 65 jaar)

Tab. 4.8.III

	Gemiddelde instroom aan UVW-WZ in het eerste semester van 2024		Gemiddeld aantal werknemers in loondienst in het eerste semester van 2024	
	Aantal	%	Aantal	%
Geslacht				
Man	32.450	56,8%	2.047.129	50,3%
Vrouw	24.646	43,2%	2.023.949	49,7%
Leeftijdsklasse				
15-24 jaar	7.353	12,9%	268.733	6,6%
25-39 jaar	27.691	48,5%	1.529.081	37,6%
40-49 jaar	11.708	20,5%	1 010 621	24,8%
50-64 jaar	10.314	18,1%	1 262 644	31,0%
Totaal	57.096	100%	4.071.078	100%

Bronnen: RVA (instroom) en loontrekkende tewerkstelling – tabellen tewerkgestelde werknemers (RSZ, 2024)
Semestergemiddelde o.b.v. trimestriële gegevens

Tabel 4.8.III schetst een algemeen profiel van de nieuwe werklozen, d.i. de instroom van werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen in het eerste semester van 2024¹³. Gemiddeld stroomden in de loop van dit semester 57.096 personen in (< 65 jaar). De mannen maken in totaal 56,8% van de instroom in de volledige werkloosheid uit, en de vrouwen 43,2%, wat toch verschilt met de verhoudingen volgens geslacht bij de loontrekkenden in de privésector (mannen: 50,3% en vrouwen 49,7%): mannen blijven meer instromen in de werkloosheid in vergelijking tot de vrouwen.

Volgens leeftijdsklasse noteren we in vergelijking tot de arbeid in loondienst vooral voor de klasse tussen 15-24 jaar en 25-39 jaar een oververtegenwoordiging: 12,9% van de instroom tegenover 6,6% van de arbeid in loondienst voor de eerste groep; 48,5% van de instroom tegenover 37,6% van de arbeid in loondienst voor de tweede groep. Omgekeerd is de oudste leeftijdsklasse (50-64 jaar) verhoudingsgewijs minder talrijk in de instroom in de volledige werkloosheid dan in de arbeid in loondienst (respectievelijk 18,1% tegenover 31,0%).

¹³ Dit profiel is beperkt tot het eerste semester van 2024 teneinde een vergelijking mogelijk te maken met de meest recente RSZ-gegevens m.b.t. het profiel van de tewerkgestelde werknemers. Om dezelfde reden wordt een gemiddelde gemaakt van de twee trimesterwaarden om tot een semesterwaarde te komen. We hanteerden dezelfde werkwijze bij de kenmerken van de uitstroom naar werk.

4.8.4

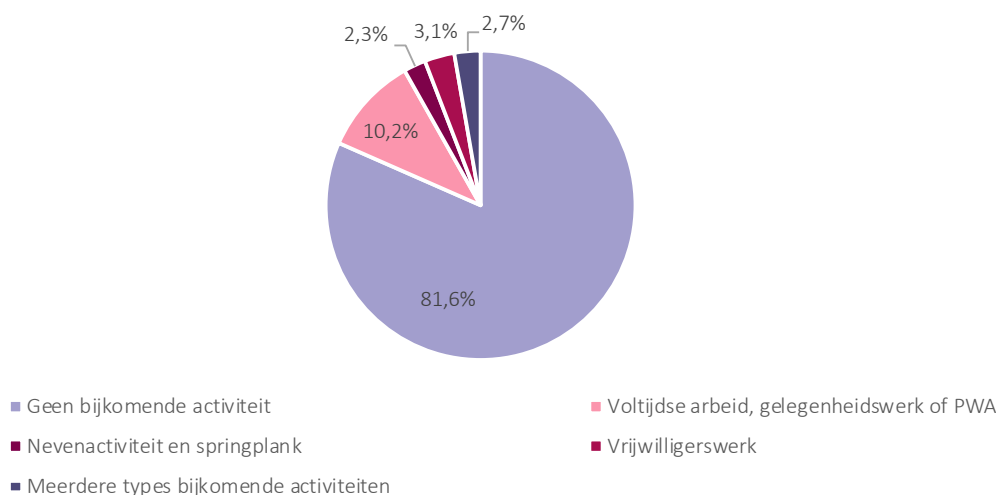
UVW-WZ met bijkomende activiteit

UVW-WZ moeten actief op zoek gaan naar werk. In bepaalde gevallen leidt dat tot tewerkstellingen van korte duur, die niet zorgen voor een uitstroom uit de werkloosheid (voltijdse arbeid, gelegenhedswerk). Daarnaast kunnen werklozen tijdens hun uitkeringsgerechtigde periode een aantal activiteiten uitvoeren, waarmee ze ervaring kunnen opdoen om hun positie op de arbeidsmarkt te versterken (nevenactiviteiten, activiteit in het kader van de maatregel ‘Springplank naar zelfstandige’, activiteiten in een PWA, of vrijwilligerswerk).¹⁴

Volgens de data in grafiek 4.8.III verrichtte in 2024¹⁵ 18,4% van de Uvw-WZ een bijkomende activiteit. Het gaat hierbij vooral om voltijdse arbeid, gelegenhedswerk of activiteiten verricht in een PWA (10,2% van de Uvw-WZ). Werklozen met nevenactiviteiten (inclusief de maatregel “Springplank naar zelfstandige”) vertegenwoordigen 2,3%; 3,1% van de werklozen springt af en toe in als vrijwilliger. Daarnaast combineert 2,7% van de werklozen meerdere types bijkomende activiteiten. Dit betreft in 51% van de gevallen de combinatie van voltijdse arbeid en gelegenhedswerk.

Verdeling van de Uvw-WZ volgens eventuele bijkomende activiteit

Gra. 4.8.III

¹⁴ Meer informatie hierover is terug te vinden in een RVA-publicatie (RVA, 2019d).

¹⁵ De cijfers betreffen Uvw-WZ van januari tot en met juni 2024. Maanden waarin men in- of uitstroomt worden niet opgenomen in de analyse.

4.9

Springplank naar zelfstandige

Het voordeel 'Springplank naar zelfstandige' -hierna 'springplank' genoemd - is een maatregel die de werkloze toelaat om tijdens zijn werkloosheidsperiode gedurende maximum twaalf maanden een nevenactiviteit als zelfstandige aan te vatten en daarbij het recht op werkloosheidsuitkeringen te behouden. Deze maatregel werd op 1 oktober 2016 ingevoerd. Werklozen mochten al langer een zelfstandig bijberoep uitoefenen met behoud van uitkeringen, maar daarop gelden meer beperkingen.

De springplank kan worden vernieuwd als de werkloze de maatregel niet werd toegekend in de loop van de voorbije zes jaar. De activiteit moet altijd de kenmerken vertonen van een bijkomstige activiteit: het recht op werkloosheidsuitkeringen wordt geweigerd als de activiteit geen kenmerken (meer) vertoont van een bijkomstige activiteit.

Om de impact van de coronacrisis te beperken, zijn er speciale maatregelen genomen met betrekking tot het zelfstandige springplankprogramma: voor aanvragen ontvangen tussen april en augustus 2020 is de periode verlengd tot 24 maanden, en voor aanvragen gedaan van oktober 2020 tot maart 2021 is deze automatisch verlengd tot september 2022. Dit verklaart de toename van het aantal betalingen in 2021 en 2022. Sinds september 2022 is de situatie weer normaal.

In 2024 zijn gemiddeld 4.102 betalingen gedaan aan zelfstandige ondernemers met een springplankvoordeel. Dit betekent een stijging van 9,4% ten opzichte van 2023 en een daling van 19,1% ten opzichte van 2020.

Vanaf oktober 2016 tot eind 2024 vertegenwoordigt deze maatregel 2,8% van de totale populatie volledig werklozen.

Gemiddeld aantal betalingen verricht aan volledig werklozen met een bijkomende activiteit tijdens de werkloosheid (voordeel 'springplank naar zelfstandige')

Tab. 4.9.]

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hoofdst. Gewest	Land
2020	2.914	1.666	490	5.070
2021	3.947	2.153	592	6.692
2022	3.334	2.125	543	6.002
2023	1.972	1.440	338	3.749
2024	2.154	1.484	464	4.102
Evol. 2020-2024	-760	-182	-26	-968
	-26,1%	-10,9%	-5,4%	-19,1%
Evol. 2023-2024	182	44	126	353
	+9,3%	+3,1%	+37,4%	+9,4%
Aandeel van het totaal aantal volledig werklozen (2016-2024)				2,8%

4.10

Sancties

Tabel 4.10.I bevat een overzicht van de sancties voor werklozen, die werden geregistreerd bij de RVA. In het kader van de Zesde Staatshervorming werd de beslissingsbevoegdheid inzake sommige sancties geregionaliseerd, bv. de sancties die verband houden met het geheel aan procedures voor de opvolging van het actieve zoekgedrag naar werk bij de werklozen (de actieve beschikbaarheid)¹⁶. Daarnaast werden ook de sancties die betrekking hebben op de passieve beschikbaarheid (werkweigering e.d.) overgeheveld naar de gewesten. De gewesten dienen de RVA op de hoogte te brengen van hun beslissingen zodat de RVA de informatie kan verwerken in de dossiers. Dat gebeurt via elektronische fluxen. De gegevens met betrekking tot de geregionaliseerde sancties betreffen dus sancties die door de RVA werden behandeld op het vlak van de gevolgen ervan op de betaling van de werkloosheidsuitkeringen. De sancties in verband met werkverlating en ontslag om billijke redenen (vrijwillige werkloosheid) en de administratieve sancties (bv. zwartwerk, gezinssituatie) bleven op het federale niveau behouden.

Op *federaal* niveau stellen we op jaarbasis een stijging met 7,8% vast van het aantal sancties wegens vrijwillige werkloosheid. Voor deze groep zien we bij de verwittigingen een daling (-18,5%), terwijl de effectieve sancties gestegen zijn met 10,3%. De stijging is merkbaar in de 3 subgroepen, maar bijna 80% van de sancties voor vrijwillige werkloosheid betreffen werkverlating. Ook bij de administratieve inbreuken zien we een daling van de verwittigingen (-4,8%), en een stijging van de effectieve sancties (+ 20,7%). Die stijging is voor het grootste deel toe te schrijven aan de sancties wegens misbruik van de controlekaart (+33,5%).

¹⁶ Die bevoegdheid werd in 2017 operationeel overgedragen naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In 2016 voerde de RVA die activiteit binnen de entiteit Brussel nog uit voor rekening van Actiris.

Bij de *geregionaliseerde* sancties zien we een stijging van het aantal sancties met betrekking tot de passieve beschikbaarheid (+13,3%). De stijging is groter bij de verwittigingen (+49,7%), dan bij de effectieve sancties (+8,1%). Binnen de groep van deze sancties vertegenwoordigt de subgroep van de sancties wegens het niet aanmelden bij de plaatsingsdienst of de dienst beroepsopleiding bijna 80%.

In 2024 tellen we 50 uitsluitingen tot herinschrijving t.o.v. 58 in 2023.

Bij de sancties met betrekking tot de actieve beschikbaarheid zien we een forse daling ten opzichte van vorig jaar (-38,1%). Die afname zien we zowel bij het aantal effectieve sancties (-56,9%), als bij het aantal verwittigingen (-25,6%).

Het aantal negatieve evaluaties voor jongeren in beroepsinschakelingstijd is sterk toegenomen met 32,6%.

We moeten voorzichtig zijn bij de interpretatie van deze gegevens, en rekening houden met meerdere factoren zoals de evolutie van het aantal werklozen, het feit dat het federale normatieve kader betreffende de controle van de actieve beschikbaarheid geen sancties voorziet maar wel verwittigingen bij de eerste negatieve evaluaties, en vooral de autonomie die gegeven wordt aan de gewesten door het federale normatieve kader. Dat federaal kader legt de algemene principes vast van de controle. De gewesten mogen evenwel de modaliteiten ervan bepalen, wat kan leiden tot een verschillende aanpak en andere procedures in de gewesten, wat zich weerspiegelt in de cijfers.

De betrokkenheid bij de controle van de consulenten belast met de begeleiding van de werklozen kan groter of minder groot zijn.

Sommige verschillen kunnen ook worden verklaard door het feit dat de voorafgaande verwittigingen die worden gegeven in het kader van het begeleidingsproces of in een eerdere fase van het controleproces niet als verwittigingen geteld worden aangezien ze niet voorzien zijn in het federaal kader en niet dezelfde juridische gevolgen hebben. Ze worden in ieder geval in tabel 4.10.I opgenomen als voorafgaande verwittigingen met de bedoeling een volledig beeld te geven van de beslissingen van de gewestinstellingen. Gedetailleerdere informatie behoort toe aan de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling.

Bij de RVA geregistreerde sancties voor werklozen in 2024 en 2023

Tab. 4.10.I

	2024	2023	Evol. 2024 - 2023
Federale bevoegdheid			
Vrijwillige werkloosheid: sancties	21.286	19.304	+10,3%
Afdanking om billijke redenen	3.810	3.460	+10,1%
Werkverlating	16.908	15.347	+10,2%
Zich niet aanmelden op het werkloosheidskantoor	568	497	+14,3%
Vrijwillige werkloosheid: verwittigingen	1.457	1.788	-18,5%
Vrijwillige werkloosheid: sancties + verwittigingen	22.743	21.092	+7,8%
Administratieve inbreuken: sancties	11.191	9.271	+20,7%
Onjuiste, onvolledige of laattijdige verklaring	4.677	4.369	+7,0%
Onrechtmatige stempel, misbruik controlekaart	6.436	4.820	+33,5%
Opmaken van onjuiste stukken, vals stempelmerk	78	82	-4,9%
Administratieve inbreuken: verwittigingen	9.557	10.040	-4,8%
Administratieve inbreuken: sancties + verwittigingen	20.748	19.311	+7,4%
Regionale bevoegdheid sedert 2016 (2017 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)			
Passieve beschikbaarheid: sancties	13.489	12.473	+8,1%
Werkweigering	392	370	+5,9%
Afdanking, stopzetting of weigering van een beroepsopleiding	724	626	+15,7%
Zich niet aanmelden bij een werkgever	913	851	+7,3%
Zich niet aanmelden bij het plaatsingsdienst, of dienst beroepsopleiding	10.719	10.321	+3,9%
Weigering deelname aan, stopzetting of mislukking van een inschakelingsparcours	736	299	+146,2%
Weigering outplacement of weigering inschrijving in een tewerkstellingscel	2	5	-60,0%
Weigering deelname aan, of stopzetting van een actieplan voor niet-toeleidbare werklozen	3	1	+200,0%
Passieve beschikbaarheid: verwittigingen	2.669	1.783	+49,7%
Passieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	16.158	14.256	+13,3%
Uitsluiting (tot herinschrijving)	50	58	-13,8%
Uitsluiting door de gewesten ingeval van onbeschikbaarheid of schrapping als werkzoekende	26	26	+0,0%
Uitsluiting door de RVA ingeval van onbeschikbaarheid of niet ingeschreven als werkzoekende	24	32	-25,0%
Passieve beschikbaarheid + uitsluiting	16.208	14.314	+13,2%
Actieve beschikbaarheid: sancties	766	1.779	-56,9%
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen	171	423	-59,6%
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (4-10 weken)	46	78	-41,0%
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (13 weken)	125	345	-63,8%
Verminderde uitkering	354	676	-47,6%
Verminderde uitkering (4-10 weken)	32	48	-33,3%
Verminderde uitkering (13 weken)	322	628	-48,7%
Verminderde uitkering, gevolgd door uitsluiting	167	503	-66,8%
Uitsluiting	74	177	-58,2%
Actieve beschikbaarheid: verwittigingen	1.995	2.680	-25,6%
Actieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	2.761	4.459	-38,1%
Voorafgaande verwittigingen	10.177	12.711	-19,9%
Beschikbaarheid van jongeren in beroepsinschakelingstijd (DISPO J)			
Negatieve eerste evaluatie	9.972	8.655	+15,2%
Negatieve tweede evaluatie	6.997	5.539	+26,3%
Negatieve evaluatie na eerdere negatieve evaluatie	8.108	4.714	+72,0%
DISPO J: totaal negatieve evaluaties	25.077	18.908	+32,6%
Voorafgaande verwittigingen	5.769	5.377	+7,3%

Ingevolge de Zesde Staatshervorming werd de beslissingsbevoegdheid betreffende sancties voor passieve en actieve onbeschikbaarheid overgedragen naar de gewesten (regionale sancties). Vanaf 2017 worden de beslissingen genomen door alle gewestelijke diensten. De regionale sancties worden door de gewestelijke diensten gecommuniceerd via elektronische fluxen aan de RVA, die ze uitvoert. De cijfers betreffende de beslissingen van de gewestelijke diensten worden opgemaakt door de RVA op basis van de elektronische fluxen van de gewestelijke diensten. Kleine verschillen met de door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling gepubliceerde cijfers zijn mogelijk, rekening houdend met enerzijds een lichte vertraging te wijten aan de verzending van de gegevens en de wijze waarop wijzigingen en annuleringen worden geregistreerd, en anderzijds met de toepassing van andere statistische tellingsregels.

Uitsluiting (tot herinschrijving): de niet-toekenning van uitkeringen omwille van onbeschikbaarheid voor de arbeidsmarkt tot herinschrijving als werkzoekende.

Actieve beschikbaarheid - sancties: het federale kader legt de algemene principes vast van de controle. De gewesten mogen evenwel de modaliteiten ervan bepalen, wat kan leiden tot een verschillende aanpak en andere procedures in de gewesten. Sommige verschillen kunnen ook worden verklaard door het feit dat de verwittigingen die gegeven worden in het kader van het begeleidingsproces niet als zodanig worden geteld. Gedetailleerdere informatie behoort toe aan de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling.

Actieve beschikbaarheid—verwittigingen: de **voorafgaande verwittigingen** die worden gegeven in het kader van het begeleidingsproces of in een eerdere fase van het controleproces (enkel in het Vlaams en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) worden niet als verwittigingen geteld, omdat zij niet voorzien worden in het federaal kader en omdat zij niet dezelfde juridische gevolgen hebben.

Dispo J : controle op de actieve beschikbaarheid van jongeren in beroepsinschakelingstijd. De cijfers werden opgemaakt door de RVA op basis van de elektronische fluxen van de gewestelijke diensten. De gelijkgestelde negatieve evaluaties ten gevolge afwezigheid worden opgenomen bij de negatieve evaluaties.

Bij de RVA geregistreerde sancties voor werklozen in 2024- resultaten per gewest

Tab. 4.10.II

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Duitstalige Gemeenschap	Brussels Hfdst. Gew.	Land
Federale bevoegdheid					
Vrijwillige werkloosheid: sancties	12.233	6.532	142	2.379	21.286
Afdanking om billijke redenen	2.533	1.068	18	191	3.810
Werkverlating	9.465	5.214	124	2.105	16.908
Zich niet aanmelden op het werkloosheidskantoor	235	250	0	83	568
Vrijwillige werkloosheid: verwittigingen	736	676	9	36	1.457
Vrijwillige werkloosheid: sancties + verwittigingen	12.969	7.208	151	2.415	22.743
Administratieve inbreuken: sancties	4.982	4.066	27	2.116	11.191
Onjuiste, onvolledige of laattijdige verklaring	1.639	2.023	16	999	4.677
Onrechtmatige stempel, misbruik controlekaart	3.315	2.010	11	1.100	6.436
Opmaken van onjuiste stukken, vals stempelmerk	28	33	0	17	78
Administratieve inbreuken: verwittigingen	3.933	4.345	72	1.207	9.557
Administratieve inbreuken: sancties + verwittigingen	8.915	8.411	99	3.323	20.748
Regionale bevoegdheid sedert 2016 (2017 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest)					
	VDAB	FOREM	ADG	ACTIRIS	TOTAAL
Passieve beschikbaarheid: sancties	10.880	2.491	31	87	13.489
Werkweigering	379	12	1	0	392
Afdanking, stopzetting of weigering van een beroepsopleiding	461	258	5	0	724
Zich niet aanmelden bij een werkgever	905	3	5	0	913
Zich niet aanmelden bij het plaatsingsdienst, of dienst beroepsopleiding	8.422	2.190	20	87	10.719
Weigering deelname aan, stopzetting of mislukking van een inschakelingsparcours	708	28	0	0	736
Weigering outplacement of weigering inschrijving in een tewerkstellingscel	2	0	0	0	2
Weigering deelname aan, of stopzetting van een actieplan voor niet-toeleidbare werklozen	3	0	0	0	3
Passieve beschikbaarheid: verwittigingen	171	1.743	3	752	2.669
Passieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	11.051	4.234	34	839	16.158
Uitsluiting (tot herinschrijving)	26	13	10	1	50
Uitsluiting door de gewesten ingeval van onbeschikbaarheid of schrapping als	14	2	10	0	26
Uitsluiting door de RVA ingeval van onbeschikbaarheid of niet ingeschreven als	12	11	0	1	24
Passieve beschikbaarheid + uitsluiting	11.077	4.247	44	840	16.208
Actieve beschikbaarheid: sancties	99	196	39	432	766
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen	53	10	8	100	171
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (4-10 weken)	46	0	0	0	46
Tijdelijke schorsing van de uitkeringen (13 weken)	7	10	8	100	125
Verminderde uitkering	45	15	17	277	354
Verminderde uitkering (4-10 weken)	32	0	0	0	32
Verminderde uitkering (13 weken)	13	15	17	277	322
Verminderde uitkering, gevolgd door uitsluiting	0	111	9	47	167
Uitsluiting	1	60	5	8	74
Actieve beschikbaarheid: verwittigingen	178	89	66	1.662	1.995
Actieve beschikbaarheid: sancties + verwittigingen	277	285	105	2.094	2.761
Voorafgaande verwittigingen	5.995	984		3.198	10.177
Beschikbaarheid van jongeren in beroepsinschakelingstijd (DISPO J)					
Negatieve eerste evaluatie	1.696	7.005	65	1.206	9.972
Negatieve tweede evaluatie	832	5.200	33	932	6.997
Negatieve evaluatie na eerdere negatieve evaluatie	1.452	6.606	1	49	8.108
DISPO J: totaal negatieve evaluaties	3.980	18.811	99	2.187	25.077
Voorafgaande verwittigingen	4.377	0		1.392	5.769

5

TIJDELIJKE WERKLOOSHEID

5.1 Kerncijfers¹⁷

Kerncijfers tijdelijke werkloosheid

Tab. 5.1.I

	Fysieke eenheden	Budgettaire eenheden	Aantal verschillende werknemers	Aantal verschillende werkgevers	Dagen (totaal)	Dagen (per werknemer)	Dagen (per werkgever)	Uitgaven (miljoen EUR)	Gemiddelde daguitkering (EUR)
2023	120.565	24.771	355.771	39.132	7.728.936	21,7	197,5	571,3	73,9
2024	126.985	26.374	349.126	38.499	8.280.179	23,7	215,1	593,6	71,7
Evol.									
2023-2024	+5,3%	+6,5%	-1,9%	-1,6%	+7,1%	+9,2%	+8,9%	+3,9%	-3,0%
	+6.420	+1.603	-6.645	-633	+551.242	+2,0	+17,6	+22,3	-2,2

¹⁷ Om een zo accuraat mogelijk beeld te geven van de tijdelijke werkloosheid als mogelijk is op het moment van redactie, worden zoveel mogelijk gegevens na verificatie gebruikt. Die zijn beschikbaar t.e.m. het eerste semester van het recentste jaar, aangevuld met gegevens voor verificatie voor het tweede semester. Over het algemeen impliceert het verificatieproces voor de tijdelijke werkloosheid in grotere mate statistische correctie en verfijning dan het geval is bij andere RVA-stelsels. Deze werkwijze wordt dan ook uitsluitend voor de tijdelijke werkloosheid toegepast.

Wat tijdelijke werkloosheid betreft, was er een lichte stijging in 2024. Er is gemiddeld een stijging van 5,3% in fysieke eenheden (betalingen per maand) en een stijging van 6,5% in budgettaire eenheden (voltijdse equivalenten). Ook het totaal aantal dagen tijdelijke werkloosheid stijgt (7,1%). Het aantal verschillende werknemers en werkgevers daarentegen daalt licht, met respectievelijk 1,9% en 1,6%. Er zijn dus minder werknemers en werkgevers in aanraking gekomen met tijdelijke werkloosheid in 2024, in vergelijking met 2023, maar het gebruik van tijdelijke werkloosheid is wel geïntensifieerd.

De gemiddelde daguitkering is gedaald, door een wijziging in het vergoedingspercentage (zie ook deel 3.2). Gemiddeld bedraagt de daling van de uitkering in lopende prijzen in 2024 3,0% t.o.v. 2023. Dit betekent dat in constante prijzen de gemiddelde daguitkering met 2,2 EUR is afgenomen.

In de volgende delen wordt er, door de standaard vergelijkingsbasis van 5 jaar, vaak vergeleken met het uitzonderlijke crisisjaar 2000. Indien gewenst, kunnen in deel 2.3 cijfers geraadpleegd worden waarbij er een vergelijking is met 2019, het laatste jaar voor de crisis.

5.2

Volgens activiteitstak

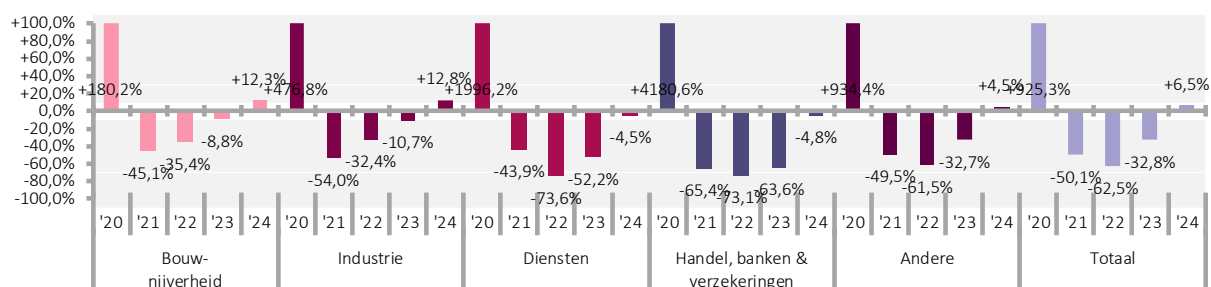
Tijdelijke werkloosheid volgens activiteitstak in budgettaire eenheden

Tab. 5.2.I

	2020	2021	2022	2023	2024	Evol. 2020- 2024
Bouwnijverheid	20.188	11.078	7.153	6.520	7.324	-63,7%
Industrie	30.314	13.945	9.431	8.419	9.497	-68,7%
Diensten	94.587	53.060	14.009	6.690	6.388	-93,2%
Administratieve en ondersteunende diensten	29.265	12.114	5.235	2.899	2.767	-90,5%
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	29.472	24.007	3.972	856	726	-97,5%
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	9.468	3.229	1.875	2.054	2.059	-78,3%
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	7.677	2.706	735	193	214	-97,2%
Kunst, amusement en recreatie	5.603	3.922	570	98	89	-98,4%
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	591	240	150	132	109	-81,6%
Informatie en communicatie	3.487	1.310	271	62	84	-97,6%
Onderwijs	1.950	699	139	39	43	-97,8%
Exploitatie van en handel in onroerend goed	1.277	573	141	24	30	-97,6%
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	71	31	25	22	21	-70,9%
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	45	16	6	1	1	-98,3%
Extraterritoriale organisaties en lichamen	53	43	2	0	0	-100,0%
Overige diensten	5.627	4.168	888	311	244	-95,7%
Handel, banken en verzekeringen	37.880	13.095	3.519	1.280	1.218	-96,8%
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	36.247	12.581	3.389	1.259	1.188	-96,7%
Financiële activiteiten en verzekeringen	1.633	515	130	21	30	-98,1%
Andere	14.249	7.193	2.766	1.862	1.946	-86,3%
Vervoer en opslag	11.073	5.904	2.107	1.325	1.422	-87,2%
Landbouw, bosbouw en visserij	375	254	160	136	142	-62,0%
Winning van delfstoffen	135	48	29	50	86	-36,1%
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	31	31	10	6	9	-70,1%
Niet ingevuld	2.635	956	460	344	286	-89,2%
Totaal	197.218	98.371	36.877	24.771	26.374	-86,6%

Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens activiteitstak in budgettaire eenheden

Gra. 5.2.I

Tabel en grafiek 5.2.I tonen de evolutie van de tijdelijke werkloosheid per activiteit in budgettaire eenheden (voltijdse equivalenten). Het totale aantal budgettaire eenheden in 2024 ligt aanzienlijk lager (-86,6%) dan vijf jaar eerder.

Ten opzichte van 2023 is het aantal budgettaire eenheden gestegen met 6,5%. Er zijn echter zeer grote verschillen tussen sectoren. Bouwsector en de industrie kennen een sterke stijging van respectievelijk 12,3% en 12,8%. In de 'andere' sectoren is er een lichte stijging (4,5%). De sectorgroepen 'diensten' en 'handel, banken en verzekeringen' kennen de jaarlijkse dalingen van respectievelijk 4,5% en 4,8%.

De grootte van het aandeel van een bepaalde activiteitstak binnen de tijdelijke werkloosheid wordt mee beïnvloed door het totale arbeidsvolume per sector in voltijds equivalenten. Tabel en grafiek 5.2.II tonen dan ook het aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het totale arbeidsvolume per sector.¹⁸ In 2024 vertegenwoordigt tijdelijke werkloosheid 0,8% van het arbeidsvolume, uitgedrukt in VTE. Ter vergelijking: in 2020 was dit 5,9%. De hoogste percentages werden opgetekend in de bouwsector en de industrie (respectievelijk 4,1% en 2,3% in 2024).

¹⁸ Voor het interpreteren van deze percentages moeten we er echter rekening mee houden dat de RSZ-gegevens m.b.t. het arbeidsvolume voor het recentste jaar nog onvolledig zijn bij publicatie van dit jaarverslag.

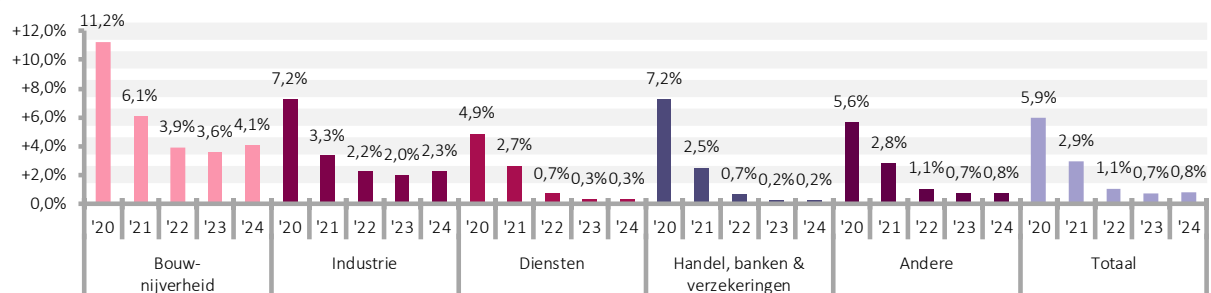
Aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten volgens activiteitstak

Tab. 5.2.II

	2020	2021	2022	2023	2024
Bouwnijverheid	11,2%	6,1%	3,9%	3,6%	4,1%
Industrie	7,2%	3,3%	2,2%	2,0%	2,3%
Diensten	4,9%	2,7%	0,7%	0,3%	0,3%
Administratieve en ondersteunende diensten	9,7%	3,8%	1,6%	0,9%	0,9%
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	36,6%	29,0%	4,3%	0,9%	0,8%
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	2,3%	0,8%	0,4%	0,5%	0,5%
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	4,7%	1,6%	0,4%	0,1%	0,1%
Kunst, amusement en recreatie	17,6%	12,0%	1,6%	0,3%	0,2%
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	2,0%	0,8%	0,5%	0,4%	0,4%
Informatie en communicatie	3,4%	1,2%	0,2%	0,1%	0,1%
Onderwijs	0,6%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Exploitatie van en handel in onroerend goed	7,0%	3,1%	0,7%	0,1%	0,2%
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	1,5%	0,5%	0,2%	0,0%	0,0%
Extraterritoriale organisaties en lichamen	1,7%	1,4%	0,1%	0,0%	0,0%
Overige diensten	10,4%	7,6%	1,6%	0,6%	0,4%
Handel, banken en verzekeringen	7,2%	2,5%	0,7%	0,2%	0,2%
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	8,7%	3,0%	0,8%	0,3%	0,3%
Financiële activiteiten en verzekeringen	1,6%	0,5%	0,1%	0,0%	0,0%
Andere	5,6%	2,8%	1,1%	0,7%	0,8%
Vervoer en opslag	5,4%	2,8%	1,0%	0,6%	0,7%
Landbouw, bosbouw en visserij	1,5%	1,0%	0,6%	0,6%	0,6%
Winning van delfstoffen	6,4%	2,3%	1,4%	2,5%	4,6%
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	0,2%	0,2%	0,1%	0,0%	0,0%
Totaal	5,9%	2,9%	1,1%	0,7%	0,8%

Aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten volgens activiteitstak

Gra. 5.2.II

Bron arbeidsvolume in voltijds equivalenten: RSZ (RSZ, 2024);

Berekeningen RVA

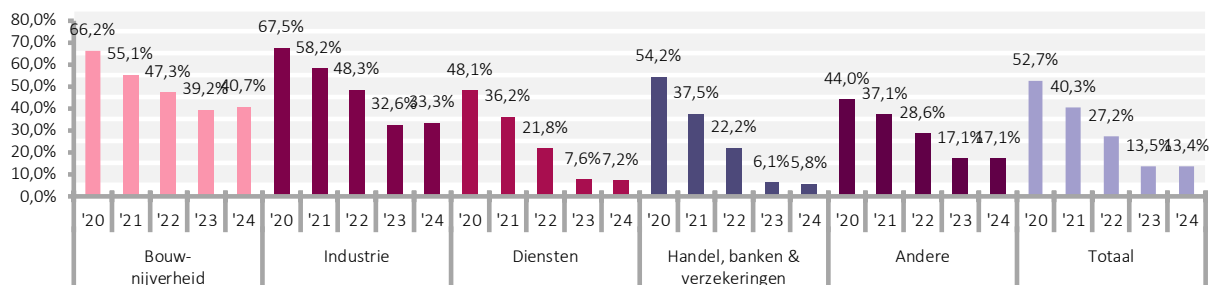
Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid

Tab. 5.2.III

	2020	2021	2022	2023	2024
Bouwnijverheid	66,2%	55,1%	47,3%	39,2%	40,7%
Industrie	67,5%	58,2%	48,3%	32,6%	33,3%
Diensten	48,1%	36,2%	21,8%	7,6%	7,2%
Administratieve en ondersteunende diensten	61,0%	52,2%	40,3%	25,9%	25,5%
Verschaffen van accommodatie en maaltijden	56,5%	49,8%	28,3%	8,0%	6,8%
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	45,0%	28,4%	21,5%	7,2%	8,1%
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	42,5%	23,4%	13,5%	3,2%	3,1%
Kunst, amusement en recreatie	50,4%	40,5%	20,1%	3,4%	2,9%
Distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	71,1%	59,1%	43,9%	31,5%	31,6%
Informatie en communicatie	39,6%	22,8%	12,5%	2,2%	2,2%
Onderwijs	47,9%	37,5%	19,9%	4,6%	4,5%
Exploitatie van en handel in onroerend goed	37,2%	19,8%	9,1%	2,4%	2,3%
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	19,6%	22,7%	20,3%	7,4%	6,8%
Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishoudens voor eigen gebruik	7,3%	3,1%	1,9%	0,2%	0,2%
Extraterritoriale organisaties en lichamen	7,8%	4,6%	4,1%	0,6%	0,0%
Overige diensten	51,7%	43,1%	23,5%	8,3%	7,0%
Handel, banken en verzekeringen	54,2%	37,5%	22,2%	6,1%	5,8%
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	56,3%	40,0%	23,8%	6,8%	6,5%
Financiële activiteiten en verzekeringen	40,8%	21,3%	11,2%	1,4%	1,4%
Andere	44,0%	37,1%	28,6%	17,1%	17,1%
Vervoer en opslag	58,5%	47,6%	36,5%	22,2%	21,5%
Landbouw, bosbouw en visserij	19,4%	17,3%	12,6%	9,0%	9,6%
Winning van delfstoffen	66,4%	66,1%	52,2%	53,2%	57,3%
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht	29,1%	32,0%	22,3%	8,1%	6,7%
Niet ingevuld	49,2%	46,2%	37,7%	13,8%	14,7%
Totaal	52,7%	40,3%	27,2%	13,5%	13,4%

Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid

Gra. 5.2.III

Bron ondernemingsgegevens:
Kruispuntbank Ondernemingen
Berekeningen RVA

Voorafgaand aan de coronacrisis deed in totaal slechts iets meer dan 1/10 van de actieve ondernemingen met arbeid in loondienst beroep op tijdelijke werkloosheid (minstens 1 dag voor 1 werknemer). In 2020 steeg dit aandeel tot meer dan 1/2. In 2024 is het niveau (13,4%) een beetje hoger dan voor de crisis.

5.3

Volgens motief

Tijdelijke werkloosheid volgens motief in aantal vergoede dagen

Tab. 5.3.I

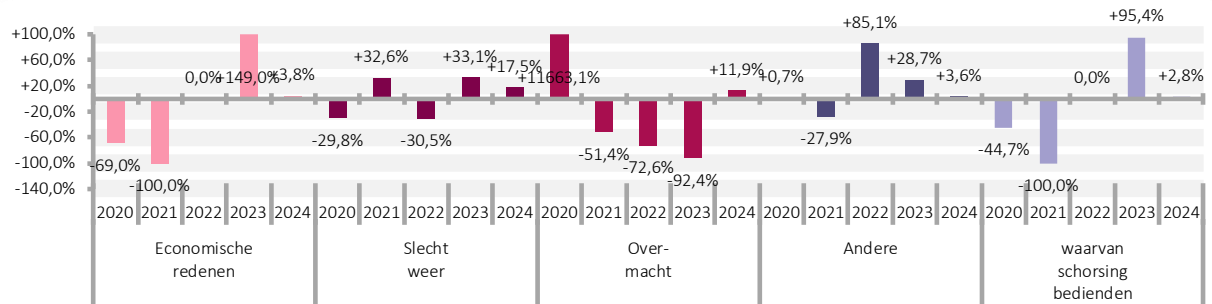
	Economische redenen	Slecht weer	Overmacht	Andere	waarvan schorsing bedienden	Totaal	Economische redenen	Slecht weer	Overmacht	Andere	waarvan schorsing bedienden
2020	1.064.922	1.256.645	59.040.812	308.172	38.805	61.670.551	100	100	100	100	100
2021	0	1.665.960	28.711.833	222.251	0	30.600.043	0	133	49	72	0
2022	2.032.932	1.157.494	7.879.215	411.356	153.508	11.480.998	191	92	13	133	396
2023	5.062.702	1.540.906	596.073	529.255	299.890	7.728.936	475	123	1	172	773
2024	5.255.002	1.810.053	667.031	548.093	308.335	8.280.179	493	144	1	178	795
Evol. 2020-2024	+ 393,5%	+ 44,0%	- 98,9%	+ 77,9%	+ 694,6%	- 86,6%					

De crisismaatregel van tijdelijke werkloosheid voor energie-intensieve bedrijven, die geldt vanaf 01.10.2022, valt onder tijdelijke werkloosheid om economische redenen, in tegenstelling tot tijdelijke werkloosheid als gevolg van de pandemie van het coronavirus, die werd geregistreerd als tijdelijke werkloosheid door overmacht. Als gevolg hiervan is de tijdelijke werkloosheid door overmacht sterk gedaald in vergelijking met de coronajaren.

In 2024 registreerden we een eerder hoog niveau van de tijdelijke werkloosheid als gevolg van slecht weer. Over het hele jaar noteerden we 229 dagen regen of vorst, tegenover een gemiddelde van 208 dagen voor de voorgaande vijf jaar (Meteo België, 2025).

Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens motief in aantal vergoede dagen

Gra. 5.3.I

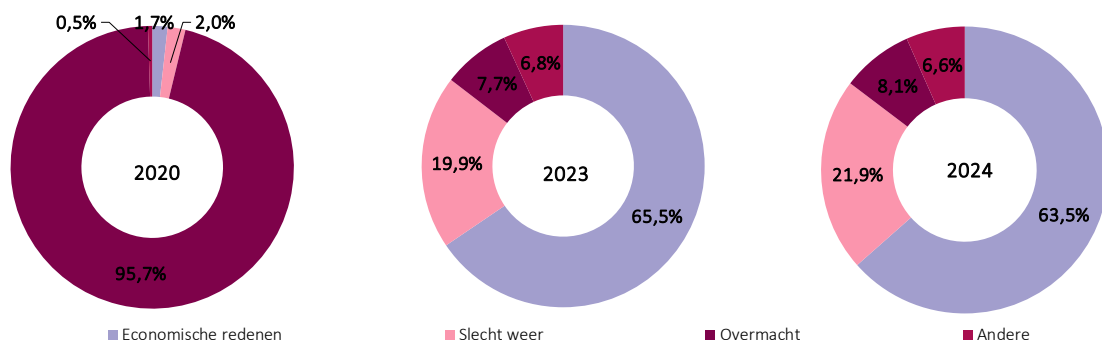

Het totale aantal dagen tijdelijke werkloosheid voor slecht weer steeg met 17,5% op jaarbasis, terwijl de werkloosheid wegens overmacht steeg met 11,9%.

In 2024 vertegenwoordigen de dagen tijdelijke werkloosheid om economische redenen 63,5% van het totaal aantal dagen tijdelijke werkloosheid. In 2020 was dat 1,7%. Tijdens de coronacrisis (april 2020-juni 2022) werd tijdelijke werkloosheid omwille van economische redenen of schorsing bedienden geteld als tijdelijke werkloosheid wegens overmacht.

Verhouding volgens motief

Gra. 5.3.II

5.4

Volgens gewest

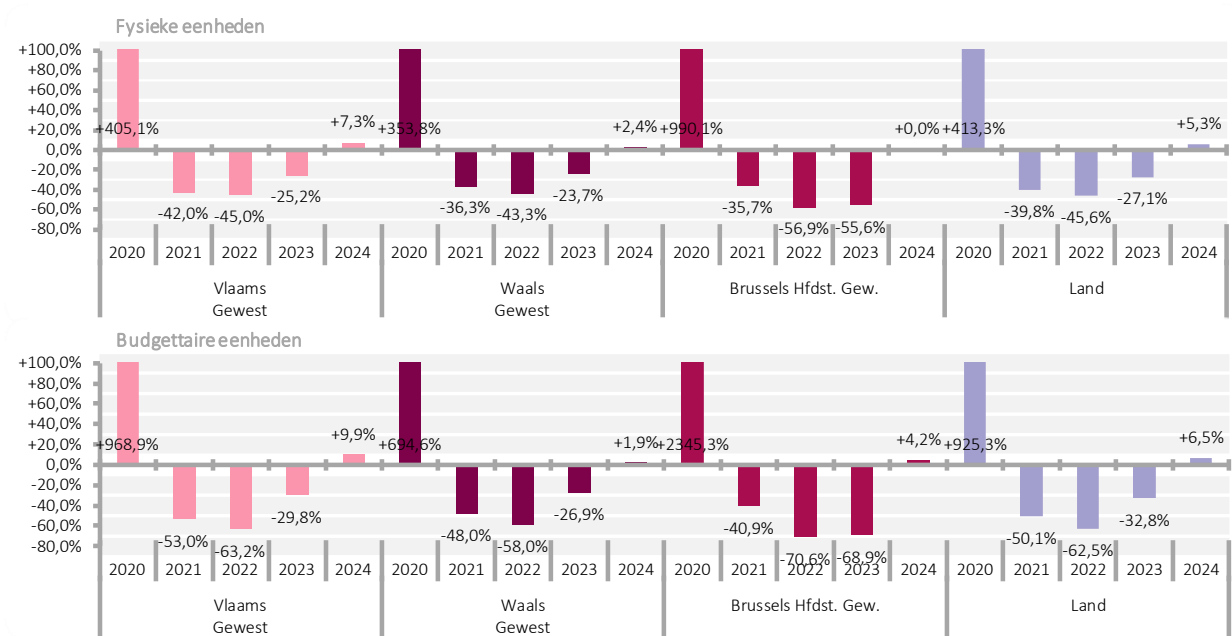
Tijdelijke werkloosheid volgens gewest in fysieke en budgettaire eenheden

Tab. 5.4.I

	Fysieke eenheden				Budgettaire eenheden			
	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2020	311.307	147.320	46.203	504.830	114.524	60.491	22.202	197.218
2021	180.631	93.815	29.692	304.137	53.800	31.444	13.127	98.371
2022	99.362	53.160	12.791	165.313	19.809	13.214	3.854	36.877
2023	74.350	40.542	5.673	120.565	13.914	9.659	1.197	24.771
2024	79.783	41.527	5.675	126.985	15.286	9.840	1.248	26.374
Evol. 2020-2024	-74,4%	-71,8%	-87,7%	-74,8%	-86,7%	-83,7%	-94,4%	-86,6%

Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens gewest in fysieke en budgettaire eenheden

Gra. 5.4.I

In vergelijking met 2020 daalt de tijdelijke werkloosheid in elk van de drie gewesten en dit zowel in fysieke eenheden (gemiddeld aantal betalingen per maand) als in budgettaire eenheden (voltijdse equivalenten). De dalingen zijn het grootst in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gevolgd door het Vlaams en ten slotte het Waals Gewest. Hoewel het Vlaams Gewest zowel in fysieke als in budgettaire eenheden het grootste aandeel heeft in de tijdelijke werkloosheid, vraagt dit enige nuance wanneer we de indeling verfijnen volgens provincie en het arbeidsvolume in voltijds equivalenten (volgens woonplaats van de werknemer) in beschouwing nemen.

In 2024 noteren we voor het Waals Gewest het grootste aandeel tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume (1,01%). Het Brussels Hoofdstedelijke Gewest, dat op dit vlak in 2020 en 2021 het zwaarst getroffen was door de coronacrisis, laat een lager aandeel noteren (0,41%). In het Vlaams Gewest wordt voor 0,73% van de arbeidsprestaties in loondienst beroep gedaan op tijdelijke werkloosheid.

Per provincie varieert in 2024 het aandeel van tijdelijke werkloosheid in het arbeidsvolume tussen 0,32% (Waals Brabant en Vlaams Brabant) en 1,39% (Henegouwen), m.a.w. per 100 dagen arbeidsprestaties is er tot ca. 1 dag meer tijdelijke werkloosheid naargelang de woonplaats van de werknemer. Hoewel er naargelang het gewest een relevant onderscheid te maken valt, zien we dat het aandeel tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume het hoogst blijkt in de provincies in het westen en het oosten van het land.

Aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten volgens woonplaats van de werknemer

Tab. 5.4.II

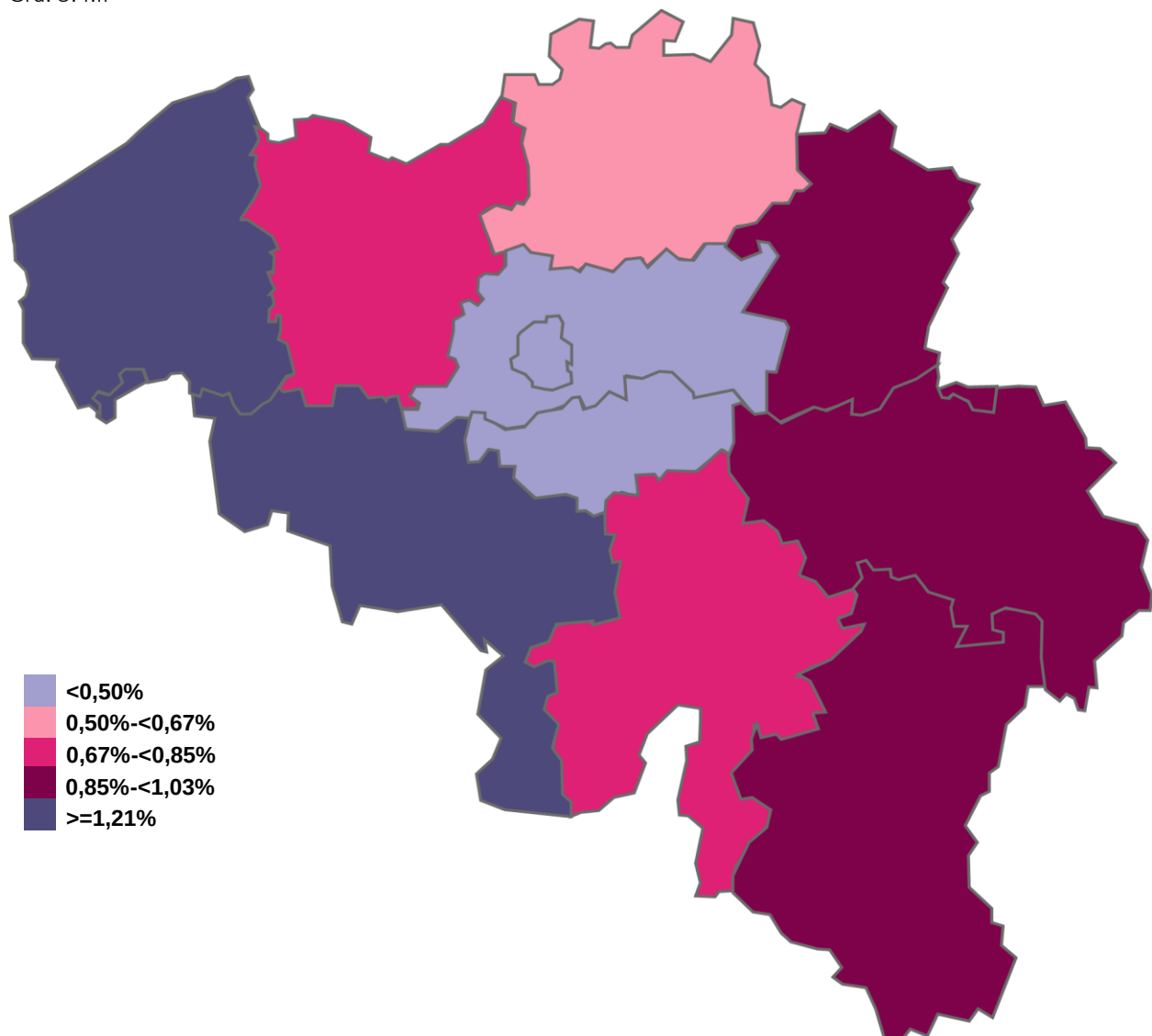
	2020	2021	2022	2023	2024
Brussels Hoofdst. Gewest	7,94%	4,60%	1,19%	0,38%	0,41%
Vlaams Gewest	5,66%	2,62%	0,87%	0,63%	0,73%
Antwerpen	5,75%	2,72%	0,80%	0,52%	0,59%
Limburg	6,21%	2,90%	1,05%	0,94%	0,94%
Oost-Vlaanderen	5,21%	2,37%	0,91%	0,61%	0,74%
Vlaams Brabant	5,11%	2,51%	0,65%	0,31%	0,32%
West-Vlaanderen	6,30%	2,70%	1,00%	0,94%	1,18%
Waals Gewest	6,40%	3,27%	1,22%	0,94%	1,01%
Henegouwen	7,18%	3,75%	1,59%	1,29%	1,39%
Luik	6,24%	3,23%	1,20%	0,94%	0,98%
Luxemburg	6,09%	2,97%	0,99%	0,92%	1,00%
Namen	5,45%	2,61%	0,83%	0,60%	0,70%
Waals Brabant	5,80%	2,93%	0,72%	0,30%	0,32%
Land	5,94%	2,91%	0,97%	0,68%	0,77%

Bron arbeidsvolume in voltijds equivalenten: RSZ (RSZ, 2024)

Berekeningen RVA

Kaart – Aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten volgens woonplaats van de werknemer in 2024

Gra. 5.4.II

Bron arbeidsvolume in voltijds equivalenten: RSZ (RSZ, 2024)

Berekeningen RVA

5.5

Volgens geslacht

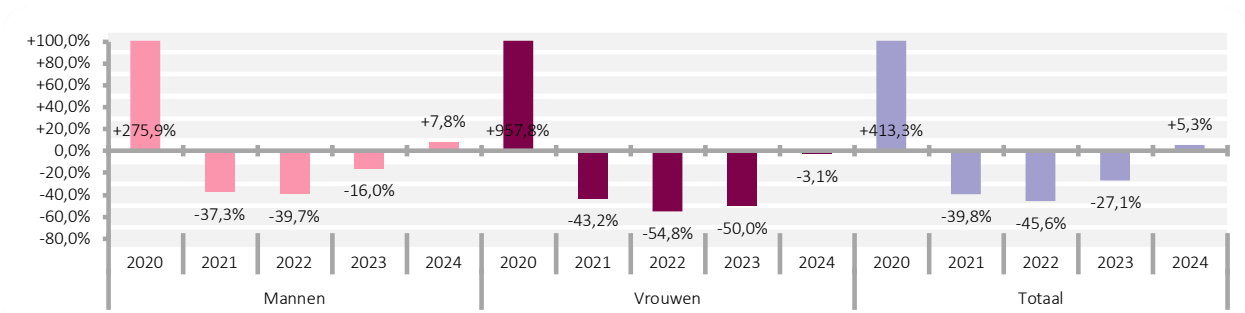
Tijdelijke werkloosheid volgens geslacht in fysieke eenheden

Tab. 5.5.I

	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2020	295.142	209.688	504.830	100	100	100
2021	184.982	119.156	304.137	63	57	60
2022	111.477	53.836	165.313	38	26	33
2023	93.659	26.906	120.565	32	13	24
2024	100.921	26.064	126.985	34	12	25
Evol. 2020-2024	- 65,8%	- 87,6%	- 74,8%			

Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens geslacht in fysieke eenheden

Gra. 5.5.I

Over het algemeen komt tijdelijke werkloosheid vaker voor in sectoren waar traditioneel meer mannen dan vrouwen werken (bijv. de bouw en de industrie). Als gevolg hiervan treft tijdelijke werkloosheid vaker mannelijke dan vrouwelijke werknemers. De coronavirus-crisis heeft ertoe geleid dat er veel vaker een beroep wordt gedaan op tijdelijke werkloosheid in sectoren waar over het algemeen meer vrouwelijke werknemers zijn. Hoewel het absolute aantal vrouwen in tijdelijke werkloosheid de afgelopen vijf jaar lager is gebleven dan dat van mannen, is het aantal vrouwen relatief gezien aanzienlijk meer gestegen (+957,8% op jaarbasis in 2020 vergeleken met +275,9% voor mannen).

Tussen 2021 en 2024 daalt het aantal tijdelijk werkloze vrouwen elk jaar sneller dan het aantal mannen, maar de afname is niet zo groot als de zeer sterke stijging in 2020.

In 2024 registreerden we een lager aantal tijdelijk werkloze vrouwen dan vijf jaar eerder (-87,6%), terwijl de mannelijke populatie 65,8% onder het niveau van 2020 lag.

6

ONDERBREKINGSUITKERINGEN

6.1

Kerncijfers

De stelsels van tijdskrediet, thematische verloven en loopbaanonderbreking hebben als hoofddoel een betere combinatie van het beroeps- en het privéleven mogelijk te maken. In 2002 werd het stelsel van loopbaanonderbreking voor werknemers en werkgevers uit de privésector omgezet naar een stelsel van tijdskrediet. Naast die twee stelsels bestaan er ook vier vormen van thematisch verlof die gemeenschappelijk zijn voor de openbare en de private sector: in 1995 werd het verlof voor palliatieve zorgen ingevoerd, in 1997 het ouderschapsverlof, in 1998 het verlof voor medische bijstand en in 2020 het verlof voor mantelzorg.

Vanaf 1 januari 2012 werd de reglementering met betrekking tot loopbaanonderbreking en tijdskrediet ingrijpend gewijzigd, waarbij vooral de maximale duur van de onderbrekingen ingeperkt werd. In het stelsel van het tijdskrediet werden daarenboven onderbrekingen zonder motief beperkt tot 12 maanden (vol-tijds equivalent) op de gehele loopbaan. Een bijkomend saldo wordt enkel toegekend in geval van een geldig motief. Ten slotte werden ook de leeftijdsvoorwaarden in het eindeloopbaanstelsel (zowel in het kader van loopbaanonderbreking als in het kader van tijdskrediet) opgetrokken.

Het ouderschapsverlof werd in 2012 dan weer opgetrokken tot een maximum van 4 maanden.

Met ingang van 1 januari 2015 onderging de reglementering met betrekking tot het tijdskrediet opnieuw enkele belangrijke wijzigingen. Zo geeft onder meer het niet-gemotiveerd tijdskrediet voortaan geen recht meer op onderbrekingsuitkeringen en gelden opnieuw sterkere leeftijdsvoorwaarden voor tijdskrediet in het eindeloopbaanstelsel. Sinds 1 april 2017 is ook het recht op niet-gemotiveerd tijdskrediet afgeschaft.

Vanaf september 2016 is de RVA, behoudens enkele uitzonderingen, niet meer bevoegd voor nieuwe aanvragen voor onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking en dit voor zowel werknemers van het Vlaamse lokale, provinciale, communautaire als het gewestelijke openbaar ambt, alsook van het Vlaams onderwijs, met uitzondering van de contractuele personeelsleden die onder het tijdskrediet vallen.

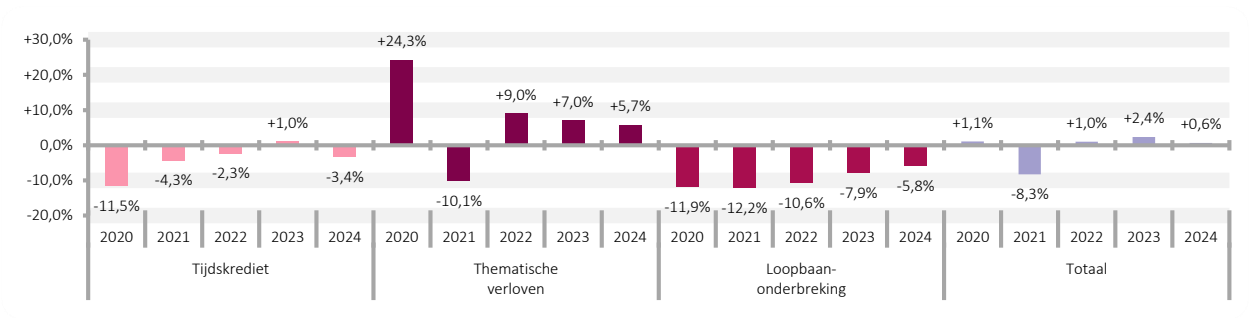
Gerechtigden op tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking

Tab. 6.1.I

	Tijdskrediet	Thematische verloven	Loopbaan-onderbreking	Totaal	Tijdskrediet	Thematische verloven	Loopbaan-onderbreking	Totaal
2020	95.000	109.743	47.303	252.046	100	100	100	100
2021	90.938	98.633	41.556	231.127	96	90	88	92
2022	88.808	107.488	37.137	233.433	93	98	79	93
2023	89.723	115.007	34.207	238.936	94	105	72	95
2024	86.693	121.581	32.213	240.487	91	111	68	95
Evol. 2020-2024	- 8,7%	+ 10,8%	- 31,9%	- 4,6%				

Evolutie op jaarbasis van het aantal gerechtigden op tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking

Gra. 6.1.I

In 2024 werden gemiddeld per maand 240.487 onderbrekingsuitkeringen betaald in de verschillende stelsels van tijdskrediet, thematische verloven en loopbaanonderbreking. Dat zijn er 1.551 meer dan in 2023, wat een stijging inhoudt van 0,6%. Op vijf jaar tijd is er een daling van 4,6%.

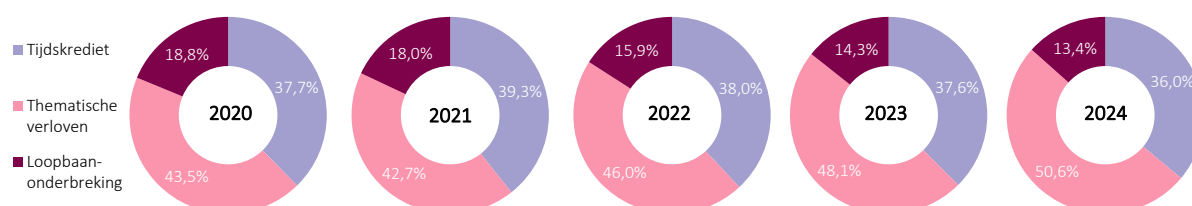
Het aantal uitkeringsgerechtigden met een gewone loopbaanonderbreking daalt met 5,8%. Er werden in 2024 gemiddeld 32.213 onderbrekingsuitkeringen per maand betaald. Wanneer we vergelijken met 2020, zien we een daling van 31,9%.

Het aantal uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet heeft lange tijd een constante groei gekend, maar de inperkingen van 2012 en 2015 hebben ervoor gezorgd dat de trend dalende is. Die daling werd ieder jaar kleiner en in 2023 was er voor het eerst weer een lichte stijging. 2024 kent opnieuw een daling. Het aantal uitkeringsgerechtigden bedraagt 86.693 in 2024, d.i. een daling met 3,4% in vergelijking met 2023. In vergelijking met 2020 werden 8,7% minder uitkeringsgerechtigden met tijdskrediet geteld.

In de stelsels van de thematische verloven zien we een stijging in 2024: het aantal uitkeringsgerechtigden nam toe met 5,7% op jaarbasis. In 2024 worden 10,8% meer onderbrekingsuitkeringen voor thematische verloven betaald dan in 2020. Het relatieve belang van de thematische verloven in het totaal van de uitkeringsgerechtigden is dan ook gestegen van 43,5% in 2020 tot 50,6% in 2024.

Verhouding volgens stelsel

Gra. 6.1.II

6.2

Tijdskrediet

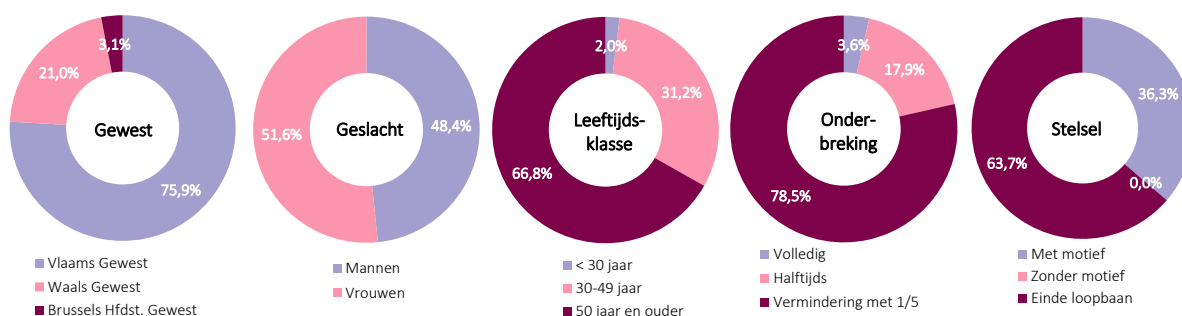
Gerechtigden op tijdskrediet

Tab. 6.2.I

	2020	2023	2024	Evol. 2020-2024		Evol. 2023-2024	
Gewest							
Vlaams Gewest	71.017	67.896	65.800	-5.218	-7,3%	-2.096	-3,1%
Waals Gewest	20.310	18.861	18.243	-2.067	-10,2%	-618	-3,3%
Brussels Hfdst. Gewest	3.673	2.966	2.650	-1.023	-27,9%	-316	-10,7%
Geslacht							
Mannen	39.287	41.835	41.941	+2.654	+6,8%	+105	+0,3%
Vrouwen	55.714	47.887	44.752	-10.962	-19,7%	-3.136	-6,5%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	2.325	1.911	1.739	-586	-25,2%	-172	-9,0%
30-49 jaar	30.930	29.321	27.039	-3.891	-12,6%	-2.283	-7,8%
50 jaar en ouder	61.746	58.491	57.915	-3.831	-6,2%	-575	-1,0%
Onderbreking							
Volledig	4.124	3.605	3.124	-1.000	-24,2%	-481	-13,3%
Halftijds	20.236	17.134	15.483	-4.753	-23,5%	-1.652	-9,6%
Vermindering met 1/5	70.641	68.983	68.086	-2.555	-3,6%	-897	-1,3%
Stelsel							
Met motief	36.350	34.230	31.457	-4.892	-13,5%	-2.772	-8,1%
Zonder motief	473	4	0	-472	-99,9%	-4	-89,8%
Einde loopbaan	58.178	55.489	55.235	-2.943	-5,1%	-254	-0,5%
Totaal	95.000	89.723	86.693	-8.308	-8,7%	-3.030	-3,4%
Zonder uitkeringen	8.483	5.568	5.898	-2.585	-30,5%	+330	+5,9%
Algemeen totaal	103.483	95.291	92.591	-10.893	-10,5%	-2.700	-2,8%

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in tijdskrediet

Gra. 6.2.I

In het tijdskrediet voor de werknemers van de private sector daalt het gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigden in 2024 op jaarbasis met 3,4% of 3.030 uitkeringsgerechtigden per maand. De afname is er in de 3 gewesten, maar is relatief het grootst in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (-10,7%). Bij de vrouwen zien we een daling van 6,5%, bij de mannen blijven de cijfers stabiel (+0,3%). Verder is de afname bij de 30 tot 49 jarigen groter dan bij de 50-plussers (respectievelijk -7,8% en -1,0%). De halftijdse onderbreking kent een grotere daling (-9,6%), dan de vermindering met 1/5 (-1,3%). Het tijdskrediet zonder motief, afgeschaft sinds 1 april 2017, blijft van toepassing op alle eerste aanvragen en aanvragen om verlenging waarvoor de werkgever een schriftelijke kennisgeving heeft ontvangen vóór 1 april 2017. Dit verklaart de daling van 89,8%. Dit stelsel is in 2024 volledig uitgedoofd (nog 2 betalingen in gans 2024). In 2024 zijn er gemiddeld 5.898 werknemers per maand met tijdskrediet zonder uitkeringen (+5,9%).

Ten opzichte van 2020 zien we een daling van 8,7% van de uitkeringstrekkers in tijdskrediet.

Wanneer we de verdeling voor 2024 bekijken volgens de beschreven profielkenmerken, stellen we vast dat 75,9% van de uitkeringsgerechtigden uit het Vlaams Gewest komt, 66,8% 50 jaar en ouder is, 78,5% een vermindering van de arbeidstijd met 1/5 verkiest en 63,7% zich in een stelsel eindeloopbaan bevindt. De vrouwen zijn in de meerderheid met een aandeel van 51,6%, al neemt dit wel af t.o.v. 2020.

6.3

Thematische verloven

Gerechtigden met een thematisch verlof

Tab. 6.3.I

	2020	2023	2024	Evol. 2020-2024		Evol. 2023-2024	
Stelsel							
Ouderschapsverlof	90.339	93.876	101.774	+11.435	+12,7%	+7.899	+8,4%
Medische Bijstand	19.097	20.496	19.197	+100	+0,5%	-1.298	-6,3%
Palliatieve Zorgen	306	339	319	+13	+4,3%	-21	-6,0%
Mantelzorg	1	296	291	+290	+23166,6%	-5	-1,7%
Totaal	109.743	115.007	121.581	+11.838	+10,8%	+6.575	+5,7%
Zonder uitkeringen	5.568	4.882	4.102	-1.467	-26,3%	-780	-16,0%
Algemeen totaal	115.311	119.888	125.683	+10.372	+9,0%	+5.794	+4,8%

De vier vormen van thematisch verlof - namelijk het ouderschapsverlof, het verlof voor medische bijstand, palliatief verlof en het verlof voor mantelzorg - zijn zowel in de private als in de openbare sector van toepassing. Het aantal onderbrekingsuitkeringen in het kader van die stelsels stijgt in 2024 met 5,7% op jaarbasis (+6.575 eenheden). Op vijf jaar tijd noteren we een stijging met 10,8% (+11.838 eenheden). Het aantal thematische verloven zonder uitkeringen is gedaald met 16,0% in vergelijking met vorig jaar.

Het ouderschapsverlof kent een stijging op jaarbasis van 8,4%. Op vijf jaar tijd noteren we een stijging met 12,7%. Het verlof voor medische bijstand kent een daling van 6,3%. In vergelijking met 2020 is het aantal gerechtigden licht gestegen met 0,5%. Het palliatief verlof is op jaarbasis gedaald met 6,0% en in vergelijking met 2020 gestegen met 4,3%. Op 1 oktober 2019 trad het verlof voor erkende mantelzorgers in werking. Vanaf 1 september 2020 is het mogelijk om, na erkenning door het ziekenfonds, een uitkeringsaanvraag in te dienen bij de RVA. In 2024 waren er maandelijks gemiddeld 291 betalingen in dit stelsel.

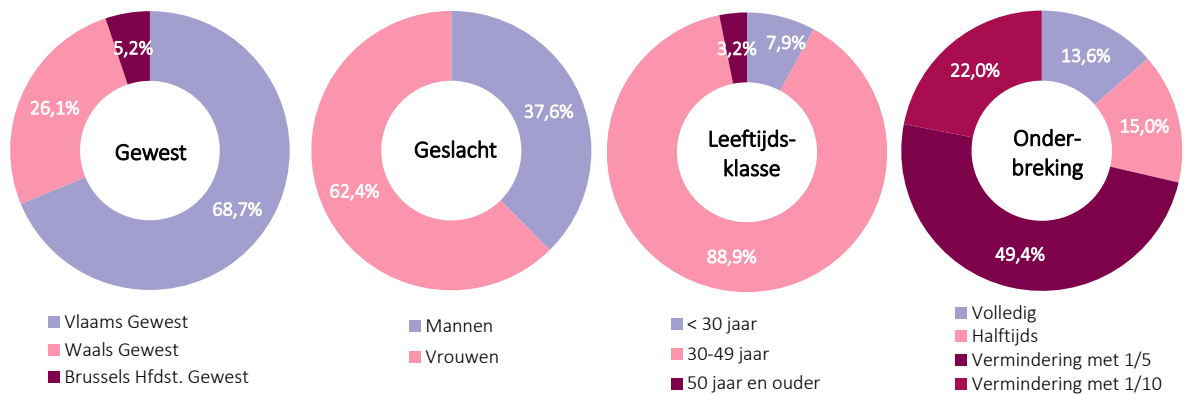
Uitkeringsgerechtigden met een ouderschapsverlof

Tab. 6.3.II

	2020	2023	2024	Evol. 2020-2024		Evol. 2023-2024	
Gewest							
Vlaams Gewest	60.855	64.180	69.962	+9.107	+15,0%	+5.782	+9,0%
Waals Gewest	24.316	24.810	26.568	+2.251	+9,3%	+1.758	+7,1%
Brussels Hfdst. Gewest	5.168	4.886	5.244	+77	+1,5%	+358	+7,3%
Geslacht							
Mannen	29.954	34.143	38.262	+8.308	+27,7%	+4.119	+12,1%
Vrouwen	60.385	59.733	63.512	+3.127	+5,2%	+3.779	+6,3%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	9.603	8.198	8.027	-1.577	-16,4%	-172	-2,1%
30-49 jaar	78.476	82.826	90.517	+12.041	+15,3%	+7.691	+9,3%
50 jaar en ouder	2.260	2.851	3.231	+971	+43,0%	+379	+13,3%
Onderbreking							
Volledig	10.323	13.014	13.843	+3.520	+34,1%	+829	+6,4%
Halftijds	16.455	14.464	15.308	-1.147	-7,0%	+844	+5,8%
Vermindering met 1/5	55.729	47.921	50.277	-5.453	-9,8%	+2.355	+4,9%
Vermindering met 1/10	7.833	18.477	22.347	+14.514	+185,3%	+3.870	+20,9%
Totaal	90.339	93.876	101.774	+11.435	+12,7%	+7.898	+8,4%

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in ouderschapsverlof

Gra. 6.3.I

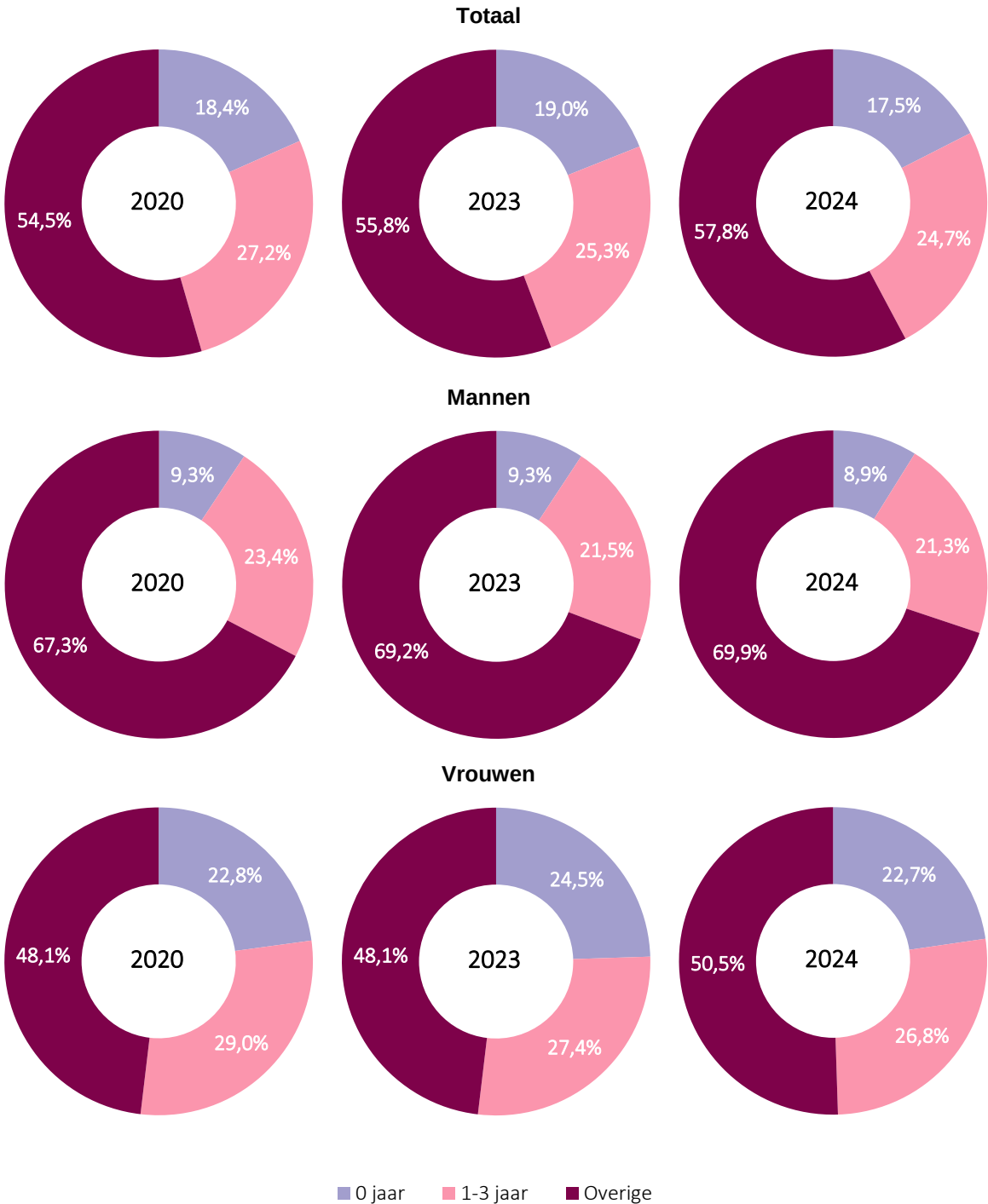
Het ouderschapsverlof met uitkering kent een stijging op jaarbasis van 8,4%. Deze stijging doet zich voor in alle gewesten. Bij de minder dan 30-jarigen, is er een lichte daling (-2,1%), de overige leeftijdsklassen kennen een stijging. De stijging is er bij beide geslachten, maar is meer uitgesproken bij de mannen (+12,1%), dan bij de vrouwen (+6,3%). Wat betreft het regime, is de stijging het grootst voor de vermindering met 1/10 (+20,9%).

In vergelijking met 2020 is het aantal uitkeringsgerechtigden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest minder sterk gestegen dan in de andere gewesten. Wat het geslacht betreft zien we een sterkere toename bij de mannen (+27,7%), dan bij de vrouwen (+5,2%). Het aantal uitkeringsgerechtigden jonger dan 30 jaar daalt (-16,4%), bij de overige leeftijdscategorieën is er een sterke stijging. De volledige onderbreking en de vermindering met 1/10 kennen sterkste stijgingen met respectievelijk 34,1% en 185,3%, terwijl de andere onderbrekingstypes gedaald zijn.

Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden met een ouderschapsverlof is afkomstig uit het Vlaams Gewest (68,7%) en het gaat vooral om verminderingen van de arbeidstijd met 1/5 (49,4%). Volgens leeftijdsklasse valt daarentegen de oververtegenwoordiging op van het aantal uitkeringsgerechtigden van 30 tot 49 jaar (88,9%), de voornaamste doelgroep van ouderschapsverlof. Ten slotte gaat het ook om een uitgesproken meerderheid van vrouwelijke uitkeringsgerechtigden (62,4%).

Verhouding ouderschapsverlof volgens leeftijd van het kind

Gra. 6.3.II

Wanneer we gaan kijken naar de leeftijd van het kind waarvoor ouderschapsverlof genomen wordt, is meer dan de helft van de kinderen ouder dan 3 jaar. Hun aandeel neemt toe in de tijd, van 54,5% in 2020 naar 57,8% in 2024. Het aandeel van de kinderen jonger dan 1 jaar bedraagt 17,5%. Hun aandeel neemt lichtjes af van 18,4% in 2020 naar 17,5% in 2024.

Wat betreft de verdeling volgens geslacht, valt het op dat het aandeel van de kinderen ouder dan 3 jaar groter is bij de mannen (69,9%) dan bij de vrouwen (50,5%). Het omgekeerde geldt voor de overige leeftijdsklassen. Het aandeel van ouderschapsverlof voor jongere kinderen is beduidend groter bij de vrouwen dan bij de mannen.

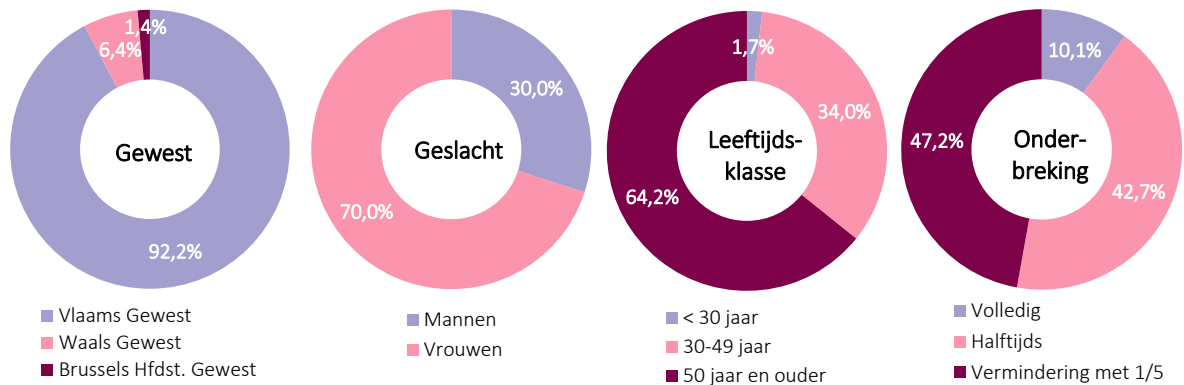
Uitkeringsgerechtigden in andere thematische verlopen

Tab. 6.3.III

	2020	2023	2024	Evol. 2020-2024		Evol. 2023-2024	
Gewest							
Vlaams Gewest	17.849	19.496	18.268	+419	+2,3%	-1.228	-6,3%
Waals Gewest	1.272	1.330	1.260	-12	-1,0%	-70	-5,3%
Brussels Hfdst. Gewest	282	305	279	-4	-1,3%	-26	-8,6%
Geslacht							
Mannen	6.245	6.568	5.938	-307	-4,9%	-630	-9,6%
Vrouwen	13.159	14.563	13.869	+710	+5,4%	-694	-4,8%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	353	349	344	-10	-2,8%	-6	-1,6%
30-49 jaar	6.186	6.835	6.742	+556	+9,0%	-93	-1,4%
50 jaar en ouder	12.864	13.946	12.721	-144	-1,1%	-1.226	-8,8%
Onderbreking							
Volledig	2.183	2.109	1.997	-186	-8,5%	-112	-5,3%
Halftijds	7.357	8.729	8.465	+1.109	+15,1%	-264	-3,0%
Vermindering met 1/5	9.864	10.293	9.344	-520	-5,3%	-949	-9,2%
Totaal	19.404	21.131	19.807	+403	+2,1%	-1.324	-6,3%

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in andere thematische verlopen

Gra. 6.3.III

De 3 andere vormen van thematische verloven, het verlof voor medische bijstand, het verlof voor palliatieve zorgen en het verlof voor mantelzorg, kennen op jaarbasis een daling met 6,3%. Deze daling is in de 3 gewesten aanwezig. Bij de vrouwen zien we een lichtere daling (-4,8%), dan bij de mannen (-9,6%). De daling is het grootst bij de leeftijdsklasse 50 jaar en meer (-8,8%) en bij de vermindering met 1/5de (-9,2%).

In vergelijking met 2020 is er een stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden met 2,1%. Deze stijging is volledige afkomstig van het Vlaams Gewest (+2,3%), bij de andere gewesten neemt het aantal lichtjes af. Wat het geslacht betreft zien we een toename bij de vrouwen (+5,4%), en een afname bij de mannen (-4,9%). Het aantal uitkeringsgerechtigden jonger dan 30 jaar daalt (-2,8%), bij de 30 tot 49 jarigen is er een sterke stijging met 9,0%, de leeftijdsklassen 50 jaar en meer kent dan weer een lichte daling (-1,1%). De halftijdse onderbreking kent een sterke stijging met 15,1%. De overige onderbrekingstypes kennen een daling.

Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden is afkomstig uit het Vlaams Gewest (92,2%) en het gaat vooral om verminderingen van de arbeidstijd met 1/5 (47,2%) of om een halftijdse onderbreking (42,7%). Volgens leeftijdsklasse valt de oververtegenwoordiging op van het aantal uitkeringsgerechtigden van 50 jaar en meer (64,2%). Ten slotte gaat het ook om een uitgesproken meerderheid van vrouwelijke uitkeringsgerechtigden (70,0%).

6.4

Loopbaanonderbreking

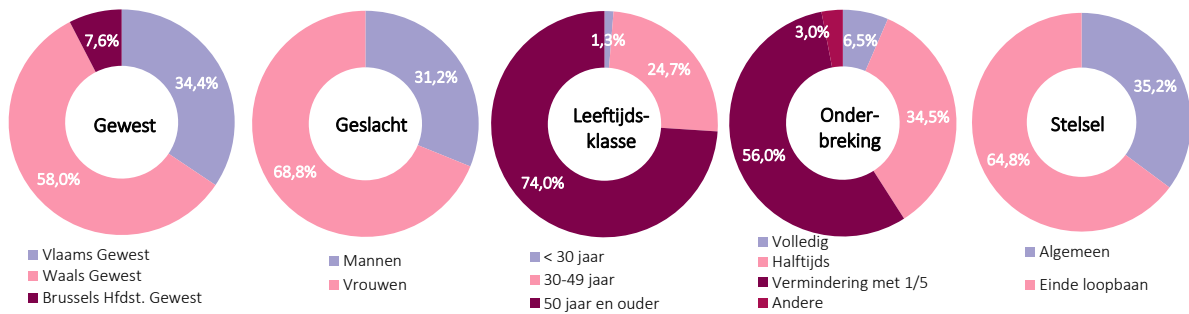
Gerechtigden op loopbaanonderbreking

Tab. 6.4.I

	2020	2023	2024	Evol. 2020-2024		Evol. 2023-2024	
Gewest							
Vlaams Gewest	27.195	13.588	11.084	-16.111	-59,2%	-2.504	-18,4%
Waals Gewest	17.515	18.235	18.684	+1.169	+6,7%	+449	+2,5%
Brussels Hfdst. Gewest	2.593	2.383	2.445	-148	-5,7%	+61	+2,6%
Geslacht							
Mannen	13.818	10.389	10.036	-3.782	-27,4%	-353	-3,4%
Vrouwen	33.486	23.818	22.177	-11.309	-33,8%	-1.641	-6,9%
Leeftijdsklasse							
< 30 jaar	428	389	411	-17	-4,0%	+22	+5,6%
30-49 jaar	9.649	7.888	7.972	-1.677	-17,4%	+85	+1,1%
50 jaar en ouder	37.227	25.930	23.830	-13.397	-36,0%	-2.100	-8,1%
Onderbreking							
Volledig	2.000	2.168	2.090	+91	+4,5%	-78	-3,6%
Halftijds	18.593	12.320	11.098	-7.495	-40,3%	-1.221	-9,9%
Vermindering met 1/5	25.014	18.670	18.050	-6.964	-27,8%	-620	-3,3%
Andere	1.696	1.049	974	-722	-42,6%	-75	-7,2%
Stelsel							
Algemeen	14.268	11.230	11.331	-2.937	-20,6%	+101	+0,9%
Eindeloopbaan	33.035	22.977	20.882	-12.153	-36,8%	-2.095	-9,1%
Entiteiten							
Gefedereerde entiteiten	37.439	25.504	23.368	-14.070	-37,6%	-2.136	-8,4%
Federale entiteiten	9.865	8.702	8.844	-1.020	-10,3%	+142	+1,6%
Totaal	47.303	34.207	32.213	-15.091	-31,9%	-1.994	-5,8%
Zonder uitkeringen	988	847	821	-167	-16,9%	-26	-3,0%
Algemeen totaal	48.291	35.054	33.034	-15.257	-31,6%	-2.020	-5,8%

Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking

Gra. 6.4.I

De evolutie van loopbaanonderbreking in zijn geheel wordt beïnvloed door de evoluties in de gefedereerde entiteiten. In dat licht is het met name relevant de invoering te vermelden van het zogenaamde zorgkrediet voor personeelsleden van de Vlaamse openbare sector vanaf 2 september 2016, nadat de bevoegdheid voor deze materie in het kader van de Zesde Staatshervorming is overgeheveld naar het gewestelijke niveau.

Het aantal onderbrekingsuitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking daalt in 2024 met 5,8% op jaarbasis, wat overeenkomt met een afname van 1.994 uitkeringen per maand. Het aantal onderbrekingen zonder uitkering daalt licht (-3,0%).

De afname van het aantal uitkeringsgerechtigden op jaarbasis doet zich enkel in het Vlaams Gewest voor (-18,4%). In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waals Gewest zijn er kleine stijgingen van respectievelijk 2,6% en 2,5%. De daling is groter bij de vrouwen (-6,9%) dan bij de mannen (-3,4%). Wat de leeftijd betreft is er enkel bij de 50-plussers een daling (-8,1%). We zien dalingen bij alle onderbrekingstypes en bij het eindeloopbaanstelsel. Het aantal onderbrekingen in het algemeen stelsel blijft stabiel. De gefedereerde entiteiten kennen een grote daling (-8,4%), terwijl de federale entiteiten eerder stabiel blijven.

Ten opzichte van 2020 zien we een sterke daling van het aantal onderbrekingsuitkeringen met 31,9%, een afname van 15.091 eenheden. De daling is het grootst in het Vlaams Gewest (-59,2%) ten gevolge van de invoering van het zorgkrediet. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is er een daling van 5,7%. In het Waals Gewest stijgt het aantal onderbrekingsuitkeringen (+6,7%). De uitkeringsgerechtigden die hun arbeidstijd volledig onderbreken kennen een lichte stijging (+4,5%) daar waar de andere types van onderbreking een daling kennen van rond de 30%, 40%. De daling is het grootst bij de leeftijdsklasse 50 jaar en meer (-36,0%).

Wanneer we de verhoudingen van de uitkeringsgerechtigden bekijken volgens leeftijdsklasse en stelsel, valt het op dat het grotendeels gaat om 50-plussers (74,0% van de gevallen), vaak in een stelsel eindeloopbaan (64,8% van de gevallen). Iets meer dan de helft van de gevallen betreft een onderbreking met 1/5 (56,0%). Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden zijn vrouwen (68,8%).

6.5

Verdeling van alle onderbrekingsstelsels volgens motief

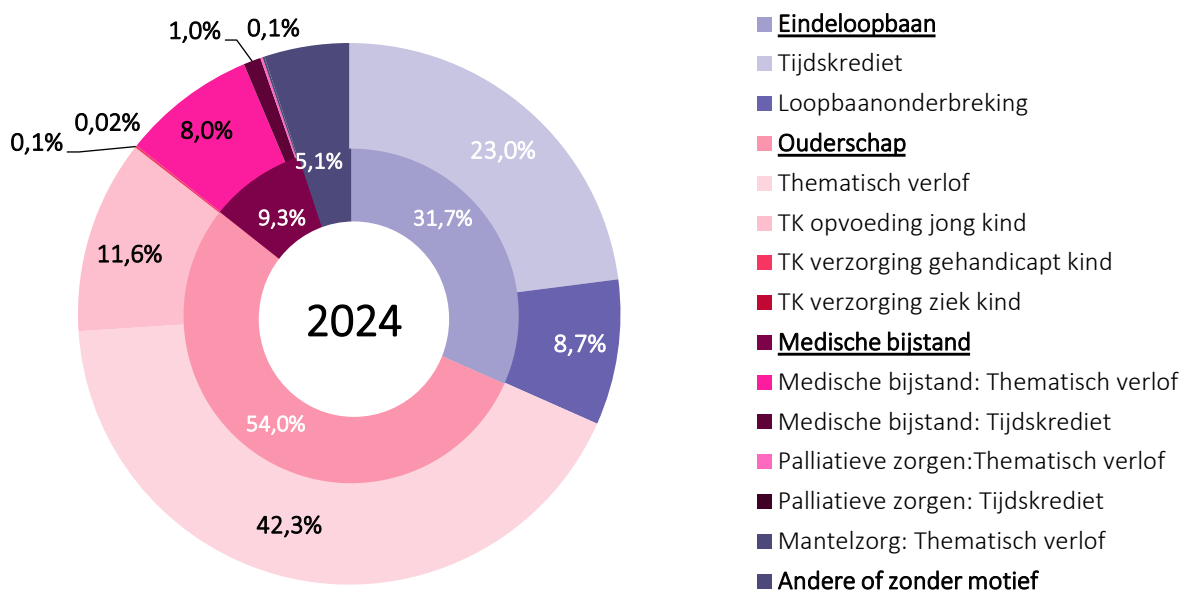
Verhouding volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen

Tab. 6.5.I

	Aantal	%
Eindeloopbaan		
Tijdskrediet	55.235	23,0%
Loopbaanonderbreking	20.882	8,7%
Totaal	76.117	31,7%
Ouderschap		
Thematisch verlof	101.774	42,3%
TK opvoeding jong kind	27.811	11,6%
TK verzorging gehandicapt kind	269	0,1%
TK verzorging ziek kind	58	0,02%
Totaal	129.912	54,0%
Medische bijstand		
Medische bijstand: Thematisch verlof	19.197	8,0%
Medische bijstand: Tijdskrediet	2.482	1,0%
Totaal	21.680	9,0%
Palliatieve zorgen		
Palliatieve zorgen:Thematisch verlof	319	0,1%
Palliatieve zorgen: Tijdskrediet	4	0,002%
Totaal	323	0,1%
Mantelzorg		
Mantelzorg: Thematisch verlof	291	0,12%
Totaal	291	0,12%
Andere of zonder motief		
TK erkende opleiding	831	0,3%
TK Corona	2	0,001%
Totaal	833	0,3%
Zonder motief		
Loopbaanonderbreking	11.331	4,7%
Tijdskrediet	0	0,00%
Totaal	11.331	4,7%
Algemeen totaal	240.487	100%

Verhouding volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen

Gra. 6.5.I

Hoewel het tijdskrediet, het thematisch verlof en de loopbaanonderbreking drie verschillende stelsels uitmaken, bestaat er doorheen de drie stelsels een zekere overlap wat betreft de motieven waarvoor een werknemer een bepaalde onderbreking kan kiezen. Zo bestaat er zowel in het tijdskrediet als in de loopbaanonderbreking een eindeloopbaanstelsel. Sinds het ontstaan van het tijdskrediet met motief, kan men binnen dit stelsel bovendien een extra recht krijgen om prestaties volledig of gedeeltelijk te onderbreken voor gelijkaardige motieven als die van de thematische verlopen. (Dat recht kan men krijgen boven op het recht op thematische verlof. De toegangsvoorwaarden voor tijdskrediet met motief zijn wel anders dan die voor de thematische verlopen: leeftijd van het kind voor wie de onderbreking kan worden gevraagd, anciënniteit bij de werkgever, bestaan van een cao voor een volledige of halftijdse onderbreking, enz.). De onderbrekingsuitkering voor thematisch verlof is wel hoger dan de uitkering voor tijdskrediet met motief. Voor de loopbaanonderbreking zijn geen motieven gespecificeerd.

Wanneer we doorheen de drie stelsels de verhoudingen van het aantal uitkeringsgerechtigden bekijken volgens motief, zien we hoe het merendeel van de onderbrekingen betrekking heeft op een motief i.v.m. ouderschap (54,0%) en 31,7% van de onderbrekingen in het kader van een eindeloopbaanstelsel zijn. Alle overige motieven (incl. de niet-gespecificeerde motieven) maken samen slechts 14,3% uit van het aantal uitkeringsgerechtigden.

A decorative graphic consisting of multiple thin, horizontal, light gray lines that span the width of the page, positioned behind the chapter number.

7

OVERIGE UITKERINGEN

Naast de drie grote domeinen van volledige werkloosheid, tijdelijke werkloosheid en onderbrekingsuitkeringen, vallen nog een aantal andere, minder vaak benutte uitkeringsvormen onder de bevoegdheid van de RVA. Die komen in dit hoofdstuk achtereenvolgens aan bod.

7.1

Deeltijds werkenden met een inkomensgarantie-uitkering (IGU)

Werklozen die het werk deeltijds hervatten kunnen onder bepaalde voorwaarden bovenop het deeltijdse nettoloon een uitkering van de RVA krijgen. Deze uitkering voor deeltijdse werknemers met behoud van rechten wordt een "inkomensgarantie-uitkering" genoemd (IGU).

7.1.1

Volgens stelsel

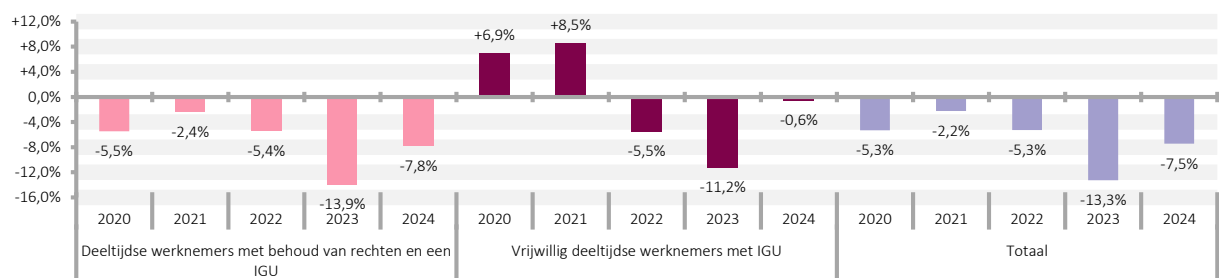
Deeltijdse werknemers volgens stelsel

Tab. 7.1.I

	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU	Vrijwillig deeltijdse werknemers met IGU	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU: kunstwerkers	Totaal	Deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU	Vrijwillig deeltijdse werknemers met IGU	Totaal
2020	31.375	413	0	31.788	100	100	100
2021	30.627	448	0	31.075	98	109	98
2022	28.978	423	32	29.433	92	103	93
2023	24.937	376	219	25.532	79	91	80
2024	23.003	374	252	23.629	73	91	74
Evol. 2020-2024	- 26,7%	- 9,4%	-	- 25,7%			

Evolutie op jaarbasis van de deeltijdse werknemers volgens stelsel

Gra. 7.1.I

In 2024 werden, gemiddeld per maand, 23.629 deeltijdse werknemers geteld, d.i. 1.903 of 7,5% minder dan in 2023. Sinds 2020 werden nooit minder deeltijdse werknemers geteld dan in 2024.

Slechts een kleine minderheid van het aantal betalingen (1,6%) wordt uitgekeerd aan vrijwillig deeltijdse werknemers met een IGU. Het gaat hier om werknemers die niet beantwoorden aan de voorwaarden om met een voltijdse werknemer te worden gelijkgesteld en die ook niet aan de voorwaarden beantwoorden om beschouwd te worden als deeltijdse werknemer met behoud van rechten. De vrijwillig deeltijdse werknemer kan in geval van volledige werkloosheid halve uitkeringen genieten voor de uren waarop hij gewoonlijk tewerkgesteld was.

Indien deze werknemers weer deeltijds aan het werk gaan, dan kunnen zij in voorkomend geval recht hebben op een inkomensgarantie-uitkering (KB van 07.06.2013, IW 01.07.2013). Voor deze subgroep daalt het aantal betalingen op jaarbasis met 0,6%.

Het aantal deeltijdse werknemers met behoud van rechten en een IGU daalt op jaarbasis met 7,8%. Deze daling is waarschijnlijk te verklaren door de wijzigingen ingevoerd in 2015 m.b.t. de berekeningswijze en toekenningsvoorwaarden van het IGU.

Het statuut deeltijdse kunstwerkers met behoud van rechten en een IGU bestaat sinds 1 oktober 2022. Voor dit stelsel waren er in 2024 gemiddeld 252 betalingen per maand.

7.1.2

Volgens gewest

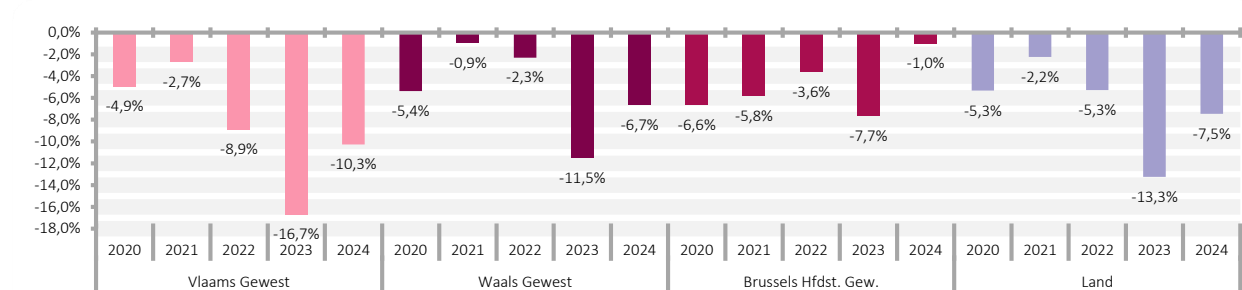
Deeltijdse werknemers volgens gewest

Tab. 7.1.II

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land	Vlaams Gewest	Waals Gewest	Brussels Hfdst. Gew.	Land
2020	13.811	14.466	3.511	31.788	100	100	100	100
2021	13.438	14.329	3.308	31.075	97	99	94	98
2022	12.243	14.001	3.189	29.433	89	97	91	93
2023	10.200	12.388	2.945	25.532	74	86	84	80
2024	9.152	11.562	2.916	23.629	66	80	83	74
Evol. 2020- 2024	- 33,7%	- 20,1%	- 17,0%	- 25,7%				

Evolutie op jaarbasis van de deeltijdse werknemers volgens gewest

Gra. 7.1.II

Sinds 2020 is het aantal deeltijdse werknemers in het Vlaams Gewest gedaald met 33,7%. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en in het Waals Gewest is de daling ook aanzienlijk met respectievelijk 17,0% en 20,1%.

Op jaarbasis noteren we in alle gewesten een daling: in het Vlaams Gewest -10,3%, in het Waals Gewest -6,7% en in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest -1,0%.

7.1.3 Volgens geslacht

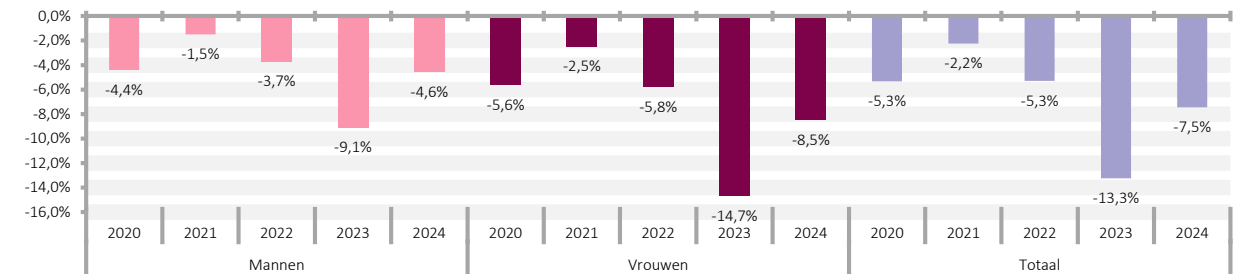
Deeltijdse werknemers volgens geslacht

Tab. 7.1.III

	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
2020	7.790	23.998	31.788	100	100	100
2021	7.673	23.402	31.075	98	98	98
2022	7.388	22.045	29.433	95	92	93
2023	6.717	18.815	25.532	86	78	80
2024	6.411	17.219	23.629	82	72	74
Evol. 2020-2024	- 17,7%	- 28,2%	- 25,7%			

Evolutie op jaarbasis van de deeltijdse werknemers volgens geslacht

Gra. 7.1.III

Sinds 2020 is het aantal vrouwelijke deeltijdse werknemers gedaald met 28,2% t.o.v. 17,7% bij de mannelijke deeltijdse werknemers.

Op jaarbasis zijn er dalingen van respectievelijk 4,6% bij de mannen en 8,5% bij de vrouwen.

7.1.4

Volgens leeftijdsklasse

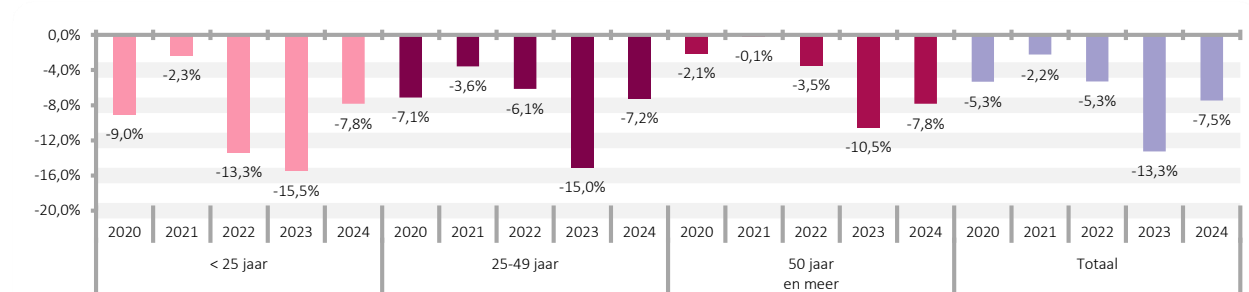
Deeltijdse werknemers volgens leeftijdsklasse

Tab. 7.1.IV

	< 25 jaar	25-49 jaar	50 jaar en meer	Totaal	< 25 jaar	25-49 jaar	50 jaar en meer	Totaal
2020	791	18.940	12.057	31.788	100	100	100	100
2021	773	18.262	12.040	31.075	98	96	100	98
2022	670	17.140	11.623	29.433	85	90	96	93
2023	566	14.562	10.404	25.532	72	77	86	80
2024	522	13.517	9.590	23.629	66	71	80	74
Evol. 2020-2024	- 34,1%	- 28,6%	- 20,5%	- 25,7%				

Evolutie op jaarbasis van de deeltijdse werknemers volgens leeftijdsklasse

Gra. 7.1.IV

Sinds 2020 is het aantal deeltijdse werknemers onder de 25 jaar met 34,1% gedaald. Het aantal mensen tussen 25 en 49 jaar is met 28,6% gedaald en het aantal 50-plussers is in deze periode met 20,5% gedaald.

Het aandeel van de < 25-jarigen bij de deeltijdse werknemers bedraagt in 2024 slechts 2,2%.

7.2

Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen

In het kader van de Zesde Staatshervorming werden op 1 juli 2014 verschillende bevoegdheden over tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen juridisch gezien overgedragen van de RVA naar het regionale niveau. Totdat de gewestelijke diensten voorbereid waren op een operationele overdracht, bleef de RVA met het oog op het continuïteitsbeginsel echter het dagelijkse beheer uitoefenen. De RVA-statistieken behandelen slechts de betalingen waarvoor de RVA nog steeds operationeel verantwoordelijk is. Bij overdracht zijn de statistieken over deze maatregelen dan ook vaak uitdovend.

De overnames gebeuren niet op hetzelfde tijdstip of voor elk gewest aan hetzelfde ritme, maar naargelang de overgedragen materie en naargelang het gewest. Meerdere materies zijn overgedragen op 1 januari 2016, zoals de dienstencheques in elk van de drie gewesten of de controle van de actieve beschikbaarheid van werklozen voor de arbeidsmarkt in het Vlaams en het Waals Gewest en in de Duitstalige Gemeenschap. Het merendeel van de overige materies is overgedragen in de loop van 2016 en 2017. Teneinde een overzicht te kunnen aanbieden van de timing en (statistische) impact van die overdrachten, heeft de RVA in 2019 een publicatie (RVA, 2019a) geactualiseerd met beschrijvingen van wanneer en in welke mate de tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen al dan niet zijn overgedragen naar het regionale niveau.

De overdracht van premies en toeslagen (opleidingsuitkering, stage-uitkering incl. instapstage, vestigingsuitkering, werkhervattingstoeslag [loontrekkende, zelfstandige en activiteitencoöperatie], premie laatste maand beroepsopleiding, kinderopvangtoeslag, PWA-opleidingstoeslag, overstappremie en mobiliteitstoeslag) omvat de bevoegdheid inzake de reglementering, attestatie en uitbetaling. De eerste operationele overdracht vond plaats in mei 2016 (overdracht van de premie laatste maand beroepsopleiding aan het Vlaams Gewest).

Bij het merendeel van de reeds verrichte operationele overdrachten werden de stelsels afgevoerd om de doelstellingen over te dragen naar andere stelsels of strategieën. De stage-uitkering in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, die na de overdracht op 1 januari 2017 werd vervangen door een nieuw stelsel genaamd 'Stage First', vormt hierop een uitzondering. Ook bij de overdracht op 15 maart 2018 van de werkhervattingstoeslag en op 1 september 2018 van de opleidingsuitkering en de stage-uitkering aan het Vlaams Gewest, werden verschillende vervangende maatregelen voorzien, maar de RVA is daar niet langer bij betrokken.

Voor de activeringsmaatregelen (doorstromingsprogramma, SINE en Activa) geldt dat de overdracht de attestatie en bepaalde aspecten van de reglementering betreft.

De doorstromingsprogramma's zijn, tot nu toe met uitzondering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, overal overgenomen en afgevoerd in de loop van 2016 en 2017. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest deed hetzelfde vanaf januari 2021. Bijgevolg zijn ook die statistieken uitdovend: in de laatste maanden van 2021 vallen hiervoor geen betalingen meer te noteren.

Voor SINE vond tot nu toe alleen naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest reeds een overdracht plaats, m.n. vanaf januari 2021. In dit gewest is SINE dan ook uitgedoofd in 2021.

De enige Activamaatregel die aanvankelijk op federaal niveau behouden bleef, is Activa PVP. Hoewel de RVA de operationele verantwoordelijkheid behield, werd dit stelsel op budgettair vlak overgedragen naar de FOD Binnenlandse Zaken. Deze voorzag vanaf 1 januari 2018 een nieuwe federale regeling die Activa PVP verving. In het kader van deze nieuwe regeling ontvangen de gemeenten met een veiligheids- en preventieplan een toelage. De gemeenten betalen zelf het volledige loon van de stadswachten. Om de afschaffing van het oude Activa PVP-stelsel te kunnen uitvoeren, werd het alsnog overgedragen naar de gewesten, waar het werd opgeheven zonder overgangsmaatregelen. Enkel het Vlaams Gewest koos ervoor Activa PVP te behouden, waarbij de RVA als operator optreedt. Bijgevolg is ook dit stelsel in principe uitdovend.

Op het vlak van de Activamaatregelen die reeds naar het Vlaams, het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest operationeel zijn overgedragen, toont zich een verschillende beleidskeuze tussen de gewestelijke diensten onderling. Het Vlaams Gewest opteerde ervoor om de maatregelen vanaf 1 juli 2016 gedeeltelijk en vanaf 1 januari 2017 volledig af te voeren en te integreren in andere stelsels of strategieën, o.a. die gebaseerd op de verminderde RSZ-bijdragen. Deze statistiek is dan ook uitdovend. Het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest daarentegen bleven na operationele overdracht (respectievelijk op 1 januari en 1 juli 2016) in eerste instantie de federale regelgeving ongewijzigd toepassen. Vanaf 1 juli 2017 heeft het Waals Gewest, na reglementaire overdracht, Activa echter vervangen door een nieuw stelsel genaamd 'Plans Impulsion'. Ook voor dit nieuwe plan blijft de RVA operationeel verantwoordelijk voor de uitvoering van de betalingen. De maatregelen in kwestie blijven dan ook voorkomen in de RVA-statistieken. Vanaf 1 oktober 2017 opteerde het Brussels Hoofdstedelijk Gewest er voor om Activa Start af te schaffen, en Activa werd omgevormd tot het nieuwe stelsel "Activa Brussels".

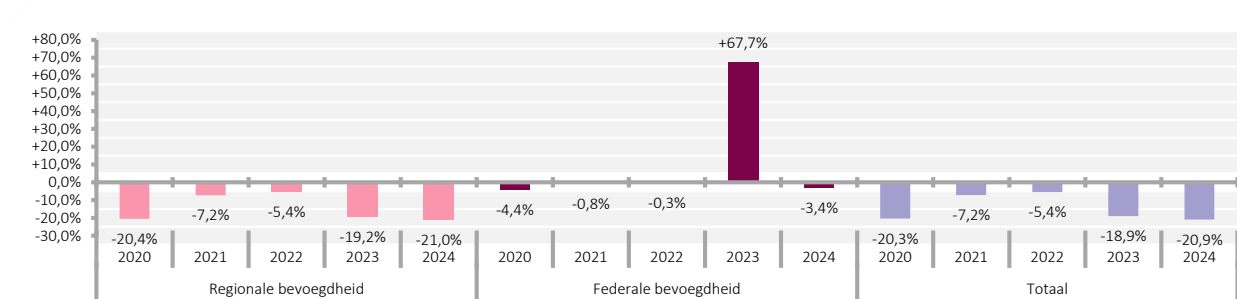
Tewerkstellings- en activeringsmaatregelen volgens stelsel

Tab. 7.2.I

	2020	2021	2022	2023	2024	Evol. 2020- 2024
Regionale bevoegdheid	45.987	42.688	40.381	32.621	25.764	-44,0%
Activa Plan	29.535	30.183	29.475	25.121	20.968	-29,0%
SINE	8.461	7.895	7.509	5.269	3.376	-60,1%
Werkhervattingstoeslag	6.179	4.208	2.839	1.786	1.008	-83,7%
Kinderopvangtoeslag	317	277	506	404	374	+17,9%
Opleidingsuitkering	118	93	37	26	23	-80,4%
Doorstromingsprogramma	1.363	14	0	0	0	-100,0%
Instapstage	14	18	16	16	14	+4,3%
Activa Start	0	0	0	0	0	-
Toeslag beroepsopleiding	0	0	0	0	0	-100,0%
Federale bevoegdheid	156	155	155	260	251	+60,2%
Tewerkstelling in een maatwerkbedrijf	156	155	137	147	145	-7,1%
Uitkering voor interregionale mobiliteit	0	0	3	6	3	-
Uitkering voor knelpuntberoep	0	0	13	98	102	-
Uitkering voor gezondheidszorg	0	0	2	9	0	-
Totaal	46.143	42.843	40.536	32.881	26.015	-43,6%

Evolutie op jaarbasis van de tewerkstellings- en activeringsmaatregelen volgens stelsel

Gra. 7.2.I

Op jaarbasis noteren we voor elk van de werk- en activeringsmaatregelen een daling voor de maatregelen met een regionale bevoegdheid. De grootste procentuele dalingen noteren we bij de kleinste groep van de genoemde maatregelen.

Het grootste stelsel, m.n. Activa, vertegenwoordigt inmiddels 81% van de betalingen. Het gaat in 2024 nog uitsluitend om betalingen uitgevoerd in het kader van de regionale regelgeving.

Sinds september 2022 is het voor een langdurig werkloze die wordt tewerkgesteld in een knelpuntberoep, in een ander gewest of in de zorgsector mogelijk om een uitkering te ontvangen indien hij aan bepaalde voorwaarden voldoet. De uitkering bedraagt 25% van de uitkering die hij als volledig werkloze zou ontvangen tijdens uitkeringsfase 11 en dit gedurende 3 maanden. In 2024 waren er in gemiddeld 3 betalingen per maand van een uitkering voor interregionale mobiliteit en gemiddeld 102 betalingen per maand van een uitkering voor een knelpuntberoep.

7.3

Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven

Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven

Tab. 7.3.I

	Onthaal-ouders	Niet-vergoede periode in het onderwijs	Verloven: jeugd-vakantie	Verloven: senior-vakantie	Verloven: pleeg-zorg	Onthaal-ouders	Niet-vergoede periode in het onderwijs	Verloven: jeugd-vakantie	Verloven: senior-vakantie	Verloven: pleeg-zorg
2020	1.105	2.960	2.161	161	123	100	100	100	100	100
2021	789	2.828	2.464	174	138	71	96	114	109	112
2022	814	2.801	2.934	260	152	74	95	136	162	124
2023	554	2.700	3.053	201	164	50	91	141	125	134
2024	416	2.750	3.227	186	183	38	93	149	116	149
Evol. 2020-2024	- 62,4%	- 7,1%	+ 49,3%	+ 15,9%	+ 49,4%					

De onthaalouders krijgen opvanguitkeringen als hun inkomsten dalen omwille van de afwezigheid van kinderen om redenen onafhankelijk van hun wil. Het aantal betalingen is gedaald (416 in 2024, tegenover 554 in 2023).

Mensen die voor onderwijsinstellingen werken, krijgen tijdens de zomervakantie een uitkering als die periode niet gedekt is door een uitgestelde bezoldiging. In vergelijking met vorig jaar stijgt het gemiddeld aantal uitkeringen in 2024 met 1,8%.

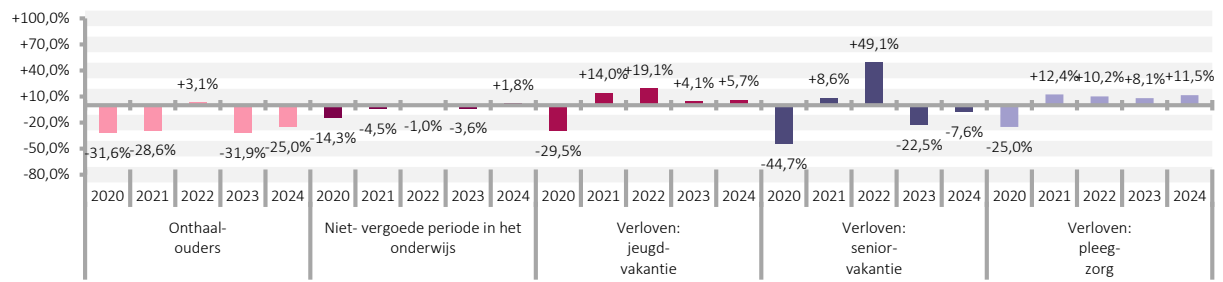
Uitkeringen die bedoeld zijn om de periodes te vergoeden die niet gedekt zijn door vakantiegeld, betreffen enerzijds de schoolverlaters (jeugdvakantie) en anderzijds de 50-plussers die opnieuw een activiteit beginnen in de privésector (seniorvakantie).

In het eerste stelsel stijgt het gemiddeld aantal betalingen in 2024 met 5,7% op jaarbasis. In het tweede stelsel was er een afname met 7,6%.

Sommige werknemers ten slotte krijgen uitkeringen als ze verlof nemen om de pers(o)on(en) te verzorgen die in hun gezin werd(en) geplaatst (pleegzorg). Het aantal van die uitkeringstrekkingen blijft zeer beperkt: gemiddeld 183 betalingen per maand in 2024. Hun aantal is toegenomen ten opzichte van het jaar voordien (+11,5%).

Evolutie op jaarbasis van de aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven

Gra. 7.3.I

7.4

Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels

Voor de volledigheid geven we in dit deel nog een aantal minder vaak voorkomende uitkeringen weer die tot de verantwoordelijkheid van de RVA behoren, maar niet vallen onder één van de rubrieken die eerder in dit verslag aan bod kwamen.

De maatregelen in het kader van de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut zijn ontstaan uit de crisispremie, een tijdelijke anticrisismaatregel die vanaf 2012 uitdooft. Vanaf 1 januari 2012 werd deze premie omgezet naar een regeling van onbepaalde duur, m.n. de ontslaguitkering – een eenmalige premie betaald aan ontslagen arbeiders.

Met het oog op de verdere harmonisering van de opzegregelingen voor arbeiders en bedienden, wordt vanaf 1 januari 2014 onder bepaalde voorwaarden een ontslagcompensatievergoeding toegekend aan arbeiders bij wie de duur van de opzeggingstermijn minstens ten dele is gebaseerd op de anciënniteit die ze als arbeider verwierven vóór 2014. Deze vergoeding vervangt de ontslaguitkering.

In totaal bedragen in 2024 de uitgaven voor deze maatregelen samen 78,1 miljoen EUR, wat op 5 jaar tijd een daling inhoudt van 18,1%.

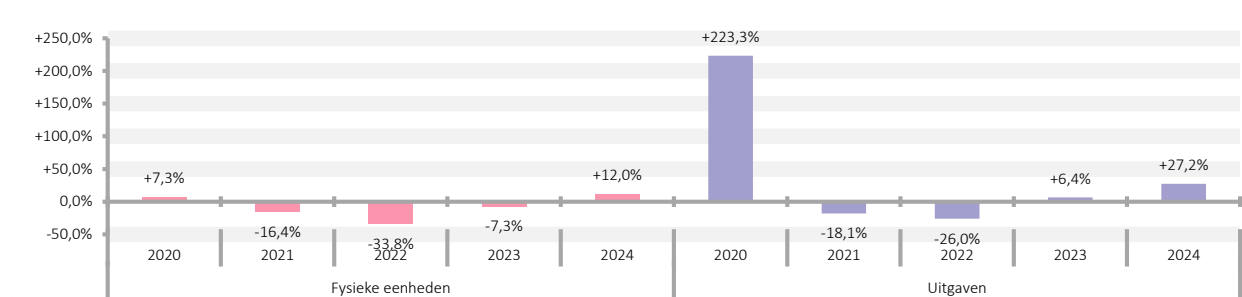
Maatregelen i.h.k.v. de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut

Tab. 7.4.I

	Fysieke eenheden			Uitgaven (in miljoen EUR)		
	Ontslag- premie	Ontslag- compensatie- vergoeding betaald in meerdere keren	Ontslag- compensatie- vergoeding betaald in 1 keer	Ontslag- premie	Ontslag- compensatie- vergoeding	Totaal
2020	0	1.571	465	0,0	95,4	95,4
2021	0	1.358	344	0,0	78,1	78,1
2022	0	835	293	0,0	57,8	57,8
2023	0	745	300	0,0	61,4	61,4
2024	0	747	423	0,0	78,1	78,1
Evol. 2020- 2024	-100,0%	-52,4%	-8,9%	-100,0%	-18,1%	-18,1%

Evolutie op jaarbasis van de maatregelen i.h.k.v. de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut

Gra. 7.4.I

Als laatste kunnen we nog een aantal uitdovende stelsels vermelden, waarvoor de RVA echter tot de laatste verrichte betaling een verantwoordelijkheid blijft dragen.

Voor het halftijds brugpensioen werd de toegang stopgezet in 2012 bij de hervorming van het brugpensioen naar SWT. Sinds 2022 vallen in dit stelsel geen betalingen meer te tellen. Daarnaast worden tot op vandaag nog een aantal betalingen verricht in het kader van de wisselkoerstoeslag voor grensarbeiders in Frankrijk en de compensatiebedragen voor grensarbeiders in Nederland.

De wisselkoerstoeslag was gericht op Belgische grensarbeiders in Frankrijk om (voorafgaand aan de invoering van de euro) het relatieve loonverlies te compenseren dat werd veroorzaakt door de schommelende wisselkoers tussen de Franse en de Belgische munt. De compensatievergoeding betreft dan weer een vergoeding aan Belgische grensarbeiders in Frankrijk en Nederland voor hun hogere socialezekerheidsbijdragen.

Uitdovende stelsels

Tab. 7.4.II

	Grensarbeiders Frankrijk: wisselkoers- toeslag	Grensarbeiders Nederland: compensatie- bedrag	Halftijds brugpensioen	Totaal
2020	113	24	7	144
2021	102	22	1	125
2022	88	24	0	112
2023	67	16	0	83
2024	57	15	0	73
Evol. 2020-2024	-49,1%	-38,2%	-100,0%	-49,7%

8

STATISTISCHE ONTWIKKELINGEN

8.1

Statistische RVA-publicaties van het voorbije jaar

Tabellen met basisgegevens:

- Volledige werkloosheid
- Tijdelijke werkloosheid en verwante uitkeringen
- Deeltijdse werknemers
- Werk- en activeringsmaatregelen
- Vrijstellingen
- Sancties
- Verloven
- Loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven
- Dienstencheques (tot eind 2015)
- Werkzoekende werklozen
- Tegen werkloosheid verzekerden en werkloosheidsgraden
- Andere
- Cijfers volgens statuut, gemeente, arrondissement en provincie
- Tijdelijke werkloosheid wegens overmacht crisis
- Tijdelijke werkloosheid energie

Historische reeksen:

Jaargegevens gebaseerd op de studie m.b.t. 100 jaar data (Segaert & Nuyts, 2021)

De federale cijfers van de vergoede werklozen:

Maandelijkse publicatie van een commentaar + gegevens

Federale cijfers Loopbaanonderbreking – Tijdskrediet:

Maandelijkse publicatie van een commentaar + gegevens

De brochure 'Trimestriële indicatoren van de arbeidsmarkt':

Driemaandelijkse publicatie

Cijfers van controle:

Driemaandelijkse publicatie

Bijdragen aan interdepartementale publicaties:

Monitoring van de sociale impact van de COVID-19-crisis in België (WG SIC, 2024)

Punctuele publicaties:

- Wat betekenen de sociale uitkeringen van de RVA voor de burger? (Segaert & Votquenne, 2024)
- Spotlight - Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen onderhevig aan de Zesde Staatshervorming (update) (Segaert & Nuyts, 2024)
- Spotlight - De impact van flexibele arbeidscontracten op het openen van het recht op een werkloosheidsuitkering (Nuyts, 2024)
- Tijdelijke werkloosheid na de coronacrisis (Nuyts & Votquenne, 2024)

Overige:

- International Social Security Association (ISSA): Policy trends for tackling shortage occupations (Segaert, 2024)
- Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid (BTSZ): Een vrijstelling voor het volgen van een opleiding als cruciaal element in de strijd tegen het tekort aan arbeidskrachten resultaten voor de gezondheidszorg-sector? (Votquenne, Segaert, & Nuyts, 2025)

8.2

Persmededelingen i.v.m. punctuele publicaties

De punctuele statistische RVA-publicaties betreffen de thematische en evaluerende RVA-studies. Deze publicaties laten toe om te focussen op bepaalde aspecten van de RVA-stelsels op een manier die meer detail en context toelaat dan mogelijk is binnen de periodieke publicaties. De RVA neemt zich voor om bij elke gepubliceerde studie een aantal markante inzichten te verspreiden onder het ruimere publiek aan de hand van een persmededeling. Opdat dit jaarverslag ook een inzicht zou kunnen bieden in de studies die in de loop van het jaar werden uitgebracht, wordt in dit subhoofdstuk de inhoud van deze persmededelingen hernoemen.

8.2.1

Wat betekenen de sociale uitgaven van de RVA voor de burger?

Wat betekent de structurele daling van het aantal RVA-uitkeringen?

Om een Belgische tewerkstellingsgraad van 80% te behalen, kan je niet (alleen) bij de RVA-gerechtigden naar een oplossing zoeken. Dat bevestigt de RVA in een nieuwe analyse. Ook grondige besparingen vallen er bij de werkloosheidsuitkering niet meer te behalen, waarshuwt de Rijksdienst.

Goed (en slecht) nieuws: de werkloosheidsniveaus liggen historisch laag

Al meerdere jaren op rij breekt het lage aantal werkloosheidsuitkeringen historische records die teruggaan tot vóór de tweede oliecrisis. “Dat is op zich uiteraard een succesverhaal,” licht Michiel Segaert van de RVA-studiedienst toe, “maar het heeft een keerzijde: hoeveel mensen de stap naar werk ook hebben gezet de voorbije jaren, ligt ook het aantal niet-beroepsactieven in België gevoelig hoog ten opzichte van de rest van Europa.” Zo herinnert de studie er bijvoorbeeld aan dat toen de uitkering voor schoolverlaters beperkt werd in de tijd, er ook een grote uitstroom richting leefloon en arbeidsongeschiktheid ontstond, stelsels waaruit de stroom richting werk vaak nog moeizamer verloopt. “Om de ambitie van 80% tewerkstelling te bereiken, moeten ongeveer 550.000 extra personen aan het werk,” legt Michiel Segaert uit. “Dat is een pak meer dan het aantal uitkeringstrekkers dat nog overblijft binnen de werkloosheid. Hoe belangrijk het ook is om aandacht te blijven hebben voor werklozen, blijkt daar niet langer de kern te liggen van het tewerkstellingsvraagstuk.”

Dezelfde keerzijde toont zich ook op het vlak van mogelijkheden om de financiële draagkracht van de sociale zekerheid te versterken door ingrepen op de werkloosheid. Michiel Segaert: “De Belgische werkloosheidsuitkering is relatief uniek in de wereld, het is niet onlogisch dat hier debat over ontstaat en manieren worden gezocht om het stelsel te verbeteren. Maar als dat debat wordt gevoerd in termen van sociale uitgaven, moeten we er wel op wijzen dat de werkloosheidsuitkeringen geen 3% van de sociale zekerheid meer vertegenwoordigen. Realistisch gezien biedt dit stelsel geen fundamentele budgettaire marges meer.”

Gewestelijke verschillen en genderrollen

Het grootste deel van de studie gaat echter over de vergelijking van de uitkeringen per gewest. Hierbij valt de bekende verschillende economische context per gewest op, maar de analyse kan ook een aantal clichés doorprikken. “We zien een historisch verschil tussen Vlaanderen en de andere gewesten op het vlak van werkloosheid, zeker de langdurige werkloosheid,” bevestigt Michiel Segaert. “Voor Wallonië zien we op dat vlak de voorbije twintig jaar echter ook de grootste structurele verbetering. Ook in Brussel, dat een grootstedelijke context kent, zien we structurele afnames.”

Vlaanderen heeft op zijn beurt meer stelsels die behoren tot beroepsinactiviteit, zoals het SWT of tijdskrediet. “Ook dit is de voorbije jaren sterk afgebouwd, bijvoorbeeld door de hervorming van het bruggpensioen,” licht Michiel Segaert toe. “Maar de werkonderbrekingsstelsels, zoals het tijdskrediet, blijven grotendeels een Vlaams fenomeen en nemen steeds verder toe. Dit is logisch vanuit de grotere tewerkstelling en ondersteunt ook de verhouding tussen werk en privé, maar draagt tegelijk mee bij aan een kleiner volume tewerkstelling en een groter volume beroepsinactiviteit.”

De analyse maakt vervolgens de doorsnede van alle RVA-uitkeringen per geslacht. Ook hier zijn de sporen te zien van historische patronen, dit keer volgens genderrol. Waar mannen aanzienlijk oververtegenwoordigd zijn in de werkloosheidsstelsels, waarvoor met name rechten worden opgebouwd vanuit een gestoffeerd beroepsverleden, zien we verhoudingsgewijs meer vrouwen in stelsels van deeltijds werk. Hierdoor, alsook door het gevolg van de verschillen qua loon waarop de uitkering is gebaseerd, ligt de gemiddelde RVA-uitkering voor vrouwen ook lager dan die voor mannen.

8.2.2

Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen onderhevig aan de Zesde Staatshervorming

10 jaar na de staatshervorming: hoe zijn de tewerkstellingsmaatregelen geëvolueerd?

Sinds 1 juli 2014 gaf de zesde staatshervorming de gewesten de mogelijkheid bevoegdheden over te nemen voor belangrijke instrumenten voor het arbeidsmarktbeleid, zoals de activering van werkloze doelgroepen. Sindsdien dalen de statistieken over tewerkstellingsmaatregelen snel. “Naast de schrappingen van stelsels, zijn er ook een aantal maatregelen die niet langer op het federale niveau zichtbaar bleven. Daarnaast lijken echter ook stelsels te bestaan waarbij de nieuwe uitdagingen die met de bevoegdheidsoverdracht gepaard gingen, leiden tot een afname van de benutting.”, luidt het in een nieuwe RVA-studie.

(Voorlopig) al 19 verschillende overdrachtsmomenten

Op 1 juli 2014 werden verschillende bevoegdheden over tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen officieel overgedragen van de RVA naar de gewesten. “Wanneer we de 10 jaar sinds de theoretische overdracht in kaart willen brengen, is het echter belangrijk voor ogen te houden dat dit proces in de praktijk nog steeds niet volledig is voltooid,” verklaart de analyse. De gewestelijke diensten geven zelf aan wanneer ze voorbereid zijn op een operationele overname. Tot dan blijft de RVA het dagelijkse beheer uitoefenen voor deze materies. Dit leidt tot een langdurige en fragmentaire hervorming, die nog steeds aanhoudt en tot nu toe reeds 19 verschillende momenten kende waarin er overnames vanuit de gewesten plaatsvonden. De eerste overdrachten vonden plaats in 2016. In 2022 nam het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als eerste alle overgedragen bevoegdheden geheel of gedeeltelijk operationeel over. In 2023 volgde het Vlaams Gewest. Voor het Waals Gewest en de Duitstalige Gemeenschap is de operationele overdracht tot op heden nog niet voor alle bevoegdheden voltooid.

Nieuwe uitdagingen en misschien een onderbenutting?

De bevoegdheidsoverdracht beoogt een regionale diversifiëring in de strategieën om werklozen te activeren, afgestemd op de lokale noden. In die zin werden vele maatregelen na overdracht geschrapt en al dan niet vervangen door regionale initiatieven. Meer bepaald zijn vele van de premies en toeslagen geschrapt. Externe audits wijzen er echter op dat de regionale instanties worden geconfronteerd met uitdagingen bij het in kaart brengen en/of het afstemmen op de noden van werkzoekenden voor hun inschakeling in de arbeidsmarkt, wat het moeilijk maakt om de schrapping en aanpassing van deze stelsels te contextualiseren.

Een van de maatregelen waarover de gewesten bevoegd zijn, is de vrijstelling van de verplichting om beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt voor werkzoekenden die een opleiding of een stage willen volgen. Bij de overdracht werden beperkingen opgelegd aan de gewestinstellingen op het maximum aantal mogelijke vrijstellingen (bovengrens). “De meeste gewestelijke instanties blijken de maatregel in de voorbije tien jaar (ook buiten de coronaperiode) echter veel minder te benutten dan het geval was aan het begin van de staatshervorming. Gezien de sterk positieve impact van deze vrijstellingen, lijkt dan ook eerder het ontbreken van een ondergrens (een minimum aantal) inzake vrijstelling voor opleidingen op een mogelijk hiaat bij de organisatie van de bevoegdheidsoverdracht,” concludeert de analyse.

Interregionale arbeidsmarktmobiliteit

De analyse wijst ten slotte ook op een onverwacht neveneffect van de overdrachten. Door de verhoogde complexiteit door het uiteenlopen van het doelgroepenbeleid, groeit het risico op een verstoring van de interregionale arbeidsmarktmobiliteit, vooral voor de beoogde doelgroepen van werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Ondanks de aandacht voor die interregionale arbeidsmarktmobiliteit als knelpunt in het kader van de tewerkstellingsobjectieven, zijn er aanwijzingen dat binnen dit aspect van het doelgroepenbeleid de regionale tussenschotten op de Belgische arbeidsmarkt zijn versterkt door de regionalisering: grote werkgevers die actief zijn in verschillende gewesten, lijken in de nasleep van de staatshervorming instinctief of bewust relatief terughoudender om specifieke doelgroepen tewerk te stellen via activeringsmaatregelen. Dit kan mee een verklaring bieden voor een aantal dalende tendensen, of op zijn minst voor het uitblijven van bepaalde vormen van herstel na de coronaperiode.

8.2.3

De impact van flexibele arbeidscontracten op het openen van het recht op een werkloosheidsuitkering

Het recht op een werkloosheidsuitkering bekomen is moeilijker voor wie flexibel werkt

Voor werknemers die veel flexibel werken, bv. via interim, flexi- en extracontracten, is het soms moeilijker om het recht op een werkloosheidsuitkering op te bouwen. Dat blijkt uit een nieuwe studie van de RVA. Ten opzichte van andere Europese landen blijkt de toegang tot de werkloosheidsuitkering sowieso relatief streng. “Maar flexibele werkers blijven niet onbeschermd.”

Bijna de strengste van Europa

Werklozen die een uitkering willen krijgen, moeten eerst voldoende dagen hebben gewerkt. Hoeveel ‘voldoende’ is, hangt onder andere af van je leeftijd. Als je de verhouding bekijkt tussen het aantal dagen dat je moet werken ten opzichte van de periode die wordt geteld, stelt alleen Nederland strengere voorwaarden voor zijn werkloosheidsuitkering. Daartegenover staat natuurlijk wel dat de uitkering onbeperkt is in de tijd, voor wie actief naar werk blijft zoeken.

Referteperiodes

Voor wie vooral flexibel werk doet, wordt het soms moeilijker om dat werk in aanmerking te laten komen om recht te krijgen op een uitkering. “Dat komt doordat wie veel flexibel werkt, vaker onderbrekingen in zijn carrière heeft,” legt Michiel Segaert, hoofd van de dienst Studies bij de RVA, uit.

Om het recht op een uitkering te berekenen, worden alleen de gewerkte dagen binnen een zogenaamde referteperiode meegeteld. Hoe lang die is, hangt af van je leeftijd en omstandigheden. “Het gaat wel altijd om de recentste periode,” zegt Michiel Segaert. “Stel bijvoorbeeld dat voor jou een referteperiode van 21 maanden geldt. Als je over 21 maanden zou berekenen of je recht hebt op een uitkering, tellen je werkdagen van deze maand nog mee. Maar doe je diezelfde berekening over 22 maanden, wordt er met die werkdagen niet langer rekening gehouden. Voor wie maar fragmentair werk vindt, kan de opbouw van het recht op een uitkering door dat soort verschuivingen langer aanslepen dan voor wie regulier werkt.”

Risico’s bij flexibel werk?

De vaststelling valt echter wat te relativiseren, geeft de RVA ook aan. “In feite is dit een logische en te verwachten vaststelling, maar nu objectief gemeten. Door de toenames aan flexibel werk, is dit belangrijk om in kaart te brengen. Maar flexibele werkers blijven niet onbeschermd: we zien dat voor mensen met veel flexibel werk de opbouw van rechten vertraagt, maar zeker niet onmogelijk wordt. In tussentijd kunnen waar nodig ook andere takken van de sociale zekerheid ondersteuning bieden, zoals de inschakelingsuitkering voor jongeren. En in 2012 werden de referteperiodes nog succesvol verlengd om te anticiperen op deze evolutie.”

Wie een reguliere job combineert met flexibel werk, kan zo ook het aantal werkdagen soms opkrikken waarmee het recht op een uitkering wordt berekend. Wie flexi-jobt, kan soms dus juist sneller rechten opbouwen, klinkt het ten slotte.

8.2.4

Tijdelijke werkloosheid na de corona-crisis

De tijdelijke werkloosheid sinds corona: “Klaar om nieuwe risico’s het hoofd te bieden”

Wie nog nooit van tijdelijke werkloosheid gehoord had, kon er vanaf maart 2020 niet meer omheen: nooit eerder beschermde de tijdelijke werkloosheid zoveel mensen en bedrijven als tijdens de coronacrisis. Nu die uitzonderlijke crisisperiode achter de rug is, laat ze echter geen sporen meer achter op de evolutie tijdelijke werkloosheid, zo blijkt uit een nieuwe studie van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). “De tijdelijke werkloosheid blijft onder controle en lijkt in staat om ook de nieuwe risico’s op de arbeidsmarkt het hoofd te bieden,” zegt Michiel Segaert, hoofdredacteur van de publicatie.

Een flexibele eeuweling

Ook al bestaat de tijdelijke werkloosheid ondertussen meer dan honderd jaar, het stelsel blijkt flexibel te kunnen inspelen op crisissen en algemene maatschappelijke trends. Zo kan het flexibel omgaan met vrijwel alle situaties van tijdelijke werkonbekwaamheid, ook met oorzaken die enkele jaren geleden nog niet in brede mate bestonden, zoals grootscheepse cyberaanvallen. “In 2023 hadden 912 meldingen van tijdelijke werkloosheid betrekking op cyberaanvallen, in de eerste zes maanden van 2024 waren dat er al 639. Tegelijkertijd zien we bv. ook effecten van de klimaatverschuiving. Tijdelijke werkloosheid door slecht weer wordt niet langer gedomineerd door vorstperiodes, maar door zware regenval of extreme hittegolven,” licht Michiel Segaert toe. “Het zijn nieuwe algemene trends en risico’s op de arbeidsmarkt, waarop de tijdelijke werkloosheid als het ware vanzelf kan inspelen.”

Geen terugkeer naar ‘voor corona’, wel een normalisering

Sinds de crisis bleef de tijdelijke werkloosheid hoger liggen dan in 2019. Daarbij stellen sommigen zich de vraag of gebruikers door de crisis meer vertrouwd zouden zijn geraakt met het stelsel en we daarom voortaan structureel meer tijdelijke werkloosheid zien.

“Uit de studie blijkt dat dat niet het geval is,” zegt Michiel Segaert. “Het huidige percentage tijdelijke werkloosheid ligt inderdaad hoger dan net voor de crisis, maar de periode van 2017-2019 kende dan ook historisch lage cijfers voor tijdelijke werkloosheid. Je kunt dat eigenlijk niet als een ‘normale’ periode beschouwen.” Uit de vergelijking met meerdere jaren blijkt dat de cijfers voor 2023-2024 nog steeds tot de gunstigste in de geschiedenis van het stelsel behoren en lager liggen dan het gemiddelde van 2012-2019. We zien ook dezelfde trends als in gelijkaardige stelsels in de buurlanden.

Kanaries in de koolmijn

Toch een kleine kanttekening. “Sinds de coronacrisis zien we veel economische en geopolitieke onzekerheid,” zegt Michiel Segaert. “In een aantal sectoren, zoals de industrie en zeker ook de maatschappelijke bedrijven, ontstaan sterkere concentraties van tijdelijke werkloosheid. Het zijn de spreekwoordelijke kanaries in de koolmijn, die tonen dat onze economie op bepaalde vlakken toch wat fragielier is.” Voor de RVA blijft dus waakzaamheid geboden, hoewel de cijfers over tijdelijke werkloosheid momenteel geen bijzonder zorgwekkende trends laten zien.

8.3

Voornaamste statistische bronnen en procedures

De RVA is bevoegd voor diverse materies, waaronder de werkloosheidsverzekering en de betaling van uitkeringen voor loopbaanonderbreking, tijdskrediet en thematische verloven. Vóór de 3de Staatshervorming in 1989 was de RVA ook bevoegd voor de inschrijving van de werklozen als werkzoekenden, de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding; taken die daarna overgenomen werden door de gewestelijke instanties (VDAB, FOREM, ACTIRIS en ADG). Voor al die materies werden statistieken ontwikkeld om de maatregelen te monitoren.

Het onderstaande overzicht beperkt zich tot de belangrijkste:

- Inschrijving als werkzoekende: Stat 92
- Betaling van uitkeringen in het kader van de werkloosheidsverzekering: Stat Info
- Betaling van uitkeringen in het kader van loopbaanonderbreking, tijdskrediet, thematische verloven en pleegzorg: Stat Loic
- Nemen van negatieve beslissingen: Stat BZ

Tot slot eindigen we met de statistieken die de RVA in de loop der jaren ontwikkeld heeft in het kader van de monitoring van in- en uitstroomrichtingen.

8.3.1

Inschrijving als werkzoekende: Stat 92

Deze statistiek is gebaseerd op de inschrijving van niet-werkenden als werkzoekende op de laatste dag van de maand. Sedert 1989 dienen werklozen zich niet meer bij de RVA, maar bij de gewestelijke bemiddelingsdiensten (VDAB, FOREM, ACTIRIS, ADG) in te schrijven als werkzoekende om aanspraak te kunnen maken op werkloosheidsuitkeringen. Omdat de werkloosheidsuitkeringen een federale bevoegdheid (RVA) bleven, werd uitwisseling van informatie tussen de gewesten en de RVA noodzakelijk. Op statistisch niveau werd door alle partijen op 22 december 1988 een Protocol ondertekend waarbij werd afgesproken dat de RVA zou blijven instaan voor 1) de inzameling van de cijfers betreffende de werkzoekenden bij de gewestelijke instanties, 2) de verwerking van die gewestelijke statistieken tot nationale statistieken (STAT92 genoemd) en 3) de verspreiding van deze nationale statistieken. Die verwerking tot een nationale statistiek is nodig omdat de gewesten elk hun eigen tellingsregels en codificaties hanteren, waardoor vergelijking moeilijk kan zijn.

In de nationale statistiek betreffende de niet-werkende werkzoekenden onderscheidt men volgende 4 groepen (zie ook hoofdstuk 4.5 in dit jaarverslag):

- niet-werkende werkzoekenden met een werkloosheidsuitkering
- Jonge werkzoekenden in beroepsinschakelingstijd
- niet-werkende werkzoekenden die verplicht ingeschreven zijn
- niet-werkende werkzoekenden die vrijwillig ingeschreven zijn

De gewesten geven de RVA via een maandelijks elektronische flux door hoeveel personen op het einde van de maand bij hen zijn ingeschreven als niet-werkende werkzoekende, en tot welke van de vier bovenstaande groepen zij behoren. Terwijl in de eerste 10 jaar van het Protocol de gewesten nog quasi dezelfde tellingsregels en codes hanteerden, zijn in de afgelopen 20 jaar de verschillen steeds groter geworden. Elk gewest kan immers zelf bepalen voor welke groepen werkzoekenden zij in een specifiek en aangepast begeleidingstraject wil voorzien, hoe die begeleidingstrajecten ingevuld worden en hoe zij die werkzoekenden zullen monitoren.

8.3.2

Werkloosheidsuitkeringen: Stat Info

Toen in 1989 de bevoegdheid om werklozen in te schrijven als werkzoekenden overgenomen werd door de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding, heroriënteerden de RVA-statistieken zich naar de nieuwe kern van zijn taak, nl. de betalingen. Begin jaren 1990 startte RVA met de informatisering van de werkloosheidsdossiers, waardoor er een opportuniteit werd gecreëerd om de (tot dan vrij beperkte) betaalstatistieken uit te breiden met de informatie uit de nieuwe databank van de werkloosheidsdossiers. Terwijl men vroeger enkel op basis van tweejaarlijkse steekproeven zicht kreeg op verdelingen van de werkloosheidspopulatie volgens vergoedingscategorie (gezinshoofd, alleenstaande, samenwonenden), statuut (voltijds, deeltijds, met of zonder vrijstelling IWZ, ...), loonklasse enz., beschikte men nu over de mogelijkheid deze gegevens te exploiteren voor de ganse populatie, en dat op permanente basis. De nieuwe betaalstatistiek die daarvoor ontwikkeld werd, kreeg de naam Stat Info. In die nieuwe statistiek werden alle betalingen opgenomen die de uitbetalingsinstellingen (HVW, ACV, ABVV en ACLVB) tijdens een bepaalde maand verrichtten ten laste van de RVA. De gegevens werden verdeeld volgens socio-economische (geslacht, leeftijd, gewest, duur,...) en reglementaire criteria (statuut, vergoedingscategorie, vergoedingsperiode,...), en uitgedrukt in fysieke eenheden, budgettaire eenheden, vergoede dagen en bedragen (zie ook verder in dit hoofdstuk).

Tot en met 1997 stelden de ICT-diensten van de RVA de gegevens enkel beschikbaar in tabellen die door de statistische dienst gedefinieerd waren. Elke aanpassing (nieuwe tabel, toevoeging van kolommen of rijen, presentatie van nieuwe waarden...) diende de statistische dienst aan te vragen bij de ICT-diensten. Na programmering moesten de resultaten getest en gevalideerd worden door de statistische dienst.

Die werkwijze werd in 1998 vervangen door een veel flexibeler instrument, nl. het statistisch profiel betalingen. Hiermee bedoelen we een bestand waarin elke maand statistisch relevante data per betaling opgenomen worden. Die werkwijze laat elke kruising van variabelen toe, op voorwaarde dat de elementen opgenomen zijn in het profiel. Bovendien kan men longitudinaal onderzoek verrichten, d.i. het opvolgen van populaties in de tijd. Tot slot is de statistische dienst niet meer gebonden aan programmering van tabellen door ICT-diensten, maar kan zij zelf instaan voor zowel het beheer van de variabelen en de tellingsregels, als voor de rapportering. Op dit ogenblik telt het statistisch betaalprofiel meer dan 215 variabelen. Meer informatie over de tellingsregels en variabelen vindt men verder in dit hoofdstuk, of op onze website.

Belangrijke opmerking: *niet alle betalingen ten laste van de RVA worden in het betaalprofiel opgenomen, enkel de betalingen die via de uitbetalingsinstellingen (UI) verlopen. Het betreft in de eerste plaats volledige werkloosheid (al dan niet met bedrijfstoeslag) en tijdelijke werkloosheid, maar bv. ook compensatiebedragen voor ontslagen arbeiders, grensarbeiders en opvanguitkeringen voor onthaalouders. Omdat de UI instaan voor de betalingen met geld van de sociale zekerheid, komt het aan de RVA toe die betalingen te verifiëren. Na verificatie – meestal is dat 6 maanden na de betaling – is er bijkomende informatie beschikbaar in de databank. Daarom zijn er 2 betaalprofielen: één vóór verificatie, en één na verificatie.*

8.3.3

Uitkeringen voor loopbaanonderbreking, tijdskrediet, thematische verloven en pleegzorg: Stat Loic

Uitkeringen die rechtstreeks door de RVA aan de rechthebbenden betaald worden (loopbaanonderbreking, tijdskrediet, thematische verloven en pleegzorg) worden sedert 1998 eveneens in een statistisch profiel opgenomen, nl. het profiel loopbaanonderbreking, en het profiel pleegzorg. Het profiel loopbaanonderbreking bevat momenteel 78 variabelen. Als gevolg van de 6de Staatshervorming staat Vlaanderen sedert 2 september 2016 zelf in voor de betaling van de uitkeringen voor loopbaanonderbreking aan zijn ambtenaren, en dus ook voor de statistische monitoring ervan.

De RVA werkt momenteel aan de integratie van de betalingen voor loopbaanonderbreking, tijdskrediet, en thematische verloven in een nieuwe toepassing – LOIC geheten. Die aanpassing is nodig omdat het huidige mainframeplatform sterk verouderd is, en niet meer voldoet aan de hedendaagse ICT- en gebruikersstandaarden. Als gevolg van deze ingrijpende technische operatie zal ook het statistisch profiel met de betaalgegevens voor loopbaanonderbreking, tijdskrediet, en thematische verloven drastische wijzigingen ondergaan. Het voordeel is dat het nieuwe statistisch profiel nog meer informatie zal bevatten, maar sommige wijzigingen kunnen leiden tot statistische breuken. De statistische dienst doet er echter alles aan om de continuïteit van de data zo goed mogelijk te verzekeren. We voorzien een overschakeling naar het nieuwe profiel loopbaanonderbreking in de loop van 2024 - 2025.

Voor pleegzorg wijzigt er voorlopig niets: dat profiel blijft behouden in de huidige vorm, en bevat momenteel 68 variabelen.

8.3.4

Negatieve beslissingen: Stat BZ

BZ staat voor “betwiste zaken”. Met deze statistiek willen we een zicht krijgen op alle negatieve beslissingen die genomen worden t.a.v. de sociaal verzekerden in de werkloosheidssector. Dat kan gaan over:

- het weigeren van het openen of het toekennen van het recht op uitkeringen omdat de aanvrager niet voldoet aan de wettelijke toelaatbaarheids- of vergoedbaarheidsvoorwaarden;
- sancties omdat de sociaal verzekerde zijn verplichtingen niet nakomt;
- het niet toekennen van vrijstellingen van IWZ, het weigeren van vrijwilligerswerk enz.

De informatie van alle negatieve beslissingen wordt eveneens in een statistisch profiel opgenomen, en dit sedert 2010. Dat profiel bevat op dit ogenblik 125 variabelen. De statistiek die op basis van dit profiel opgesteld wordt, heet Stat BZ, en telt:

- het aantal negatieve beslissingen die de RVA zelf neemt t.a.v. de sociaal verzekerden, én
- het aantal negatieve beslissingen die de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten nemen en die een impact hebben op de uitkering van de sociaal verzekerden; dergelijke beslissingen moeten nl. door de regio's worden gecommuniceerd aan de RVA zodat die ze kan uitvoeren.

De negatieve beslissingen die de RVA zelf neemt omvatten o.a.:

- uitsluitingen wegens niet-toelaatbaarheid of niet-vergoedbaarheid (zie ook Vol. 1 JV)
- sancties wegens werkverlating, ... (zie ook hoofdstuk 4.10);
- administratieve sancties (onjuiste, onvolledige verklaringen, misbruik van controlekaart, ...) (zie ook hoofdstuk 4.10);
- weigeringen van aanvragen tot vrijstelling van IWZ wegens het opnemen van mantelzorg, ...
- weigeringen van aanvragen van vrijwilligerswerk,...

De negatieve beslissingen die de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten nemen en door hen aan de RVA gecommuniceerd worden, betreffen:

- sancties, uitsluitingen en verwittigingen in het kader van de controle op de actieve en passieve beschikbaarheid van vergoede werklozen (zie ook hoofdstuk 4.10);
- negatieve evaluaties in het kader van de controle op de actieve beschikbaarheid van jongeren tijdens hun beroepsinschakelingstijd (Dispo J) (zie ook hoofdstuk 4.10);
- weigeringen van aanvragen voor vrijstellingen van IWZ voor beroepsopleidingen of studies.

De tellingsregels van Stat BZ worden bepaald door de RVA:

- Men telt het aantal negatieve beslissingen die gedurende een maand genomen zijn. Het is mogelijk dat een sanctie die in een maand genomen wordt, pas ingaat in de toekomst, of in het verleden (met terugwerkende kracht).
- Voor één persoon kunnen meerdere sancties genomen worden tijdens een maand. Stat BZ telt dus het aantal sancties, en niet het aantal personen.

Wijzigingen achteraf (annuleringen of aanpassingen van beslissingen) worden niet meer in rekening gebracht.

8.3.5

In- en uitstroomrichtingen: DOPFLUX

Werkloosheidsuitkeringen mogen in principe niet gecumuleerd worden met andere inkomsten, zoals loon (tewerkstelling of zelfstandige activiteit) of uitkeringen van andere takken van de sociale zekerheid (arbeidsongeschiktheid, pensioen). De RVA en de UI hebben deze informatie dus nodig om potentiële cumuls op te sporen. In de loop van 1995 besliste men de gegevensstromen tussen de RVA en de uitbetalingsinstellingen enerzijds, en de andere sociale zekerheidsinstellingen anderzijds, op elektronische wijze via de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid te laten verlopen.

Initieel werd de toegang tot de gegevens beperkt tot online consultatie van dossiers, maar daarna vroeg de RVA machtiging aan de KSZ om (een deel van) de elektronische berichten te ontvangen en op te laden in zijn interne databank. Hierdoor werd het mogelijk voor de RVA om controlelijsten van potentiële cumuldossiers op te stellen.

Het betreft volgende gegevensstromen:

- berichten betreffende arbeidscontracten (bron: Dimona¹⁹): het gaat dus niet over effectief gepresteerde uren/dagen²⁰
- berichten betreffende pensioenen (bron: pensioenkadaster)
- berichten betreffende zelfstandige activiteit (bron: ARZA)
- berichten betreffende arbeidsongeschiktheid (bron: mutualiteiten)
- berichten betreffende overlijdens (bron: Rijksregister)

De berichten bevatten enkel wijzigingen t.o.v. een voorgaande situatie. Zo bv. zal informatie betreffende een nieuw of een beëindigd arbeidscontract opgenomen worden in de flux, maar niet over een arbeidscontract waarvoor er geen wijzigingen zijn. Om opzoeken van berichten die geldig zijn in bepaalde periodes te faciliteren slaat de RVA een deel van de data op in zijn interne databank.

¹⁹ Aangiften die werkgevers in het kader van in- en uitdiensttreding van werknemers bij de RSZ moeten indienen (Dimona = *Déclaration Immédiate/Onmiddellijke Aangifte*)

²⁰ Deze informatie wordt enkel in de DMFA opgenomen; informatie afkomstig van de DMFA wordt niet in de interne databank van de RVA opgeslagen, en is dus statistisch niet exploiteerbaar.

Sedert 2010 worden die data in de interne databank ook statistisch geëxploiteerd, met name om de socio-economische positie na uitstroom uit de werkloosheid te bepalen. Hiervoor werden een aantal statistische procedures ontwikkeld:

- **Dopfluxbis:** voor de uitstromers uit de werkloosheid in een bepaalde maand zoeken we naar een bericht van overlijden, pensioen, tewerkstelling of ziekte waarvan de begindatum valt in de periode vanaf de maand die voorafgaat aan de uitstroom t.e.m. de maand die op de uitstroom volgt. We vragen ook voor de maand die voorafgaat aan de uitstroom informatie op omdat het mogelijk is dat men in die maand aanvankelijk nog werkloosheidsuitkeringen heeft ontvangen, maar later in de maand een andere socio-economische positie heeft ingenomen (bv. aanvatting tewerkstelling vanaf 15^e van de maand,...). De procedure hanteert volgende prioriteiten (in dalende volgorde) bij de opzoeking:
 - Overlijden
 - Pensioen
 - Loontrekkende tewerkstelling
 - Zelfstandige activiteit
 - Arbeidsongeschiktheid – zwangerschapsrustd.w.z. zodra er een bericht met een hogere prioriteit teruggevonden wordt, zoekt men niet voort naar andere berichten.
- **Dopfluxter:** deze procedure volgt uitstromers uit de werkloosheid in een bepaalde maand op gedurende een periode van 14 maanden. Voor elk van de maanden in de opvolgingsperiode, d.i. vanaf de maand die voorafgaat aan de uitstroom t.e.m. de 12de maand die op de uitstroom volgt, zoeken we op of er een bericht van overlijden, pensioen, tewerkstelling of ziekte is met een begindatum in de betrokken opvolgingsmaand. Voorbeeld: Personen die uitstromen uit de werkloosheid in maart 2022 worden opgevolgd gedurende de maanden februari 2022 tot en met maart 2023. De procedure hanteert dezelfde prioriteiten bij de opzoeking als dopfluxbis.

- **Dopjours:** voor een opgegeven populatie en periode zoeken we naar openstaande²¹ berichten van overlijden, pensioen, tewerkstelling of ziekte. Indien er dergelijke berichten teruggevonden worden, bepalen we per maand het aantal dagen²² dat wordt gedekt door de begin- en einddata van deze berichten. Deze procedure hanteert geen prioriteiten in de opzoeking van de berichten. In deze procedure is het dus mogelijk voor eenzelfde persoon en eenzelfde periode meerdere berichten per type, en/of meerdere types van berichten terug te vinden. De gedekte dagen worden per type bericht opgeteld.
- **Dimona detail:** voor een opgegeven populatie en periode zoeken we naar alle openstaande berichten Dimona, en vragen we alle informatie op van de gegevensflux Dimona die de RVA opslaat in zijn interne databank. Indien er berichten teruggevonden worden, bepalen we voor de opgegeven maanden ook het aantal dagen die gedekt worden door de openstaande berichten. Bij meerdere berichten Dimona, worden de dagen opgeteld. Deze procedure gaat dus enkel op zoek naar Dimona-berichten, en beperkt de opzoeking niet tot berichten met een begindatum in de opgegeven periode, maar breidt de opzoeking uit tot alle openstaande berichten Dimona.

Alle bovenstaande statistische procedures “Dopflux” worden enkel op aanvraag uitgevoerd, uitgezonderd dopfluxbis. Die wordt elke maand bij de statistische afsluiting automatisch uitgevoerd. De statistische dienst werkt momenteel aan een automatisering van de procedures Dopjours en Dimona detail, zodat men in de toekomst steeds beschikt over de (gedetailleerde) in- en uitstroomrichtingen van alle RVA-uitkeringsgerechtigden.

²¹ Openstaand bericht, i.e. een bericht waarvan de begindatum $\leq$ laatste dag van de periode en de einddatum $\geq$ 1ste dag van de betrokken maand.

²² Dagen R6, d.w.z. tewerkstellingsregime met 6 werkdagen per week.

Alle bovenstaande statistische procedures “Dopflux” worden enkel op aanvraag uitgevoerd, uitgezonderd dopfluxbis. Die wordt elke maand bij de statistische afsluiting automatisch uitgevoerd. De statistische dienst werkt momenteel aan een automatisering van de procedures Dopjours en Dimona detail, zodat men in de toekomst steeds beschikt over de (gedetailleerde) in- en uitstroomrichtingen van alle RVA-uitkeringsgerechtigden.

De methode die achter Dopflux schuilt, is veelgeprezen. Op de driejaarlijkse *good practice award* van de Internationale Social Security Association (ISSA), werd de praktijk gelauwerd met een *Certificate of Merit with Special Mention*. Het certificaat omvat zowel de technische achtergrond van de methode, als de manier waarop de RVA deze data kan exploiteren voor zijn monitoring en beleidsevaluatie.

8.4

Statistische begrippen

Met het oog op een correcte interpretatie van de gegevens die in dit volume zijn opgenomen, worden in de onderstaande tabel een aantal statistische begrippen nader toegelicht. Die statistische definities zijn ook terug te vinden op de RVA-website (www.rva.be) in de rubriek “Documentatie” onder de link “Statistieken”, maar zijn hier aangevuld met een aantal concreet voor dit jaarverslag geldende methodologische opmerkingen.

NB: In het kader van de coronacrisis had de RVA specifieke coronastatistieken ontwikkeld, waarvan de methodologie afwijkt van onze gebruikelijke methodologie. Zo hebben de gegevens betrekking op de refertemaand (en niet op de indieningsmaand) en worden ze uitgedrukt in o.a. aantal werknemers (niet in fysieke eenheden), aantal werkgevers en bedragen.

Op het einde van dit volume is een lijst te vinden met de voornaamste afkortingen die in dit jaarverslag worden gebruikt. De definitie van de verschillende bevoegdheden van de RVA is echter niet opgenomen in dit deel. We verwijzen hiervoor naar hoofdstuk 2 van het eerste volume van dit jaarverslag en naar de definitielijst op de RVA-website (ook in de rubriek “Documentatie”).

Wij wensen er ten slotte op te wijzen dat voor bepaalde in dit volume gepubliceerde cijfers de totalen licht kunnen afwijken van de som van de diverse deelgroepen. Tenzij anders vermeld, is dit te wijten aan afronding. Aanduidingen van het gewest betreffen steeds de woonplaats, behalve indien specifiek anders aangeduid.

**Betalingen, (aantal) uitkeringsge-
rechtigden, fysieke eenheden**

Definitie: Met het aantal fysieke eenheden in een bepaalde maand bedoelen we het aantal uitgevoerde betalingen tijdens die maand, indieningsmaand genoemd. Tijdens een indieningsmaand kunnen meerdere betalingen voor één persoon verricht worden. Een betaling kan immers betrekking hebben op een maand in het verleden. De maand waarop een betaling betrekking heeft wordt refertemaand genoemd. De RVA-betalstatistieken zijn gebaseerd op de indieningsmaand, niet op de refertemaand. Het begrip fysieke eenheden verwijst dus niet naar het aantal betaalde personen.

De gemiddelden per trimester en per jaar worden berekend door de som van het aantal fysieke eenheden per maand voor de periode in kwestie te delen door respectievelijk 3 en 12, ook als een bepaalde maatregel pas in de loop van het trimester of jaar in voege kwam.

Voorbeeld: De heer Jansen heeft voor de (referte)maanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR, respectievelijk 630 EUR. Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen in bij de RVA in mei 2017. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen. Men telt dus 2 fysieke eenheden (betalingen), hoewel het hier maar 1 persoon betreft.

Uitgaven, bedragen

Definitie: Per betaling maakt men de som van de ingediende bedragen.

Voorbeeld: De heer Jansen heeft voor de refertemaanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR, respectievelijk 630 EUR. Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen in bij de RVA in mei 2017. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen: 1 betaling met een bedrag van 700 EUR en 1 betaling met een bedrag van 630 EUR.

Dagen

Definitie: Het recht op uitkeringen wordt in principe per dag bepaald. Het maandelijkse bedrag waarop een persoon voor een bepaalde (referte)maand recht heeft, wordt berekend door de dagbedragen te vermenigvuldigen met het aantal vergoedbare dagen. In theorie zijn alle dagen van een maand uitgezonderd de zondagen vergoedbaar, maar in de praktijk kunnen zich situaties voordoen waarbij het recht op werkloosheidsuitkeringen op sommige dagen vervalt. Zo vallen bv. ziekte-dagen niet ten laste van de werkloosheidsverzekering. Ook dagen waarop men gewerkt heeft zijn niet vergoedbaar. Die dagen moet de werkloze dan aanduiden op zijn controlekaart. Op die manier kan de uitbetalingsinstelling voor elke werkloze het aantal rechtgevendende dagen bepalen.

Per betaling maakt men de som van de ingediende dagen.

Voorbeeld: De heer Jansen heeft voor de (referte)maanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR (= 20 dagen * 35 EUR), respectievelijk 630 EUR (= 18 dagen * 35 EUR). Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen bij de RVA in mei 2017 in. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen: 1 betaling met 20 vergoede dagen en 1 betaling met 18 vergoede dagen.

Budgettaire eenheden

Definitie: In sommige statistieken worden de gegevens in budgettaire eenheden uitgedrukt. Deze eenheid geeft weer in welke mate de betaling "weegt" op het budget. Het budgettaire belang van een betaling (fysieke eenheid) wordt immers bepaald door het aantal vergoede dagen. Zo bv. zal de betaling voor een tijdelijk werkloze die recht heeft op 5 dagen veel minder wegen op de totale uitgaven van de maand dan een betaling voor een volledig werkloze die recht heeft op 26 dagen.

Per betaling berekent men de budgettaire eenheid als de dagen gedeeld door het aantal vergoedbare dagen van de refertemaand (d.i. alle dagen uitgezonderd de zondagen). Als zodanig komt het aantal budgettaire eenheden ongeveer overeen met het aantal voltijdse equivalenten.

Voorbeeld: De heer Jansen heeft voor de refertemaanden april en mei 2017 recht op een bedrag van 700 EUR (= 20 dagen * 35 EUR), respectievelijk 630 EUR (= 18 dagen * 35 EUR). Zijn uitbetalingsinstelling dient beide betalingen bij de RVA in mei 2017 in. In de betaalstatistieken van mei 2017 zal men beide betalingen opnemen: 1 betaling met 20 vergoede dagen en 1 betaling met 18 vergoede dagen. De maand mei 2017 telt 27 vergoedbare dagen. De betaling met 20 dagen telt dus als $20 / 27 = 0,74$ budgettaire eenheden; de betaling met 18 dagen als $18 / 27 = 0,67$ budgettaire eenheden.

Werkloosheidsgraad (berekening RVA)

Definitie: De werkloosheidsgraad wordt berekend door het aantal UVW-WZ in de maand juni te delen door het aantal tegen werkloosheid verzekerden op 30 juni van het voorafgaande jaar. De berekeningen werden door de RVA gemaakt op basis van RVA-gegevens over de UVW-WZ, RSZ- en DIBISS-gegevens over de werknemers en RIZIV-gegevens over de grensarbeiders.

Instroom, Uitstroom

Definitie: De instroom en de uitstroom wordt in het jaarverslag grotendeels op drie verschillende wijzen gedefinieerd:

1. Voor het illustreren van algemene tendensen wordt de in- en uitstroom op basis van indieningsmaanden bepaald. Van alle personen die in een trimester X een betaling ontvingen, wordt onderzocht of ze die reeds ontvingen in trimester X-1 - indien neen, tellen we een instroom - en of ze die nog ontvingen in trimester x+1 - zo neen, tellen we een uitstroom.
2. Voor het in kaart brengen van de impact van meerdere opeenvolgende reglementaire wijzigingen wordt de in- en uitstroom op basis van refertemaanden bepaald. Van alle personen die in een refertemaand X een betaling ontvingen, wordt de vergelijking gemaakt met de maanden X-1 en X+1 om in- of uitstroom te bepalen. Per trimester wordt elke dergelijke in- of uitstroom slechts 1x geteld.
3. Voor het in kaart brengen van de impact van reglementaire wijzigingen per jaar wordt de instroom op basis van refertemaanden bepaald. Van alle personen die in een jaar X een betaling ontvingen, wordt gekeken of er een periode van minimum 12 maanden valt te tellen voorafgaand aan de eerste betaalde maand, waarin de betrokkene geen betaling ontving. Zo ja, wordt een instroom geteld.

Werkloosheidsgraad (internationale vergelijking)

Definitie:

1. De werkloosheid in strikte zin (geharmoniseerde statistiek) : is de werkloosheid zoals die wordt gedefinieerd door de Internationale Arbeidsorganisatie IAO. Het gaat hier om de werkzoekende volledig werklozen (personen die niet tewerkgesteld zijn, direct beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt en actief op zoek zijn naar een tewerkstelling). Eurostat, het statistiekbureau van de Europese Commissie publiceert werkloosheidsstatistieken op basis van deze gegevens. Deze statistiek is gebaseerd op een gemeenschappelijke enquête die op trimestriële basis wordt afgenomen bij een steekproefpopulatie in elke lidstaat van de Europese Unie;

2. De werkloosheid in ruime zin (geharmoniseerde statistiek) : een bredere definiëring, die ook rekening houdt met werkzoekenden die niet direct inzetbaar zijn op de arbeidsmarkt of die niet actief op zoek zijn naar een job.

Voorbeeld:

<http://www.rva.be/nl/documentatie/publicaties/studies>

REFERENTIES

1. Actiris. (2024, 01 31). *ViewStat*. Opgehaald van [view.brussels | Actiris: https://viewstat.actiris.brussels/viewstat_werkaanbiedingen_basisstatistieken.html](https://viewstat.actiris.brussels/viewstat_werkaanbiedingen_basisstatistieken.html)
2. ADG. (2024). *Monatliche Zahl der neuen Stellenangebote im Arbeitsamt*. Email: Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft Belgiens (ADG).
3. Autor, D., Levy, F., & Murnane, R. (2003). The Skill Content of Recent Technological Change. An empirical exploration. *The Quarterly Journal of Economics*, 118, 1279-1333.
4. Belgium.be. (2025, 2). *Federaal regeerakkoord 2025-2029*. Opgehaald van [belgium.be - Informatie en diensten van de overheid: https://www.belgium.be/nl/over_belgie/overheid/federale_overheid/federale_regering/beleid/regeerakkoord](https://www.belgium.be/nl/over_belgie/overheid/federale_overheid/federale_regering/beleid/regeerakkoord)
5. CERAC. (2024). *Is Belgium living within its safe operating space?* Brussel: Centrum voor Risicoanalyse van Klimaatverandering (CERAC). Opgehaald van <https://www.cerac.be/nl/publications/2024-07-leeft-belgie-binnen-de-grenzen-van-onze-planeet>
6. Cobbaut, J. (2023, 09 28). *Nooit eerder meer vaders in ouderschapsverlof*. Opgehaald van HRmagazine: <https://hrmagazine.be/nl/posts/nooit-eerder-meer-vaders-in-ouderschapsverlof>
7. De Becker, E., Dockx, A., & Schoukens, P. (2022). In-work poverty in Belgium. In E. De Becker, A. Dockx, & P. Schoukens, *In-Work Poverty in Europe: Vulnerable and Under-Represented Persons in a Comparative Perspective* (pp. 37-83). Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International. Opgehaald van https://cris.vub.be/ws/portalfiles/portal/91487595/BCLR_111_Final_Text_Ch._2.pdf
8. De Leus, K. (2017). *De Winnaarseconomie: Uitdagingen en Kansen van de Digitale Revolutie*. Tielt: Lannoo.
9. E8-DBRIS Team FOD Economie. (2024). *Oprichting van ondernemingen in de profitsector*. Email: FOD Economie.
10. Europese Commissie. (2024, januari). *Het Europees Semester*. Opgehaald van Officiële Website Europese Commissie: https://commission.europa.eu/business-economy-euro/european-semester_nl
11. Eurostat. (2025, 01 30). *Database*. Opgehaald van Eurostat: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/data-base>
12. Federaal Planbureau. (2025). *Economische begroting – Economische vooruitzichten 2025 van februari 2025*. Brussel: Federaal Planbureau. Opgehaald van <https://www.plan.be/publications/publication.php>

13. Federgon. (2024, 01 31). *Cijfers*. Opgehaald van De federatie - Federgon: <https://federgon.be/kennis-centrum/cijfers/>
14. FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu; CLIMACT; KU Leuven - HIVA; ULiège - LENTIC. (2023). *Implications of the climate transition on employment, skills, and training in Belgium - Final Report*. Brussel: FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de voedselketen en Leefmilieu. Opgehaald van <https://klimaat.be/doc/just-transition-jobs-2023-final-report.pdf>
15. FOD WASO. (2024, 01 31). *Statistieken*. (FOD WASO) Opgehaald van [Werk.belgie.be](https://werk.belgie.be): <https://werk.belgie.be/nl/statistieken>
16. FOD WASO, Unia. (2020). *Socio-economische monitoring: Arbeidsmarkt en origine 2019*. Brussel: Drukkerij Bulckens. Opgehaald van <https://werk.belgie.be/sites/default/files/content/publications/NL/SocioEconomi scheMonitoring2019.pdf>
17. FOD WASO; Unia. (2023). *Socio-economische monitoring: Arbeidsmarkt en origine 2022*. Brussel: Drukkerij Bulckens. Opgehaald van https://werk.belgie.be/sites/default/files/content/publications/NL/Socio-economische_monitoring_2022.pdf
18. Forem. (2024, 01 31). *Chiffres*. Opgehaald van [Leforem.be](https://www.leforem.be/chiffres-et-analyses/chiffres.html): <https://www.leforem.be/chiffres-et-analyses/chiffres.html>
19. FSO. (2024, 01 31). *Interactieve Statistieken FSO*. (Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers (FSO)) Opgehaald van Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening: <https://statsffe.services.rvaonem.fgov.be>
20. HRW. (2025). *De transitie naar een groenere arbeidsmarkt*. Brussel: Hoge Raad voor Werkgelegenheid (HRW). Opgehaald van <https://hrw.belgie.be/nl/home/verslagen-adviezen/verslagen-2025/de-transitie-naar-een-groenere-arbeidsmarkt-februari-2025>
21. ING. (2024). *ING Economic Focus: Macroeconomische impact van AI in België*. Afdeling Economische en Financiële Analyse. Brussel: ING België N.V. Opgehaald van https://cdn.uc.assets.prezly.com/29d6e639-edef-4c53-aae1-3da478308086/-/inline/no/20240423_ING%20Focus%20AI%20impact%20on%20Belgian%20Economy%20NL.pdf
22. IOE. (2017). *Understanding the future of work - IOE Brief*. Geneva: International Organisation of Employers (IOE). Opgehaald van https://www.ioe-emp.org/fileadmin/ioe_documents/publications/Policy%20Areas/future_of_Work/EN/_2017-02-03__IOE_Brief_-_understanding_the_Future_of_Work__full_publication_-_web__print_version.pdf
23. Krugman, P. (2022, 04 05). What Ever Happend to the Great Resignation? *The New York Times*. Opgehaald van <https://www.nytimes.com/2022/04/05/opinion/great-resignation-employment.html>
24. Krugman, P. (2023, 09 11). How Goldilocks Came to the U.S. Economy. *The New York Times*, Geraadpleegd via <https://www.nytimes.com/2023/09/11/opinion/inflation-unemployment-phillips-recession.html>
25. Mental Health Foundation. (2021). *Work-life balance*. London: Mental Health Foundation (MHF). Opgehaald van <https://www.mentalhealth.org.uk/explore-mental-health/a-z-topics/work-life-balance>

26. Meteo België. (2025, 02 27). *Maandelijkse klimatologische parameters te Ukkel*. Opgehaald van Meteo België: <https://www.meteobelgie.be/klimatologie/grafische-gegevens/ukkel-vanaf-1833>
27. Microsoft. (2024). *Microsoft Digital Defense Report 2024: The foundations and new frontiers of cybersecurity*. Redmond: Microsoft Corporation. Opgehaald van <https://www.microsoft.com/en-us/security/security-insider/intelligence-reports/microsoft-digital-defense-report-2024>
28. Nationaal Crisiscentrum. (2024). *Belgian National Risk Assessment (BNRA)*. Brussel: Nationaal Crisiscentrum. Opgehaald van https://crisiscentrum.be/sites/default/files/documents/files/Belgian%20National%20Risk%20Assessment_NL.pdf
29. NBB. (2025, 01 29). *Persbericht - INR - Flash estimate*. Opgehaald van Statistische publicaties | nbb.be: <https://www.nbb.be/nl/statistieken/algemeen/statistische-publicaties>
30. NBB Publicaties. (2025). *Jaarverslagen*. Brussel: Nationale Bank van België. Opgehaald van [nbb.be: https://www.nbb.be/nl/publicaties-en-onderzoek/publicaties/jaarverslagen](https://www.nbb.be/nl/publicaties-en-onderzoek/publicaties/jaarverslagen)
31. NBB.Stat. (2025, 01 31). *NBB Statistieken*. Opgehaald van NBB.Stat - Nationale Bank van België Online Statistieken: <https://stat.nbb.be>
32. Nuyts, N. (2022). *Spotlight: Methode voor indicatie van de kwaliteit van uitstroom naar werk – beschrijving van de procedure en toepassing*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/897a621b36ee36ab199a689ec7b7f174518fa77f/03-09-2022_spotlight_kwaliteit_nl.pdf
33. Nuyts, N. (2023). *Spotlight - Het traject van werklozen toegelaten na tewerkstelling bij de OCMW's (artikel 60§7)*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/dea29b086859c47baa0a2bcc5e4cde628bb2bf30/14-11-2023_spotlight_het-traject-van-werklozen-toegelaten-na-tewerkstelling-bij-de-ocmws-artikel-607_nl.pdf
34. Nuyts, N. (2024). *Spotlight: De impact van flexibele arbeidscontracten op het openen van het recht op een werkloosheidsuitkering*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/5a8f5c7fb1c85e620901b1efe4b9c8dc9d9d4b6e/2024_07_04_spotlight_toelaatbaarheid_flexi_nl.pdf
35. Nuyts, N., & Votquenne, S. (2024). *Tijdelijke werkloosheid na de coronacrisis*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/e7cfec9b8f8bfda593b59cf039d78fc0a386f480/2024_11_21_studie_tw_post_corona_nl.pdf

36. Nuyts, N., Segart, M., & Votquenne, S. (2022). Tien jaar versterkte degressiviteit van de werkloosheidsuitkeringen – een evaluatie. *Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid (BTSZ)*, 64(1), 3-56. Opgehaald van <https://socialsecurity.belgium.be/sites/default/files/content/docs/nl/publicaties/btsz/2022/08-integraal-btsz-1-2022.pdf>
37. OESO. (2021). *The role of telework for productivity and well-being during and post-COVID-19: Key highlights of an OECD survey among managers and workers*. Parijs: OECD Publishing. Opgehaald van <https://issuu.com/oecd.publishing/docs/the-role-of-telework-for-productivity-and-well-bei>
38. Peersman, G., Schoors, K., & van den Heuvel, M. (2024). *De Heilige Graal: de koopkracht van 900.000 Belgische gezinnen tijdens de Vivaldi-regeerperiode*. Gent: UGent. Opgehaald van <https://www.ugent.be/eb/economics/en/research/gei/gei14>
39. Rathenau Instituut. (2015). *Werken aan de robotsamenleving: Visies en inzichten uit de wetenschap over de relatie technologie en werkgelegenheid*. (R. Van Est, & L. Kool, Red.) Den Haag: Rathenau Instituut.
40. Reed, S., & Eddy, M. (2024). Dark Doldrums Overshadow Europe's Energy Markets. *The New York Times*. Opgehaald van <https://www.nytimes.com/2024/12/30/business/energy-environment/europe-energy-solar-wind.html>
41. RIZIV. (2018). *Ziekteverzuim in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid - Analyse en verklarende factoren - Periode 2011-2016*. Kenniscentrum arbeidsongeschiktheid. Brussel: Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV). Opgehaald van https://www.riziv.fgov.be/SiteCollectionDocuments/studie_du_ziekteverzuim_primaire_analyse_2011_2016.pdf
42. RIZIV. (2024). *Arbeidsongeschiktheid: Hoeveel burn-outs en depressies langer dan één jaar? Hoeveel kost dat aan uitkeringen?* Dienst uitkeringen - Directie financiën en statistieken. Brussel: Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV). Opgehaald van <https://www.riziv.fgov.be/nl/statistieken/statistieken-uitkeringen/arbeidsongeschiktheid-hoeveel-burn-outs-en-depressies-langer-dan-een-jaar-hoeveel-kost-dat-aan-uitkeringen>
43. Rodriguez Conde, C., De Cuyper, N., Vander Elst, T., Stingelhamber, F., Godderis, L., Vandenbroeck, S., & De Witte, H. (2024). *Keeping one's job but under what conditions?: Short-Time Work schemes as a threat to valued job features*. Amsterdam: Presentatie op CarCon Conference (18-19 april 2024).
44. RSZ. (2024, 12 11). *Arbeidsmarktanalyse: gedetailleerde kwartaalgegevens*. (Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ)) Opgehaald van [rsz.be: https://rsz.be/stats/arbeidsmarktanalyse-gedetailleerde-kwartaalgegevens](https://rsz.be/stats/arbeidsmarktanalyse-gedetailleerde-kwartaalgegevens)

45. RVA. (2018a). *Evolutie en verdeling van de volledige en de tijdelijke werkloosheid volgens nationaliteitsgroep. Incl. focus op de dienstenchequesector. Periode 2007-2016*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/13988b4d638c59a7f070263e23ff31f50d8ff9d8/twvw_nationaliteit_06_2018_nl.pdf
46. RVA. (2018b). *Impact van gesubsidieerde tewerkstelling op de tewerkstelling van werknemers met een buitenlandse nationaliteit - Periode 2008-2017*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/3511d11f74f9cb67060e7515b81b906375998c30/activering_nationaliteit_2008_2017_06_2018_nl.pdf
47. RVA. (2019a). *Spotlight - Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen onderhevig aan de Zesde Staatshervorming (update)*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/ed19ffa394dac8a9d587e6ef9ea0027089bd5f76/2019-03-29_spotlight_nl.pdf
48. RVA. (2019b). *Spotlight - Thematische verlopen en tijds krediet met motief: verdeling volgens geslacht*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/4055199dd17e6aa5dda6b4a3c14164be39890c09/2019-12-19_spotlight_nl_2.pdf
49. RVA. (2019c). *Spotlight - Tijds krediet en loopbaanonderbreking: evolutie volgens geslacht*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/f2158fa64f9cc388e59fc6fdcd11d5eb9fea723f/2019-12-19_spotlight_nl_1.pdf
50. RVA. (2019d). *Spotlight - Werkzoekende werklozen met bijkomende activiteiten in 2017*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/687a4fa76344e4f1566ee77faf24f0c3c83876e/2019-06-06_spotlight_nl.pdf
51. RVA. (2020). *Bijkomende activiteiten gedurende de werkloosheid: Een stap richting voltijdse tewerkstelling?* (N. Nuyts, & M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening. Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/b9966fdeb1988c6f736e861143494d7e8034b92e/20201201_studie_bijkomende_activiteiten_nl.pdf
52. RVA. (2022). *Geografische spreiding van de werkloosheid*. (N. Nuyts, & M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening. Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/bb9ddcfb565e8d8781da4a853c6df503c759b5c2/21-01-2022_geografische_spreiding_van_de_werkloosheid_nl.pdf

-
53. Schouteden, M., & Vandersmissen, L. (2024). *Pilootonderzoek naar karakteristieken en determinanten van verzuim bij Belgische werknemers 2018-2022*. Dienst Kennis, Informatie en Research. Leuven: IDEWE. Opgehaald van https://www.idewe.be/documents/317449/336498/IDEWE-rapport_verzuim-evolutie.pdf
54. Segaert, M. (2017). *Digitalisation and its impact on labour: Trends in recent literature*. Brussel (RVA): International Social Security Association (ISSA). Opgehaald van https://www.issa.int/system/files/documents/2023-11/20170918_Research.pdf
55. Segaert, M. (2024). *Policy trends for tackling shortage occupations*. Technical Commission on Employment Policies and Unemployment Insurance. Geneva: International Social Security Association (ISSA). Opgehaald van <https://www.issa.int/node/258267>
56. Segaert, M., & Nuyts, N. (2021). *Langetermijnevolutie van de RVA-uitkeringen: 100 jaar data - 1921-2020*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/3ee8f63da2f4b273c7835fcb8a045320399667fe/20211013_historischereeksen-bis_nl.pdf
57. Segaert, M., & Nuyts, N. (2024). *Spotlight: Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen onderhevig aan de Zesde Staatshervorming (update)*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/453198188b313dd5cc453a06fda8b34b8dfb71b6/2024_06_06_spotlight_tewerkstellings--en-opleidingsmaatregelen-onderhevig-aan-de-zesde-staatshervorming-update_nl.pdf
58. Segaert, M., & Votquenne, S. (2024). *Wat betekenen de sociale uitgaven van de RVA voor de burger?* (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/967c8e127b73026cd7a3a6de26ff161160abbd77/2024_06_06_etude_depenses_social_es_nl_new_layout.pdf
59. Statbel. (2023, 06 08). *Internationaal migratiesaldo van 116.544 personen in 2022*. Opgehaald van Statbel: <https://statbel.fgov.be/nl/nieuws/internationaal-migratiesaldo-van-116544-personeen-2022#:~:text=In%202022%20bedroeg%20het%20internationale,van%20Statbel%2C%20het%20Belgische%20statistiekbur eau>.
60. Statbel. (2025, 01 29). *Risico op armoede of sociale uitsluiting*. Opgehaald van Statbel: <https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/risico-op-armoede-sociale-uitsluiting#:~:text=Stijging%20armoedere mpel,kinderen%20is%20het%203.045%20euro>.

61. Van de Calseyde, T. (2017). *Aanduiding van de toepasselijke wetgeving bij internationale tewerkstelling van werknemers in Europa: Tussen vrij verkeer en sociale concurrentie*. Mechelen: Kluwer.
62. Van de Calseyde, T. (2023, 08 13). Levert een volgende staatshervorming wel een meer robuuste en weerbare arbeidsmarkt op? *Knack*.
63. VDAB. (2024, 01 31). *Vacatures basisstatistieken*. Opgehaald van Arvastat: https://arvastat.vdab.be/arvastat_basiss_tatistieken_vacatures.html
64. Votquenne, S. (2023). *30 jaar IGU (inkomensgarantie-uitkering) - Analyse, balans en vooruitzichten*. (M. Segaert, Red.) Brussel: Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA). Opgehaald van https://www.rva.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/afbb0e657b9854d33fa25f8b2715e5fe6b6fb972/etude_agr_nl.pdf
65. Votquenne, S., Segaert, M., & Nuyts, N. (2025). Een vrijstelling voor het volgen van een opleiding als cruciaal element in de strijd tegen het tekort aan arbeidskrachten: resultaten voor de gezondheidszorgsector? *Belgisch Tijdschrift voor Sociale Zekerheid*, 66(1), 79-110. Opgehaald van <https://socialsecurity.belgium.be/sites/default/files/content/docs/nl/publicaties/btsz/66/btsz-66-1.pdf>
66. VSSE. (2025). *Intelligence Report 2024*. Brussel: Veiligheid van de Staat | Sûreté de l'état (VSSE). Opgehaald van <https://www.vsse.be/nl/intelligence-report-2024>
67. WEF. (2025). *Global Risks Report 2025*. Genève: World Economic Forum (WEF). Opgehaald van https://reports.weforum.org/docs/WEF_Global_Risks_Report_2025.pdf
68. WG SIC. (2022). *Monitoring van de gevolgen van COVID-19 op de werkgelegenheid en de sociale bescherming in België: Analytische nota 27.04.2022*. Brussel: Working Group Social Impact Crises. Opgehaald van https://socialsecurity.belgium.be/sites/default/files/content/docs/nl/sociaal-beleid-vorm-geven/monitoring_covid_20220427_clean.pdf
69. WG SIC. (2024, 12 31). *Monitoring van de sociale impact tijdens crisissituaties in België*. Opgehaald van Working Group Social Impact Crises: <https://socialsecurity.belgium.be/nl/sociaal-beleid-mee-vorm-geven/sociale-impact-covid-19>
70. ZigZagHR. (2021, 10 04). *Belg neemt minder loopbaanonderbreking. Een gevolg van thuiswerk?* Opgehaald van ZigZagHR: <https://zigzaghr.be/belg-neemt-minder-loopbaanonderbreking-een-gevolg-van-thuiswerk/>

LIJST VAN AFKORTINGEN

ABVV	Algemeen Belgisch Vakverbond
ACCO	Activiteitencoöperatie
ACLVB	Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België
ACOD	Algemene Centrale der Openbare Diensten
ACTIRIS	Brusselse gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling
ACV	Algemeen Christelijk Vakverbond
ADG	Arbeitsamt der Deutschsprachigen Gemeinschaft
ADMB	Algemeen Dienstbetoon voor Middenstandsberoepen
AD	SEI Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie
APE	Aides à la promotion de l'emploi (bevordering van de tewerkstelling in Wallonië)
ARAB	Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming
Art.	Artikel
ARZA	Algemeen Repertorium van de Zelfstandige Arbeiders
ASR	Aangifte sociaal risico
Bbp	Bruto binnenlands product
BBZ	Bureau Belgische Zaken
BCP	Business Continuity Plan
BO	Beroepsopleiding
BOC	Basisoverlegcomité
BPM	Business Process Management
BPR	Business Process Reengineering
BS	Belgisch Staatsblad
CAF	Common Assessment Framework
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
Cass.	Cassatie
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CCD	Centrale controledienst
CCOD	Christelijke Centrale der Openbare Diensten
CFIV	Cel voor Financiële Informatieverwerking
CLB	Centrum voor Leerlingenbegeleiding
DmFA	Multifunctionele aangifte
DBR	Deeltijds werknemer met behoud van rechten
DOO	Dienst Organisatieontwikkeling
DSP	Doorstromingsprogramma
EAK	Enquête naar de arbeidskrachten
EER	Europese Economische Ruimte

EFQM	European Foundation for Quality Management
EGKS	Europese Gemeenschap voor Kolen- en Staalnijverheid
E-gov	E-government
EIPA	European Institute for Public Administration
EIS	Executive Information System
EMAS	Eco-Management and Audit Scheme
EMU	Europese Monetaire Unie
EPM	Expenditure Performance Management
EU	Europese Unie
Epv	Elektronisch proces-verbaal
EWE	Eerste werkervaringscontract
FAMIFED	Federaal agentschap voor de kinderbijslag
FPB	Federaal Planbureau
FOD	Federale Overheidsdienst
Forem	Office communautaire et régional de la Formation professionnelle et de l'Emploi
FPD	Federale Pensioendienst
FSO	Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers
GAK	Gemeenschappelijk Administratiekantoor
GDZ	Geïnformatiseerde directiezaal
Gesco	Gesubsidieerde contractueel
GGMMI	Gewaarborgd gemiddeld minimummaandinkomen
GOB	Gespecialiseerd opleidings-, begeleidings- en bemiddelingscentrum
GOP	Globaal ontwikkelingsplan
HACCP	Hazard Analysis and Critical Control Points
HB	Hoofdbestuur
HIP	Herinschakelingsprogramma (Dienstenbanen)
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid
HO	Hoger onderwijs
HRM	Human Resources Management
HSO	Hoger secundair onderwijs
HT	Halftijds
IBFFP	Institut Bruxellois Francophone pour la Formation Professionnelle
IFAPME	Institut wallon de Formation en Alternance et des indépendants et Petites et Moyennes Entreprises
IGSS	Institut grand-ducal de la Sécurité Sociale
IGU	Inkomensgarantie-uitkering
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
ISSA	International Social Security Association
IVSZ	Internationale Vereniging van Sociale Zekerheid
IW	In werking
IWEPS	Institut wallon de l'évolution, de la prospective et de la statistique
IWZ	Inschrijving als werkzoekende
JAP	Jaaractieplan
KB	Koninklijk Besluit
KPI	Key Performance Indicator

KSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
LATG	Loon- en arbeidstijdgegevensbank
LO	Loopbaanonderbreking
LO/TK	Loopbaanonderbreking/Tijdskrediet
MB	Ministerieel Besluit
MBS	Milieubeheersysteem
METS	Methodology Team Support
MFP	Multifunctionele punten
MISUS	Management Information System for Unemployment Services
NAC	Nationale Administratieve Commissie
NAR	Nationale Arbeidsraad
NBB	Nationale Bank van België
NIC	Nationaal Intermutualistisch College
NIS	Nationaal Instituut voor de Statistiek
NOC	Nationaal Opleidingscentrum
NV	Naamloze vennootschap
NWOW	New Way of Working
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OFO	Opleidingsinstituut van de Federale Overheid
OISZ	Openbare Instelling van Sociale Zekerheid
PLOT	Plaatselijke Loketten voor Tewerkstelling
POD	Programmatorische overheidsdienst
ProMES	Productivity Measurement and Enhancement System
PWA	Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap
RB	Regeringsbesluit
RIO	RVA Intranet ONEM
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
RJV	Rijksdienst voor jaarlijkse vakantie
RKW	Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers
RMT	Regie voor Maritiem Transport
RSVZ	Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RTD	Regionale tewerkstellingsdiensten
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
Selor	Selectiebureau van de Federale Overheid
SEPP	Service Externe de Prévention et Protection
SI	Sociale Inspectie
SINE	Programma's in de sociale inschakelingseconomie
SIOD	Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
SIPP	Service Interne de Prévention et Protection
SPC	Statistical Process Control
SPW	Service Public de Wallonie
STC	Subregionaal Tewerkstellingscomité
SWT	Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage
TK	Tijdskrediet

TOC	Tussenoverlegcomité
TSW	Toezicht Sociale Wetten
TW	Tijdelijk werkloze/tijdelijke werkloosheid
UAM	User access Management
UI	Uitbetalingsinstelling
UVW-	Niet-werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze
NWZ	
UVW-	Werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze
WZ	
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VOIP	Voice Over Internet Protocol
VSOA	Vrij Syndicaat van het Openbaar Ambt
VT	Voltijds
VTE	Voltijds equivalent
VVSG	Vereniging voor Vlaamse Steden en Gemeenten
VW	Volledig werkloze/volledige werkloosheid
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
W	Wet
WB	Werkloosheidsbureau
WSE	Werk en Sociale Economie
WZUA	Werkzoekende uitkeringsaanvragen

LIJST VAN TABELLEN EN GRAFIEKEN

Woord vooraf	3
1 2024 in vogelvlucht	9
1.1 Kerncijfers	9
Aantal betalingen volgens uitkeringsgroep Tab. 1.1.I	9
Evolutie op jaarbasis van het aantal betalingen volgens uitkeringsgroep Gra. 1.1.I	11
Verhouding van het aantal betalingen per uitkeringsgroep Gra. 1.1.II	12
1.2 2024 in historisch perspectief	14
Totaal aantal uitkeringsgerechtigden in absolute cijfers (boven) en als percentage van het totaal aantal tegen werkloosheid verzekerden (onder) Gra. 1.2.I	14
Decenniumgemiddelden per uitkeringsgroep Tab. 1.2.I	17
Decenniumgemiddelden per uitkeringsgroep Gra. 1.2.II	18
Afwijking (in percentage) van decennia-gemiddelden ten opzichte van het algemene gemiddelde sinds 1980 Gra. 1.2.III	18
Mijlpalen voor grote uitkeringsgroepen Tab. 1.2.II	20
1.3 Sociale uitgaven	21
Uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep (in miljoen EUR) Tab. 1.3.I	21
Evolutie op jaarbasis van het aantal uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep Gra. 1.3.I	23

Verdeling van de uitgekeerde bedragen volgens uitkeringsgroep (in miljoen EUR) Gra. 1.3.II	24
Uitgekeerde bedragen volgens gewest (in miljoen EUR) Tab. 1.3.II.....	26
Verdeling van de uitgekeerde bedragen volgens gewest Gra. 1.3.III.....	27
1.4 Andere statistische eenheden.....	28
Aantal budgettaire eenheden volgens uitkerings-groep Tab. 1.4.I.....	28
Aantal vergoede dagen volgens uitkeringsgroep Tab. 1.4.II.....	29
Aantal verschillende begunstigten volgens uitkeringsgroep Tab. 1.4.III.....	31
2 Maatschappelijke en socio-economische context.....	33
2.1 Evolutie van de conjunctuur en de arbeidsmarkt.....	34
Conjunctuurindicatoren voor de arbeidsmarkt in België Tab. 2.1.I	34
Evolutie van de conjunctuurindicatoren op jaarbasis Gra. 2.1.I	35
Belgische werkgelegenheid en bevolking (in duizenden personen) Tab. 2.1.II ...	37
Evolutie van de werkgelegenheid en de bevolking op jaarbasis Gra. 2.1.II.....	37
2.2 De Belgische arbeidsmarktstructuur in Europese context	39
Geharmoniseerde werkloosheidsgraad Tab. 2.2.I	40
Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkloosheidsgraad Gra. 2.2.I.40	
Geharmoniseerde werkloosheidsgraad volgens profielkenmerken Tab. 2.2.II...	42
Kaart – onderlinge verhouding van de recentste werkloosheidsgraad onder de Europese lidstaten Gra. 2.2.II	44
Aandeel vergoede werkloosheid binnen de totale werkloosheid volgens werkloosheidsduur Tab. 2.2.III.....	45
Verhouding tussen vergoede en niet-vergoede werklozen Gra. 2.2.III	45
Werkloosheid in ruime zin Tab. 2.2.IV.....	46
Graden van de werkloosheid in ruime zin Gra. 2.2.IV	47
Evolutie op jaarbasis per subgroep van de werkloosheid in ruime zin Gra. 2.2.V	47
Evolutie van de werkloosheid in ruime zin Gra. 2.2.VII	48
Geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad Tab. 2.2.V	50
Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde werkgelegenheidsgraad Gra. 2.2.VIII	50

Geharmoniseerde inactiviteitsgraad Tab. 2.2.VI.....	52
Evolutie op jaarbasis van de geharmoniseerde inactiviteitsgraad Gra. 2.2.IX ...	52
Structuur van de bevolking op arbeidsleeftijd (15–74 jaar) Gra. 2.2.X.....	53
Structuur van de inactiviteit Gra. 2.2.XI.....	54
Evolutie van de inactiviteitsgraad voor de 55–64 jarigen Gra. 2.2.XII.....	54
Structuur en aard van de werkgelegenheid Gra. 2.2.XIII.....	56
2.3 Impact van crisissen en macrotrends.....	58
Aantal betalingen volgens uitkeringsgroep sinds 2005 Tab. 2.3.I	59
Overzicht van het effect van de bevrozing van de degressiviteit Tab. 2.3.II.....	62
Overzicht van het effect van het verlengen van het recht op inschakelingsuitkeringen Tab. 2.3.III.....	62
Evolutie van het aantal niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden met focus op de Oekraïense en Russische nationaliteit (index: januari 2022 = 100) Gra. 2.3.I	64
Financiële impact van de crisissen op de RVA-maatregelen per jaar (in duizend EUR) Tab. 2.3.IV	67
Overzicht van de financiële impact van de crisissen op RVA-maatregelen (in duizend EUR) Gra. 2.3.II.....	68
Deeltijds werk als percentage van de volledige tewerkstelling per geslacht Gra. 2.3.III.....	73
Evolutie van de loonkloof (procentueel verschil per geslacht van het gemiddelde equivalent netto inkomen) Gra. 2.3.IV.....	73
Correlatie tussen vorst- en regendagen en tijdelijke werkloosheid wegens slecht weer, resultaten sinds het jaar 2000 Gra. 2.3.V	84
Globaal risico-landschap: interconnecties Gra. 2.3.VI.....	86
Wereldwijde risicofactoren gerangschikt volgens ernst Tab. 2.3.V.....	87
Macro-evolutie van de RVA-uitkeringen: gemiddeld aantal betalingen versus verschillende personen per tien jaar Gra. 2.3.VII.....	88
2.4 Vooruitzichten en budget.....	89
Overzicht van de indeling van de betalingen in uitgaveposten in 2024 Tab. 2.4.I	90
Evolutie van het aantal betalingen en van de uitgekeerde bedragen volgens uitgavepost (in miljoen EUR) Tab. 2.4.II.....	92

	Overzicht van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties Tab. 2.4.III	93
	Conjuncturele vooruitzichten Tab. 2.4.IV	94
	Evolutie van de fysieke eenheden volgens uitgavepost in het federale RVA-budget Tab. 2.4.V	95
	Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in lopende prijzen (in miljoen EUR) Tab. 2.4.VI	95
	Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties als procent van het bbp Tab. 2.4.VII	96
	Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties als procent van het bbp Gra. 2.4.I	96
	Evolutie van de federale RVA-uitgaven voor sociale prestaties in prijzen van 2020 (in miljoen EUR - index 2020=100) Tab. 2.4.VIII	97
3	Impact van recente reglementaire wijzigingen.....	99
	3.1 Volledige werkloosheid	100
	Dagbedragen van de volledige uitkering in de degressieve fases volgens gezinscategorie (zonder anciënniteitstoelage) Tab. 3.1.I	102
	Aantal betalingen die een cumul betreffen met een overgangsuitkering pensioen Tab. 3.1.II	104
	Werklozen met een beschermingsuitkering Tab. 3.1.III	106
	Werklozen van wie het recht op inschakelingsuitkeringen werd uitgebreid omdat zij een traject MMPP of een traject voor AO33% volgen (aantal personen per jaar) Tab. 3.1.IV	106
	Werklozen met een inschakelingsuitkering die een traject MMPP of AO33% volgen (aantal personen per jaar) Tab. 3.1.V	107
	Evolutie van de toelatingsvoorwaarden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag volgens stelsel Tab. 3.1.VI	109
	Aantal personen toegetreden tot het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag (exclusief halftijds brugpensioen) volgens stelsel Tab. 3.1.VII ..	110
	Evolutie van de criteria voor vrijstelling van inschrijving Tab. 3.1.VIII	112
	Aantal personen toegetreden tot het statuut van vrijgestelde oudere werkloze volgens leeftijd Tab. 3.1.IX	112
	3.2 Tijdelijke werkloosheid	114
	Minimum en maximum brutodagbedragen Tab. 3.2.I	114

Evolutie van de minimum (paars) en maximum (roos) brutodagbedragen Gra. 3.2.I	114
3.3 Onderbrekingsuitkeringen	115
Personen toegetreden tot het stelsel van tijdscrediet Tab. 3.3.I	117
Personen toegetreden tot het stelsel van loopbaanonderbreking Tab. 3.3.II	118
Personen toegetreden tot de eindloopbaanstelsels loopbaanonderbreking en tijdscrediet Tab. 3.3.III	120
Personen toegetreden tot de thematische verloven Tab. 3.3.IV	122
3.4 Overige hervormingen	123
4 Volledige werkloosheid.....	125
4.1 Kerncijfers	125
Verhoudingen van de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen Gra. 4.1.I	126
Evolutie van het aantal de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen Tab. 4.1.II	126
Evolutie op jaarbasis van het aantal de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen Gra. 4.1.II.....	127
4.2 Uitkeringsgerechtigde volledig werkloze werkzoekenden (UVW-WZ)	128
Verhouding van de subgroepen van de UVW-WZ Gra. 4.2.I	128
UVW-WZ volgens subgroep Tab. 4.2.I	130
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens subgroep Gra. 4.2.II	130
UVW-WZ volgens gewest Tab. 4.2.II	132
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens gewest Gra. 4.2.III	132
UVW-WZ volgens geslacht Tab. 4.2.III	133
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens geslacht Gra. 4.2.IV.....	133
UVW-WZ volgens leeftijdsklasse Tab. 4.2.IV.....	134
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens leeftijdsklasse Gra. 4.2.V	134
UVW-WZ volgens studieniveau Tab. 4.2.V	135
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens studieniveau Gra. 4.2.VI	135
UVW-WZ volgens werkloosheidsduur Tab. 4.2.VI	136
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens werkloosheidsduur Gra. 4.2.VII	136
UVW-WZ volgens nationaliteit Tab. 4.2.VII.....	137

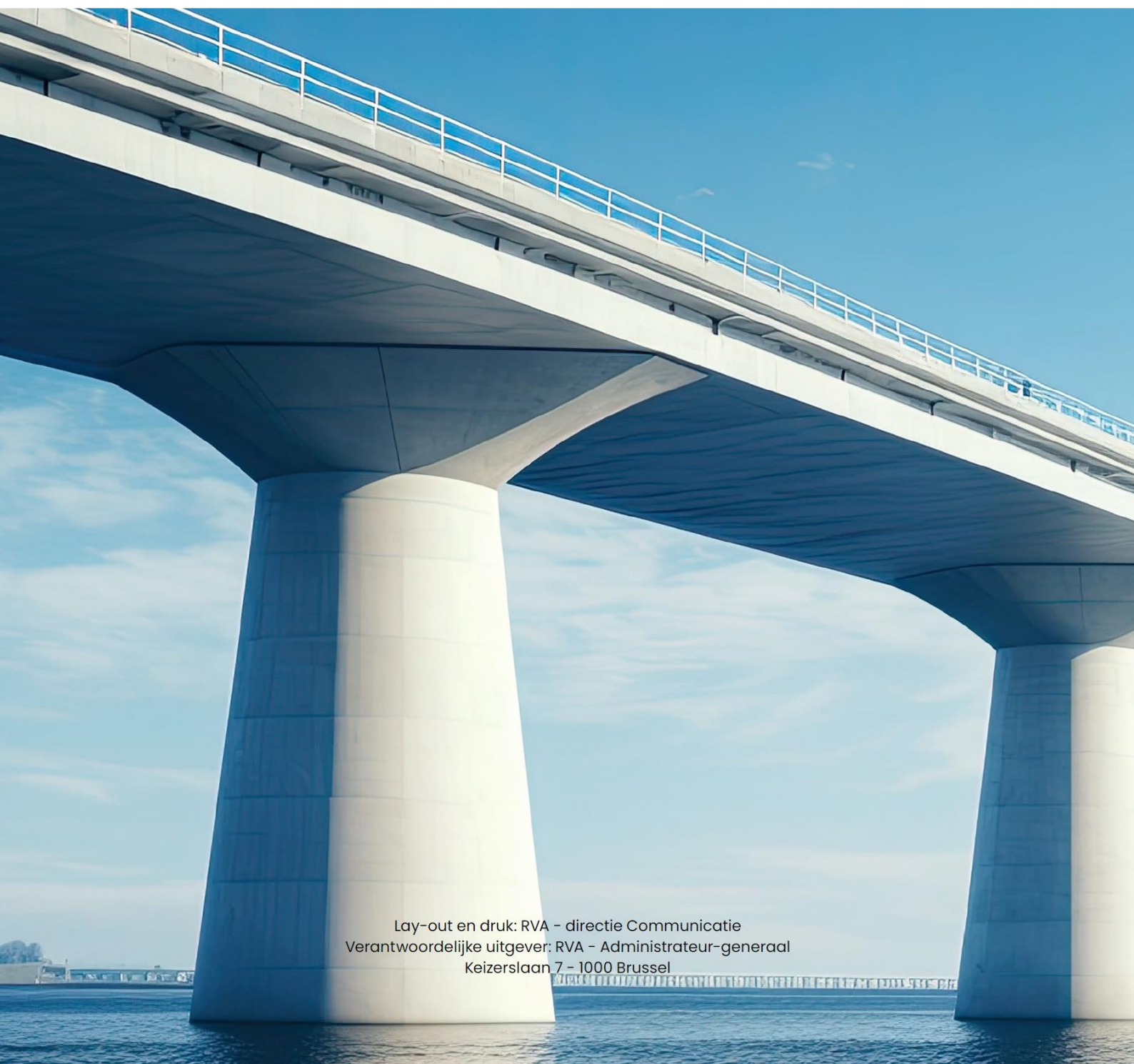
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens nationaliteit Gra. 4.2.VIII.....	137
UVW-WZ volgens gezinscategorie Tab. 4.2.VIII	138
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens gezinscategorie Gra. 4.2.IX.....	138
UVW-WZ volgens gezinscategorie en uitkeringsfase Tab. 4.2.IX	139
Gemiddelde uitkering volgens gezinscategorie en uitkeringsfase Tab. 4.2.X...	140
UVW-WZ volgens mate van arbeidsgeschiktheid Tab. 4.2.XI	141
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ volgens mate van arbeidsgeschiktheid Gra. 4.2.X	141
4.3 Uitkeringsgerechtigde volledig werkloze niet-werkzoekenden (UVW-NWZ)	142
Verhouding van de subgroepen van de UVW-NWZ Gra. 4.3.I	142
UVW-NWZ volgens subgroep Tab. 4.3.I	143
Evolutie op jaarbasis van de UVW-NWZ volgens subgroep Gra. 4.3.II.....	143
Profiel van de UVW-NWZ Gra. 4.3.III	144
4.4 Bijzondere vrijstellingen.....	145
Vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen Tab. 4.4.I	146
Evolutie op jaarbasis van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen Gra. 4.4.I.....	146
Verhoudingen van de vrijstellingen in het kader van opleidingen en andere vrijstellingen Gra. 4.4.II.....	148
Verdeling van de vrijstellingen in het kader van opleidingen volgens stelsel: aantal betalingen (gemiddeld per maand) en aantal verschillende personen (jaartotaal) Tab. 4.4.II	148
4.5 Niet-vergoede niet-werkende werkzoekenden.....	150
NVNW-WZ volgens inschrijvingsvorm Tab. 4.5.I	150
Evolutie op jaarbasis van de NVNW-WZ volgens inschrijvingsvorm Gra. 4.5.I. 150	
Evolutie van het aantal BIT en het aantal UVW voor de eerste maal toegelaten tot het recht op wacht-/inschakelingsuitkeringen Gra. 4.5.II	152
Verhouding van de subgroepen van de UVW en van de NVNW-WZ Gra. 4.5.III	153
4.6 Evolutie van de gemiddelde uitkering (UVW)	154
Gemiddelde maandelijkse uitkering van UVW volgens subgroep (in lopende prijzen) Tab. 4.6.I.....	154

Gemiddelde maandelijks uitkering van UVW volgens subgroep (in constante prijzen) Tab. 4.6.II.....	156
4.7 Werkloosheidsgraad per kantoor (UVW-WZ).....	157
Werkloosheidsgraad per kantoor in 2020 en 2024 Tab. 4.7.I	157
Kaart – Werkloosheidsgraad per kantoor in 2024 Gra. 4.7.I.....	158
4.8 Dynamische evolutie van de UVW-WZ.....	159
Evolutie op jaarbasis van de UVW-WZ vergeleken met de in- en uitstroom Gra. 4.8.I.....	159
Verhouding tussen de stock, blijvers, instroom en uitstroom in 2023 en 2024 Tab. 4.8.I.....	161
Verhoudingen tussen de in- en uitstroom en de blijvers in T4 2023 en T1 en T2 2024, en bepaling van de uit-stroomrichting Gra. 4.8.II	162
Uitstroom naar werk van de werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (verschillende personen) in het eerste semester van 2024 Tab. 4.8.II	164
Instroom als werkzoekende uitkeringsgerechtigde volledig werkloze (verschillende personen) in het eerste semester van 2024 (< 65 jaar) Tab. 4.8.III	165
Verdeling van de UVW-WZ volgens eventuele bijkomende activiteit Gra. 4.8.III	166
4.9 Springplank naar zelfstandige	167
Gemiddeld aantal betalingen verricht aan volledig werklozen met een bijkomende activiteit tijdens de werkloosheid (voordeel ‘springplank naar zelfstandige’) Tab. 4.9.I.....	168
4.10 Sancties	169
Bij de RVA geregistreerde sancties voor werklozen in 2024 en 2023 Tab. 4.10.I ..	171
Bij de RVA geregistreerde sancties voor werklozen in 2024- resultaten per gewest Tab. 4.10.II	173
5 Tijdelijke werkloosheid.....	175
5.1 Kerncijfers	175
Kerncijfers tijdelijke werkloosheid Tab. 5.1.I	175
5.2 Volgens activiteitstak	177
Tijdelijke werkloosheid volgens activiteitstak in budgettaire eenheden Tab. 5.2.I	177

Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens activiteitstak in budgettaire eenheden Gra. 5.2.I.....	178
Aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten volgens activiteitstak Tab. 5.2.II.....	179
Aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten volgens activiteitstak Gra. 5.2.II	179
Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid Tab. 5.2.III.....	180
Aandeel actieve ondernemingen met arbeid in loondienst die beroep doen op tijdelijke werkloosheid Gra. 5.2.III	180
5.3 Volgens motief	182
Tijdelijke werkloosheid volgens motief in aantal vergoede dagen Tab. 5.3.I	182
Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens motief in aantal vergoede dagen Gra. 5.3.I	183
Verhouding volgens motief Gra. 5.3.II	183
5.4 Volgens gewest	184
Tijdelijke werkloosheid volgens gewest in fysieke en budgettaire eenheden Tab. 5.4.I.....	184
Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens gewest in fysieke en budgettaire eenheden Gra. 5.4.I	184
Aandeel van de tijdelijke werkloosheid binnen het arbeidsvolume in voltijdse equivalenten volgens woonplaats van de werknemer Tab. 5.4.II.....	186
5.5 Volgens geslacht.....	188
Tijdelijke werkloosheid volgens geslacht in fysieke eenheden Tab. 5.5.I	188
Evolutie op jaarbasis van de tijdelijke werkloosheid volgens geslacht in fysieke eenheden Gra. 5.5.I	188
6 Onderbrekingsuitkeringen	191
6.1 Kerncijfers	191
Gerechtigden op tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking Tab. 6.1.I	193
Evolutie op jaarbasis van het aantal gerechtigden op tijdskrediet, een thematisch verlof of loopbaanonderbreking Gra. 6.1.I	193
Verhouding volgens stelsel Gra. 6.1.II.....	194
6.2 Tijdskrediet.....	195

Gerechtigden op tijdskrediet Tab. 6.2.I.....	195
Profiel van de uitkeringsgerechtigden in tijdskrediet Gra. 6.2.I	195
6.3 Thematische verloven	197
Gerechtigden met een thematisch verlof Tab. 6.3.I	197
Uitkeringsgerechtigden met een ouderschapsverlof Tab. 6.3.II.....	198
Profiel van de uitkeringsgerechtigden in ouderschapsverlof Gra. 6.3.I	198
Verhouding ouderschapsverlof volgens leeftijd van het kind Gra. 6.3.II.....	200
Uitkeringsgerechtigden in andere thematische verloven Tab. 6.3.III	202
Profiel van de uitkeringsgerechtigden in andere thematische verloven Gra. 6.3.III	202
6.4 Loopbaanonderbreking	204
Gerechtigden op loopbaanonderbreking Tab. 6.4.I	204
Profiel van de uitkeringsgerechtigden in loopbaanonderbreking Gra. 6.4.I.....	205
6.5 Verdeling van alle onderbrekingsstelsels volgens motief.....	206
Verhouding volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen Tab. 6.5.I	206
Verhouding volgens motief voor alle onderbrekingsstelsels samen Gra. 6.5.I.	207
7 Overige uitkeringen	209
7.1 Deeltijds werkenden met een inkomensgarantie-uitkering (IGU)	210
Deeltijdse werknemers volgens stelsel Tab. 7.1.I	211
Deeltijdse werknemers volgens gewest Tab. 7.1.II.....	213
Deeltijdse werknemers volgens geslacht Tab. 7.1.III.....	214
Deeltijdse werknemers volgens leeftijdsklasse Tab. 7.1.IV	215
Evolutie op jaarbasis van de deeltijdse werknemers volgens leeftijdsklasse Gra. 7.1.IV	215
7.2 Tewerkstellings- en opleidingsmaatregelen	216
Tewerkstellings- en activeringsmaatregelen volgens stelsel Tab. 7.2.I	218
Evolutie op jaarbasis van de tewerkstellings- en activeringsmaatregelen volgens stelsel Gra. 7.2.I.....	218
7.3 Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven.....	220
Aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven Tab. 7.3.I.....	220

Evolutie op jaarbasis van de aan tijdelijke werkloosheid verwante uitkeringen en verloven Gra. 7.3.I.....	221
7.4 Eenheidsstatuut en uitdovende stelsels.....	222
Maatregelen i.h.k.v. de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut Tab. 7.4.I.....	223
Evolutie op jaarbasis van de maatregelen i.h.k.v. de ontwikkeling van het Eenheidsstatuut Gra. 7.4.I.....	223
Uitdovende stelsels Tab. 7.4.II	224
8 Statistische ontwikkelingen	225
8.1 Statistische RVA-publicaties van het voorbije jaar	225
8.2 Persmededelingen i.v.m. punctuele publicaties.....	227
8.3 Voornaamste statistische bronnen en procedures	234
8.4 Statistische begrippen	242
Referenties	247
Lijst van afkortingen	255
Lijst van tabellen en grafieken.....	259

Lay-out en druk: RVA - directie Communicatie
Verantwoordelijke uitgever: RVA - Administrateur-generaal
Keizerslaan 7 - 1000 Brussel